

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΦΥΣΙΚΗΣ

ΤΟΜΕΑΣ ΑΣΤΡΟΦΥΣΙΚΗΣ, ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ

***Οι πρώτες αναφορές στην ανακάλυψη του
ναυαγίου και του Μηχανισμού των Αντικυθήρων***

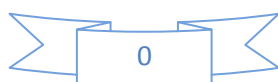

Νικολή Μαγδαληνή

ΑΕΜ : 12190

Επιβλέπων Καθηγητής : Ιωάννης Χ. Σειραδάκης

Θεσσαλονίκη 2012

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά έναν άνθρωπο που εκτιμώ πολύ, τον καθηγητή μου κ. Ιωάννη Χ. Σειραδάκη, ο οποίος μου έδωσε την ευκαιρία να συνεργαστώ μαζί του και καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησης αυτής της εργασίας ήταν στο πλάι μου και με βοηθούσε καθοδηγώντας με και δίνοντας μου συμβουλές και γνώσεις. Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω τον κ. Λευτέρη Τσαβλίρη ο οποίος κατά τη διάρκεια της ενάλιας ανασκαφής του Ζακ-Υβ Κουστώ ήταν φοιτητής στο τμήμα τοπογράφων μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Ο κ. Τσαβλίρης παρείχε πολλές πληροφορίες σχετικά με την αποστολή του Κουστώ στα Αντικύθηρα καθώς δεν ήταν απλά παρόν σε εκείνες τις ανασκαφές αλλά ήταν και ένας από τους βασικούς δύτες.

Περίληψη

Στις 4 Απριλίου 1900 στη θέση “Πινακάκια” στα Αντικύθηρα ανακαλύφθηκε ένα αρχαίο ναυάγιο από Συμιακούς δύτες οι οποίοι στις 6 Νοεμβρίου 1900 ανακοίνωσαν την ανακάλυψη τους αυτή στον τότε Υπουργό της Παιδείας, Σπυρίδωνα Στάη. Αμέσως οι εφημερίδες άρχισαν να γράφουν για το γεγονός και για τις ανασκαφές που ακολούθησαν. Λίγες ημέρες μετά την ανακοίνωση, στις 24 Νοεμβρίου, ξεκίνησαν οι ανασκαφές που άρχισαν αμέσως να φέρνουν στο φως σπουδαία ευρήματα. Κατά τους μήνες που ακολούθησαν (Ιανουάριος-Φεβρουάριος 1901) ανακαλύφθηκαν πολλά αντικείμενα και αγάλματα παρά τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες που επικρατούσαν κατά καιρούς και δημιουργούσαν προβλήματα στις ανασκαφές. Οι εργασίες των δυτών συνεχίστηκαν μέχρι το φθινόπωρο του 1901 και έδωσαν πολλά σπουδαία αρχαιολογικά ευρήματα, μεταξύ των οποίων αγάλματα, κομμάτια αγαλμάτων, κοσμήματα, νομίσματα, αγγεία και πολλά άλλα. Τα σημαντικότερα ευρήματα ήταν βέβαια το επιβλητικό άγαλμα του Ερμή και ο *Μηχανισμός των Αντικυθήρων*.

Κατά τη διάρκεια των ανασκαφών έγιναν επανειλημμένες προσπάθειες από την Ελληνική κυβέρνηση ώστε να έρθει από το εξωτερικό κάποιο ειδικό πλοίο που θα βοηθούσε στις εργασίες των δυτών καθώς και κάποιος τεχνίτης που θα αναλάμβανε τη συγκόλληση του αγάλματος του Ερμή. Τελικά, πλοίο από το εξωτερικό δεν ήρθε ποτέ αλλά όσον αφορά στον ειδικό τεχνίτη αυτός που ήρθε ήταν ο Γάλλος Ανδρέ. Ο κ. Ανδρέ έφτασε πρώτη φορά στην Αθήνα στις αρχές Μαΐου του 1902 και τότε επεξεργάστηκε το άγαλμα αλλά στη συνέχεια έφυγε και ξαναγύρισε στα τέλη Αυγούστου οπότε και πραγματοποίησε τη συγκόλληση μέχρι τον Οκτώβριο του 1902. Όσον αφορά στην ανακάλυψη του *Μηχανισμού των Αντικυθήρων* αυτή έγινε στις 20 Μαΐου 1902 τυχαία από τον κ. Στάη στο Αρχαιολογικό Μουσείο και οι πρώτες αναφορές σ’ αυτόν δημοσιεύτηκαν στις εφημερίδες την επόμενη ημέρα. Αμέσως το αντικείμενο τράβηξε την προσοχή αλλά πέρασαν πολλά χρόνια μέχρι να μάθουμε τι ακριβώς ήταν αυτός ο *Μηχανισμός* και ποιες ήταν οι λειτουργίες του. Τέλος, ένα άλλο σπουδαίο ζήτημα που απασχόλησε την Κυβέρνηση κατά τη διάρκεια των ανασκαφών ήταν η αμοιβή των δυτών η οποία μετά από πολλές συζητήσεις και διαπραγματεύσεις ορίστηκε στις 150.000 δραχμές.

Οι επόμενες ανασκαφές στα Αντικύθηρα έγιναν πολύ αργότερα, το 1976, από την ομάδα του Ζακ-Υβ Κουστώ και έφεραν και αυτές στο φως νέα αρχαιολογικά αντικείμενα. Όσον αφορά στον *Μηχανισμό των Αντικυθήρων* ο πρώτος που ασχολήθηκε λεπτομερειακά με αυτόν ήταν ο Ντέρεκ Ντε Σόλα Πράις κατά τη δεκαετία του ’50. Με τις νέες βέβαια έρευνες των τελευταίων ετών, χρησιμοποιώντας προηγμένα μηχανήματα, κατορθώθηκε να διαβαστούν πολλές από τις επιγραφές του *Μηχανισμού* και έτσι φανερώθηκαν πολλά από τα μυστικά του, ο τρόπος λειτουργίας του και η χρησιμότητά του.

Περιεχόμενα

1. Πρώιμη Αστρονομία

1.1. Η Πρώιμη Ελληνική Αστρονομία	Σελ. 6
1.2. Αρχαίοι Έλληνες Αστρονόμοι	Σελ. 7
1.3. Αρχαία Αστρονομικά Όργανα	Σελ. 12

2. Το Ναυάγιο των Αντικυθήρων

2.1. Πως ανακαλύφθηκε	Σελ. 13

3. Οι Καταγραφές των Εφημερίδων (Εμπρός, Εστία, Πρωία, Σκριπ, Σφαίρα)

3.1. Νοέμβριος – Δεκέμβριος 1900	Σελ. 16
3.2. Ιανουάριος – Δεκέμβριος 1901	Σελ. 23
3.3. Ιανουάριος – Δεκέμβριος 1902	Σελ. 67

4. Οι Καταγραφές των Περιοδικών

4.1. Αρμονία	Σελ. 87
4.2. Παναθήναια	Σελ. 88
4.3. Ήλιος	Σελ. 96

5. Οι Ανασκαφές του Ζακ-Υβ Κουστώ

	Σελ. 100
--	----------

6. Από τον Τροχό στα Γρανάζια

6.1. Τροχός	Σελ. 104
6.2. Οδοντωτοί Τροχοί – Γρανάζια	Σελ.104

7. Ο Μηχανισμός των Αντικυθήρων

7.1. Η Ανακάλυψη του Μηχανισμού	Σελ. 106
7.2. Οι Έρευνες του Ντέρεκ Ντε Σόλα Πράις	Σελ. 107
7.3. Οι Τελευταίες Έρευνες	Σελ. 108
α. Πότε κατασκευάστηκε ο Μηχανισμός	Σελ.109
β. Περιγραφή του Μηχανισμού	Σελ. 109
γ. Τι έκανε ο Μηχανισμός	Σελ. 111
δ. Πως γίνονταν οι υπολογισμοί	Σελ. 112

ε. Το Εγχειρίδιο Χρήσης	Σελ. 113
8. Επίλογος-Περίληψη	Σελ. 114
9. Παράρτημα	Σελ. 115
10. Βιβλιογραφία	Σελ. 147

Σημείωση

Στην εργασία που ακολουθεί έχουν μελετηθεί συνολικά 440 άρθρα τα οποία βρέθηκαν σε πέντε ελληνικές εφημερίδες της εποχής Νοεμβρίου 1900 – Δεκεμβρίου 1902. Σκοπός της μελέτης αυτής ήταν να έρθουν στο φως άγνωστες πτυχές, γεγονότα και ιστορίες που αφορούν στην ανακάλυψη του ναυαγίου των Αντικυθήρων και των αντικειμένων που ήταν φορτωμένα στο πλοίο που ναυάγησε πριν από 2000 περίπου χρόνια εκεί. Στα άρθρα αυτά βρέθηκαν οι λέξεις “χαλκός” ή “χάλκινα-ες” περίπου 250 φορές ενώ η λέξη “ορείχάλκινος” βρέθηκε 10 φορές. Οι λέξεις αυτές χαρακτηρίζουν πολλά από τα ευρήματα που βρέθηκαν στο ναυάγιο και κυρίως το “υπερφυσικό” άγαλμα του Ερμή. Στην εργασία αυτή οι όροι χρησιμοποιήθηκαν όπως ακριβώς έχουν βρεθεί στις εφημερίδες. Θα πρέπει όμως να σημειωθεί, ώστε να γνωρίζει ο αναγνώστης, ότι ο όρος “χάλκινος” χρησιμοποιήθηκε εκ παραδρομής ή άγνοιας από τους δημοσιογράφους της εποχής διότι τα αγάλματα και τα αντικείμενα που βρέθηκαν δεν θα μπορούσαν να είναι φτιαγμένα μόνο από χαλκό (Cu). Αν ήταν χάλκινα θα ήταν πολύ μαλακά και ακατάλληλα για την κατασκευή αγαλμάτων και οργάνων. Στην πραγματικότητα ήταν **μπρούτζινα**. Ο μπρούτζος (ή κρατέρωμα) αποτελεί κράμα χαλκού και κασσίτερου (Sn) ενώ ο ορείχαλκος είναι κράμα χαλκού και ψευδάργυρου (Zn). Πολλές φορές βέβαια οι όροι μπρούτζος και ορείχαλκος συγχέονται ή ακόμη και ταυτίζονται σαν να πρόκειται για το ίδιο κράμα χαλκού. Αυτό βέβαια είναι λάθος. Οπότε κάθε φορά που ο αναγνώστης θα διαβάζει “χάλκινες αρχαιότητες” ή “ορείχάλκινος Ερμής” θα πρέπει να έχει στο νου του ότι το σωστό θα ήταν “μπρούτζινες αρχαιότητες” ή “μπρούτζινος Ερμής”.

ΠΡΩΙΜΗ ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ

Η ιστορία της αστρονομίας είναι συνυφασμένη με την πορεία του ανθρώπου πάνω στη Γη. Με τα πρώτα του βήματα στη Γη ο άνθρωπος έστρεψε το βλέμμα του στον έναστρο ουρανό γεμάτος δέος και ερωτήματα. Η ανατολή και η δύση του Ήλιου, οι φάσεις της Σελήνης, η εναλλαγή των εποχών, η κίνηση των άλλων πλανητών στον ουρανό, η εμφάνιση των κομητών και το συγκλονιστικό φαινόμενο των εκλείψεων ήταν τα πρώτα ερεθίσματα για να αρχίσει τη συστηματική παρακολούθηση των ουράνιων σωμάτων.

Ως επιστήμη η αστρονομία ξεκίνησε απλά, όπως όλες οι επιστήμες, με παρατηρήσεις που είχαν σκοπό τον προσδιορισμό των θέσεων και των κινήσεων των ουράνιων σωμάτων. Έτσι στην αρχή αναπτύσσεται η αστρονομία θέσεως των ουράνιων αντικειμένων και μετά η μαθηματική αστρονομία, που κυριαρχεί ουσιαστικά μέχρι τα μέσα του 19^{ου} αιώνα. Η γνώση που έχουμε για το σύμπαν είναι αλήθεια ότι προωθήθηκε αφάνταστα κατά τον 20^ο αιώνα, αλλά η αστρονομία ξεκίνησε 3.000 χρόνια π.Χ με την απλή παρατήρηση του ουρανού. Η Σελήνη, ο Ήλιος, οι πλανήτες, τα άστρα και οι αστερισμοί του ουρανού ήταν τα πρώτα αντικείμενα που παρατηρήθηκαν, με σκοπό πρώτα τη δημιουργία ημερολογίων και μετά να συνδέσουν τα ουράνια αντικείμενα με τους Θεούς.

Αν κοιτάξουμε 5.000 χρόνια πριν, βλέπουμε δύο μεγάλες περιόδους επιστημονικών επιτευγμάτων. Η μια περίοδος βρίσκεται στην αρχή της εποχής αυτής στον Ελληνικό κόσμο του Αναξίμανδρου, του Αριστοτέλη, του Αρίσταρχου του Σάμιου, του Ίππαρχου και του Κλαύδιου Πτολεμαίου. Η άλλη περίοδος βρίσκεται τους τελευταίους πέντε αιώνες. Ειδικά στον 20^ο αιώνα τα επιτεύγματα της αστρονομίας είναι τεράστια. Η πρώτη φάση ανάπτυξης της αστρονομίας συνδέεται με την εξυπηρέτηση καθαρά πρακτικών αναγκών, όπως ήταν η ύπαρξη ημερολογίου, ο προσανατολισμός στην ξηρά και στη θάλασσα κ.ά. Μέσα στο ίδιο πλαίσιο όμως θα πρέπει να τοποθετηθεί και μια άλλη όψη της αστρονομίας της αρχαιότητας : η πίστη, από άγνοια και φόβο, του τότε ανθρώπου, ότι τα άστρα και ιδιαίτερα ο Ήλιος, η Σελήνη και οι πλανήτες, επηρεάζουν άμεσα γεγονότα πάνω στη Γη, όπως οι πόλεμοι, οι επιδημίες, οι πλημμύρες, η πείνα ακόμα και το πεπρωμένο του ανθρώπου.

Η Πρώιμη Ελληνική Αστρονομία :

Είναι γενικά παραδεκτό ότι η γεωμετρική αστρονομία θεμελιώθηκε και ανδρώθηκε στην αρχαία Ελλάδα. Οι αρχαίοι Έλληνες αστρονόμοι θεμελίωσαν την επιστήμη της αστρονομίας και χάραξαν τις κατευθυντήριες ευθείες πάνω στις οποίες εξακολουθεί να κινείται. Οι Έλληνες πολλούς αιώνες ή και χιλιετίες προ Χριστού ήξεραν να ερμηνεύσουν τα αστρονομικά φαινόμενα και τον ουράνιο θόλο. Μάλιστα αναφέρονται απόπειρες ουράνιων χαρτογραφήσεων ήδη κατά την 2^η χιλιετία προ Χριστού.

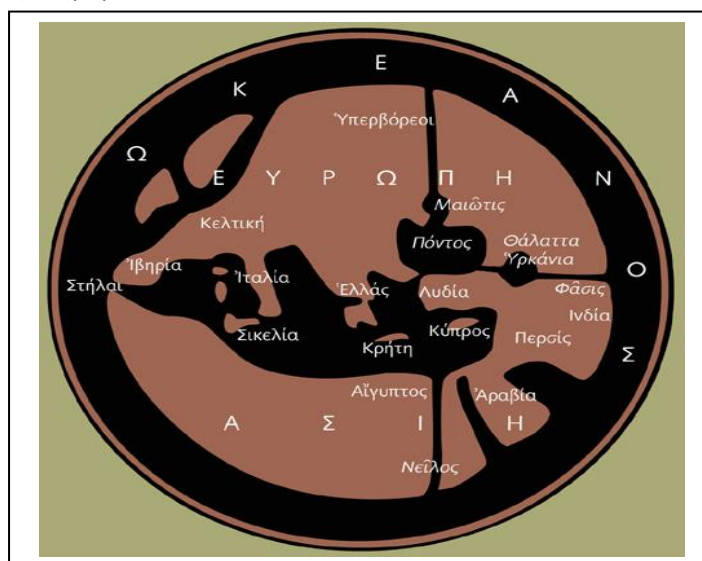
Την πρώιμη ελληνική Αστρονομία ανέπτυξαν και προώθησαν σπουδαίες μορφές του ελληνικού πνεύματος. Κατά την περίοδο της πρώιμης ελληνικής αστρονομίας, το κύριο χαρακτηριστικό που διαφαίνεται στη σκέψη των στοχαστών της εποχής είναι η έξωση του υπερφυσικού στοιχείου από τις αντιλήψεις για τον κόσμο και τη δημιουργία του. Είναι η εποχή που για πρώτη φορά ο άνθρωπος προσπάθησε να υποβάλει τα φυσικά φαινόμενα σε

μια ορθολογική διαδικασία η οποία θα του έδινε εξηγήσεις, δίχως να εξαρτάται από τις προηγούμενες υπερφυσικές αντιλήψεις. Μετά τον Ορφέα, τον Ησίοδο και τον Όμηρο αρχίζει η επιστημονική ανάπτυξη της αστρονομίας στην Ελλάδα, με τον Θαλή περίπου το 600π.Χ, η οποία χαρακτηρίζεται από την προσπάθεια μιας σειράς αστρονόμων να διατυπώσουν νόμους για τα παρατηρούμενα αστρονομικά φαινόμενα. Οι Προσωκρατικοί φιλόσοφοι ήταν οι πρώτοι που άρχισαν να διερευνούν με αυτόν τον τρόπο τα φυσικά φαινόμενα. Στην προσπάθεια τους αυτή ανέπτυξαν και διάφορες υποθέσεις σχετικά με τη δομή και την αρχή του σύμπαντος (κοσμολογία).

Αρχαίοι Έλληνες Αστρονόμοι :

1)Θαλής: Θεωρείται ο πατέρας της ελληνικής και παγκόσμιας φιλοσοφίας και έζησε στη Μίλητο από το 624 ως το 564π.Χ. Ήταν όχι μόνο παρατηρητής του ουρανού αλλά και θεωρητικός αστρονόμος. Μελέτησε επισταμένως τον Ήλιο και τη Σελήνη, γνώριζε τη συμπεριφορά τους και μπορούσε να υπολογίζει τις εκλείψεις τους. Πρώτος υπολόγισε την διάρκεια του έτους σε 365 ημέρες και βρήκε ότι η γωνιώδης διάμετρος του Ήλιου ήταν το $1/720$ της φαινόμενης τροχιάς του περί τη Γη. Συγχρόνως βρήκε ότι η σχέση αυτή υπάρχει και μεταξύ της διαμέτρου της Σελήνης και της τροχιάς της περί τη Γη. Γνώριζε, επίσης, ότι οι εκλείψεις του Ήλιου παρουσιάζονταν σε περιόδους 223 σεληνιακών κύκλων. Τέλος, υποστήριζε ότι η Σελήνη είναι ετερόφωτη δεχόμενη το φως της από τον Ήλιο. Δίκαια λοιπόν θεωρείται ο πρώτος Έλληνας αστρονόμος.

2)Αναξίμανδρος: (610-545π.Χ) Θεωρείται ο πρόδρομος της μαθηματικής προσέγγισης στην αστρονομία. Υποστήριζε ότι η αρχή των όντων ήταν το άπειρο, επινόησε το πρώτο ηλιακό ημερολόγιο, σχεδίασε τον πρώτο χάρτη της έως τότε γνωστής γης και ασχολήθηκε με αστρονομικά και κοσμολογικά ζητήματα. Μίλησε πρώτος για το ότι η Γη είναι μετέωρη και για την κίνηση της γύρω από το κέντρο του κόσμου (προφανώς τον Ήλιο). Μέτρησε πρώτος τις αποστάσεις των πλανητών από τη Γη καθώς και τα μεγέθη τους. Σχεδίασε τον πρώτο χάρτη της ουράνιας σφαίρας, χάραξε την κίνηση του Ήλιου πάνω στην εκλειπτική, μέτρησε δε με σχετική ακρίβεια τη λόξωση της εκλειπτικής. Τέλος, υπολόγισε με τον γνώμονα τα ηλιοστάσια και τις ισημερίες.

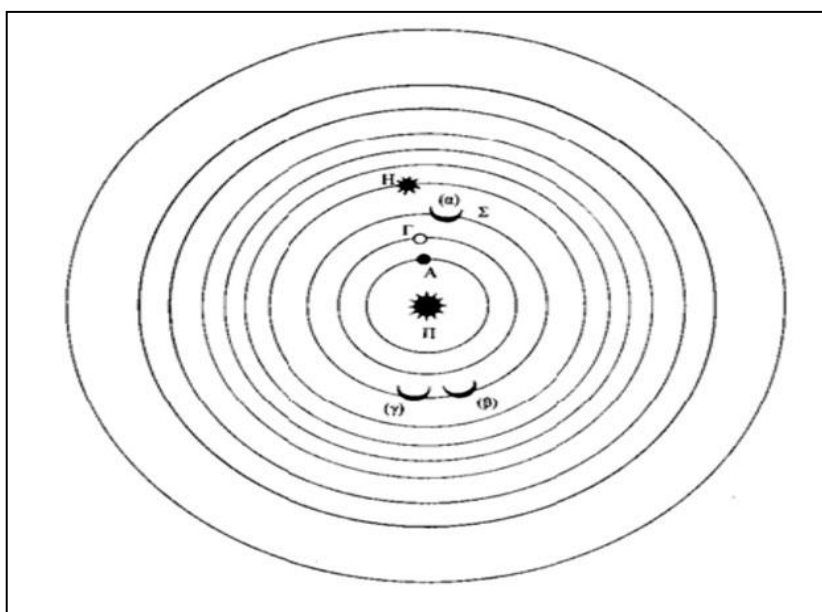

Εικόνα : Αναπαράσταση του Χάρτη της Γης του Αναξίμανδρου.

3)Αναξιμένης: (585-528π.Χ) Πίστευε ότι η αρχή των όντων ήταν ο αέρας που με την κίνηση του αλλού γίνεται νερό και αλλού γίνεται αιθέρας και φωτιά. Κατάλαβε, ανεξάρτητα από τον Θαλή, ότι το φως του φεγγαριού προέρχεται από τον Ήλιο και εξήγησε φυσικά τις εκλείψεις του Ήλιου και της Σελήνης.

4)Πυθαγόρας: Στον Πυθαγόρα και τους μαθητές του οφείλουμε την εξήγηση των εκλείψεων και των φάσεων της Σελήνης. Διατύπωσαν δε για πρώτη φορά νόμους για την κίνηση των πλανητών και την απόστασή τους από τον Ήλιο.

5)Φιλόλαος: (6ος-5ος αιώνας π.Χ) Ήταν ο πρώτος που εκθρόνισε τη Γη από το κέντρο του Κόσμου και στη θέση της έβαλε μια πύρινη σφαίρα, μια Εστία (το “Κεντρικό Πυρ”), γύρω από την οποία στρέφεται η Γη κάθε 24 ώρες. Θεωρούσε ότι ο Ήλιος, η Γη και η Σελήνη περιφέρονται γύρω από αυτή την πύρινη σφαίρα.

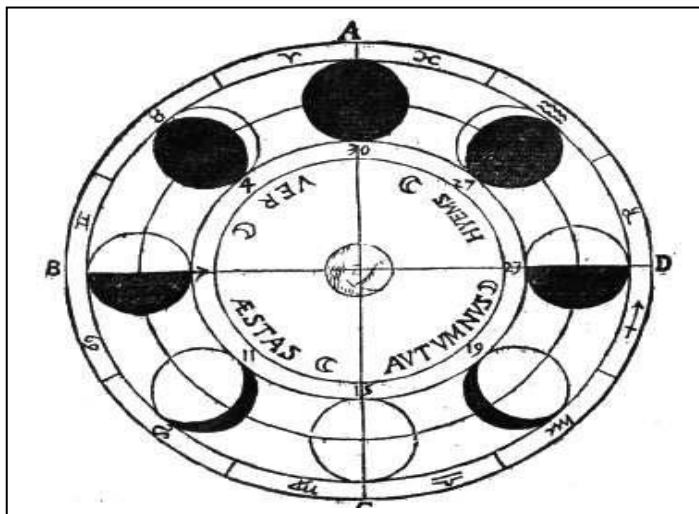

Εικόνα : Σύμφωνα με τον Φιλόλαο στο κέντρο του (σφαιρικού) Κόσμου βρισκόταν το “Κεντρικό Πυρ”. Γύρω από αυτό περιφέρονταν κατά σειρά η Αντίχthon, η Γη, η Σελήνη, ο Ήλιος, ο Ερμής, η Αφροδίτη, ο Άρης, ο Δίας, ο Κρόνος και η σφαίρα των απλανών αστερών ή, κατά τον Φιλόλαο, ο Όλυμπος. Ο Όλυμπος συνόρευε με το “εξωτερικό” ή “υπέρτατο πυρ” που έφτανε μέχρι τα όρια του Σύμπαντος.

6)Αναξαγόρας: Γεννήθηκε στις Κλαζομενές της Ιωνίας περί το 500π.Χ και πίστευε για τη Γη πως έχει τυμπανοειδές σχήμα και πως συγκρατείται στον αέρα. Τον Ήλιο ο Αναξαγόρας τον θεωρούσε ως διάπυρο λίθο με μέγεθός μεγαλύτερο από την Πελοπόννησο. Για τη Σελήνη πίστευε πως ήταν ετερόφωτη αλλά τη θεωρούσε ως μια δεύτερη Γη που κατοικείται από ανθρώπους και άλλα όντα. Και για τα άστρα έλεγε ότι έχουν όμοια μορφή με αυτή του Ήλιου. Ασχολήθηκε επίσης με τους κομήτες και τους διάττοντες αστέρες, ενώ για τους μετεωρίτες πίστευε ότι ήταν λίθοι που στροβιλίζονται και έλκονται από τη Γη.

7)Μέτων: Έζησε τον 5ο αιώνα π.Χ στην Αθήνα και υπήρξε αστρονόμος, γεωμέτρης και μηχανικός. Επινόησε έναν ημερολογιακό κύκλο βασισμένο στις κινήσεις της Σελήνης, που είναι γνωστός ως “Κύκλος του Μέτων” ή “Κύκλος της Σελήνης”. Ο Μέτων παρατηρώντας την περιοδικότητα της Σελήνης και καταγράφοντας τους χρόνους εμφάνισης των πανσελήνων, για πολλά έτη, συνειδητοποίησε μια σειρά κανονικοτήτων και επαναλήψεων.

Προσδιόρισε λοιπόν ότι ανά 19 έτη επαναλαμβάνεται η ίδια σειρά των πανσελήνων, παρατήρηση με την οποία ήταν δυνατό να προβλεφθούν ακριβώς οι μελλοντικές πανσέληνοι.

Εικόνα : Οι φάσεις της Σελήνης. Εξηγούνται από το μέρος της Σελήνης που φαίνεται από έναν παρατηρητή από τη Γη καθώς το φως του Ήλιου ανακλάται πάνω στην επιφάνεια της. Το μέρος που φαίνεται εξαρτάται από τις θέσεις Ήλιου-Γης-Σελήνης.

8)Πλάτωνας: (427-347π.Χ) Εκτός από φιλόσοφος άσκησε μεγάλη επίδραση στην εποχή του και σαν αστρονόμος. Θεωρούσε την αστρονομία κλάδο των μαθηματικών ενώ στην “Πολιτεία” του περιέγραψε την κίνηση των ουράνιων σωμάτων. Θεωρούσε το σύμπαν σφαιρικό και τη Γη να κατέχει το κέντρο του.

9)Εύδοξος ο Κνίδιος: (408-355/3π.Χ) Ήταν σπουδαίος μαθηματικός και γεωμέτρης ενώ θεωρείται ιδρυτής της θεωρητικής αστρονομίας και της ουράνιας μηχανικής. Πρώτος αυτός εφάρμοσε τη μέθοδο, που ακολούθησε ο Αρίσταρχος ο Σάμιος, για να υπολογίσει την απόσταση της Γης από τη Σελήνη και τον Ήλιο. Το κυριότερο επίτευγμα του ήταν ότι συνέβαλε στην πρώτη γεωμετρική θεωρία για την κίνηση των πλανητών. Επίσης απέδειξε τη σφαιρικότητα της Γης και μέτρησε για πρώτη φορά την περίμετρο της. Χαρτογράφησε τους αστερισμούς του Ισημερινού και των Τροπικών κύκλων και τους έδωσε ονόματα σύμφωνα με τον Ίππαρχο ενώ μέτρησε τις περιόδους πέντε πλανητών. Τέλος, ίδρυσε αστεροσκοπεία σε πολλά μέρη.

10)Ηρακλείδης ο Ποντικός: (390-330π.Χ) Εισηγάγε επαναστατικές ιδέες στην αστρονομία και ήταν ο πρώτος που διατύπωσε τη θεωρία ότι ο χώρος είναι άπειρος. Παραδεχόταν και δίδασκε ότι η Γη περιστρέφεται γύρω από τον άξονα της σε 24 ώρες και σε αυτό απέδιδε την ημερήσια περιστροφή της Ουράνιας Σφαίρας ενώ για τα άστρα θεωρούσε ότι μένουν ακίνητα. Για τη θεωρία των άστρων, των πλανητών και των απλανών ο Ηρακλείδης ταυτιζόταν με τα πυθαγόρεια δόγματα και ισχυριζόταν πως κάθε αστέρας υφίσταται σαν ένας κόσμος που περιλαμβάνει και αέρα και αιθέρα. Τέλος, θεωρούσε τους κομήτες ως σύννεφα που βρίσκονται σε πολύ μεγάλο ύψος και φωτίζονται από το ανώτερο φως.

11)Αριστοτέλης: (384-322π.Χ) Θεωρείται ο μεγαλύτερος συστηματικός μελετητής στην ιστορία του παγκόσμιου πολιτισμού. Οι αστρονομικές αντιλήψεις του ίσχυσαν μέχρι την Αναγέννηση με τη μορφή του γεωκεντρικού συστήματος, που υποστήριξε αργότερα και ο

Πτολεμαίος, και αντικαταστάθηκαν από το ηλιοκεντρικό σύστημα του Κοπέρνικου. Περίπου το 330π.Χ ο Αριστοτέλης αναγνώρισε ότι ο Ήλιος και η Σελήνη είναι σφαίρες με κυκλικές τροχιές γύρω από τη Γη. Επίσης, εξήγησε σωστά τις εκλείψεις του Ήλιου και της Σελήνης και συμπέρανε ότι η Γη είναι σφαιρική από τη σκιά της πάνω στο φεγγάρι αλλά όχι πολύ μεγάλη, ενώ είναι ακίνητη. Έκανε ακόμη και μια σωστή εκτίμηση της γήινης ακτίνας. Επιπλέον, αναγνώρισε ότι τα αστέρια πρέπει να είναι πολύ απόμακρα και υποστήριξε ότι είναι κι αυτά σφαιρικά.

12)Αρίσταρχος ο Σάμιος: (310-230π.Χ) Ήταν αστρονόμος και μαθηματικός από τη Σάμο. Ήταν ο πρώτος άνθρωπος που σε έργο του πρότεινε το ηλιοκεντρικό μοντέλο, θέτοντας τον Ήλιο και όχι τη Γη στο κέντρο του γνωστού Σύμπαντος. Για το λόγο αυτό είναι συχνά γνωστός ως “ο Έλληνας Κοπέρνικος”. Οι ιδέες του περί αστρονομίας δεν έγιναν αρχικά αποδεκτές και θεωρήθηκαν κατώτερες από εκείνες του Αριστοτέλη και του Πτολεμαίου έως ότου αναγεννήθηκαν επιτυχώς και αναπτύχθηκαν από τον Κοπέρνικο περίπου 2000 χρόνια μετά.

Ως εκ τούτου, ο Αρίσταρχος πίστευε ότι τα αστέρια βρίσκονται σε άπειρη απόσταση ενώ παρατήρησε την κίνηση της Σελήνης διαμέσου της σκιάς της Γης κατά τη διάρκεια μιας σεληνιακής έκλειψης. Εκτίμησε ότι η διάμετρος της Γης είναι τρεις φορές μεγαλύτερη από τη διάμετρο της Σελήνης και χρησιμοποιώντας τον υπολογισμό του Ερατοσθένη, ότι η περιφέρεια της Γης είναι 42.000χλμ, συμπέρανε ότι η Σελήνη έχει περιφέρεια ίση με 14.000χλμ. Χρησιμοποιώντας σωστά τη Γεωμετρία, αλλά με λανθασμένα στοιχεία παρατήρησης, ο Αρίσταρχος συμπέρανε ότι ο Ήλιος είναι 20 φορές πιο μακριά απ’ ότι η Σελήνη (στην πραγματικότητα είναι περίπου 390 φορές πιο μακριά). Εντόπισε ότι η Σελήνη και ο Ήλιος έχουν σχεδόν την ίδια γωνιώδη διάμετρο και συμπέρανε ότι οι διάμετροί τους θα είναι ανάλογοι με την απόστασή τους από τη Γη. Έτσι, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο Ήλιος έχει 20 φορές μεγαλύτερη διάμετρο από τη Σελήνη, κάτι που είναι υπολογιστικά λογικό και σωστό, αλλά επίσης λάθος (αφού στηρίζεται σε λάθος δεδομένα). Η εκτίμησή του όμως αυτή υποδεικνύει ότι ο Ήλιος είναι ξεκάθαρα μεγαλύτερος από τη Γη, κάτι που υποστηρίζει το ηλιοκεντρικό μοντέλο.

13)Ερατοσθένης: (276-194π.Χ) Ήταν μαθηματικός, γεωγράφος και αστρονόμος. Από τα πιο σπουδαία επιτεύγματα του είναι ότι υπολόγισε για πρώτη φορά το μέγεθος της Γης και κατασκεύασε ένα σύστημα συντεταγμένων με παράλληλους και μεσημβρινούς, καθώς και ένα χάρτη του τότε γνωστού κόσμου. Αναφέρεται επίσης ότι είχε υπολογίσει την περιφέρεια της Γης γύρω στο 240π.Χ χρησιμοποιώντας το ύψος του Ήλιου κατά το θερινό ηλιοστάσιο κοντά στην Αλεξάνδρεια και τη νήσο Ελεφαντίνη, κοντά στη Συήνη (το σημερινό Ασουάν). Εκτός από την ακτίνα της Γης ο Ερατοσθένης υπολόγισε με αξιοθαύμαστη ακρίβεια τη λόξωση της εκλειπτικής και πραγματοποίησε μετρήσεις των αποστάσεων της Σελήνης και του Ήλιου από τη Γη ενώ κατασκεύασε έναν αστρικό χάρτη που περιείχε 675 αστέρες.

14)Ήππαρχος ο Ρόδιος: (190-120π.Χ) Ήταν αστρονόμος, γεωγράφος, χαρτογράφος και μαθηματικός, θεωρούμενος από αρκετούς ως ο πατέρας της παρατηρησιακής αστρονομίας ο οποίος ανέπτυξε μαθηματικά μοντέλα για την κίνηση του Ήλιου και της Σελήνης. Είναι εφευρέτης του αστρολάβου, το όργανο με τη βοήθεια του οποίου μέτρησε τις

συντεταγμένες των αστερών. Τελειοποίησε τη διόπτρα καθώς επίσης και πολλά παλαιότερα όργανα όπως ήταν ο γνώμων, το ηλιοτρόπιο κλπ, ενώ είναι ο πρώτος που κατασκεύασε υδρόγειο σφαίρα. Ακόμη και ο *Μηχανισμός των Αντικυθήρων* φτιάχτηκε σύμφωνα με τη θεωρία του Ίππαρχου.

Τα κορυφαία επιτεύγματά του ήταν : Υπολόγισε πως το ηλιακό ή τροπικό έτος είναι 365,242 ημέρες, ανακάλυψε τη μετάπτωση των ισημεριών, υπολόγισε τη διάμετρο της Σελήνης και την κυμαινόμενη απόστασή της από τη Γη, δημιούργησε τον πρώτο κατάλογο αστερών (τουλάχιστον στο δυτικό κόσμο) και επινόησε την κλίμακα των μεγεθών των αστερών από τη μέτρηση της φωτεινότητάς τους, κάτι που χρησιμοποιείται ακόμα και σήμερα από όλους τους αστρονόμους του κόσμου.

15)Κλαύδιος Πτολεμαίος: Ήταν ένας θεωρητικός ερευνητής που στήριξε τις απόψεις του σε μεγάλο βαθμό στις παρατηρήσεις και στα στοιχεία που είχε συγκεντρώσει ο Ίππαρχος 300 χρόνια νωρίτερα. Είναι γνωστός κυρίως για το μεγάλο έργο του, τη *”Μεγάλη Μαθηματική Σύνταξη”*, γνωστή και ως *”Αλμαγέστη”*, η οποία περιείχε τις εργασίες πολλών Ελλήνων αστρονόμων καθώς και τις δικές του μελέτες σε συνολικά 13 τόμους. Ο Πτολεμαίος τοποθέτησε τη Γη στο Κέντρο του Σύμπαντος, με το Φεγγάρι, Ερμή, Αφροδίτη, Ήλιο, Άρη, Δία και Κρόνο να περιφέρονται κυκλικά γύρω από τον πλανήτη μας. Το μοντέλο αυτό επέζησε για 1.900 χρόνια.

16)Υπατία: (370 μ.Χ-415μ.Χ) Ήταν η τελευταία φιλόσοφος και μαθηματικός της αρχαίας Ελλάδας. Ο πατέρας της, ο Θέωνας, ήταν κι αυτός μαθηματικός και αστρονόμος. Εκτός από τη φιλοσοφία και τα μαθηματικά, η Υπατία είχε ενδιαφέρον για τη μηχανική και την πρακτική τεχνολογία. Ήταν η τελευταία ειδωλολάτρης επιστήμονας του δυτικού κόσμου και έγινε σύμβολο του τέλους της αρχαίας επιστήμης.

Άλλοι Αρχαίοι Έλληνες επιστήμονες ήταν : Ο Φώκος και ο Θεόδωρος από τη Σάμο, ο Ίππασος από το Μεταπόντιο της Μεγ. Ελλάδος, ο Παρμενίδης από την Ελέα της Μεγ. Ελλάδας, ο Άρπαλος, ο Οينوπόδης από τη Χίο, η Αγλαονίκη από τη Θεσσαλία, ο Διογένης ο Απολλωνιάτης, ο Έκφαντος από τις Συρακούσες, ο Πυθέας από τη Μασσαλία, ο Φίλιππος από τον Οπούντα της Φθιώτιδος, ο Ηρακλείδης από την Ηράκλεια του Πόντου, ο Ελικών από τον Κύζικο της Μ. Ασίας, ο Αρχιμήδης από τις Συρακούσες, ο Κόνων από τη Σάμο, ο Απολλώνιος από την Πέργη της Παμφυλίας στη Μ. Ασία, ο Σέλευκος από τη Σελεύκεια, ο Υψικλής ο Αλεξανδρέας, ο Σωσιγένης από την Αλεξάνδρεια, ο Κλαύδιος Πτολεμαίος από την Πτολεμαΐδα κ.ά.

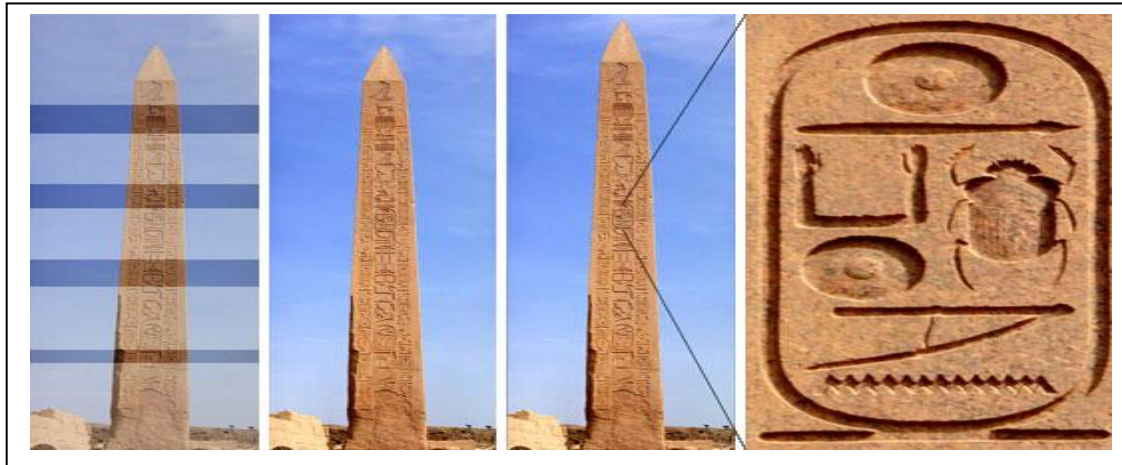
Για να εκτιμήσουμε τα επιτεύγματα του Αριστοτέλη και των άλλων αρχαίων Ελλήνων αστρονόμων, πρέπει να καταλάβουμε ότι δεν είχε επιτευχθεί καμία σημαντική πρόοδος στην εικόνα του Κόσμου για τους επόμενους αιώνες. Κατά τη διάρκεια του Μεσαίωνα, δυστυχώς, η περισσότερη από αυτή τη γνώση της Αρχαίας Ελλάδας για την Αστρονομία εξαφανίστηκε στην Ευρώπη, αν και ένα μέρος της συντηρήθηκε από τους Άραβες. Μόνο ένα αχνό φως ρίχτηκε μέσα σε αυτό το σκοτάδι από μορφωμένους μοναχούς, όπως ο πατέρας Bede, κατά τον 8^ο αιώνα. Η αληθινή αναγέννηση ήρθε μόνο κατά τη διάρκεια του 12^{ου} και 13^{ου} αιώνα, όταν ανακαλύφθηκαν εκ νέου οι εργασίες του Αριστοτέλη από τους Ευρωπαίους μελετητές και ο Νικόλαος Κοπέρνικος υποστήριξε ότι ο Ήλιος είναι το κέντρο του ηλιακού μας συστήματος. Ακόμη και η μεγάλη πρόοδος που έγινε

από τον Κοπέρνικο, έγινε μέσα στο Αριστοτελικό πλαίσιο και συνελήφθη σαν μια προσπάθεια βελτίωσης των παρατηρήσεων του Αριστοτέλη για τις πλανητικές τροχιές. Και ενώ στον ελληνικό κόσμο έλαβε χώρα τέτοιος οργανισμός δημιουργίας και πνεύματος, 15-20 αιώνες αργότερα, τις αναφερθείσες θεωρίες των Ελλήνων αστρονόμων τις χρησιμοποίησαν πάμπολοι και πολυποίκιλοι Ευρωπαίοι όπως ο Πολωνός Nikolaus Copernicus, ο Johannes Kepler, ο Galileo Galilei κ.ά.

Αρχαία Αστρονομικά Όργανα

Και κάπου εκεί στα χρόνια του Ίππαρχου κατασκευάστηκε ένα από τα σημαντικότερα αστρονομικά όργανα και μάλιστα ο πρώτος υπολογιστής του κόσμου, ο περίφημος *Μηχανισμός των Αντικυθήρων*, η ύπαρξη του οποίου όμως έγινε γνωστή μετά από πολλούς αιώνες. Πριν την ανακάλυψη του ήταν γνωστά άλλα αστρονομικά όργανα των αρχαίων όπως :

1)Γνώμων: Αποτελεί το δημοφιλέστερο και αρχαιότερο αστρονομικό εργαλείο, το οποίο χρησιμοποιήθηκε συστηματικά από πολλούς αρχαίους πολιτισμούς. Το όργανο αυτό είναι μια απλή εγχάρακτη ράβδος ή στύλος, με δεδομένο μήκος, τοποθετημένη κατακόρυφα στο έδαφος και ο πρώτος που το χρησιμοποίησε ήταν ο Αναξίμανδρος. Από το μήκος και την κατεύθυνση της σκιάς της ράβδου στο έδαφος οι αρχαίοι λαοί μπορούσαν να υπολογίσουν την ακριβή θέση και την πορεία του Ήλιου. Ο γνώμονας επίσης οδήγησε στον προσδιορισμό των ηλιοστασίων και των ισημεριών καθώς και στην εύρεση της διάρκειας των εποχών.

Εικόνα : Γνώμονας. Αποτελέσε το πρώτο ηλιακό ρολόι και από τους Αρχαίους Αιγυπτίους και εξής μεγάλες πόλεις οικοδόμησαν ψηλούς γνώμονες (οβελίσκους) για την κοινή μέτρηση του χρόνου.

2)Αστρολάβος: Επινόηθηκε κατά την εποχή του Ίππαρχου (2ος π.Χ αιώνας) και τον χρησιμοποιούσαν οι αστρονόμοι για να υπολογίζουν τα ύψη των αστερών από τον ορίζοντα και τις εκλειπτικές συντεταγμένες. Χρησιμοποιώντας τον αστρολάβο προέβλεπαν τις θέσεις του Ήλιου και της Σελήνης, των πλανητών και των άστρων. Με τη βοήθεια του ήταν επίσης δυνατό να βρεθεί η ώρα αν ήταν γνωστό το γεωγραφικό μήκος και πλάτος ή αντίστροφα. Μετά τον αστρολάβο χρησιμοποιήθηκε ένα πιο εξελιγμένο όργανο, ο εξάντας.

3)Διόπτρα: Η διόπτρα του Ίππαρχου χρησίμευε για την εκτίμηση της φαινόμενης διαμέτρου του Ήλιου και της Σελήνης και με αυτήν υπολόγισε την απόσταση και το πραγματικό μέγεθος των δύο αυτών ουράνιων σωμάτων. Υπήρχαν ακόμη η διόπτρα του Πυθέα καθώς και του Ήρωνος, του Αρχιμήδη και τέλος του Δικαιάρχου.

4)Ηλιακό Ρολόι: Ήταν μια συσκευή που μετρούσε τον χρόνο από τη σκιά που έριχνε ο Ήλιος πάνω σε ένα αντικείμενο. Πρώτος εφευρέτης και κατασκευαστής του θεωρείται ο Απολλώνιος ο Περγαίος. Βελτιώσεις επέφερε αργότερα ο Αρίσταρχος ο Σάμιος.

5)Κλεψύδρα: Ήταν όργανο για τη μέτρηση της ισημερινής ώρας και θεωρείται εφεύρεση του Κτησίβιου.

6)Ουράνια Σφαίρα: Ήταν μια απλή περιστρεφόμενη σφαίρα με τους κύριους κύκλους χαραγμένους πάνω της. Πρώτος κατασκευαστής της ουράνιας σφαίρας θεωρείται κατά τους μυθικούς χρόνους ο Χείρων και κατά τους ιστορικούς ο Θαλής. Ο Εύδοξος βελτίωσε τη σφαίρα σημειώνοντας τους γνωστούς αστερισμούς και τους μεγάλους αστέρες. Ένα είδος σφαίρας χρησιμοποιούσαν επίσης ο Αναξίμανδρος και ο Ίππαρχος.

7)Σκάφη: Την χρησιμοποίησε ο Ερατοσθένης για να επιτύχει τη μέτρηση της Γης, ενώ επινοητής της αναφέρεται πως ήταν ο Αρίσταρχος ο Σάμιος.

8)Ωρολόγιο του Αρχιμήδη: Πρόκειται για ένα ρολόι με μηχανισμό, όπου αντί του ελατηρίου χρησιμοποιούνταν ροή νερού.

9)Κρίκος: Ήταν όργανο που έδινε το ύψος του Ήλιου όταν μεσουρανούσε.

Ο περίφημος *Μηχανισμός των Αντικυθήρων* που ξεπέρασε όλα τα προηγούμενα γνωστά αστρονομικά όργανα και τράβηξε τα βλέμματα όλου του κόσμου ανακαλύφθηκε σε ένα ναυάγιο στο Ελληνικό νησάκι των Αντικυθήρων.

ΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ

Πως ανακαλύφθηκε

Την Μεγάλη Τρίτη, στις 4 Απριλίου 1900 (σύμφωνα με το τότε Ιουλιανό ημερολόγιο) μια ομάδα από Συμιακούς σφουγγαράδες, η οποία απαρτιζόταν από έξι δύτες και 22 κωπηλάτες σε δύο καΐκια και όδευε πιθανώς προς την Αφρική, συνάντησε καταιγίδα στο πέρασμα ανάμεσα στην Κρήτη και τα Κύθηρα. Έτσι αναγκάστηκαν να καταφύγουν στον όρμο του Ποταμού στα Αντικύθηρα όπου αγκυροβόλησαν. Τα Αντικύθηρα βρίσκονται στη μέση της απόστασης ανάμεσα στα Κύθηρα και το ακρωτήριο Γραμβούσα της Δυτικής Κρήτης, κόβοντας τη θαλάσσια διάβαση στα δύο.

Είναι ένα νησάκι έξι μόνο μιλίων μήκους και δύο πλάτους, 378 μέτρων ύψους ενώ είναι βραχώδες και πετρώδες. Οι αρχαίοι το έλεγαν Αίγιλα και Αιγιλία ενώ σήμερα οι ντόπιοι το λένε Λιούς και Σιγιλίο και οι ναυτικοί Τσιριγότο. Το συγκεκριμένο πέρασμα από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα είναι εξαιρετικά επικίνδυνο για τα πλοία καθώς είναι μια περιοχή με κινούμενη άμμο, αβαθή νερά και ακανόνιστα ρεύματα.

Εικόνα : Το νησάκι των Αντικυθήρων βρίσκεται ανάμεσα στα Κύθηρα και το ακρωτήριο Γραμβούσα της Δυτικής Κρήτης.

Όταν πέρασε η καταιγίδα το ένα από τα δύο καϊκια ξεμύτισε ως τον δίπλα κάβο Γλυφάδια, στα ΒΑ των Αντικυθήρων και στα 25 μέτρα από την ακτή, στη θέση Πινακάκια, κατέβασε με σκάφανδρο δύτη σε βάθος 35 οργιών προκειμένου πιθανόν να βγάλει θαλασσινά για τη νηστεία των ημερών. Σε λίγο όμως έκανε σινιάλο για να τον τραβήξουν επάνω. Και τότε βρέθηκαν έκπληκτοι μπροστά σε κάτι θαυμαστό και ανέλπιστο. Ο δύτης Ηλίας Λυκοπάντης (επονομαζόμενος και Σταδιάτης, λόγω της καταγωγής του από τα Σταδιά της Μ. Ασίας), κατεβαίνοντας σε βάθος περίπου 140 ποδιών ή 42 μέτρων ανακάλυψε προς μεγάλη του έκπληξη ένα μεγάλο ναυάγιο. Αυτό που αντίκρισε ήταν μια συμπαγής μάζα με μήκος περίπου 50 μέτρα, με όλα τα απομεινάρια της δομής του караβιού και με τους ανεστραμμένους αμφορείς, που από τότε θεωρούνται χαρακτηριστικοί αυτών των μεσογειακών ναυαγίων. Ο πραγματικός όμως ενθουσιασμός δεν οφειλόταν τόσο στο ίδιο το πλοίο όσο στον θησαυρό που αυτό μετέφερε, ο οποίος περιελάμβανε μπρούτζινα και μαρμάρινα αγάλματα καθώς και πλήθος άλλα αντικείμενα που οι θαλάσσιες εναποθέσεις τα είχαν κάνει αγνώριστα. Ο Ηλίας Λυκοπάντης ανέβηκε στην επιφάνεια φέρνοντας μαζί του ως αποδεικτικό στοιχείο έναν υπερμεγέθη δεξιό βραχίονα, κομμάτι από μπρούτζινο άγαλμα. Ο ίδιος ο καπετάνιος των δύο καϊκιών ο Δημήτριος Ελ. Κόντος, πρώην αρχιδύτης, κατέβηκε και αυτός με τη σειρά του για να επιβεβαιώσει την εκπληκτική ανακάλυψη, να κάνει ακριβέστερες μετρήσεις και να βάλει σημάδια για να μπορεί να ξαναβρεί την τοποθεσία στο μέλλον.

Εν συνεχεία, η ομάδα συνέχισε το ταξίδι της και αργότερα επέστρεψε στη Σύμη, χωρίς να ακολουθήσουν αξιοσημείωτα περιστατικά και ξόδεψε κάποιους μήνες απολαμβάνοντας τους καρπούς της επιτυχημένης αποστολής ενώ παράλληλα διεξήχθηκαν έντονες συζητήσεις και ζητήθηκαν συμβουλές από τους μεγαλύτερους για το τι θα έκαναν με το πλοίο θησαυρό. Τελικά, ο Συμιακός καθηγητής της Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών Α. Οικονόμου τους έπεισε να δηλώσουν τον θησαυρό στην Κυβέρνηση παρά να εμπλακούν σε κάποια παράνομη περιπέτεια. Έτσι, στις 6 Νοεμβρίου ο Δημήτριος Κόντος και ο Ηλίας Λυκοπάντης πήγαν στην Αθήνα παίρνοντας μαζί τους τον μπρούτζινο βραχίονα ως πειστήριο και παρουσιάστηκαν στον Υπουργό της Παιδείας Σπυρίδωνα Στάη.

Τα πράγματα αμέσως μπήκαν σε μια σειρά. Οι σφουγγαράδες έκλεισαν συμφωνία για να συμμετάσχουν στην ανασκαφή και τους δόθηκε η υπόσχεση να πάρουν κατάλληλη αμοιβή για όσους θησαυρούς θα ανέσυραν και θα παρέδιδαν στην κυβέρνηση. Παράλληλα, κατά τις ανασκαφές θα είχαν στη διάθεση τους ένα σκάφος του πολεμικού ναυτικού μαζί με τον απαραίτητο εξοπλισμό για την ανέλκυση των βαρέων αντικειμένων. Συμφωνήθηκε επίσης να βρίσκεται στο πλοίο ένας αναγνωρισμένος αρχαιολόγος για να επιβλέπει την όλη επιχείρηση και η ειδική αυτή αποστολή ανατέθηκε στον φίλο των σφουγγαράδων τον καθηγητή κ. Οικονόμου. Αμέσως διατέθηκε το οπλιταγωγόν “Μυκάλη” και με κυβερνήτη τον Ανδρέα Σωτηριάδη και αξιωματικούς που πήραν την τελευταία στιγμή από άλλα πλοία, απέπλευσε στις 24 Νοεμβρίου. Η τρικυμία όμως δεν επέτρεψε στους δύτες να εργαστούν καλά ενώ και το “Μυκάλη” ήταν πολύ μεγάλο για να κάνει ελιγμούς κοντά στην παραλία και μάλιστα σε ταραγμένη θάλασσα, γι’ αυτό και χρειάστηκαν δεύτερο βοηθητικό μικρότερο πλοίο. Παρ’ όλες βέβαια τις δυσκολίες οι δύτες κατάφεραν να βγάλουν μερικά αντικείμενα τα οποία μετέφεραν με το “Μυκάλη” στον Υπουργό της Παιδείας στις 27 Νοεμβρίου 1900. Ο Υπουργός των Ναυτικών διέταξε την ατμοημιολία “Σύρος” που βρισκόταν στην Πάτρα να καταπλεύσει στα Αντικύθηρα και να συνεργαστεί με το “Μυκάλη” και έτσι οι εργασίες επαναλήφθηκαν μόλις έφτασαν τα πλοία στο μέρος του ναυαγίου.

Και κάπως έτσι ξεκίνησε το χρονικό των ανασκαφών οι οποίες έφεραν εν συνεχεία στο φως μεγάλο πλήθος αρχαιολογικών θησαυρών μεταξύ των οποίων μεγαλοπρεπή αγάλματα, γλυπτά και σκεύη πολυτελείας, γυάλινα, κεραμικά και χάλκινα αγγεία, κοσμήματα, νομίσματα, κομμάτια από το ίδιο το πλοίο, κατάλοιπα ακόμη και τροφών καθώς επίσης και τον πασίγνωστο *Μηχανισμό των Αντικυθήρων*. Ένα βέβαια είναι σίγουρο και αδιαμφισβήτητο γεγονός, ότι καμιά άλλη ανασκαφή δε δώρισε μονομιάς στην αρχαιολογία τόσο τεράστιο πλήθος αρχαίων ευρημάτων. Αλλά βέβαια ανάλογο προς το φορτίο των αρχαιολογικών θησαυρών ήταν και το φορτίο των ερωτηματικών που δώρισε στους αρχαιολόγους το ναυάγιο αυτό.

Οι Συμιακοί στους οποίους η Αρχαιολογία και το Έθνος οφείλουν πολλά είναι οι ακόλουθοι :

Ιδιοκτήτες και πλοίαρχοι: Φώτιος Λευδιακός και Δημήτριος Ελευθερίου ή Κόντος.

Δύτες: Ιωάννης Ροδίτης, Γεώργιος Μουντιάδης, Κυριάκος Μουντιάδης, Ηλίας Λυκοπάντης, Κωνσταντίνος Καλαφάτης, Γεώργιος Θ. Κρητικός, Βασίλειος Ιωάννου ή Ζουρούδης

Ναύτες: Νικόλαος Λευδιακός, Φιλήμων Κουμπουριός, Σωτήριος Παπακαλοδούκας, Ιωάννης Παπακαλοδούκας, Φώτιος Κοντός, Μερκούρης Καραγιάννος, Νικήτας Φασσάκης, Ιωάννης Α. Φωτάρης, Τζώρτζος, Σταυρής Μιχαλούτζος, Κώστας Σταυρηχάης και Γιάγκος Νικολάου Διάκου Γεωργακιού.

ΟΙ ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΣ ΤΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ

Πολλές εφημερίδες ασχολήθηκαν με το ναυάγιο και τις ανασκαφές και ακολούθησαν την πορεία τους από τον Νοέμβριο του 1900. Από αυτές έχουν ερευνηθεί πέντε ελληνικές εφημερίδες από το Νοέμβριο του 1900 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1902. Αυτές είναι οι ακόλουθες :

- 1) *Εμπρός*
- 2) *Εστία*
- 3) *Πρωία*
- 4) *Σκριπ*
- 5) *Σφαίρα*

Σε ορισμένες ημερομηνίες υπάρχουν σχεδόν παρόμοια άρθρα και στις πέντε εφημερίδες. Πιθανώς τότε να είχε βγει κάποιο δελτίο τύπου και να είχαν μάθει τα νέα όλοι οι δημοσιογράφοι. Σε άλλες πάλι ημερομηνίες υπάρχει άρθρο μόνο σε μία ή δύο από αυτές. Τότε πιθανόν το ενδιαφέρον του εκάστοτε δημοσιογράφου τον οδήγησε στο να ψάξει το θέμα από μόνος του πιο διεξοδικά και να γράψει το άρθρο.

1900

Νοέμβριος 1900 :

6/11/1900 (Εμπρός, Σκριπ, Σφαίρα) :

Σήμερα ο κ. Οικονόμου παρουσιάσθηκε στον Υπουργό της Παιδείας κ. Στάη και του ανακοίνωσε την ανακάλυψη του αρχαιολογικού θησαυρού στη θάλασσα μεταξύ του ακρωτηρίου Μαλέα και των Κυθήρων. (Πρόκειται άραγε για σκοπίμως λανθασμένη πληροφορία από τους δύτες ή λάθος του δελτίου τύπου ή των δημοσιογράφων; Τα Αντικύθηρα, όπως είπαμε, βρίσκονται ανάμεσα στα Κύθηρα και το ακρωτήριο Γραμβούσα της Κρήτης).

Ο κ. Οικονόμου του ανήγγειλε ότι οι Συμιακοί δύτες εργαζόμενοι σε βάθος 35 οργιών ανακάλυψαν αγάλματα και χάλκινους ανδριάντες αλλά λόγω των ατελών μέσων που είχαν στη διάθεση τους δεν μπόρεσαν να ανελκύσουν παρά μόνο ένα χάλκινο χέρι υπερφυσικού μεγέθους που πιθανώς ανήκε στο άγαλμα του Ποσειδώνα. Οι δύτες ήταν διατεθειμένοι να υποδείξουν τον τόπο του ναυαγίου αρκεί η Κυβέρνηση να τους έδινε κατάλληλη αμοιβή. Ο κ. Στάης συμφώνησε και συνεννοήθηκε με τον κ. Βουδούρη ώστε να αποσταλεί πολεμικό πλοίο στο οποίο θα επιβαίνουν ο γενικός έφορος των αρχαιοτήτων κ. Καββαδίας, ο κ. Οικονόμου και άλλοι αρχαιολόγοι.

7/11/1900 (Σκριπ) :

Ο γενικός έφορος των αρχαιοτήτων κ. Καββαδίας υποθέτει ως πιθανή εξήγηση των ανευρεθέντων αγαλμάτων το γεγονός ότι κατά την εποχή των Ρωμαίων πολλά πλοία μετέφεραν πράγματα προς την Ιταλία και ένα από αυτά ναυάγησε παρά τον Μαλέα. Όσον αφορά στην αποζημίωση των δυτών αναφέρει ότι δεν θα μπορούσε να γίνει και αλλιώς

αφού ο νόμος ορίζει ότι όποιος βρίσκει αρχαιότητες ή συντελεί στην ανακάλυψη τους λαμβάνει αμοιβή.

8/11/1900 (Σκριπ) :

Ακόμη δεν έγινε καμία ενέργεια για την ανέλκυση των αρχαιοτήτων. Ο κ. Καββαδίας αναφέρει ότι μέχρι τώρα μόνο οι λόγοι των δυτών είναι γνωστοί και ότι αυτοί θα πρέπει να υποδείξουν το μέρος της θάλασσας όπου βρίσκονται οι θησαυροί ώστε να βεβαιωθεί το Υπουργείο για την ύπαρξη τους και έπειτα να ενεργήσει για την ανέλκυση αυτών.

11/11/1900 (Σκριπ) :

Το Υπουργείο Παιδείας ανακοίνωσε στους δύτες ότι θα τους προσφέρει το μισό της αξίας των ανακαλυφθέντων αρχαιοτήτων και ότι τώρα αν ήθελαν θα μπορούσαν να υποδείξουν το μέρος όπου τις είχαν βρει και να εργασθούν για την ανέλκυση τους. Η απάντηση των δυτών αναμένεται και αν είναι θετική το Υπουργείο θα διατάξει την έναρξη των εργασιών.

23/11/1900 (Εστία, Σκριπ) :

Την αυριανή ημέρα αποπλέει από τον Πειραιά με κυβερνήτη τον αντιπλοίαρχο κ. Θεοχάρη και μαζί του τους κ. Καββαδία και κ. Οικονόμου το οπλιταγωγόν “Μυκάλη” με προορισμό τα Κύθηρα. Το “Μυκάλη” θα ρυμουλκεί δύο πλοιάρια στα οποία θα επιβαίνουν οι δύτες που βρήκαν τον θησαυρό και οι οποίοι θα είναι συνολικά 22. Αυτοί θα υποδείξουν το μέρος όπου βρίσκονται τα αγάλματα και θα γίνουν οι πρώτες δοκιμαστικές εργασίες για την ανέλκυση τους.

Όσον αφορά στο χέρι που είχε ανελκυσθεί από τους δύτες, πρόκειται για το δεξί χέρι ενός θαυμάσιου αγάλματος που ανήκει στην εποχή της υψίστης ακμής της τέχνης και μάλιστα είναι από τα αριστουργήματα της ελληνικής τέχνης τα οποία οι Ρωμαίοι μετά την κατάκτηση της Ελλάδας μετέφεραν στη Ρώμη. Το μέγεθος του είναι υπερφυσικό ενώ ανήκει σε άντρα και πολύ πιθανόν στο άγαλμα του Ποσειδώνα. Είναι επίσης ελαφρώς κεκλιμένο και η θέση των δακτύλων μαρτυρά ότι κρατούσε δόρυ ή τρίαινα.

24/11/1900 (Εμπρός, Σκριπ) :

Χθες τα μεσάνυχτα το “Μυκάλη” με τους κυρίους Οικονόμου και Βυζαντινό απέπλευσε από τον Πειραιά για τα Κύθηρα προς ανέλκυση των βυθισμένων αρχαιοτήτων. Ρυμουλκεί δύο πλοιάρια πάνω στα οποία επιβαίνουν 22 δύτες από τη Σύμη της Μικράς Ασίας οι οποίοι θα ανελκύσουν τον αρχαιολογικό θησαυρό. Ο κ. Στάης ο οποίος θα επέβαινε και αυτός στο οπλιταγωγόν ανέβαλε το ταξίδι λόγω της ασθένειας του κ. Σιμόπουλου και της απουσίας του από τη Βουλή. Αν βέβαια οι εργασίες κρατήσουν πολλές ημέρες τότε πιθανόν θα μεταβεί και αυτός στα Κύθηρα.

Το “Μυκάλη” θα βρίσκεται στον τόπο του ναυαγίου σήμερα το μεσημέρι και αμέσως θα ξεκινήσουν οι εργασίες ενώ ελπίζεται ότι εντός μιας εβδομάδας θα ανελκυσθεί ο αρχαιολογικός θησαυρός. Το χέρι υπερφυσικού μεγέθους και υψίστης τέχνης που είχε βρεθεί μαρτυρά ότι και τα υπόλοιπα βυθισμένα αγάλματα είναι σπουδαίας τέχνης και ανήκουν στην εποχή στην οποία αυτή άκμαζε. Τέλος, τη νύχτα το “Μυκάλη” θα προσορμίζεται στο λιμάνι των Βοιών.

25/11/1900 (Σκριπ) :

Σχετικά με τις βυθισμένες αρχαιότητες ο κ. Καββαδίας πιστεύει ότι τα χάλκινα αγάλματα που βρίσκονται στη θάλασσα του Μαλέα ανήκουν σε μια εποχή καλής τέχνης όπως μαρτυρά και η ανελκυσθείσα χειρ. Δεδομένης της καταστροφής που επέφερε η θάλασσα στο χάλκινο χέρι θεωρεί ότι τα αγάλματα βρίσκονται στο βυθό για πολλά εκατοντάδες χρόνια. Όσον αφορά στην προέλευση τους, δεν του φαίνεται πιθανόν να προέρχονται από την Κωνσταντινούπολη αλλά θεωρεί ότι αυτά μεταφέρονταν από την Ελλάδα κατά τους Ρωμαϊκούς χρόνους από τους Ρωμαίους.

Οι δύτες λένε ότι στο βυθό βρίσκονται αρκετά αγάλματα και ελπίζουν ότι μέσα σε μία εβδομάδα αυτά θα ανελκυσθούν και τότε θα εξακριβωθεί η εποχή της τέχνης τους. Πάντως, τα αγάλματα αυτά αποκλείεται να μεταφέρθηκαν κατά την εποχή των Βενετών γιατί εάν ένα τέτοιο ναυάγιο συνέβαινε πριν από μερικές δεκάδες χρόνια θα μας ήταν γνωστό από κάποιον συγγραφέα της εποχής της Βενετίας. Άλλο χάλκινο άγαλμα μικρότερο του φυσικού μεγέθους, που είναι του Ποσειδώνα, είχε βρεθεί στην παραλία των Πλαταιών και υπάρχει στο Κεντρικό Μουσείο.

Παράλληλα χθες έφτασε στην Αθήνα από την Πέργαμο, όπου είχε μεταβεί λόγω κάποιων ανασκαφών που διενεργούσε στο Γερμανικό Ινστιτούτο εκεί, ο διευθυντής του Αρχαιολογικού Ινστιτούτου του Βερολίνου κ. Κόντσε, ο οποίος επισκέφθηκε το απόγευμα τον κ. Καββαδία στο Υπουργείο και είδε την ανευρεθείσα χειρ. Αφού την εξέτασε κατέληξε και αυτός στο συμπέρασμα ότι είναι καλής τέχνης και εξέφρασε και αυτός τη γνώμη ότι το πλοίο με τα αγάλματα θα είχε ναυαγήσει στον Μαλέα την εποχή της κατάκτησης της Ελλάδας από τους Ρωμαίους. Στην Αθήνα ο κ. Κόντσε θα παραμείνει για δύο ημέρες και έπειτα θα επιστρέψει στο Βερολίνο.

27/11/1900 (Εστία) :

Σήμερα το πρωί το “Μυκάλη” επέστρεψε στον Πειραιά φέρνοντας μαζί τα ανελκυσθέντα αρχαιολογικά αντικείμενα που είχαν βρει οι δύτες. Τα αντικείμενα αυτά είναι αποτέλεσμα εργασίας τριών μόνο ωρών καθώς οι αντίθετοι άνεμοι δεν τους επέτρεπαν να εργαστούν αποτελεσματικά αλλά συνέχεια τους ανάγκαζαν να διακόπτουν τις εργασίες τους. Η εργασία βέβαια εμποδίστηκε και από την ακαταλληλότητα του “Μυκάλη” το οποίο λόγω του μεγέθους του δεν μπορούσε να πλησιάσει στον τόπο όπου εργάζονταν οι δύτες και έτσι δεν μπόρεσε να τους δώσει καμία συνδρομή.

Η θέση όπου βρίσκεται ο θησαυρός λέγεται Γλυφάδια, ένεκα των γλυφών υδάτων που αναβλύζουν, στο νησάκι των Αντικυθήρων και απέχει δέκα μόλις μέτρα από την παραλία η οποία όμως αποτελείται από απότομους βράχους. Γι' αυτό η προσέγγιση του "Μυκάλη" με την επικρατούσα τρικυμία ήταν επικίνδυνη. Το νησάκι αυτό απέχει 20 περίπου μίλια από τα Κύθηρα ενώ το βάθος των υδάτων στην περιοχή είναι 30-35 οργιές.

Με το "Μυκάλη" επέστρεψε και ο κ. Οικονόμου φέρνοντας τα ανελκυσθέντα αντικείμενα τα οποία θα κατατεθούν στο Αρχαιολογικό Μουσείο. Στα αντικείμενα αυτά περιλαμβάνονται δύο μαρμάρινα ανδρικά ακέφαλα αγάλματα, το ένα φυσικού μεγέθους ενώ το άλλο μικρότερου, λαμπρού περιγράμματος και αρίστης τέχνης καθώς επίσης και πολλά τεμάχια μαρμάρινων και χάλκινων αγαλμάτων και αγγεία πήλινα και χάλκινα.

Προσωρινά βέβαια στο Υπουργείο κατατέθηκαν μόνο τέσσερα από τα ανελκυσθέντα αντικείμενα. Μεταξύ αυτών είναι το κάτω μέρος χάλκινου χεριού πυγμάχου καθώς και το χάλκινο κεφάλι αγάλματος πυγμάχου, όμοιο με ένα άρτια σωζόμενο άγαλμα πυγμάχου που βρίσκεται στο Μουσείο "Θέρμαι" της Ρώμης, καθώς επίσης το κάτω άκρο δεξιού ποδιού μαρμάρινου αγάλματος και ένα χάλκινο ξίφος σπασμένο λίγο στην αιχμή που ίσως ανήκει σε μεταγενέστερη εποχή. Τα δύο πρώτα κομμάτια φαίνεται να ανήκουν στο ίδιο άγαλμα το οποίο ανάγεται στο 300π.Χ περίπου και μάλιστα δείχνουν ξένα προς την αρχικά ανευρεθείσα χείρα.

Η παραμονή των κειμηλίων στο βυθό της θάλασσας επί τόσους αιώνες άφησε καταφανή τα ίχνη της, αφού άλλα από αυτά καταφαγώθηκαν και άλλα παραμορφώθηκαν. Υπάρχει βέβαια η ελπίδα ότι τα αντικείμενα που είναι κάτω από το πρώτο στρώμα των ανακαλυφθέντων αρχαιοτήτων θα έχουν προφυλαχθεί καλύτερα και θα ανελκυσθούν αβλαβή.

Οι δύτες με τα δύο σκάφανδρα παρέμειναν στον τόπο του ναυαγίου για να συνεχίσουν τις εργασίες τους. Με αίτηση μάλιστα του Υπουργείου Παιδείας, το Υπουργείο των Ναυτικών θα αποστείλει μια ατμοτελωνίδα, την "Κίσσα" πιθανότατα, η οποία θα μπορεί να πλησιάσει και να τους βοηθήσει.

28/11/1900 (Σκριπ, Σφαίρα) :

Μαζί με το "Μυκάλη" επέστρεψε χθες το πρωί στον Πειραιά και ο κ. Οικονόμου ο οποίος ανέφερε στον Υπουργό των Εκκλησιαστικών ότι ο αρχαιολογικός θησαυρός στο βυθό της θάλασσας είναι μεγαλύτερος και σημαντικότερος απ' ότι είχε υποτεθεί στην αρχή. Σύμφωνα με τις διαβεβαιώσεις των δυτών υπάρχουν και πολλά άλλα αγάλματα και αρχαιοτήτες οι οποίες ελπίζεται ότι θα ανελκυσθούν μέσα στην εβδομάδα, αν κοπάσει βέβαια η θαλασσοταραχή.

Τα αγάλματα που βρέθηκαν συνολικά μέχρι τώρα είναι :

- 1) Δύο μαρμάρινα ανδρικά, ακέφαλα αγάλματα καλής κατά τα φαινόμενα τέχνης που φέρουν στην επιφάνεια τους τα δείγματα της μακροχρόνιας παραμονής τους στη θάλασσα. Το ένα από αυτά είναι φυσικού μεγέθους ενώ το άλλο λίγο μεγαλύτερο.
- 2) Διάφορα τεμάχια μαρμάρινων και χάλκινων αγαλμάτων.
- 3) Διάφορα πήλινα και χάλκινα αγγεία.

- 4) Ένα χάλκινο ξίφος σπασμένο στην άκρη.
- 5) Το άκρο δεξιού ποδιού μικρού μαρμάρινου αγάλματος το οποίο στηρίζεται σε ένα στήριγμα ωραίας κατεργασίας.
- 6) Το μέρος δεξιού χεριού από τον αγκώνα και κάτω, επενδυμένο με χειρίδα πάνω στην οποία φαίνονται τα σημεία των ιμάντων με τα οποία ήταν δεμένο. Το χέρι αυτό ανήκει σε χάλκινο άγαλμα πυγμάχου.
- 7) Το κεφάλι χάλκινου αγάλματος πυγμάχου, το οποίο σύμφωνα με τους αρχαιολόγους μοιάζει με το χάλκινο άγαλμα πυγμάχου που σώζεται στη χαλκοθήκη του Καπιτώλιου και ανάγεται στο 300π.Χ. Το τμήμα του χεριού και το κεφάλι φαίνεται ότι ανήκουν στο ίδιο άγαλμα.

Αυτά κατατέθηκαν στο Υπουργείο και θα μεταφερθούν στο Αρχαιολογικό Μουσείο. Εκτός βέβαια από αυτά, τα οποία έχουν φθαρεί αρκετά λόγω της μακράς παραμονής τους στη θάλασσα, υπάρχουν και πολλά άλλα μεγαλύτερης αξίας των οποίων η ανέλκυση θα επιδιωχθεί.

Λόγω των δυσμενών καιρικών συνθηκών βέβαια για να συνεχιστεί η ανέλκυση είναι ανάγκη να αποσταλεί ένα μικρότερο πλοίο. Γι' αυτό θα αποσταλεί εκεί και πάλι το "Μυκάλη" στο οποίο θα επιβιβασθούν οι κύριοι Οικονόμου και Βυζαντινός και μαζί τους θα έχουν σκάφανδρα και ναύτες ενώ θα τους συνοδεύσει και η ατμοημιολία "Σύρος" η οποία θα μείνει εκεί για να επιβλέπει τις εργασίες των δυτών. Επί της "Σύρος", της οποίας κυβερνήτης είναι ο Ιάσωνας Μπούμπουλης, θα επιβαίνει ο έφορος των αρχαιοτήτων κ. Καββαδίας για να καταγράφει τις ανελκόμενες αρχαιότητες. Το απόγευμα τα δύο σπογγαλιευτικά που θα ρυμουλκεί η "Σύρος" θα μεταφερθούν στον ασφαλή όρμο των Βοιών της Λακωνίας.

29/11/1900 (Εμπρός, Σκριπ) :

Η "Σύρος" θα μεταφέρει τον κ. Καββαδία στα Κύθηρα, όμως η ημέρα που θα αποπλεύσει από τον Πειραιά δεν έχει αποφασισθεί ακόμη διότι ο βοριάς που πνέει δεν επιτρέπει την προσέγγιση της στον τόπο των εργασιών.

Εκτός των άλλων βρέθηκε και η άγκυρα του πλοίου η οποία αποτελείται από τέσσερα νύχια, γεγονός το οποίο δείχνει ότι οι αρχαιότητες αυτές μεταφέρονταν πριν από τουλάχιστον 200 χρόνια καθώς είναι γνωστό ότι τους τελευταίους δύο αιώνες οι άγκυρες κατασκευάζονται με μόνο δύο νύχια.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1900 :

2/12/1900 (Εμπρός, Σκριπ) :

Τελικά χθες περίπου τα μεσάνυχτα η ατμοημιολία "Σύρος" αναχώρησε από τον Πειραιά για τα Κύθηρα για να βοηθήσει τους δύτες στην ανέλκυση των αρχαιοτήτων. Στην "Σύρος" επιβαίνει και ο κ. Βυζαντινός.

8/12/1900 (Εμπρός, Εστία, Σκριπ) :

Χθεςινό τηλεγράφημα από τα Κύθηρα αναφέρει ότι κατά τη διάρκεια της περασμένης Κυριακής ανελκύσθηκαν πολλά αρχαιολογικά αντικείμενα. Σε αυτά περιλαμβάνονται δύο πολύ κατεστραμμένα και παραμορφωμένα μαρμάρινα αγάλματα, η βάση μαρμάρινου ίππου, τέσσερα μαρμάρινα χέρια, δύο χάλκινα πόδια και ένα πόδι μαρμάρινου ίππου, όλα βέβαια πολύ φθαρμένα.

Τη Δευτέρα όμως έπνεε σφοδρός άνεμος και η “Σύρος” αναγκάστηκε να καταφύγει στον όρμο του Αγ. Νικολάου στα Κύθηρα ρυμουλκώντας και την καταδυτική μηχανή μαζί της.

9/12/1900 (Σκριπ) :

Το προχθεςινό τηλεγράφημα σχετικά με τις αρχαιότητες που είχαν ανασυρθεί τις τελευταίες ημέρες και οι οποίες είναι κατά το πλείστον μαρμάρινες και λίγες μόνο χάλκινες, ήταν ιδιαίτερα σημαντικό. Οι περισσότερες βέβαια έχουν καταστραφεί ενώ άλλες έχουν μετατραπεί σε άμορφους όγκους.

11/12/1900 (Εστία) :

Νέο τηλεγράφημα στο Υπουργείο αναφέρει ότι νέες αρχαιότητες εξήχθησαν από τη θάλασσα, ασήμαντες βέβαια. Μόνο ένας μεγάλος κορμός ίππου θεωρείται σημαντικής αρχαιολογικής αξίας αλλά οι δύτες δεν κατάφεραν να τον ανελκύσουν λόγω του μεγάλου του βάρους.

12/12/1900 (Εμπρός, Σκριπ) :

Χθες η “Σύρος” επανήλθε στον Πειραιά με τον κ. Βυζαντινό φέρνοντας μαζί πολλά χάλκινα και μαρμάρινα αγάλματα καθώς και κομμάτια αγαλμάτων. Μεταξύ των αγαλμάτων που βρέθηκαν υπάρχει και ένας ίππος υπερφυσικού μεγέθους ο οποίος δεν ήταν δυνατόν να ανελκυσθεί στο πλοίο λόγω του βάρους του, σύρθηκε όμως μέχρι την ακτή των Αντικυθήρων και από εκεί θα μεταφερθεί στο Μουσείο αφού συσκευαστεί κατάλληλα.

Οι εργασίες βέβαια συνεχίζονται στον τόπο του ναυαγίου όπου εξακολουθούν να βρίσκονται ακόμα πολλά αρχαία αντικείμενα στο βυθό της θάλασσας, η ανέλκυση των οποίων θα χρειαστεί περισσότερο από ένα μήνα. Μεταξύ άλλων υπάρχει στο βυθό και ένας χάλκινος ταύρος ο οποίος θα ανασυρθεί από πολεμικό σκάφος μεγαλύτερο της “Σύρος” που θα μεταβεί εκεί. Εν τω μεταξύ, αντί της “Σύρος” θα αποσταλεί από το Υπουργείο των Ναυτικών η “Κίχλα” για να παρακολουθεί τις εργασίες των δυτών.

Ο έφορος των αρχαιοτήτων κ. Βυζαντινός δηλώνει ότι οι αρχαιότητες που έχουν ανελκυσθεί είναι κατά το μεγαλύτερο μέρος τους κατεστραμμένες αλλά οι λίγες που έχουν βρεθεί ακέραιες είναι μεγάλης αρχαιολογικής αξίας. Εκφράζει μάλιστα την πεποίθηση ότι εάν εξακολουθήσουν οι εργασίες θα βρεθούν και άλλες σημαντικές αρχαιότητες και κυρίως χάλκινες καθώς λίγες τέτοιες έχουν βρεθεί μέχρι τώρα.

Από το Υπουργείο ο κ. Στάης διέταξε τους δύτες να εξακολουθήσουν το έργο τους και να ερευνήσουν σε μεγάλη έκταση γύρω από το μέρος που βρέθηκαν μέχρι τώρα τα αρχαία. Ελπίζεται μάλιστα ότι μέσα σε λίγες ημέρες θα έχει ολοκληρωθεί η εργασία αυτή διότι ήδη παρουσιάζονται δυσκολίες όχι για την έρευνα αλλά για την ανέλκυση των αρχαιοτήτων.

14/12/1900 (Σκριπ) :

Στον Υπουργό της Παιδείας κ. Στάη παρουσιάσθηκε μακροσκελής έκθεση για τις αρχαιότητες που έχουν ανακαλυφθεί στο βυθό των Αντικυθήρων. Στην έκθεση αυτή εκφράζεται η ιδέα μήπως το ναυαγήσαν πλοίο προερχόταν από την Πελοπόννησο, την Αττική ή την Ρόδο ή μήπως ήταν εκείνο το πλοίο το οποίο μετέφερε τον περιώνυμο Κένταυρο του Ζεύξιδος που είχε αφαιρεθεί από τον Σύλλα μαζί με άλλα αριστουργήματα της τέχνης. Υπάρχει βέβαια και η ιδέα μήπως τα αγάλματα ήταν προορισμένα *“να κομίσωσι τον θρίαμβον νικητού τινός υπάτου Ρωμαίου”*. Όλα αυτά βέβαια είναι μόνο εικασίες. Το μόνο σίγουρο είναι ότι το ναυάγιο έγινε κατά τους Ρωμαϊκούς χρόνους και αυτό διαπιστώθηκε από τα σκεύη του ναυαγήσαντος πλοίου και κυρίως από τα αγγεία.

Λόγω της εποχής του έτους οι εργασίες προχωράνε πολύ αργά επειδή μόνο με απόλυτη νηνεμία είναι δυνατόν να εργασθούν οι δύτες και μάλιστα σε βάθος 35 οργιών. Μέχρι τώρα κατόρθωσαν να εξάγουν τα εξής :

- 1) Τρία μαρμάρινα αγάλματα δυστυχώς φθαρμένα από την μακρόχρονη παραμονή τους στη θάλασσα.
- 2) Ένα θαυμάσιο χάλκινο κεφάλι.
- 3) Ένα χάλκινο πόδι σωζόμενο μέχρι το γόνατο φορώντας πέδιλο και ιμάντες, το οποίο ανήκει σε χάλκινο άγαλμα υπερφυσικού μεγέθους.
- 4) Ένα χάλκινο πόδι σωζόμενο από τον αστράγαλο, θαυμάσιας τελειότητας.
- 5) Δύο χάλκινα χέρια που ανήκουν σε χάλκινο άγαλμα υπερφυσικού μεγέθους.
- 6) Χάλκινα κοσμήματα.
- 7) Ένα περίεργο χάλκινο σπαθί ναυμαχίας.
- 8) Χάλκινα τεμάχια, ιμάτια και τεμάχια διαφόρων αγαλμάτων.

Το Άγαλμα του Νεανία

Εκείνο όμως που αποτελεί το πολυτιμότερο από τα ευρήματα και το οποίο θα είναι μοναδικό κόσμημα για το Μουσείο είναι ένα μαρμάρινο άγαλμα νεανία. Στην όλη εξωτερική μορφή του απεικονίζεται θαυμάσια η ψυχική του διάθεση ενώ το μυϊκό του σύστημα είναι τελείως έκδηλο και η φυσικότητα της θέσεως του εκπληκτικά τέλεια.

15/12/1900 (Σκριπ) :

Το αρχαιολογικό τμήμα του Υπουργείου Παιδείας έστειλε χθες προς το Υπουργείο των Ναυτικών έγγραφο με το οποίο ζητούσε την αποστολή μικρού πολεμικού σκάφους στη θάλασσα του Μαλέα ώστε να συνεχιστούν οι εργασίες της ανέλκυσης των αρχαίων αντικειμένων από τον πυθμένα. Το Υπουργείο των Ναυτικών θα αποφασίσει σήμερα σχετικά με αυτό το αίτημα. Κατά πάσα πιθανότητα θα αποσταλεί η *“Κίσσα”*.

22/12/1900 (Εμπρός) :

Σήμερα η ατμοημιολία “Σύρος” αποπλέει από τον Πειραιά κατευθυνόμενη προς τα Κύθηρα για τη συνέχιση των εργασιών της ανέλκυσης. Η “Σύρος” θα χρησιμεύσει ως σταθμός για τις εργασίες των Συμιακών δυτών.

28/12/1900 (Εστία) :

Οι επιθεωρητές που είχαν σταλεί στα Κύθηρα από το Υπουργείο Παιδείας ανέφεραν σήμερα τηλεγραφικώς ότι οι δύτες τις τελευταίες ημέρες κατόρθωσαν να εργασθούν στο βυθό της θάλασσας και να ανελκύσουν ευρήματα σπουδαιότητας αξίας κατά τη γνώμη του αρχαιολογικού κόσμου. Μεταξύ των ανελκυσθέντων υπάρχουν δύο χάλκινα χέρια θαυμάσια διατηρούμενα, από τα οποία το ένα είναι χέρι πυγμάχου όπως διακρίνεται από τους μάντες που αυτό έχει. Αλλά το σπουδαιότερο όλων είναι ένα χάλκινο άγαλμα υπερφυσικού μεγέθους που χωρίζεται σε πέντε τεμάχια. Σύμφωνα με τις πληροφορίες των επιθεωρητών το άγαλμα αυτό παριστάνει τον Ερμή ενώ για άλλους τον Απόλλωνα. Όποιος και να είναι, είναι πάντως εξαιρετικής τέχνης.

Μετά από αυτά το Υπουργείο Παιδείας ζήτησε με έγγραφο να αποσταλεί στο μέρος των ανασκαφών πολεμικό πλοίο διότι οι δύτες εργάζονται δύσκολα χωρίς την παρουσία πλοίου που να τους παρέχει τα μέσα για την ανέλκυση των βαρέων αντικειμένων. Το Υπουργείο των Ναυτικών θα διατάξει την “Σύρος” να καταπλεύσει στα Κύθηρα για τον σκοπό αυτό.

29/12/1900 (Εμπρός, Σκριπ) :

Το χθεσινό τηλεγράφημα που λέει για τα ανευρεθέντα αντικείμενα των τελευταίων ημερών καθώς και για το σπουδαίο υπερφυσικού μεγέθους άγαλμα του Ερμή ή Απόλλωνα τράβηξε το ενδιαφέρον. Επίσης, το Υπουργείο των Ναυτικών διέταξε την “Σύρος” να καταπλεύσει τελικά στα Κύθηρα.

30/12/1900 (Εμπρός) :

Σύμφωνα με πληροφορίες, τα τελευταία ανακαλυφθέντα ευρήματα αποστέλλονται στο Υπουργείο. Λόγω της μεγάλης τρικυμίας ήταν αδύνατη η εξακολούθηση των εργασιών κατά τις τελευταίες ημέρες.

1901

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1901 :

5/1/1901 (Εμπρός) :

Τηλεγράφημα του αστυνόμου των Κυθήρων προς τον Υπουργό Παιδείας κ. Στάη τον ενημερώνει ότι λόγω της επικρατούσας τρικυμίας δεν επιτρέπεται η συγκοινωνία στα Αντικύθηρα κι έτσι δεν μπορούν να μεταβιβασθούν εκεί οι οδηγίες του Υπουργείου. Μόλις βελτιωθεί ο καιρός η “Σύρος” θα μεταφέρει στον Πειραιά τις αρχαιότητες που βρέθηκαν.

9/1/1901 (Εμπρός) :

Χθесινό τηλεγράφημα προς το Υπουργείο των Ναυτικών ανήγγειλε ότι η “Σύρος” αναχώρησε για την παραλαβή των ανακαλυφθέντων αρχαιοτήτων αλλά δεν μπόρεσε, λόγω της τρικυμίας, να προσεγγίσει τα Αντικύθηρα.

10/1/1901 (Εστία) :

Τηλεγράφημα του βοηθού του Γεν. Εφόρου κ. Κρητικού, που είχε μεταβεί στον τόπο των εργασιών, προς το Υπουργείο, αναγγέλλει ότι στο πολεμικό πλοίο που είχε αποσταλεί εκεί επιβιβάσθηκαν και μεταφέρονται στην Αθήνα τα εξής σπουδαία ευρήματα : Το κεφάλι και το μισό του στήθους του μεγάλου χάλκινου αγάλματος καθώς και το δεξί χέρι από τον ώμο μέχρι τον καρπό και άλλα κομμάτια αυτού του αγάλματος άριστης τέχνης. Επίσης, μεταφέρονται δύο άλλα χάλκινα χέρια, δύο χάλκινα πόδια με πέδιλο, ένα χέρι χάλκινο διατηρούμενο από τον καρπό και άλλα αντικείμενα θαυμάσια διατηρούμενα.

11/1/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Τα τελευταία αρχαιολογικά ευρήματα, ανάμεσα στα οποία ξεχωρίζει το νέο μεγάλο χάλκινο άγαλμα που διατηρείται σε πολύ καλή κατάσταση και έχει μεγάλη αρχαιολογική αξία, μεταφέρονται στην Αθήνα με το πολεμικό πλοίο.

Επίσης, ο διευθυντής της Γερμανικής Αρχαιολογικής Σχολής ανακοίνωσε στον έφορο των αρχαιοτήτων κ. Βυζαντινό ότι τον ανακηρύσσει μέλος του Αρχαιολογικού Αυτοκρατορικού Ινστιτούτου στο Βερολίνο. Η ανακοίνωση έγινε με μια ωραία και κολακευτική επιστολή που χαρακτήριζε κατάλληλα τον διαπρεπή αρχαιολόγο.

15/1/1901 (Εμπρός) :

Ενώ οι Συμιακοί δύτες, υπό την επίβλεψη των αρχών, εξακολουθούν να ανασύρουν από το βυθό της θάλασσας των Κυθήρων τις από αιώνες βυθισμένες εκεί αρχαιότητες, στην Αγγλία αρχίζουν να σκέφτονται να αποσύρουν από τα βάθη της θάλασσας τους θησαυρούς της περίφημης Ισπανικής αρμάδας η οποία έχοντας πληχθεί από τρικυμία καταστράφηκε στη θάλασσα του Τομπαρμού.

16/1/1901 (Εμπρός) :

Χθες επέστρεψε από τα Κύθηρα ο κ. Γ. Κρητικός, ο οποίος είχε αποσταλεί από το Υπουργείο Παιδείας για να παρακολουθεί τις εργασίες ανέλκυσης των αρχαιοτήτων. Ο κ. Κρητικός έφερε μαζί του και ένα τεμάχιο ξύλου που ανήκε πιθανώς στο βυθισθέν πλοίο μέσα στο οποίο ήταν οι αρχαιότητες. Είπε μάλιστα ότι μια ημέρα πριν την αναχώρησή του οι εργαζόμενοι δύτες εξήγαγαν δύο χάλκινα πόδια όπως αυτά που είχαν ήδη αποσταλεί αλλά καλύτερα διατηρούμενα. Επίσης, επί της “Σύρος” μεταφέρθηκαν και διάφορα άλλα μαρμάρινα τεμάχια αγαλμάτων.

Στο βυθό βέβαια της θάλασσας φαίνεται ότι υπάρχουν ακόμα πλήθος άλλων αρχαιολογικών αντικειμένων, από τα οποία άλλα μεν έχουν συνενωθεί με το έδαφος και αποτελούν σκληρό πέτρωμα ενώ άλλα είναι σκορπισμένα από δω και από κει και ανευρίσκονται σιγά σιγά από τους δύτες. Αυτών των τελευταίων η ανέλκυση είναι εύκολη αλλά τα πρώτα θα χρειαστεί να κομματιαστούν και να ανέβουν έτσι στην επιφάνεια.

Δυστυχώς το βάθος της θάλασσας σε αυτό το μέρος είναι 35 οργιές και οποιαδήποτε εξέταση του βυθού από ειδικούς είναι αδύνατη ενώ είναι δύσκολο να γίνονται οι εργασίες σε αυτόν. Έτσι, τα σπουδαία αυτά ευρήματα είναι καταδικασμένα στην ποινή της αποσύνθεσης. Οι εργασίες των δυτών βέβαια συνεχίζονται εφόσον το επιτρέπει ο καιρός αλλά με μεγάλη δυσκολία λόγω του μεγάλου βάθους. Το Υπουργείο της Παιδείας θα διατάξει μέσα σε αυτήν την εβδομάδα να καταπλεύσει η “Σύρος” στον Πειραιά φέρνοντας τις μέχρι στιγμής ανακαλυφθείσες αρχαιότητες.

17/1/1901 (Εμπρός) :

Ο χρόνος κατά τον οποίο τα έργα της τέχνης παρέμειναν στο βυθό της θάλασσας των Κυθήρων τα μεταμόρφωσε σε άμορφες μάζες και συντρίμμια. Συνενώθηκαν λοιπόν όλα μαζί μάρμαρο, χαλκός και χώμα και σχηματίσθηκαν πετρώματα τα οποία για να τα βγάλουν από τη θάλασσα οι δύτες αναγκάζονται να τα σπάνε κάνοντας έτσι τους θησαυρούς να χάνουν την αξία τους και να γίνονται κατώτεροι των προσδοκιών.

Τι προτίθεται όμως το Υπουργείο να κάνει γι’ αυτό; Αν επιθυμεί στ’ αλήθεια να σώσει τα καλλιτεχνήματα αυτά τότε πράττει έργο αδέξιο καταστρέφοντας τα. Θα πρέπει λοιπόν ή να φέρει μέσα πιο επιστημονικά για τη διάσωση τους, καλώντας στην ανάγκη και ειδικούς τεχνίτες από την Ιταλία, ή ας τα αφήσει εκεί όπου βρίσκονται εδώ και 2.000 χρόνια ώστε αργότερα άλλοι πιο επιτήδριοι και αισθανόμενοι καλύτερα την αξία τους να απολαύσουν την ηδονή της ανακάλυψης και της διάσωσης τους.

18/1/1901 (Εστία, Σκριπ) :

Ο Υπουργός της Παιδείας Σπ. Στάης χθες το απόγευμα διέταξε έναν από τους υπαλλήλους του Υπουργείου να μεταβεί στα Αντικύθηρα και να δώσει διαταγές ώστε να ανελκύονται με μεγαλύτερη προσοχή οι αρχαιότητες που βρίσκονται στο βυθό και να επιβλέπει μάλιστα ο ίδιος την ανέλκυση τους. Το Υπουργείο έχει μάλιστα πληροφορίες ότι οι βυθισμένες εκεί αρχαιότητες είναι πολύ περισσότερες από αυτές που είχαν υποτεθεί στην αρχή. Έτσι, κατόπιν συνεργασίας του κ. Στάη και του κ. Καββαδία αποφασίσθηκε να ληφθούν σοβαρά μέτρα για την ταχύτερη ανέλκυση των αρχαιοτήτων και να στρατολογηθούν ειδικότεροι και περισσότεροι δύτες τους οποίους θα εποπτεύει ο κ. Καββαδίας ή κάποιος από τους εφόρους, πιθανόν ο κ. Βυζαντινός.

19/1/1901 (Εστία) :

Πολλά από τα κειμήλια τεμαχίζονται κατά την ανέλκυση τους γι’ αυτό εξάγονται κυρίως χέρια και πόδια αγαλμάτων και όχι τόσο κορμοί. Ένα μεγάλο τμήμα των αρχαίων αυτών αντικειμένων έχει συμπτυχθεί σε μια αδιαχώριστη μάζα, σκληρή κατά βάση, λόγω των παντός είδους οργανισμών που κόλλησαν πάνω τους κατά τους αιώνες. Με βάση αυτήν την υπόθεση εξηγείται γιατί τα άκρα των αγαλμάτων έμειναν κατά το πλείστον εκτός του

εναγκαλισμού αυτού των μικροοργανισμών, οι οποίοι προσκολλήθηκαν κυρίως στους κορμούς, και γι' αυτό και αποσπώνται πιο εύκολα. Βέβαια όλα αυτά είναι υποθέσεις και σε αυτές πάνω στηρίζεται η πρόταση που έχει δημοσιευτεί και λέει να εγκαταλειφθούν οι εργασίες και να συνεχιστούν στο απώτερο μέλλον ώστε να γίνει η εκσκαφή του σκοτεινού και ανήλιαγου πυθμένα τεχνικότερη και επιστημονικότερη.

Κατά των υποθέσεων όμως αυτών αντιδρούν απτά γεγονότα. Αν ήταν αδύνατο να γίνει η εξαγωγή των αγαλμάτων ακέραια και αν αυτά σώζονταν στον πυθμένα ακέραια και κομματιάζονταν κατά την ανέλκυση τους από τους δύτες τότε η θέα τους θα μαρτυρούσε την πρόσφατη φθορά τους. Αλλά εκτός από το άκρο του μαρμάρινου αγάλματος που έχει αποκοπεί, τα υπόλοιπα κομμάτια δείχνουν ακριβώς το αντίθετο, ότι δηλαδή η αποκοπή τους έγινε από μακρούς χρόνους. Εκτός αυτού, αν οι δύτες μπορούσαν να ανασύρουν τα αγάλματα μόνο τεμαχίζοντας τα, τότε δεν εξηγείται η ανέλκυση του Κενταύρου, αγάλματος υπερφυσικού μεγέθους. Το άγαλμα αυτό βγήκε ακέραιο αλλά λόγω του μεγάλου του βάρους δεν μπορούσαν να το ανεβάσουν στο πλοίο και αναγκάστηκαν να το ρυμουλκήσουν ενδοθαλάσσια μέχρι αβαθή νερά.

Αλλά και να δεχθούμε ότι πολλά αγάλματα αποτελούν μια αδιαχώριστη και συμπαγή μάζα πως είναι δυνατόν να γίνει η εργασία της αποχωρήσεως αυτών στο ιλιγγιώδες βάθος των 35 οργιών, μετατρέποντας τον βυθό σε αυτοσχέδιο ατελιέ όπου οι ηλιακές ακτίνες διεισδύουν αμυδρά και όπου υπό την μεγάλη ατμοσφαιρική πίεση μόλις κάποια ελάχιστα λεπτά της ώρας μπορεί να εργαστεί ο δύτης; Εξίσου δυσχερής για να μην πούμε αδύνατη θα ήταν η επιχείρηση λαξεύσεως και αποχωρήσεως από τον πυθμένα ολόκληρου του πελώριου όγκου της συμπαγούς μάζας που περιέχει το βυθισθέν φορτίο των αγαλμάτων. Αλλά ακόμη και αν η απόσταση ήταν δυνατή δεν γνωρίζουμε κανένα σκάφος στον κόσμο του οποίου οι επωτίδες θα μπορούσαν να βαστάξουν το βάρος αυτού του όγκου, εξαγόμενου από το νερό.

Βέβαια όσο περισσότεροι εργάζονται υποβρυχίως τόσο πιο ασφαλής θα είναι η εργασία και τόσο λιγότερος ο κίνδυνος της βλάβης των αρχαίων κειμηλίων. Για όλα αυτά το Υπουργείο Παιδείας σκέφτεται όχι να εγκαταλείψει την ανέλκυση για τις επόμενες γενιές, με την ελπίδα ότι αυτές θα διαθέτουν τελειότερα μηχανικά μέσα, αλλά να προσθέσει στους ηρωικούς και φιλότιμους Συμιακούς δύτες, χωρίς βέβαια να τους μειώσει την αποζημίωση που τους είχε υποσχεθεί, και άλλους δύτες από την Αίγινα ή την Ύδρα δίνοντας τους και αυτούς μισθό.

22/1/1901 (Εμπρός, Εστία, Σκριπ, Σφαίρα) :

Χθες επέστρεψε η "Σύρος" από τα Αντικύθηρα μεταφέροντας νέες αρχαιότητες αρκετά καλής τέχνης που διατηρούνται καλά. Βρέθηκαν συνολικά τέσσερα αγάλματα από τα οποία τα δύο παριστάνουν εφήβους. Του ενός από τα δύο το στόμα είναι ανοιχτό σαν να είχε αυλό σε αυτό ενώ από το άλλο αποκόπηκε το πόδι κατά την ανέλκυση. Και τα δύο είναι χάλκινα, ύψους 0,45 μέτρων. Το τρίτο είναι επίσης χάλκινο άγαλμα φυσικού μεγέθους για το οποίο άλλοι λένε ότι είναι Απόλλων και άλλοι Ερμής, είναι όμως Ερμής. Είναι αρκετά καλοδιατηρημένο και τα μικρά τεμάχια που του λείπουν μπορούν εύκολα να αντικατασταθούν ενώ η κόρη του ματιού του φαίνεται ότι είναι πρόσθετη από άλλο υλικό. Κατά τους αρχαιολόγους παριστάνει Ερμή και ανάγεται στον 5^ο π.Χ αιώνα. Το τέταρτο

άγαλμα είναι κορμός μικρού γυναικείου αγάλματος ορειχάλκινος με κατεστραμμένο δυστυχώς το κεφάλι εκτός από το πίσω μέρος της κόμης, στα πόδια και τα χέρια του οποίου διακρίνονται λωρίδες.

Άλλα ευρήματα είναι : Το κεφάλι χάλκινου λιονταριού, η οπλή ίππου μαζί με το βάθρο πάνω στο οποίο θα στεκόταν ο ιππέας, δύο χέρια πυκτών, τα τρία χάλκινα άκρα ποδιών από άγαλμα φυσικού μεγέθους και τεμάχια χάλκινων και μαρμάρινων αγαλμάτων που δεν μπορούν δυστυχώς να συναρμολογηθούν σε ένα ολόκληρο άγαλμα. Εκτός βέβαια των ανελκυσθέντων, υπάρχει ακόμη στον πυθμένα η άγκυρα του βυθισθέντος πλοίου της οποίας όμως η ανέλκυση είναι αδύνατη καθώς επίσης και ένας όγκος μαρμάρινος ο οποίος δεν θα ανελκυσθεί λόγω του βάρους του αλλά και επειδή οι δύτες ταλαιπωρούνται από τη θαλασσοταραχή. Η “Σύρος” θα πλεύσει εκ νέου στα Αντικύθηρα.

23/1/1901 (Εμπρός) :

Χθες μεταφέρθηκαν από τον Πειραιά στο Υπουργείο Παιδείας τα νέα σπουδαία και πολυτιμότεα αρχαιολογικά ευρήματα των Κυθήρων, όμοια των οποίων σύμφωνα με την ομόφωνη γνώμη όλων των αρχαιολόγων δεν περιέχει κανένα μουσείο του κόσμου. Από χθες μάλιστα πολλοί φιλόδοξοι μετέβησαν στο Υπουργείο Παιδείας για να τα θαυμάσουν. Τέλος, σε λίγες ημέρες το Υπουργείο θα τα στείλει στο Αρχαιολογικό Μουσείο.

24/1/1901 (Εμπρός, Σκριπ, Σφαίρα) :

Οι αρχαιότητες χθες μεταφέρθηκαν στο γραφείο του κ. Υπουργού και για τη φύλαξη τους τη νύχτα ζητήθηκε από τη διεύθυνση της αστυνομίας ένας φρουρός αστυφύλακας.

Ο θαυμασμός του κόσμου για το υπερφυσικό άγαλμα του Ερμή.

Πλήθος κόσμου επισκέπτεται καθημερινά το Υπουργείο Παιδείας για να θαυμάσει τα αριστουργήματα των Κυθήρων και κυρίως για το υπερφυσικό άγαλμα του Ερμή το οποίο έχει τοποθετηθεί πάνω σε βάθρο. Ανάμεσα τους είναι οι διευθυντές και οι μαθητές των ξένων Αρχαιολογικών Σχολών, όλοι οι αρχαιολόγοι μας, οι καθηγητές του Πανεπιστημίου και άλλος πολύς κόσμος των γραμμάτων. Όλοι αυτοί προσέρχονται και θαυμάζουν περισσότερο απ’ όλα την αθλητική κορμοστασιά του Ερμή, τα ευρέα του οποίου στήθη έχουν δυστυχώς ραγίσει και έχει κοπεί εντελώς το κάτω της οσφύος μέρος του σώματος. Τα μάτια του όμως διατηρούν την ζωηρότητα τους. Το δεξί του χέρι είναι τεντωμένο στην ευθεία και έχει τα δάχτυλα ελαφρώς προσανατολισμένα προς το εσωτερικό της παλάμης ενώ το αριστερό χέρι μένει κάθετο προς τον μηρό.

Το όλο άγαλμα έχει μέγεθος λίγο μεγαλύτερο του φυσικού και μάλιστα χθες ήταν ανάγκη κατά την τοποθέτηση του στο βάθρο οι εργάτες να συγκρατήσουν το ένα χέρι με σύρμα από τον τοίχο ενώ το άλλο να το υποστηρίξουν για να μην πέσει από το βάρος. Σύμφωνα με τη γνώμη των αρχαιολόγων που επισκέφτηκαν το άγαλμα, αυτό κατασκευάστηκε από άγνωστο σ’ εμάς καλλιτέχνη υπό την έμπνευση της αθανάτου τέχνης του Πραξιτέλη και έχει μάλιστα μεγάλη ομοιότητα προς τον Ερμή του Πραξιτέλη, ενώ η εποχή της κατασκευής του ανάγεται στον 4^ο π.Χ αιώνα.

Αρχαιότερο του Ερμή φαίνεται το άγαλμα που παριστάνει έφηβο με το στόμα ανοιχτό, μήκους μόνο 0,45 μέτρων, το οποίο σώζεται ακέραιο και χρονολογείται πιθανώς γύρω στον 5^ο π.Χ αιώνα. Φέρει επίσης ομοιότητα με το 2^ο αγαλμάτιο του ίδιου περίπου μεγέθους που παριστάνει έφηβο και διατηρείται επίσης καλά. Τέλος, το μαρμάρινο άγαλμα που στήθηκε στην αίθουσα του κ. Υπουργού παριστάνει κ εκείνο γυμνό έφηβο που παίζει ή γυμνάζεται. Το σώμα του είναι κεκλιμένο προς τα μπροστά ενώ το δεξί του πόδι βρίσκεται προς τα πίσω σε θέση επίθεσης. Η τέχνη του αγάλματος αυτού θεωρείται επίσης καλή αλλά όχι όσο των δύο πρώτων. Το θαλασσινό αλάτι έχει καταστρέψει όλο το αριστερό πόδι, τον αριστερό βραχίονα και το αριστερό στήρνο, τα οποία έχουν φαγωθεί και μοιάζουν με κομμάτια σιδήρου σκουριασμένα. Το έτερον ήμισυ του αγάλματος διατηρήθηκε θαυμάσια γιατί είχε χωθεί μέσα στην άμμο. Παρατηρείται μάλιστα ότι η καταστροφή άρχισε να επεκτείνεται και προς το δεξιό στήρνο καθώς πάνω στο λείο και λευκό μάρμαρο άρχισαν να ανοίγονται μικροί πόροι. Λίγες δεκάδες χρόνια ακόμα και θα είχε αποσυντεθεί πλήρως και αυτό το άγαλμα.

Για όλα τα παραπάνω πολύτιμα ευρήματα οι αρχαιολόγοι μας φαίνονται φειδωλοί στις κρίσεις τους αλλά ο θαυμασμός τους είναι μεγάλος. Όλοι μάλιστα ομολογούν ότι είναι τα τελειότερα αυτών που έχουν ανακαλυφθεί μέχρι τώρα και κυρίως ο Ερμής όμοιο του οποίου κανένα μουσείο του κόσμου δεν διαθέτει.

25/1/1901 (Εμπρός, Εστία, Σκριπ, Σφαίρα) :

Η γνώμη του κ. Καββαδία για τα ευρήματα

Ο κ. Καββαδίας ερωτηθείς σχετικά με τα ευρήματα τα οποία πλήθος κόσμου σπεύδει να θαυμάσει είπε ότι η αξία τους είναι ανυπολόγιστη. Μέχρι τώρα η επιστήμη δεν γνώριζε πέρα από τις περιγραφές τα χάλκινα αριστοτεχνήματα των αρχαίων. Αυτά που σώζονται στην Ιταλία είναι όλα αντίγραφα εκτός ίσως αυτών της Νεαπόλεως. Τώρα χάρη στα νέα ευρήματα το Αρχαιολογικό Μουσείο θα έχει τέλεια αντίτυπα αυτών. Θεωρεί επίσης ότι θα βρεθούν και άλλα και σίγουρα τέσσερα ακόμα χάλκινα μεγάλα αγάλματα των οποίων βρέθηκαν ήδη τα χέρια και τα πόδια. Συνεχίζει λέγοντας με ενθουσιασμό πως το ευτύχημα είναι ότι τα χάλκινα αυτά αγάλματα σώθηκαν διότι βρίσκονταν στο κύτος της ολκάδας και καταπλακώθηκαν από τα μαρμάρινα που βρίσκονταν στο κατάστρωμα.

Η γνώμη των ξένων Αρχαιολογικών Σχολών

Οι σοφοί αρχαιολόγοι και προϊστάμενοι των Αρχαιολογικών Σχολών και τα διαπρεπή μέλη αυτών αποφεύγουν να εκφράσουν γνώμη για τα θαυμάσια ευρήματα. Η έλλειψη του αναγκαίου χρόνου για τη μελέτη τους και η μη συμπλήρωση των τεμαχίων είναι τα αίτια που τους εμποδίζουν να αποφανθούν.

Ο κ. Δαιρπφελδ, διευθυντής της Γερμανικής Σχολής και ένας από τους κορυφαίους της αρχαιολογικής επιστήμης, ερωτηθείς απάντησε ότι είναι αναρμόδιος να εκφέρει γνώμη για το ζήτημα διότι η ειδικότητα του εκτείνεται στην αρχιτεκτονική και την τοπογραφία της Αθήνας. Λέει ότι προσωπικά του άρεσε περισσότερο ένα μικρό άγαλμα το οποίο ανήκει στην άριστη εποχή της τέχνης και πιστεύει ότι τα ευρήματα αυτά προέρχονται από την ολκάδα που αναφέρει ο Λουκιανός, ο οποίος μάλιστα λέει ότι αυτή βυθίστηκε παρά τον

Μαλέα. Βέβαια τονίζει ότι δεν μπορεί να εκφέρει σίγουρη γνώμη γιατί είναι νωρίς ακόμη. Από την άλλη, ο κ. Chamot, ένα από τα διαπρεπή μέλη της Γαλλικής Σχολής, λέει ότι είναι πολύ απασχολημένοι την εποχή αυτή, δεν μπόρεσαν να μελετήσουν τα ευρήματα των Κυθήρων και έτσι το θεωρούν παρακινδυνευμένο να μιλήσουν γι' αυτά. Γι' αυτό αποφάσισε να μην πει τίποτα.

Ακόμη δεν έχει διασαφηνιστεί από τους αρχαιολόγους τι παριστάνει το μεγαλύτερο από τα αγάλματα που μεταφέρθηκαν. Η επικρατούσα άποψη είναι ότι πρόκειται για ένα νέο άγαλμα Ερμή εντούτοις όμως επειδή έχει το χέρι του υψωμένο μέχρι το πρόσωπο και το βλέμμα προσηλωμένο προς την ολίγον κλειστή παλάμη, λέγεται ότι είναι δυνατόν να παριστάνει τον Πάρη κρατώντας μήλο.

Μεταξύ των χθεσινών επισκεπτών του Υπουργείου ήταν και ο πρίγκιπας Νικόλαος, συνοδευόμενος από τον λοχαγό κ. Πάλλη, ο οποίος επί πολλή ώρα θαύμασε τα ευρήματα και κυρίως το έξοχο χάλκινο άγαλμα του Ερμή. Αφού το επεξεργάστηκε είπε ότι ουδέποτε είδε άγαλμα τόσο χαρακτηριστικής έκφρασης και πλαστικών γραμμών. Εκτός από τον πρίγκιπα χθες μετέβησαν στο Υπουργείο και οι Πρέσβεις της Γαλλίας, της Ρωσίας, της Ιταλίας και της Ρουμανίας.

Πέρα από όλα αυτά, το ψηφισθέν από τη Βουλή κονδύλιο των 60.000 δραχμών του προϋπολογισμού του Υπουργείου Παιδείας δεν προορίζεται μόνο για αυτούς που ανακάλυψαν τον αρχαιολογικό θησαυρό των Κυθήρων αλλά και προς διάφορους άλλους σκοπούς. Έτσι το καθορισμένο κονδύλιο αυξήθηκε κατά 40.000 δραχμές.

26/1/1901 (Εμπρός) :

Και τη χθεσινή ημέρα τα αριστουργήματα συνέχισαν να είναι το αντικείμενο θαυμασμού όλων των επισκεπτών του Υπουργείου, πολλοί εκ των οποίων πήγαν δύο και τρεις φορές. Ο κ. Στάης μάλιστα, πριν ολοκληρωθεί η συναρμολόγηση όλων των τεμαχίων του Ερμή, απαγόρευσε τη φωτογράφιση του αγάλματος γιατί έτσι θα έχανε πολύ από την πραγματική του αξία. Αυτό δηλώθηκε χθες και σε κάποιους ξένους επισκέπτες οι οποίοι θέλησαν να το φωτογραφίσουν. Η είδηση της ανακάλυψης του αγάλματος του Ερμή στάλθηκε με τηλεγράφημα στις ευρωπαϊκές εφημερίδες και θεωρήθηκε παγκόσμιο γεγονός.

Παράλληλα ο καθηγητής του πανεπιστημίου κ. Α. Δαμβέργης έλαβε τεμάχια για να κάνει την χημική τους ανάλυση η οποία θα περατωθεί μετά από δέκα ημέρες. Ο κ. Καλούδης ο οποίος ανέλαβε την συναρμολόγηση των υπόλοιπων τεμαχίων του Ερμή πήγε χθες στο Υπουργείο και ξεκίνησε κάποιες προκαταρκτικές εργασίες.

27/1/1901 (Εμπρός) :

Την χθεσινή ημέρα επισκέφθηκε το Υπουργείο ο Ι. Ακτήμων ο οποίος δημοσίευσε ένα άρθρο στην εφημερίδα "Εμπρός". Ξεκινάει λέγοντας ότι για να μπορέσει να μπει στο γραφείο του Υπουργού όπου βρίσκονται εκτεθειμένα στην κοινή θέα τα ευρήματα έπρεπε να περιμένει αρκετή ώρα στον προθάλαμο καθώς πλήθος αρχαιόφιλων το είχε κατακλύσει. Είναι βέβαια δυσνόητο κατ' αυτόν το γεγονός ότι τα ευρήματα δεν στάλθηκαν κατευθείαν

στο Μουσείο όπου θα μπορούσαν να προστατευθούν από τα αγγίγματα εκείνων οι οποίοι για να αντιληφθούν την αξία και το κάλλος ενός αντικειμένου πρέπει να το πιάσουν.

Στον υπουργικό προθάλαμο ο δημοσιογράφος συνάντησε έναν γνώριμο ζωγράφο με τον οποίο συζήτησε κάποια ενδιαφέροντα πράγματα. Ο ζωγράφος αποδοκιμάζει την ανέλκυση των αρχαιοτήτων με τα κοινά μέσα της σπογγαλιείας γιατί κατά πρώτον δεν θα κατορθωθεί να εξερευνηθεί καλά ο βυθός της θάλασσας και έπειτα όσες αρχαιότητες θα βρεθούν, θα καταστραφούν και θα κατακερματιστούν από τους αδέξιους δύτες. Συνεχίζει λέγοντας ότι στην Ευρώπη υπάρχουν πολύ καλά μηχανήματα για την εξερεύνηση του βυθού τα οποία θα έπρεπε να φέρουν και στην Ελλάδα για την ανέλκυση των αγαλμάτων των Κυθήρων, τα οποία λόγω της μακράς παραμονής στη θάλασσα είναι πολύ εύθραυστα και χρειάζονται προσεκτική μεταχείριση.

Μετά από ώρα αναμονής οι δύο συνομιλητές μπήκαν στο γραφείο μαζί με άλλα επτά ή οχτώ άτομα και άρχισαν να παρατηρούν τα εκτεθειμένα ευρήματα ώσπου τους τράβηξε την προσοχή και τους καθήλωσε ο Ερμής. Αμέσως αναγνώρισαν την εξάισια τέχνη και το κάλλος του ενώ τους έκαναν εντύπωση τα νύχια του που ήταν τόσο φυσικά αλλά και τα μάτια του που ήταν χρυσά. Ο ζωγράφος μάλιστα τόνισε ότι : *“Όχι μόνον οι οφθαλμοί, αλλ’ ολόκληρον το άγαλμα ήτο χρυσωμένον αλλ’ ο χρυσός απετρίβη”*.

28/1/1901 (Εστία) :

Σήμερα στις 10π.μ συγκεντρώθηκαν οι εταίροι της Αρχαιολογικής Εταιρείας στην τακτική συνέλευση και αφού επέλεξαν το προεδρείο της και την τριμελή εξελεγκτική επιτροπή άκουσαν τη λογοδοσία του συμβουλίου για τα πεπραγμένα του λήξαντος έτους, τα οποία ανέγνωσε ο γραμματέας της Εταιρείας και γενικός έφορος των αρχαιοτήτων κ. Καββαδίας.

Ο κ. Καββαδίας καταρχάς απαρίθμησε τις εργασίες που εκτελέσθηκαν από την Αρχαιολογική Εταιρεία κατά το 1900 και έπειτα αναφέρθηκε στις αρχαιότητες που βρέθηκαν στο βυθό της θάλασσας των Αντικυθήρων. Είπε ότι τα χάλκινα αγάλματα είναι έργα υψίστης ακμής της τέχνης και ότι αυτό που παριστάνει τον Ερμή είναι πολύ ανώτερο εκείνου που είχε βρεθεί στις ανασκαφές των Δελφών και παριστάνει την Ιέρηδα και ίσο προς τον Ερμή του Πραξιτέλη. Κατά τη γνώμη μάλιστα του κ. Καββαδία τα εν λόγω ευρήματα προέρχονται από τη Ρόδο απ’ όπου αρπάχθηκαν από τον Σύλλα για να μεταφερθούν στην Ρώμη. Κατά την συνεδρίαση αυτή ήταν παρών και ο Σεβ. Μητροπολίτης και ο Υπουργός της Παιδείας κ. Στάης ο οποίος ανακοίνωσε το τηλεγράφημα σχετικά με την ανεύρεση και άλλων αρχαιοτήτων στα Κύθηρα.

29/1/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Σε τηλεγράφημα προς τον Υπουργό της Παιδείας κ. Στάη από τα Κύθηρα ανακοινώθηκε ότι ανελκύσθηκαν χθες και άλλες αρχαιότητες μεταξύ των οποίων και ένα μαρμάρينو κεφάλι το οποίο έχει καταστραφεί στο πίσω μέρος. Οι δύτες βρήκαν και άλλα αγάλματα τα οποία όμως δεν μπόρεσαν να ανελκύσουν καθώς τους έλειπαν τα κατάλληλα μέσα αλλά θα συνεχίσουν τις εργασίες τους μέχρι να τα καταφέρουν. Αυτό το τηλεγράφημα

διάβασε στην χθεσινή συνέλευση ο κ. Υπουργός. Πολύ πιθανόν ο κ. Στάης με τον κ. Καββαδία θα μεταβούν στα Κύθηρα για να παρακολουθήσουν τις εργασίες της ανέλκυσης.

30/1/1901 (Εμπρός, Εστία, Σφαίρα) :

Στα ευρήματα των τελευταίων ημερών περιλαμβάνονται διάφορα μαρμάρινα σώματα τεμαχισμένα και κατεστραμμένα καθώς και πήλινα αγγεία. Επίσης, βρέθηκε η άγκυρα του πλοίου και τεμάχια ξύλου που ανήκουν πιθανώς σε αυτό. Όλα αυτά φυλάσσονται επιμελώς.

Ο Υπουργός κ. Στάης είπε χθες ότι ελπίζει να πάει στα Αντικύθηρα σε οχτώ ημέρες γι' αυτό δόθηκε διαταγή το "Μυκάλη" που βρίσκεται στο Λαύριο να ετοιμαστεί. Επίσης, στα Αντικύθηρα διατάχτηκε να αποπλεύσει και η "Σύρος" για να παραλάβει τα νέα αρχαιολογικά αντικείμενα καθώς και μια φορτηγίδα με ισχυρό βαρούλκο για να ανελκύσει μεγάλους όγκους που βρίσκονται στο βυθό. Τέλος, σύμφωνα με διαταγή του κ. Στάη μέσα στο Αρχαιολογικό Μουσείο κατασκευάζεται ειδική αίθουσα στην οποία θα τοποθετηθούν τα αρχαιολογικά ευρήματα των Αντικυθήρων. Μόλις ολοκληρωθεί αυτή η αίθουσα τα αγάλματα που βρίσκονται στο γραφείο του Υπουργού θα μεταφερθούν εκεί.

Για να επισκεφθούν τα ευρήματα μετέβησαν χθες στο Υπουργείο εκτός του υπόλοιπου κόσμου και ο πρόεδρος της Κυβερνήσεως (πρωθυπουργός) κ. Θεοτόκης και ο πρεσβευτής της Ιταλίας κ. Αβάρνα. Ο κ. Καββαδίας αμέσως μετά την ανέλκυση και μεταφορά των αγαλμάτων έστειλε ανακοίνωση στην ακαδημία του Παρισιού. Η ανακοίνωση αυτή είναι όμοια κατά την έννοια προς όσα ανακοίνωσε για τα ευρήματα αυτά κατά την προχθεσινή συνεδρίαση της Αρχαιολογικής Εταιρείας.

Ο κ. Ωμόλλ, διευθυντής της Γαλλικής Σχολής, τόνισε την σημασία των αρχαιολογικών ευρημάτων και ελπίζει μάλιστα ότι στο βυθό θα υπάρχουν και άλλα διότι ο Ρωμαίος στρατηγός είτε για λογαριασμό του είτε για λογαριασμό της Ρωμαϊκής κυβέρνησης δεν θα φόρτωνε το πλοίο του μόνο με τα μέχρι σήμερα ανευρεθέντα λάφυρα του. Θεωρεί μάλιστα ότι η μέχρι σήμερα ανακαλυφθείσα συλλογή αποδεικνύει ότι έγινε από ειδήμονες οι οποίοι ήξεραν να διαλέγουν και δεν θα έχαναν μια τόσο καλή ευκαιρία να την εμπλουτίσουν με όσο το δυνατόν περισσότερα έργα. Επίσης, ο κ. Ωμόλλ είπε ότι τα αγάλματα χρειάζεται να μελετηθούν επιστημονικά και ότι είναι αρίστης ποιότητας και ανήκουν στην κλασική εποχή χωρίς αμφιβολία. Αλλά η ακριβής τους αρχαιολογική κατάταξη δεν είναι δυνατόν να γίνει με λίγες μόνο πρόχειρες επισκέψεις. Έχει εκτός των άλλων την γνώμη ότι το χάλκινο άγαλμα δεν είναι δυνατόν να ορισθεί αμέσως σε ποια σχολή ανήκει και γι' αυτό χρειάζεται περισσότερη μελέτη και παρατήρηση. Ο ίδιος εκ της πρώτης επίσκεψης του σχημάτισε τη γνώμη ότι δεν ανήκει στην σχολή του Πραξιτέλη ούτε είναι "Λόγιος Ερμής" όπως ήδη έχει βαφτισθεί. Τέλος, τον θαυμασμό του προκάλεσε κυρίως ένα εκ των τριών μικρών αγαλμάτων που παριστάνει έφηβο με ανοιχτό το στόμα. Για την ανέλκυση των υπόλοιπων αγαλμάτων θεωρεί τις συνθήκες πολύ δυσμενείς διότι βρίσκονται ήδη σε βάθος 40 οργιών ενώ κάποια έχουν πέσει σε ακόμα πιο μεγάλο βάθος αλλά πιστεύει ότι η κυβέρνηση θα βρει τα κατάλληλα μηχανήματα και θα υπερβεί τα εμπόδια αυτά.

31/1/1901 (Εμπρός, Σφαίρα) :

Όλος ο κόσμος, ζωγράφοι, γλύπτες, καλλιτέχνες αναφέρονται στο άγαλμα του Ερμή με θαυμασμό, ενθουσιασμό και συγκίνηση αναγνωρίζοντας το μεγάλο κάλλος του και την άριστη τέχνη του. Ένα άρθρο του κ. Σβορώνου γράφει μεταξύ άλλων ότι τα αγάλματα των Κυθήρων είχαν αρπαχθεί από το Άργος και μάλιστα μετά τα χρόνια του Παυσανία και τη γνώμη του ενισχύει το άγαλμα του Περίλαου που βρέθηκε στο ναυάγιο αν και είναι κατεστραμμένο.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1901 :

1/2/1901 (Εμπρός, Σκριπ, Σφαίρα) :

Την σημερινή ημέρα πιθανότατα οι αρχαιότητες που βρίσκονται στο Υπουργείο θα μεταφερθούν στο Αρχαιολογικό Μουσείο, στην ειδική αίθουσα που φτιάχτηκε γι' αυτές. Αμέσως μετά τη μεταφορά θα αρχίσει η συναρμολόγηση των τεμαχίων του αγάλματος του υποτιθέμενου Ερμή (διότι οι γνώμες των αρχαιολόγων ακόμα διαφέρουν) από τον κ. Καλούδη. Ελπίζεται ότι περαιτέρω έρευνες στο βυθό θα φέρουν στο φως νέες και περισσότερες λεπτομέρειες. Θεωρείται μάλιστα σχεδόν βέβαιο ότι οι τεράστιοι μαρμάρيني όγκοι που βρίσκονται ακόμη στο βυθό φέρουν επιγραφές οι οποίες θα ρίξουν φως στην ιστορία της τέχνης των αρχαιοτήτων. Το σπλιταγωγόν "Μυκάλη" που θα μεταφέρει τον κ. Στάη στα Κύθηρα κατέπλευσε χθες στον Πειραιά.

Χημική Ανάλυση

Για την χημική εξέταση των χάλκινων αγαλμάτων έχει δημιουργηθεί επιτροπή με τους κ. Δαμβέργη, κ. Καβαδία και τον Γάλλο κ. Δελιρρόν η οποία από σήμερα άρχισε τις εργασίες της. Οι εργασίες θα συνεχιστούν μέχρι να αναγνωρισθεί το είδος του μετάλλου από το οποίο είναι κατασκευασμένα τα αγάλματα. Η έκθεση του καθηγητή κ. Δαμβέργη θα υποβληθεί στο Υπουργείο κατά τα μέσα της επόμενης εβδομάδας.

Η αμοιβή των δυτών

Ο κ. Στάης που θα μεταβεί προσεχώς στα Αντικύθηρα θα συζητήσει με τους δύτες για την αμοιβή τους η οποία θα είναι σημαντικότερη. Για να καθορισθεί αυτή η αμοιβή θα ζητηθεί η γνώμη Ελλήνων αλλά και ξένων αρχαιολόγων. Η κυβέρνηση βέβαια εκτός από την χρηματική αμοιβή θα δώσει στους δύτες και ηθική ικανοποίηση ανάλογη προς τις υπηρεσίες τις οποίες προσέφεραν στο κράτος.

3/2/1901 (Εμπρός, Σφαίρα) :

Η ανεύρεση και ανέλκυση και των υπόλοιπων αρχαιοτήτων που υπάρχουν ακόμη στο βυθό της θάλασσας είναι ένα ζήτημα σπουδαίο για το οποίο βέβαια δεν φαίνεται να γίνεται καμία μελέτη. Έχουν αποσταλεί βέβαια στον τόπο εκείνο αρχαιολόγοι αλλά όχι και κάποιος μηχανικός για να μελετήσει τον τρόπο με τον οποίο θα κατορθωθεί η ανέλκυση των αντικειμένων που βρίσκονται σε μεγαλύτερο βάθος. Σχετικά με αυτό το ζήτημα ακούστηκε η γνώμη του γνωστού Βέλγου μηχανικού Πετί Μερμέ, ειδικό σε υποβρύχια έργα, ο οποίος είπε ότι δεν θεωρεί αδύνατη την εξερεύνηση του βυθού των Αντικυθήρων με το

στεγανό κιβώτιο αλλά η εγκατάσταση του σε τέτοιο βάθος θα απαιτούσε μεγάλες δαπάνες. Εκτός αυτού, επειδή η θάλασσα σε εκείνο το σημείο είναι ανοιχτή θα κινδύνευε να καταστραφεί με την ελάχιστη θαλασσοταραχή. Το πρακτικότερο κατά τη γνώμη του θα ήταν “να εξαχθή η ιλύς του βυθού δι’ ισχυροτάτης αντλίας, ούτως ώστε να παρουσιασθώσιν αι εις την λάσπην του πυθμένος κρυπτόμεναι αρχαιοτήτες”. Αυτό θα διευκόλυνε σε μεγάλο βαθμό το έργο των δυτών οι οποίοι έτσι δεν θα χρονοτριβούσαν. Θα πρέπει λοιπόν να μεταφερθεί στα Αντικύθηρα ηλεκτρική μηχανή ώστε ο δύτης να έχει μαζί του ηλεκτρικό λύχνο που θα τον βοηθά στην ανεύρεση και το δέσιμο των αρχαιοτήτων.

Σήμερα λήγει και το προσκύνημα των αρχαιοτήτων στο Υπουργείο καθώς σήμερα τελικά μεταφέρονται τα αγάλματα στο Αρχαιολογικό Μουσείο. Στην πόρτα της αίθουσας που θα τα φιλοξενήσει θα αναρτηθεί η επιγραφή “*Ευρήματα Κυθήρων*”. Τέλος, με διαταγή του Υπουργού της Παιδείας θα ανατεθεί σε έναν καλλιτέχνη φωτογράφο της Πρωτεύουσας η φωτογράφιση των αρχαιοτήτων.

4/2/1901 (Εμπρός, Πρωία, Σκριπ) :

Ανακοίνωση του κ. Ρεϊνάχ

Ο κ. Σολομών Ρεϊνάχ, μέλος της Ακαδημίας των Επιστημών και Γραμμάτων του Παρισιού, ανέγνωσε κατά τη χθεσινή συνεδρίαση των εταίρων της ακαδημίας την μακρά ανακοίνωση του κ. Καββαδία σχετικά με τα χάλκινα αγάλματα που ανελκύσθηκαν από το βυθό των Αντικυθήρων και κυρίως για τον καλούμενο Ερμή και τον Έφηβο. Τον Ερμή τον χαρακτηρίζει ως κάλλιστο έργο του 4^{ου} π.Χ αιώνα και ως το ωραιότερο των σωζόμενων αγαλμάτων ενώ τον Έφηβο ως κάλλιστο έργο του 5^{ου} π.Χ αιώνα που μας δείχνει τον τρόπο της εργασίας του Πολύκλειτου. Η ανακοίνωση αυτή, η οποία ακούσθηκε με μεγάλη προσοχή, αποτέλεσε το αντικείμενο ζωηρών σχολίων μεταξύ των Γάλλων σοφών και των λοιπών αρχαιοφίλων.

Χθες επίσης άρχισε και η μεταφορά των αγαλμάτων στο Αρχαιολογικό Μουσείο όπου οι αρχαιοτήτες τοποθετήθηκαν σε κατάλληλο βάθρο που είχε κατασκευαστεί για τον σκοπό αυτό. Σχετικά με το κομμένο χέρι που είχε βρεθεί και φαίνεται ότι ανήκει σε μεγάλου μεγέθους άγαλμα ερρίφθη η ιδέα από τους αρχαιολόγους ότι ήταν περιτυλιγμένο με χρυσό. Γ’ αυτό δόθηκε στον κ. Δαμβέργη να κάνει την χημική ανάλυση ενός τεμαχίου, τα αποτελέσματα της οποίας θα γνωστοποιηθούν αύριο.

Τέλος, όπως είχε αποφασισθεί προ ημερών ο κ. Στάης μαζί με τον κ. Καββαδία θα αναχωρήσουν αύριο για τα Αντικύθηρα προκειμένου να συνεννοηθούν με τους δύτες για την περαιτέρω ανέλκυση των αρχαιοτήτων. Αν όμως ο καιρός δεν βελτιωθεί το ταξίδι του Υπουργού θα αναβληθεί για την επόμενη εβδομάδα.

5/2/1901 (Εμπρός, Εστία, Σκριπ, Σφαίρα) :

Μήνυμα από την Αίγινα εκφράζει την απορία γιατί το Υπουργείο Παιδείας δεν χρησιμοποιεί και τους Αιγινίτες δύτες στην ανέλκυση του αρχαιολογικού θησαυρού. Βεβαίως αναγνωρίζονται τα δικαιώματα των Συμιακών δυτών, στους οποίους οφείλεται το μεγάλο γεγονός της ανακάλυψης των πολύτιμων αρχαιολογικών ευρημάτων, αλλά γιατί αυτοί να μην βοηθηθούν στο έργο τους; Οι Αιγινίτες δύτες είναι γνωστόν ότι έχουν τη

δυνατότητα να κατεβαίνουν μέχρι βάθος 40-45 οργιών ενώ είναι ικανοί και έχουν μεγάλη αντοχή.

Η πρόταση του κ. Αγαθόπουλου

Σε γράμμα του ο κ. Αγαθόπουλος αναφέρει : “Κύριε διευθυντά, τώρα που τόσες γνώμες διασταυρώνονται σχετικά με την ασφαλέστερη ανέλκυση των αρχαιοτήτων και προτείνονται καταδυτικοί κρυστάλλινοι κώδωνες, ηλεκτροφωτισμός των βυθών και τόσα άλλα θαυμάσια μέσα της νεώτερης μηχανικής, επιτρέψτε μου ένεκα των ιδιαίτερων σπουδών μου στην Αμερική, να προτείνω ένα σχέδιο το οποίο κρίνω ως το ασφαλέστερο όλων. Ο αρχαιολογικός θησαυρός έχει διασκορπιστεί σε διάφορα βάθη από 35 μέχρι 45 οργιές και η περιφέρεια του είναι μεγαλύτερη της πλατείας Συντάγματος. Το σχέδιο μου λοιπόν είναι και απλό και εύληπτο. Να απομονώσουμε στην περιφέρεια εκείνη την θάλασσα και να ανοίξουμε εκεί παρά το Κρητικό πέλαγος από την επιφάνεια μέχρι τον πυθμένα μια χειρουργική πληγή ξηράς, περιφέρειας όση η πλατεία Συντάγματος και βάθους 35-45 οργιών. Αυτό επιτυγχάνεται με μία τεράστια λιθοδομή περιφερικού τείχους 500 μέτρων πάχους με ογκόλιθους και μετόν από τον πυθμένα μέχρι την επιφάνεια.

Αφού κατασκευαστεί αυτό το στεγανό οικοδόμημα θα αρχίσει η εξαγωγή του ύδατος με αντλίες από τον κλειστό αυτό χώρο, του οποίου την ποσότητα υπολογίζω σε όχι παραπάνω από χίλια δεκάκις εκατομμύρια τόνους. Αφού εξαχθούν τα ύδατα και όλος ο χώρος του ναυαγίου μείνει στεγνός με αγάλματα, αστακούς, θεούς, χταπόδια, ημίθεους και σκυλόψαρα αναμεμειγμένα όλα, θα γίνει μια ωραία ναυτική και αρχαιολογική γιορτή στην οποία θα προσκληθεί όλη η αρχαιολογική εταιρεία και οι έφοροι των αρχαιοτήτων. Θα κατέβουν τότε με τους προσκεκλημένους και τους κατάλληλους εργάτες όχι πλέον με σκάφανδρα αλλά “με φράκον, διά μαρμαρίνων κλιμάκων, αι οποίαι θα κτισθούν κύκλω και ένδον του περιφερειακού τείχους”. Όταν αφαιρεθούν όλα όσα υπάρχουν εκεί τότε το Κράτος θα μπορέσει να χρησιμοποιήσει τον κλειστό αυτό χώρο είτε ως ενυδρείο είτε ως προσοδοφόρο ιχθυοτροφείο εκμισθούμενο για πολυετή ενοικίαση. Τα έξοδα γι’ αυτό το έργο, τα οποία φιλότιμα θέλουν να καταβάλουν οι απανταχού της Γης λάτρες της αρχαίας τέχνης, δεν τα υπολογίζω σε πάνω από δέκα δισεκατομμύρια λίρες. Αν μάλιστα κληθεί εκ νέου η Γαλλική αποστολή για την σύνταξη του προϋπολογισμού και της συγγραφής των υποχρεώσεων τότε ελπίζω ότι θα πέσουν πολύ παρακάτω τα έξοδα”. Αυτή ήταν η πρόταση του κ. Αγαθόπουλου.

Σύμφωνα με χθεσινές πληροφορίες η Κυβέρνηση αποφάσισε να ζητήσει πλοίο από το εξωτερικό, ειδικό για την ανέλκυση μεγάλων βαρών από το βυθό της θάλασσας. Με το πλοίο αυτό υπάρχει βεβαιότητα ότι θα ανελκυσθούν με μεγαλύτερη ευχέρεια και οι βαρύτερες αρχαιότητες που βρίσκονται ακόμα στο βυθό.

Όσον αφορά στην αποζημίωση των δυτών η Κυβέρνηση αφού είδε πόσο δύσκολη είναι η εκτίμηση της αξίας των αρχαιοτήτων που έχουν βρεθεί, αποφάσισε να την μετρήσει σε 150.000 δραχμές (στους δύτες θα δοθεί το μισό της αξίας τους). Την απόφαση της Κυβέρνησης θα ανακοινώσει στους δύτες ο κ. Στάης όταν μεταβεί στα Κύθηρα.

6/2/1901 (Σκριπ) :

Λόγω της κακοκαιρίας ο κ. Στάης δεν πήγε χθες στα Αντικύθηρα όπως είχε αποφασίσει. Αν βελτιωθεί σήμερα ο καιρός θα ξεκινήσει το απόγευμα μαζί με τον κ. Καββαδία και θα παραμείνει εκεί για μία ή δύο ημέρες ενώ στη συνέχεια θα επιστρέψει στην Αθήνα πιθανόν χωρίς να επισκεφθεί τα Κύθηρα. Σκοπός του ταξιδιού του είναι να συνεννοηθεί πρωτίστως με τους δύτες για τις περαιτέρω εργασίες για την ανέλκυση των αρχαιοτήτων. Μέχρι τώρα δεν έχει εξακριβωθεί ακόμη το βάθος της θάλασσας στο μέρος όπου υπάρχουν οι αρχαιότητες ούτε είναι γνωστή η κατάσταση του πυθμένα. Εξαιτίας αυτού δεν είναι δυνατόν να κανονισθεί ο τρόπος της συνέχισης των εργασιών ώστε μέσα σε κάποιο χρονικό διάστημα να βρεθούν και να ανελκυσθούν όλες οι αρχαιότητες που υπάρχουν στο βυθό.

Όπως είχε αναφερθεί και χθες η Κυβέρνηση θα ζητήσει από την Ευρώπη ειδικό πλοίο για τις περαιτέρω εργασίες. Τέλος, η χθεσινή πληροφορία περί ορισμού της αμοιβής των δυτών σε 150.000 δραχμές ήταν εσφαλμένη. Τελικά, θα τους δοθούν αρχικά 60.000 δραχμές και αργότερα άλλες 30.000 δραχμές γιατί μόνο 90.000 πίστωση ψηφίσθηκε από τη Βουλή για τις αρχαιολογικές εργασίες.

Όλες οι αρχαιότητες μεταφέρθηκαν ήδη στο Αρχαιολογικό Μουσείο. Για να τοποθετηθούν όμως κατάλληλα και με ασφάλεια θα κληθεί από την Βιέννη ένας από τους ειδικούς τεχνίτες του εκεί Αρχαιολογικού Μουσείου ο οποίος θα αναλάβει τον καθαρισμό, τη συγκόλληση, τη συμπλήρωση και την τοποθέτηση όλων των αρχαιοτήτων που βρέθηκαν στα Αντικύθηρα.

7/2/1901 (Εστία, Σκριπ, Σφαίρα) :

Σήμερα μεταβαίνει στα Αντικύθηρα με το οπλιταγωγό “Μυκάλη” ο κ. Στάης συνοδευόμενος από τον κ. Καββαδία. Επίσης, αποπλέουν για τα Κύθηρα η ατμοημιολία “Σύρος” και μια τορπιλλοθέτις που ρυμουλκεί φορτηγίδα η οποία φέρει γερανό κατάλληλο για την ανέλκυση μεγάλων όγκων.

Ο καθηγητής της χημείας κ. Δαμβέργης σχετικά με την εξίδρωση του χάλκινου αγάλματος των Κυθήρων, που παρατηρήθηκε, πρότεινε να γίνει πλύση του με γλυκό νερό και έπειτα με λάδι. Με τον τρόπο αυτό θα γλιτώσει από τον κίνδυνο των διαφόρων επιρροών του αέρα οι οποίες είναι πολύ πιθανόν να επιφέρουν βλάβες στο άγαλμα.

8/2/1901 (Εμπρός, Σκριπ, Σφαίρα) :

Χθες το απόγευμα ο κ. Στάης με τον κ. Καββαδία και τον νομικό σύμβουλο κ. Λυκούδη αναχώρησαν με το οπλιταγωγό “Μυκάλη” για τα Αντικύθηρα προς επίβλεψη των εργασιών. Ο κ. Στάης λίγο πριν την αναχώρηση του είπε ότι μολονότι επανειλημμένως ζήτησε φορτηγίδα ο Ναύσταθμος δεν την διέθεσε και έτσι αναγκάστηκε να κατέβει στον Πειραιά και να συνεννοηθεί αυτοπροσώπως με τον πρόεδρο της λιμενικής επιτροπής κ. Αλ. Ρετσίνα. Ο κ. Ρετσίνας με προθυμία διέταξε και παρασκευάσθηκε κατάλληλα μια φορτηγίδα με τον γερανό και τα λοιπά εξαρτήματα. Αν το επιτρέψει ο καιρός ο κ. Στάης θα επιστρέψει στην Αθήνα την προσεχή Κυριακή αλλιώς πιθανώς θα παρατείνει το ταξίδι του για λίγες ημέρες ακόμη.

9/2/1901 (Εμπρός, Σφαίρα) :

Κατά την προχθεσινή άφιξη του στα Κύθηρα ο κ. Στάης έγινε δεκτός από τον Δήμαρχο και άλλους πολίτες. Το “Μυκάλη” που ξεκίνησε πρώτο παρέλαβε και την φορτηγίδα που είχε διαθέσει η λιμενική επιτροπή, την άφησε όμως στον Πόρο για να την πάρει η “Σύρος”. Το πρωί ο κ. Στάης θα μετέβαινε στα Αντικύθηρα για να παραστεί στις εργασίες που γίνονται όπου ήδη έχει βρεθεί ένα μαρμάρινο κεφάλι.

10/2/1901 (Εστιά) :

Οι δύτες ζητούν ως αμοιβή το υπέρογκο ποσό των 500.000 δραχμών. Στην αρχική συμφωνία που είχε γίνει όταν είχαν αναγγείλει στην Κυβέρνηση την ανεύρεση του αρχαιολογικού θησαυρού τους είχε υποσχεθεί ότι θα τους δοθεί το 1/3 της αξίας των αρχαιοτήτων και αυτό είναι το σωστό να γίνει. Το γεγονός και μόνο ότι ανέφεραν την εύρεση των αρχαιοτήτων και δεν τις κράτησαν για τον εαυτό τους σημαίνει πολλά και θα πρέπει να ανταμειφθεί. Δεν θα το έκαναν πολλοί αυτό.

Εξάλλου στα διάφορα Ευρωπαϊκά Μουσεία υπάρχουν ειδικοί άντρες που μπορούν να προσδιορίσουν περίπου με ασφάλεια την αξία των ευρημάτων. Αλλά υπάρχει και στην Ελλάδα ο γνωστός έμπορος αρχαιοτήτων κ. Δρακόπουλος ο οποίος θα μπορούσε επίσης να το κάνει. Βεβαίως από την αξία των ευρημάτων θα πρέπει να αφαιρεθούν τα έξοδα της ανέλκυσης και η συνδρομή την οποία έλαβαν οι δύτες από την Κυβέρνηση. Αν βεβαιωθεί βέβαια ότι οι Συμιακοί δύτες δεν θα μπορούσαν να ανελκύσουν μόνοι τους τις αρχαιότητες των Αντικυθήρων και ότι η συνδρομή της Κυβέρνησης, η ηθική και υλική, τους ήταν απαραίτητη τότε η Κυβέρνηση θα μπορούσε να θεωρηθεί συμμετέτοχος στο κέρδος τους και να λάβει και αυτή το μισό του 1/3. Δηλαδή να κανονισθεί ώστε να λάβουν οι δύτες το 1/6 της αξίας. Αλλά όποιο και αν είναι το ποσοστό αυτό, η Κυβέρνηση οφείλει να εκτιμήσει με επιστημονικό τρόπο την αξία των ευρημάτων και να τηρήσει την υπόσχεση που είχε δώσει στους φτωχούς δύτες.

11/2/1901 (Εμπρός, Πρωία, Σκριπ) :

Χθες στο Παρίσι ο Σολομών Ρεϊνάχ γνωστοποίησε στην Ακαδημία των Επιγραφών και των ωραίων Γραμμάτων έκθεση του κ. Καββαδία που πραγματεύεται τις αρχαιότητες που ανακαλύφθηκαν στα βάθη της θάλασσας των Κυθήρων και η οποία συμπλήρωσε τις προσωπικές πληροφορίες τις οποίες ήδη είχε κοινοποιήσει σχετικά με τον ορειχάλκινο Ερμή.

12/2/1901 (Εστιά) :

Ένα αστείο συμβάν

Το Σάββατο το απόγευμα συνέβη ένα αστείο περιστατικό στα Κύθηρα. Ο γενικός έφορος των αρχαιοτήτων παρακολουθώντας τον κ. Υπουργό εντός του σπογγαλιευτικού γλίστρησε και έπεσε στη θάλασσα. Προσπαθώντας όμως να κρατηθεί παρέσυρε και τον κ. Υπουργό. Αμέσως τους ξανατράβηξαν πάνω και ο γενικός έφορος είπε στους παρευρισκόμενους αποφθεγματικά ότι δεν είναι αυτή η μόνη φορά που οι τμηματάρχες παρασύρουν του Υπουργούς σε ναυάγια.

Ιδιαίτερο τηλεγράφημα της Εστίας το απόγευμα του Σαββάτου αναφέρει ότι οι περιπέτειες της αποστολής της φορτηγίδας με τον γερανό στον τόπο του ναυαγίου είναι ανекδιήγητες. Η φορτηγίδα αφού παρ' ολίγον να ανατραπεί από τα κύματα, εγκαταλείφθηκε στον Πόρο.

Πολλά αγάλματα ανελκύστηκαν από την μετάβαση του Υπουργού στα Αντικύθηρα αλλά η ανέλκυση είναι δυσχερέστατη και όλοι οι δύτες και μέρος του πληρώματος του “Μυκάλη” ασχολούνται με αυτήν. Ο κ. Θεοχάρης κατέβαλε υπεράνθρωπες προσπάθειες για να προσεγγίσει το “Μυκάλη” και να ανελκύσει τις αρχαιότητες με τον γερανό του. Σχεδόν όλα τα αγάλματα εκτός από ένα του οποίου μόνο το θαυμάσιο κεφάλι έμεινε άθικτο είναι κατεστραμμένα. Αλλά παρ' όλη την καταστροφή διαφαίνεται το μεγάλο κάλλος του σχηματισμού τους. Μεταξύ αυτών είναι και ένας πελώριος, ακέφαλος και χωρίς πόδια ταύρος. Μόνο η ράχη του είναι ανέπαφη και φέρει ωραίες γλυπτές παραστάσεις ξιφών, πελέκεων, ανθέων κ.ά. Βρέθηκαν επίσης και πολλές λαγήνες και λήκυθοι με γραφικότητα σχήματα και αέραιες. Η μια μάλιστα από αυτές είναι γεμάτη με κόκκους ελιάς ενώ μια άλλη είναι γεμάτη με πίσσα. Τέλος, μεταξύ των άλλων έβγαλαν και ξύλα του ναυαγίου αλλά σε μικρά τεμάχια. Στο βυθό αυτά σώζονται αέραια αλλά με την πρώτη επαφή διαλύονται. Το “Μυκάλη” μεταφέρει στον Πειραιά όλα αυτά τα τελευταία ευρήματα.

Μια συγκινητική απόδειξη της εξόχου χρηστότητας των Συμιακών δυτών είναι το γεγονός ότι παρέδωσαν στον κ. Στάη και “πολύτιμον χρυσούν ψέλλιον με έρωτα κρεμάμενον εις την θάσιν ευρεθέν εν τη ιλύει”. Μόνο όταν τους βλέπει κάποιος να εργάζονται επί τόπου μπορεί να συλλάβει την απίστευτη ταλαιπωρία την οποία αυτοί υφίστανται. Για να βρουν ένα άγαλμα παραμένουν μέσα στη θάλασσα πάνω από δέκα λεπτά σε βάθος 32-35 οργιών και ανεβαίνουν πάνω σχεδόν λιπόθυμοι και ωχροπράσινοι. Και μάλιστα μόνο τρεις καταδύσεις μπορεί να κάνει την ημέρα ο καθένας από τους επτά δύτες που υπάρχουν. Το όλο πλήρωμα είναι 22 άντρες.

Η θέση των αγαλμάτων

Όλα τα μαρμάρινα αγάλματα είναι συσσωρευμένα στην ίδια θέση μέσα σε υποθαλάσσιες χαράδρες. Πελώριοι βράχοι, τους οποίους με πολύ κόπο τους απομακρύνει το “Μυκάλη”, τα καταπλακώνουν ενώ από κάτω υπάρχει παχύ στρώμα άμμου. Μετά την αφαίρεση των μαρμαρίνων αγαλμάτων η άμμος αυτή θα ανακατευτεί επιμελώς με την ελπίδα να βρεθούν και άλλα χάλκινα, διότι λείπουν πέντε κορμοί χάλκινων αγαλμάτων των οποίων βρέθηκαν τα άκρα αλλά αυτοί, παρ' όλες τις αναζητήσεις, δεν έχουν βρεθεί μέχρι τώρα.

Τα περισσότερα των αγαλμάτων είναι υπερφυσικού μεγέθους μερικά μάλιστα είναι κολοσσιαία. Ο κορμός ενός πελώριου ίππου χάθηκε όταν έσπασαν τα σχοινιά κατά την ανέλκυση. Υπάρχει ακόμη ένα πελώριο άγαλμα καθήμενο το οποίο ίσως είναι Ποσειδώνας που κρατάει τρίαινα. Σήμερα όμως είναι ένας όγκος του οποίου μόλις που διαφαίνονται οι γενικές γραμμές. Υπάρχουν βέβαια μεγάλες ελπίδες ότι κάτω από τα πελώρια μάρμαρα θα βρεθούν χάλκινα καλλιτεχνήματα.

Τέλος, σεισμική δόνηση που συνέβη κατά τα προηγούμενα χρόνια προκάλεσε καταστροφή η οποία συσσωρεύσε πάνω στο ναυάγιο πελώριους ογκόλιθους και συνέτριψε σχεδόν τα πάντα. Τόση είναι μάλιστα η σύμπτυξη και η αφομοίωση των μαρμάρων με τους φυσικούς βράχους ώστε οι δύτες αδυνατούν να τα χωρίσουν στο αμυδρό σκιάφως των βυθών.

13/2/1901 (Εμπρός, Πρωία, Σκριπ, Σφαίρα) :

Τα νέα ανακαλυφθέντα ευρήματα είναι :

- 1) Πέντε φθαρμένα μαρμάρινα αγάλματα φυσικού μεγέθους. Του ενός από αυτά διατηρείται κάπως το κεφάλι και είναι έργο καλλίστης τέχνης. Σε ένα άλλο επίσης εξαιρετικό άγαλμα είναι φθαρμένο το μπροστινό μέρος.
- 2) Πολλά μεγάλα πήλινα υδροφόρα αγγεία.
- 3) Ένα μαρμάρινο άγαλμα φυσικού μεγέθους, καθισμένο σε θρόνο, δυστυχώς όμως κατεστραμμένο.
- 4) Χρυσό ενώτιο που βρέθηκε μέσα στην άμμο του πυθμένα και απολήγει σε έναν χρυσό Έρωτα.
- 5) Διάφορα τεμάχια του ναυαγήσαντος πλοίου.

Μάλιστα όταν το “Μυκάλη” έφτασε στα Αντικύθηρα, οι δύτες ήταν απογοητευμένοι διότι δεν μπορούσαν να ανελκύσουν άλλες αρχαιότητες και ετοιμάζονταν να αποπλεύσουν. Αλλά ο κ. Στάης τους ενθάρρυνε με υποσχέσεις και ελπίδες και τους κίνησε έτσι και πάλι το ενδιαφέρον.

14/2/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Χθες το απόγευμα το “Μυκάλη” απέπλευσε και πάλι από τον Πειραιά με προορισμό τα Αντικύθηρα με τον κ. Καββαδία και τον έφορο κ. Καστριώτη. Μαζί με το “Μυκάλη” αναχώρησε επίσης και η τορπιλοθέτιδα που είχε παραχωρηθεί από τον Ναύσταθμο με τον γερανό της.

Τα ευρήματα που είχαν μεταφερθεί στον Πειραιά κατέβηκε ο κ. Βυζαντινός και τα παρέλαβε για να τα μεταφέρει στο Αρχαιολογικό Μουσείο όπου τοποθετήθηκαν πρόχειρα στην αίθουσα μαζί με τα υπόλοιπα αρχαία των Κυθήρων. Δυστυχώς όμως τα περισσότερα είναι κατεστραμμένα και η συμπλήρωση τους καθίσταται αδύνατη. Από όλα αυτά μόνο ένα θαυμάσιο κεφάλι μαρμάρινου αγάλματος νεανία κρατήθηκε στο Υπουργείο της Παιδείας, σωζόμενο δυστυχώς μόνο κατά το ήμισυ ενώ το υπόλοιπο έχει διαβρωθεί από τα άλατα. Υπάρχει βέβαια η ελπίδα ότι θα βρεθούν ο κορμός και τα άκρα του.

Ο κ. Στάης με τηλεγράφημα ανακοίνωσε ότι θα παραμείνει στα Αντικύθηρα λίγες ημέρες ακόμη για να ενθαρρύνει τους δύτες και ελπίζει ότι θα επιστρέψει στα τέλη της εβδομάδας στην Αθήνα.

15/2/1901 (Εμπρός, Εστία) :

Εξαιτίας της τρικυμίας που επικρατεί στο πέλαγος οι εργασίες των δυτών διακόπηκαν, ο κ. Στάης όμως αποφάσισε να παραμείνει μέχρι αυτές να ολοκληρωθούν. Η

εργασία των δυτών διευκολύνεται πολύ χάρη στην συνδρομή του “Μυκάλη” το οποίο απομακρύνει τους βραχώδεις όγκους και ανελκύει τις αρχαιότητες.

16/2/19001 (Εμπρός, Εστία, Σφαίρα) :

Η τρικυμία των ημερών προκάλεσε τη διακοπή των εργασιών καθώς δεν μπορεί να διακριθεί το σημείο της ανελκύσεως και έτσι τα πολεμικά πλοία αναγκάστηκαν να καταφύγουν στο λιμάνι προς αποφυγή κινδύνου.

Στον κ. Στάη πολλοί ντόπιοι κάτοικοι των Κυθήρων προσφέρουν διάφορα αρχαία αντικείμενα μερικά από τα οποία είναι και χρυσά μωσαϊκά. Τέλος, η τορπιλοθέτιδα διατάχθηκε να μεταφέρει τροφή στους δύτες.

17/2/1901 (Εμπρός) :

Χθесινό τηλεγράφημα στο Υπουργείο Παιδείας από τα Κύθηρα αναφέρει ότι χάρη στη βελτίωση του καιρού ο κ. Στάης με τον κ. Καββαδία επέστρεψαν στα Αντικύθηρα όπου άρχισαν και πάλι οι εργασίες των δυτών.

18/2/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Άκρα γαλήνη επικρατεί στη θάλασσα βοηθώντας πολύ τις εργασίες των δυτών. Ο κ. Στάης θα επανέλθει στην Αθήνα τη Δευτέρα το απόγευμα πιθανότατα, ενώ σήμερα παρέμεινε στα Κύθηρα λόγω του μεγάλου πανηγυριού της Παναγίας της Μυρτιδιάτισσας που τελείται κάθε χρόνο εκεί.

19/2/1901 (Εστία, Σκριπ, Σφαίρα) :

Χθες ο κ. Στάης έστειλε από τα Κύθηρα τηλεγράφημα στο οποίο λέει ότι ανελκύσθηκαν δύο μαρμάρινα αγάλματα φυσικού μεγέθους κατεστραμμένα βέβαια και ένα μαρμάρινο ιματιφόρο υπερφυσικού μεγέθους που του λείπουν μόνο τα πόδια αλλά διατηρείται καλά. Επίσης, ανελκύσθηκε με υπεράνθρωπες προσπάθειες φθαρμένο μαρμάρινο κολοσσιαίο άγαλμα που παριστάνει τον Ηρακλή και το οποίο μοιάζει με αυτό που υπάρχει σε Μουσείο στην Ιταλία και φέρει την επιγραφή “Γλύκων Αθήναις εποίει” καθώς και ένας ακόμη άμορφος όγκος που παριστάνει Απόλλωνα.

20/2/1901 (Εμπρός, Εστία, Πρωία, Σκριπ, Σφαίρα) :

Οι εργασίες της ανέλκυσης από το περασμένο Σάββατο μέχρι και χθες απέδωσαν θαυμάσια αποτελέσματα. Ανελκύσθηκαν συνολικά από τους δύτες πάνω από 15 αγάλματα δυστυχώς όμως τεθραυσμένα. Η εξακολούθηση μάλιστα θεωρείται πολύ δυσχερής και σύμφωνα με τους αρμόδιους είναι ανάγκη να αποσταλούν και άλλες μηχανές.

Σύμφωνα με χθесινό τηλεγράφημα το “Μυκάλη” λόγω της τρικυμίας είχε αναγκασθεί να καταφύγει στον όρμο Καψαλίου και την Παρασκευή κατέπλευσε στα Αντικύθηρα απ’ όπου παρέλαβε τα εξαχθέντα αντικείμενα. Σήμερα στις 6 το πρωί επέστρεψε με αυτό ο κ. Στάης μαζί με τον κ. Καββαδία, τον κ. Λυκούδη και τον κ. Καστριώτη.

Ο Ταύρος και ο Ηρακλής

Από τα σπουδαιότερα ευρήματα είναι ο ταύρος χωρίς κεφάλι και πόδια ο οποίος μαζί με τον άλλο που χάθηκε στο βυθό αποτελούσε μεγάλο πολυσύνθετο σύμπλεγμα καθώς επίσης και το κολοσσιαίο άγαλμα του αναπαυόμενου Ηρακλή το οποίο είναι επίσης ακέφαλο και με πόδια που συνετρίβησαν κατά την ανέλκυση αλλά τελικά βρέθηκαν. Για να συλλάβει κανείς την ιδέα του μεγέθους αυτού του αγάλματος αρκεί να σκεφτεί ότι θα είναι το μεγαλύτερο στο Μουσείο και ότι η ανέλκυση του έθεσε σε κίνδυνο το μισό πλήρωμα του “Μυκάλη” αλλά και το πλοίο σε περίπτωση που έσπαγε ο γερανός του. Το σχήμα του μάλιστα θυμίζει τον γνωστό Ηρακλή του Μουσείου της Νεαπόλεως.

Ο Ηρακλής του κ. Στάη

Το άγαλμα αυτό οφείλεται αποκλειστικά στον κ. Στάη γιατί μετά την απόσπαση του από το βυθό από την τορπιλοτέθιδα “Αιγιάλεια”, θεωρήθηκε από όλους τους δύτες ως βράχος τον οποίο ήταν έτοιμοι να ξαναρίξουν στη θάλασσα. Αλλά ο κ. Στάης επέμεινε να ανελκυσθεί μέχρι της ισάλου και τότε αναγνωρίστηκε το θαυμάσιο άγαλμα.

Άλλα Ευρήματα

Βρέθηκαν και πολλά άλλα αγάλματα ανάμεσα στα οποία διακρίνονται μια ιματιοφόρος παράσταση με θαυμάσιες πτυχωσεις και ένας πωγωνοφόρος που φέρει περικεφαλαία. Βρέθηκε επίσης πιο βαθιά από οποιοδήποτε άλλο εύρημα ένα από τα χέρια θρόνου φτιαγμένο από ξύλο με θαυμάσιο χάλκινο περίβλημα που διατηρείται πολύ καλά. Υποτίθεται ότι υπάρχουν και πολλά άλλα αγάλματα που έχουν συμπτυχθεί σε μια μάζα.

Κατάπληξη προξενεί το μέγεθος και το πλήθος των αγαλμάτων ανατρέποντας τις μέχρι τότε απόψεις περί της σχετικής μικρότητας των αρχαίων σκαφών. Το πλοίο το οποίο έφερε τέτοιους όγκους ήταν τεράστιο και μάλιστα σπουδαίας ναυπηγικής. Τέλος, για τα εξαχθέντα αρχαία αγάλματα έγραψε και ο Ν. Ελεύθερος Τύπος της Βιέννης.

21/2/1901 (Εμπρός, Εστία, Σκριπ, Σφαίρα) :

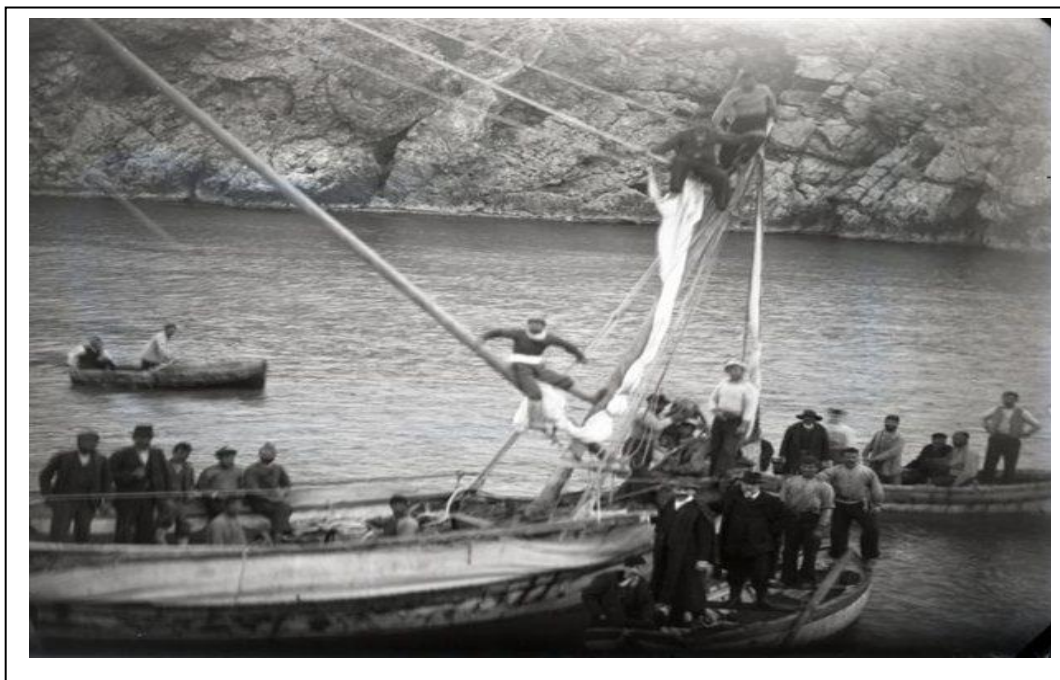
Δηλώσεις του κ. Στάη

Ο κ. Στάης ο οποίος χθες επέστρεψε στην Αθήνα μίλησε για τις ανασκαφές και για τα αγάλματα που βρέθηκαν, τα οποία αν και φθαρμένα έχει το καθένα την αξία της τέχνης του. Αρχικά είπε ότι όταν έφτασε στα Αντικύθηρα οι δύτες ήταν απογοητευμένοι γιατί αφ’ ενός δεν μπορούσαν να συνεχίσουν τις εργασίες τους, αφού στον βυθό υπήρχαν βράχοι, και αφ’ ετέρου είχαν έρθει σε διένεξη με τον διευθύνον πλοίαρχο, ο οποίος τους υποχρέωνε να εργάζονται στο βυθό περισσότερο απ’ όσο μπορούσαν. Μίλησε επίσης για το άγαλμα του Ηρακλή το οποίο στην αρχή το πέρασαν για βράχο και το προσέδεσαν στο “Μυκάλη” για να το ρίξουν μακριά αλλά ευτυχώς κατάλαβαν ότι ήταν άγαλμα και με υπεράνθρωπες προσπάθειες κατόρθωσαν να το ανελκύσουν. Το άγαλμα αυτό είναι το μεγαλύτερο από όσα υπάρχουν μέχρι τώρα στα ελληνικά μουσεία αλλά δυστυχώς είναι ακέφαλο και αρκετά κατεστραμμένο και απ’ ότι φαίνεται αποτελούσε σύμπλεγμα με το επίσης κατεστραμμένο άγαλμα του ταύρου.

Μετά από αυτό οι δύτες κατάλαβαν ότι ήταν ανάγκη να συνεχιστούν οι εργασίες και χάρη και στην ιδιαίτερη αμοιβή που τους υποσχέθηκε ο κ. Στάης δέχθηκαν να συνεχίσουν μέχρι την προσεχή Δευτέρα. Αν όμως δεν κατόρθωναν να ανασύρουν άλλα αγάλματα θα έφευγαν οριστικά μεταβαίνοντας στα Κύθηρα και μετά στον Πειραιά. Οι ανελκύσεις γινόντουσαν με πολύ κόπο καθώς κάθε δύτης μπορούσε να μείνει μόνο οχτώ λεπτά στο νερό από τα οποία πέντε χρειαζόνταν για την κάθοδο και την άνοδο και έτσι μόνο τρία έμεναν για να παραμείνει στο βυθό. Αν παρέμεναν παραπάνω έβγαιναν έξω εξαντλημένοι. Βγαίνοντας οι δύτες από το νερό έλεγαν ότι συνέχεια έβλεπαν βράχους και ότι δεν υπήρχε πλέον τίποτα άλλο για ανέλκυση. Δίνοντας τους όμως μια σκαπάνη για να χτυπήσουν τον βράχο είδαν ότι το κομμάτι που αποκόπηκε ήταν λευκό και τότε κατάλαβαν ότι αυτά δεν ήταν βράχοι αλλά σωροί αγαλμάτων οι οποίες είχαν μαζοποιηθεί. Έτσι οι προσπάθειες ανέλκυσης συνεχίστηκαν.

Μιλώντας για τα αγάλματα ο κ. Στάης υπέδειξε μάλιστα και το χρυσό ενώτιο που είχε πάνω του ακόμα φύκια και στο μέσο του τρεις τρύπες όπου πιθανότατα υπήρχαν πολύτιμοι λίθοι. Στο κάτω μέρος του υπάρχει ένα χρυσό σφαιρίδιο που κρέμεται από λεπτό χρυσό κρίκο. Ο δε μικρός ερωτιδεύς αποκόπηκε από το ενώτιο κατά την ανέλκυση από έναν δύτη. Όλο αυτό μαζί αποτελεί κομψοτέχνημα πρώτης τάξεως και μάλιστα σπανιότατο, δείγμα της καλαισθησίας των αρχαίων. Δεν αποφασίσθηκε όμως ακόμη αν θα καθαρισθεί από τα θαλάσσια άλατα.

Ο κ. Στάης πιστεύει ότι αν καταφέρουν να ανασύρουν του όγκους που υπάρχουν θα βρουν και άλλες πολλές σπουδαίες αρχαιότητες και ίσως σημαντικότερες από αυτές που έχουν βρει μέχρι τώρα. Από άλλα αγάλματα έχουν βρεθεί τα άκρα και από άλλα οι κορμοί οπότε δεν υπάρχει αμφιβολία ότι και τα μέρη που λείπουν θα υπάρχουν ακόμα στο βυθό. Τέλος, αν οι δύτες δεν μπορέσουν να συνεχίσουν και μετά τη Δευτέρα τότε η Κυβέρνηση θα σκεφτεί έναν άλλο τρόπο για να εξερευνηθεί ο βυθός ακόμα και αν οι δαπάνες είναι μεγάλες.

Εικόνα : Αντικύθηρα. Οι δύτες επί τω έργω.

Τα αγάλματα θα μεταφερθούν στο Αρχαιολογικό Μουσείο όπου η τοποθέτηση τους θα πάρει πολύ χρόνο γιατί κάποια από αυτά πρέπει να συμπληρωθούν και άλλα να καθαρισθούν. Θα κληθούν μάλιστα ο καθηγητής του Πανεπιστημίου κ. Οικονόμου και ο διαπρεπής αρχαιολόγος κ. Σβορώνος για να μελετήσουν τις αρχαιότητες και να εκφέρουν τη γνώμη τους καθώς υπάρχουν ακόμη σκοτεινά σημεία γύρω από την εποχή στην οποία αυτά ανήκουν και την οποία δεν μπορεί να καθορίσει η υπηρεσία του Υπουργείου. Έχουν τραβηχτεί επίσης φωτογραφίες των ανελκυσθέντων αγαλμάτων καθώς και από τις εργασίες της ανέλκυσης.

Όσον αφορά στους ιδιοκτήτες των δύο σκαφάνδρων, τους δόθηκαν μέχρι τώρα 5.000 δραχμές ενώ μετά την πλήρη ανέλκυση η Αρχαιολογική Εταιρεία θα εκτιμήσει την αξία των ανελκυσθέντων αντικειμένων και με βάση αυτή θα δοθεί η ανάλογη αμοιβή στους πλοιάρχους.

Περίεργες δηλώσεις από το εξωτερικό

Και τέλος, μια ενδιαφέρουσα είδηση!! Πριν από μία εβδομάδα ο ανταποκριτής της εφημερίδας *“Καιροί”* του Λονδίνου έγραψε για τις αρχαιότητες των Κυθήρων μια μεγάλη ανταπόκριση στην οποία μεταξύ άλλων αναφέρει ότι αυτές έμειναν στο βυθό για 2000 περίπου χρόνια. Την μεθεπόμενη του δημοσιεύματος οι *“Καιροί”* δημοσίευσαν μια επιστολή από το Κλίφτον της Βριστόλης στην οποία ο George Middleton λέει : *“Νομίζω ότι είμαι σε θέση να ρίξω λίγο φως στην τόσο ενδιαφέρουσα ανακάλυψη Ελληνικών αγαλμάτων στη θάλασσα των Κυθήρων. Βρήκα στα απομνημονεύματα του μακαρίτη θείου μου, του συνταγματάρχη W.Martin Leake, ότι τον Σεπτέμβριο του 1802 μαζί με τον Γουίλιαμ Ριχάρδο Άμιλτον (γραμματέα του Λόρδου Έλγιν) είχαν αναλάβει τη μεταφορά στην Αγγλία της συλλογής των ελληνικών καλλιτεχνημάτων (που ανήκαν στον Λόρδο) με ένα μικρό ακτοπλοϊκό πλοίο το οποίο είχε ενοικιαστεί για τον σκοπό αυτό. Ο θείος μου μαζί με τον Άμιλτον είχαν διαταχθεί να κατευθυνθούν προς τα Κύθηρα όπου ο Λόρδος Νέλσων (ο τότε ναύαρχος της Αγγλίας) ζήτησε να προσεγγίσουν μικρό μεταγωγικό για να μεταφέρει τα αρχαία μάρμαρα στην Αγγλία.*

Δυστυχώς όμως το ακτοπλοϊκό πλοiάριο ναυάγησε στις ακτές του νησιού και βυθίστηκε τόσο γρήγορα ώστε μόλις το πλήρωμα και οι επιβάτες μπόρεσαν να σωθούν. Με τη βοήθεια τότε σπογγαλιέων από τα γειτονικά νησιά το σπουδαιότερο μέρος των μαρμάρων σώθηκε ενώ τα υπόλοιπα φαίνεται ότι ανακαλύπτονται σήμερα. Το βέβαιο όμως είναι ότι παρέμειναν στο βυθό πολύ λιγότερο των 2000 χρόνων.”

Εκτός του ότι υπάρχουν πολλές αποδείξεις ότι το μικρό μάρκο του Έλγιν δεν έχει καμία σχέση με την τεράστια αυτή ολκάδα, υπάρχουν και τα διασωθέντα επίσημα έγγραφα τα οποία βεβαιώνουν ότι το πλοiάριο του Έλγιν ναυάγησε παρά τον Αυλαίμονα των Κυθήρων και σε απόσταση 23 αγγλικών μιλίων από το σημερινό ναυάγιο. Επίσης, πολυάριθμοι δύτες ανέλκυσαν αμέσως μετά από το τότε ναυάγιο όλα εκείνα τα μάρμαρα τα οποία μέχρι σήμερα κοσμούν τις ανήλιαγες αίθουσες του Βρετανικού Μουσείου.

22/2/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Η χημική ανάλυση και οι εκθέσεις του κ. Δαμβέργη

Χθες ο καθηγητής κ. Δαμβέργης έστειλε στον κ. Στάη τέσσερις εκθέσεις οι οποίες αφορούν στις αρχαιότητες των Κυθήρων και στις χημικές σε αυτά παρατηρήσεις του καθηγητή. Ο κ. Δαμβέργης αποφαινεται ότι τα συστατικά των συντριμμάτων που του είχαν αποσταλεί είναι άσβεστος μαγνησία, οξείδιο του σιδήρου, οξείδιο του αργιλίου, ανθρακικό οξύ και πυριτικό οξύ. Τα συντρίμματα, λέει η έκθεση ότι, προέρχονται από ασβεστοκονίαμα στο οποίο για ενίσχυση είχαν προστεθεί και ίνες από αμίαντο οι οποίες φαίνονται σαν μικρές τρίχες μεταξύ των κόκκων των συντριμμάτων. Εξετάσθηκε επίσης και το ανευρεθέν υπέρεισμα του θρόνου το οποίο από την χημική ανάλυση διαπιστώθηκε ότι αποτελείται από μεταλλικό υπόστρωμα, κασσίτερο και χαλκό. Το μεταλλικό υπόστρωμα έφερε σμαλτώδες πολύχρωμο επίχρισμα με κοιλότητες μέσα στις οποίες υπήρχαν ποικιλόσχημα κοσμήματα αργυρά και επίχρυσα. Αναμφίβολα στον θρόνο αυτό ήταν τοποθετημένο ένα προεξέχον άγαλμα.

Ο κ. Δαμβέργης μάλιστα προτείνει, όπως είχε κάνει και παλιότερα, οι χάλκινες αρχαιότητες να πλυθούν με αποσταγμένο νερό ώστε να αφαιρεθούν έτσι από αυτές τα συστατικά της θάλασσας και να σκουπιστούν έπειτα με βαμβάκι το οποίο θα έχει εμποτιστεί μέσα σε βελμουτίνη ώστε να μην αλλοιωθούν από την επίδραση του ατμοσφαιρικού αέρα. Μετά την επάλειψη με βελμουτίνη οι αρχαιότητες θα μπορούν να συντηρηθούν για αρκετό καιρό και μέχρι τον ολοκληρωτικό καθαρισμό τους ο οποίος πρέπει να γίνει σύμφωνα με τις οδηγίες του Αρχαιολογικού Μουσείου του Βερολίνου.

Παράσημα και βραβεία στους πλοιάρχους και στους δύτες

Υπάρχουν πληροφορίες ότι η Κυβέρνηση θα απονεμίει παράσημα στον ιδιοκτήτη και τον πλοίαρχο του σπογγαλιευτικού πλοιαρίου με το οποίο έγινε η ανέλκυση των ευρημάτων. Επίσης, η Αρχαιολογική Εταιρεία κατά τη συνεδρίαση του προσεχούς Σαββάτου θα αποφασίσει την απονομή χρηματικού βραβείου στους δύτες αμείβοντας έτσι τους κόπους και τον ζήλο με τον οποίο αυτοί εργάστηκαν. Εννοείται ότι αυτά είναι εντελώς άσχετα προς την χρηματική αποζημίωση την οποία σύμφωνα με τον Νόμο θα πάρουν από το Δημόσιο οι Συμιακοί δύτες.

23/2/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Στο Υπουργικό Συμβούλιο που θα συγκροτηθεί ο κ. Στάης θα εκθέσει τις αρχαιολογικές εργασίες που έγιναν στη θάλασσα των Αντικυθήρων και θα καταδείξει την ανάγκη να συνεχιστούν αυτές διότι υπάρχει η πεποίθηση ότι στο βυθό υπάρχουν και άλλες σπουδαίες αρχαιότητες. Για την εξακολούθηση των εργασιών θα αποφασίσει το Υπουργικό Συμβούλιο καθώς απαιτείται σημαντικό ποσό το οποίο πολύ δύσκολα θα διατεθεί.

Σχετικά με την προέλευση των αγαλμάτων

Δημοσιεύτηκε ένα άρθρο του κ. Θ.Χ. Φιλαδελφέως το οποίο ρίχνει φως στο σκοτάδι που περιέβαλλε μέχρι τώρα τα ανασυρθέντα αγάλματα ως προς τον τόπο από τον οποίο είχαν αρπαχθεί. Σύμφωνα με αυτό, τα ανελκυσθέντα λοιπόν αγάλματα δεν αφαιρέθηκαν

ούτε από το Άργος ούτε από την Μήλο αλλά από την Κωνσταντινούπολη κατά την άλωση της από τους Φράγκους. Ενετική ολκάδα παρέλαβε τα λάφυρα και τα μετέφερε στην Βενετία, όπου ήδη είχαν αποσταλεί από τον Δανδόλο οι ίπποι που κοσμούν τον Αγ. Μάρκο, αλλά ο Ποσειδώνας νευριασμένος από αυτήν την ιεροσυλία ανέτρεψε την ολκάδα.

24/2/1901 (Εμπρός, Σκριπ, Σφαίρα) :

Ο Υπουργός της Παιδείας κ. Στάης έλαβε χθες τηλεγράφημα το οποίο αναφέρει ότι την παρελθούσα Τρίτη οι Συμιακοί δύτες ανέλκυσαν από το βυθό των Αντικυθήρων τεμάχια κάποιων αγαλμάτων και κορμό χωρίς πόδια καθώς επίσης και μια μαρμαρίνη βάση και ένα χάλκινο τεμάχιο. Το τελευταίο αυτό κομμάτι, σύμφωνα με επιστολή του αδελφού του κ. Στάη, φαίνεται ότι μοιάζει με πτερύγιο πτηνού παρόλο που έχει πάνω του πολλά θαλάσσια άλατα και κογχύλια. Δεν είναι βέβαια ακόμα γνωστό αν μετά την εύρεση των νέων αυτών αρχαιοτήτων οι δύτες θα παραμείνουν εκεί και μετά τη Δευτέρα.

Σύμφωνα με το τηλεγράφημα, την Τετάρτη λόγω του καιρού και της ελαφριάς θαλασσοταραχής οι δύτες εργάστηκαν μόνο μία ώρα και ανέλκυσαν κορμό παιδός χωρίς πόδια και στη συνέχεια τέσσερα τεμάχια μαρμαρίνων αγαλμάτων και μια μαρμαρίνη βάση με πόδια. Ο ιδιοκτήτης του σκαφάνδρου κ. Κόντος προσθέτει ότι ανακαλύφθηκε από τους δύτες ολόκληρο το σώμα του ίππου για την ανέλκυση του οποίου θα εργασθούν σήμερα.

Ο κ. Στάης πιστεύοντας ότι δεν έχουν ανελκυσθεί τα σπουδαιότερα κομμάτια των χάλκινων κυρίως αγαλμάτων σκέφτεται να στείλει στα Κύθηρα τον αρχαιολόγο κ. Οικονόμου, συμπατριώτη των δυτών, με την ελπίδα να συνεχίσουν για λίγες ημέρες ακόμη τις έρευνες τους. Ο κ. Στάης μάλιστα μετέβη χθες το απόγευμα στο Αρχαιολογικό Μουσείο και παρέμεινε εκεί αρκετά δίνοντας οδηγίες σχετικά με την τοποθέτηση των αγαλμάτων και τον προσωρινό καθαρισμό τους.

Ο κ. Καλούδης καθάρισε χθες το χάλκινο άγαλμα που είχε πτυχές και ήδη μετά τον καθαρισμό του η κάμψη του βραχίονα έχει μεγαλύτερο τεχνικό ενδιαφέρον και φαίνεται μάλιστα ότι υπήρχαν ιμάντες απ' όπου κρεμόταν ξίφος. Επίσης, στη λύρα που καθαρίστηκε διακρίνονται κοσμήματα και η σφραγίδα του τεχνίτη. Το ξίφος παρουσιάζει και αυτό κοσμήματα.

Τέλος, πριν από δέκα ημέρες είχε γραφτεί μετά από ανακοίνωση του κ. Στάη ότι θα κληθεί ο αρχιτεχνίτης του Αρχαιολογικού Μουσείου της Βιέννης για να αναλάβει τη συγκόλληση και τον καθαρισμό των ανελκυσθέντων αρχαιοτήτων. Η χθεσινή είδηση κάποιων δημοσιογράφων περί μετακλήσεως ειδικού τεχνίτη από την Ιταλία δεν φαίνεται ακριβής διότι δεν έχει έρθει ακόμα απάντηση από τον τεχνίτη του Μουσείου της Βιέννης.

25/2/1901 (Εμπρός, Εστία, Σκριπ) :

Χθες στις 10 το βράδυ το οπλιταγωγόν “Μυκάλη” διατάχθηκε από το Υπουργείο των Ναυτικών και απέπλευσε κατευθυνόμενο προς τα Κύθηρα. Ως γνωστόν, σύμφωνα με την υπόσχεση του κ. Στάη οι Συμιακοί δύτες αύριο πρόκειται να φύγουν με την τορπιλοθέτιδα από τα Αντικύθηρα αφού πλέον δεν μπορούν να εργαστούν σύμφωνα με τους ισχυρισμούς τους. Με το “Μυκάλη” χθες αναχώρησε και ο καθηγητής του Πανεπιστημίου κ. Οικονόμου ο οποίος ελπίζεται ότι θα πείσει τους δύτες, ως συμπολίτης

τους, να παραμείνουν για μερικές ακόμη ημέρες και να εργαστούν μέχρι να ανελκυστούν και οι υπόλοιπες αρχαιότητες οι οποίες θεωρούνται σπουδαιότατες. Ο κ. Οικονόμου έχει εντολή από τον κ. Στάη να ανακοινώσει στους δύτες ότι αν θελήσουν να συνεχίσουν τις εργασίες τους θα λάβουν από την κυβέρνηση ο καθένας 500 δραχμές και ότι θα φροντίσει ταχύτερα να ανταμείψει τους κόπους τους.

Χθες μάλιστα το Υπουργείο της Παιδείας αποφάσισε να καλέσει ξένο τεχνίτη για τον καθαρισμό και τη συγκόλληση των αρχαιοτήτων και γι' αυτό διάλεξε τον αρχιτεχνίτη του Μουσείου της Νεαπόλεως ο οποίος είχε κάνει γνωστό στον κ. Υπουργό ότι μετά χαράς θα ερχόταν στην Ελλάδα για να προσφέρει τις υπηρεσίες του. Αντιθέτως οι τεχνίτες των Μουσείων της Βιέννης και του Βερολίνου πρόβαλλαν διάφορα προσχήματα και ζήτησαν να διεξαχθούν διπλωματικές συνεννοήσεις για τον ερχομό τους. Χθες λοιπόν το Υπουργείο απάντησε στον Ιταλό τεχνίτη ότι αποδέχεται τις προτάσεις του και με ιδιαίτερα κολακευτική επιστολή ο κ. Στάης τον παρακάλεσε να επισπεύσει την άφιξη του.

Από χθες μάλιστα, πλήθος επισκεπτών, ανάμεσα τους και πολλοί ξένοι, συγκεντρώνονται στο Αρχαιολογικό Μουσείο για να θαυμάσουν τις αρχαιότητες των Αντικυθήρων. Η επίσκεψη τους όμως αποβαίνει άσκοπη καθώς οι πρώτες χάλκινες αρχαιότητες που είχαν μεταφερθεί εκεί βρίσκονται σε διάφορα υγρά προς διατήρηση και καθαρισμό ενώ αυτές που μεταφέρθηκαν αργότερα έχουν μεταβληθεί από τη θάλασσα σε άμορφους όγκους και μόνο κάποιες αμυδρές γραμμές δηλώνουν ότι κάποτε υπήρξαν αριστουργήματα της τέχνης.

Δηλώσεις του κ. Καββαδία

Ο κ. Καββαδίας ερωτηθείς για την ταυτότητα και την προέλευση των αγαλμάτων αντέδρασε ως επιφυλακτικός διπλωμάτης λέγοντας ότι τα προσφάτως ανελκυσθέντα αρχαιολογικά ευρήματα δεν ρίχνουν περισσότερο φως στο ζήτημα της προέλευσης του αρχαιολογικού θησαυρού. Θεωρεί μάλιστα ότι δεν θα καταστεί ποτέ δυνατό να μάθουμε με πλήρη βεβαιότητα τι εικονίζει το κάθε άγαλμα, κάτι το οποίο δεν συμβαίνει για πρώτη φορά. Και γι' αυτό πιστεύει ότι τα αγάλματα δεν θα πάρουν κανένα οριστικό όνομα αλλά το δε μέγα χάλκινο θα ονομάζεται *“Ερμής”* το δε μικρό θα λέγεται *“ο μικρός Έφηβος”*.

Σύμφωνα με τον κ. Καββαδία εκείνο για το οποίο μπορεί να αποφανθεί με βεβαιότητα κάποιος είναι η εποχή στην οποία ανάγεται η τέχνη των αγαλμάτων διότι με αναλογία και με συγκρίσεις μπορεί να οδηγηθεί σε ασφαλή συμπεράσματα. Από την άλλη, για την προέλευση του πλοίου μόνο εικασίες μπορούν να γίνουν. Λέει μάλιστα ότι δεν υπάρχει λόγος να αποκλείσουν την ιδέα ότι τα αγάλματα είχαν αρπαχθεί από τον Σύλλα και στέλνονταν στην Ρώμη, αφού είναι επιβεβαιωμένο ιστορικά το γεγονός ότι μια ολκάδα του Σύλλα γεμάτη αρχαιότητες ναυάγησε στον Μαλέα. Προσθέτει επίσης ότι πιθανόν τα αγάλματα αυτά να είχαν αρπαχθεί από κάποιο νησί του Αιγαίου πελάγους. Στα επιχειρήματα αυτά προστίθεται και το γεγονός ότι το κάτω μισό κολοσσιαίου αγάλματος που ανελκύσθηκε από το βυθό της θάλασσας των Αντικυθήρων μοιάζει με το κάτω μισό του αγάλματος του Ποσειδώνα το οποίο είχε βρεθεί στην Μήλο και υπάρχει στο Μουσείο μας. Υπάρχει και άλλο άγαλμα που μοιάζει με ένα που υπάρχει στο Μουσείο και είχε βρεθεί επίσης στην Μήλο.

Ωστε ούτε για την προέλευση των αγαλμάτων υπάρχει ασφαλής γνώμη. Η προέλευση του μαρμάρου των αγαλμάτων μπορεί να λύσει αυτό το ζήτημα. Ο κ. Καβαδίας καθώς και ο ειδικός τεχνίτης του Μουσείου κ. Καλούδης θεωρούν ότι το μάρμαρο προέρχεται από την Πάρο. Αποστέλλει μάλιστα τεμάχια μαρμάρου από όλα τα αγάλματα στον Γερμανό ορυκτολόγο κ. Λέψιους. Αν και αυτός αποφανθεί ότι το μάρμαρο είναι από την Πάρο θα μπορούμε να συμπεράνουμε ότι τα αγάλματα προέρχονται από τα νησιά.

26/2/1901 (Εμπρός, Εστία, Σκριπ, Σφαίρα) :

Χθες δημοσιεύθηκε ο νόμος που ψηφίστηκε περί χορηγήσεως 100.000 δραχμών για την αποζημίωση των δυτών οι οποίοι ανέλκυσαν τις αρχαιότητες από το βυθό της θάλασσας των Αντικυθήρων.

Τι είδους πλοίο ναυάγησε στα Κύθηρα

Ο μοναδικός μας καθηγητής της Ναυτικής ιστορίας κ. Κ. Ράδος απαντώντας σε παράκληση της εφημερίδας “Εστίας” είπε τα εξής :

“Μου ζητήσατε την περιγραφή αρχαίας ολκάδας εξ αφορμής του ναυαγίου των Αντικυθήρων αλλά δυσκολότερου προβλήματος τη λύση δεν μπορείτε να ζητήσετε από ναυτικό ιστορικό. Οι ειδήσεις των παλαιών συγγραφέων για ολκάδες είναι αραιές και σπάνιες. Οι αρχαίοι είναι ως επί το πλείστον ιστοριογράφοι πολέμων και όταν μιλούσαν περί ναυτικών πραγμάτων αυτά αφορούσαν στο πολεμικό ναυτικό. Τους ενδιέφεραν πολύ τα κατορθώματα ή τα ατυχήματα της τριήρους και της πεντήρους αλλά ελάχιστα ο κοπιώδης και ταπεινός βίος των ολκάδων. Ένα όμως είναι βέβαιο, ότι κατά τους παλιούς χρόνους αλλά και μετέπειτα κατά τους μέσους διακρίνονται δύο είδη σκαφών. Τα “μακρά” τα οποία είναι τα σκάφη τα κατ’ εξοχήν κωπήρη και πολεμικά και τα “στρογγυλά” τα οποία είναι τα κατ’ εξοχήν ιστιοφόρα και εμπορικά. Τέτοια ήταν και η ογκώδης ολκάδα που βυθίστηκε στα Αντικύθηρα”.

27/2/1901 (Εμπρός, Εστία, Σκριπ, Σφαίρα) :

Προσωρινή διακοπή των εργασιών

Χθες το πρωί κατέπλευσε στον Πειραιά το “Μυκάλη” ερχόμενο από τα Αντικύθηρα μαζί με τον κ. Οικονόμου, ο οποίος είχε μεταβεί εκεί για να πείσει τους δύτες να συνεχίσουν τις εργασίες τους. Οι δύτες όμως επ’ ουδενί λόγω δεν θέλησαν να παραμείνουν στα Αντικύθηρα, υποσχέθηκαν όμως στον κ. Οικονόμου ότι θα επανέρχονταν το βραδύτερο για την εξακολούθηση των εργασιών τους. Επιβιβάσθηκαν λοιπόν και αυτοί στο “Μυκάλη” και ήρθαν στον Πειραιά. Είπαν μάλιστα ότι μετά από ένα μήνα θα ξαναπάνε στα Αντικύθηρα αλλά ο κ. Στάης τους παρακάλεσε να μην παραμείνουν στην Αθήνα για πάνω από 15 ημέρες. Σήμερα θα λάβουν από την Αρχαιολογική Εταιρεία 500 δραχμές ο καθένας ως δώρο για τους κόπους τους. Η δε αμοιβή για την εργασία της ανέλκυσης θα γίνει αφού ανελκυσθούν και οι υπόλοιπες αρχαιότητες και τότε θα γίνει η εκτίμηση της αξίας τους.

Μαζί τους έφεραν και τα τελευταία ευρήματα συνιστάμενα από επτά φθαρμένα αγάλματα. Τα σπουδαιότερα από αυτά είναι ένα μαρμαρίνο άγαλμα ύψους πάνω από δύο μέτρα και ένα ακόμα το οποίο παριστάνει αθλητή. Εν γένει όμως και αυτές οι αρχαιότητες

είναι κατεστραμμένες και μεταμορφωμένες σε άμορφες μάζες μαρμάρων. Οι εργασίες θα συνεχιστούν μετά από 10-15 ημέρες αφού θα έχουν ξεκουραστεί οι δύτες, οι οποίοι ομολογούν ότι στον βυθό υπάρχουν και άλλες πολλές αρχαιότητες. Διέκριναν μάλιστα και μια ουρά η οποία υποτίθεται ότι ανήκει σε ίππο.

28/2/1901 (Εμπρός, Εστία, Σκριπ) :

Στο Αρχαιολογικό Μουσείο συνεχίζεται η εργασία καθαρισμού των αγαλμάτων σε τρεις διαφορετικές αίθουσες. Ήδη το χρυσό ενώτιο τεθέν παρά του κ. Ρουσόπουλου εις ισχυράν διάλυση οξέος, καθαρίστηκε τελείως και αναδείχθηκε εξόχως κομψό. Μετά την αφαίρεση των θαλάσσιων πετρωμάτων βρέθηκε ότι το ενώτιο είναι διακοσμημένο με μαργαριτάρια, η δε μικρή κρεμάμενη βολίς η οποία θεωρούνταν χρυσό σφαιρίδιο ανακαλύφθηκε ότι είναι μαργαρίτης. Ο Ερωτιδεύς επίσης μετά τον καθαρισμό του είναι έκπαγλος ενώ παρατηρείται ότι στο ένα χέρι του κρατάει λύρα.

Κατ' αρχάς ο κ. Σκούρος είχε πει στον κ. Στάη ότι τα θαλάσσια πετρώματα είναι δυνατόν να αφαιρεθούν και γι' αυτό άρχισαν εργασίες δια της σμίλης επί του αγάλματος του πολεμιστή που βρίσκεται σε στάση επιτιθέμενου ή απωθούντος. Επειδή εν τούτοις υπήρχε φόβος καταστροφής του αγάλματος παραιτήθηκαν από την εργασία αυτή και θεωρείται πλέον προβληματικός ο καθαρισμός των μαρμάρινων αγαλμάτων. Οπωσδήποτε το ζήτημα θα κανονισθεί μετά την άφιξη του ειδικού τεχνίτη από την Ιταλία ο οποίος αναμένεται να έρθει μετά από 15 ημέρες.

Το Υπουργείο των Ναυτικών διέταξε την "Αιγιάλεια" να καταπλεύσει στα Κύθηρα και να ρυμουλκήσει μέχρι τον Πειραιά τα δύο σπογγαλιευτικά πλοία με τις μηχανές τους. Τα δύο αυτά πλοία θα παραμείνουν στον Πειραιά μέχρι την επανάληψη των εργασιών.

MΑΡΤΙΟΣ 1901 :

2/3/1901 (Εμπρός) :

Χθες το απόγευμα παρουσιάσθηκε στον κ. Καββαδία ο ένας από τους ιδιοκτήτες των σπογγαλιευτικών πλοίων ο οποίος υποσχέθηκε να πείσει τους δύτες να επαναλάβουν τις εργασίες τους. Αν αυτοί δεν πεισθούν τότε θα προσληφθούν νέοι δύτες για τη συνέχιση της ανέλκυσης η οποία θα γίνει πριν από το Πάσχα.

3/3/1901 (Εμπρός) :

Χθες επισκέφθηκαν τον Υπουργό κ. Στάη και οι Συμιακοί δύτες που παραμένουν στον Πειραιά, οι οποίοι δήλωσαν ότι αναλαμβάνουν την εξακολούθηση της ανέλκυσης μετά τις γιορτές του Πάσχα κατά τη διάρκεια του οποίου θα βρίσκονται στην πατρίδα τους. Κατά το διάστημα αυτό οι ιδιοκτήτες των σπογγαλιευτικών πλοίων θα παραμείνουν στον Πειραιά.

Το Υπουργείο της Παιδείας προσκάλεσε τον καθηγητή Ορυκτολογίας και πρύτανη του πανεπιστημίου κ. Μητσόπουλο ώστε να αποφανθεί σχετικά με την παρατηρούμενη αλλοίωση σε καθένα από τα μαρμάρινα αγάλματα. Τα ερωτήματα τα οποία κλήθηκε να απαντήσει είναι :

- 1) Γιατί κάποια από τα αγάλματα παρέμειναν στο βυθό της θάλασσας εντελώς αμετάβλητα ενώ άλλα καταφαγώθηκαν από τα θαλάσσια άλατα;
- 2) Γιατί μερικά από αυτά καλύφθηκαν από πετρώματα;
- 3) Πόσος χρόνος απαιτήθηκε γι' αυτή τη χημική αλλοίωση;

Από τις απαντήσεις σε αυτά τα ερωτήματα θα μπορέσει να ριχθεί φως στην έρευνα των αρχαιοτήτων.

4/3/1901 (Σκριπ) :

Κατά την προχθεσινή επίσκεψη των δυτών στον κ. Στάη έγινε μακρά συζήτηση για την εξακολούθηση των εργασιών και τελικά οι δύοτες εκτός από δύο δέχθηκαν να επαναλάβουν τις εργασίες. Το Υπουργείο θα φροντίσει να βρει και μερικούς ακόμη δύοτες για να αυξήσει τον αριθμό τους.

6/3/1901 (Σκριπ) :

Χθεσινό τηλεγράφημα από την Κέρκυρα ανήγγειλε ότι έφτασε εκεί ο Ιταλός τεχνίτης του Αρχαιολογικού Μουσείου της Νεαπόλεως κ. Καραντενούτο, ο οποίος σήμερα θα έρθει στην Αθήνα για τον καθαρισμό των αγαλμάτων. Τον κ. Καραντενούτο θα υποδεχτεί στον Πειραιά ένας από τους εφόρους των αρχαιοτήτων με εντολή του Υπουργού των Εκκλησιαστικών κ. Στάη.

Ακόμη δεν ορίστηκε η ημέρα της επανάληψης των εργασιών για την ανέλκυση των αρχαιοτήτων διότι παρουσιάζονται προβλήματα στην εύρεση και άλλων δυτών και δεν είναι δυνατόν να επαναληφθούν οι εργασίες με τους υπάρχοντες μόνο δέκα δύοτες.

8/3/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Ο Ιταλός τεχνίτης επισκέφθηκε χθες το Αρχαιολογικό Μουσείο, εξέτασε τις αρχαιότητες των Κυθήρων και βεβαίωσε τον κ. Στάη ότι αναλαμβάνει υπό την εγγύηση του τον καθαρισμό και τη συναρμολόγηση τους. Κατόπιν συνεννοήσεως με τον κ. Στάη αποφάσισε να προβεί δοκιμαστικά στον καθαρισμό λίγων μικρών αρχαιοτήτων. Η Ιταλική κυβέρνηση έδωσε άδεια ενός μήνα στον κ. Καραντενούτο ενώ αν χρειαστεί να παραταθεί η διαμονή του στην Αθήνα θα του δοθεί και επιπλέον άδεια.

9/3/1901 (Εμπρός) :

Οι Συμιακοί δύοτες που βρίσκονταν έως τώρα στον Πειραιά αποφάσισαν να μεταβούν στα Αντικύθηρα και να συνεχίσουν τις εργασίες τους πριν το Πάσχα. Γι' αυτό θα πάνε κατευθείαν από τον Πειραιά στα Αντικύθηρα με τα δύο σπογγαλιευτικά πλοία και την τορπιλοθέτιδα την προσεχή Τετάρτη. Οι εργασίες θα επαναληφθούν την Παρασκευή.

Από χθες επίσης άρχισε ο καθαρισμός των αγαλμάτων στο Αρχαιολογικό Μουσείο από τον Ιταλό τεχνίτη και μέχρι τώρα έχει καθαρισθεί το άγαλμα του Ηρακλή.

14/3/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Σήμερα αποπλέει από τον Πειραιά η “Αιγιάλεια” που θα ρυμουλκήσει μέχρι τα Αντικύθηρα τα δύο σπογγαλιευτικά πλοία και τους δέκα Συμιακούς δύτες που θα συνεχίσουν τις αρχαιολογικές έρευνες. Οι εργασίες θα ξεκινήσουν την Παρασκευή. Τους δύτες θα παρακολουθεί ένας από τους εφόρους των αρχαιοτήτων ενώ θα αποσταλούν από το Υπουργείο των Ναυτικών όλα τα απαραίτητα για την ανέλκυση των αρχαιοτήτων.

15/3/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Ο Πρόεδρος της Κυβερνήσεως κ. Θεοτόκης μαζί με τον κ. Στάη θα μεταβούν στο Αρχαιολογικό Μουσείο για να παρακολουθήσουν τις μέχρι τώρα εργασίες του Ιταλού τεχνίτη και να αποφασίσουν αν θα καλέσουν και ειδικό συγκολλητή. Ένας συγκολλητής όμως είναι πολύ δύσκολο να βρεθεί στην Ευρώπη αφού και ο περίφημος της Βιέννης κ. Στουρμ δεν θεωρείται κατάλληλος. Αυτό βέβαια που ενδιαφέρει σήμερα είναι να σταματήσει η προξενούμενη φθορά από οξείδωση και φαίνεται ότι αυτό το πέτυχε με τις εργασίες του ο κ. Ρουσόπουλος.

Οι Συμιακοί δύτες που θα έφευγαν χθες για τα Αντικύθηρα ανέβαλαν την αναχώρησή τους και τελικά ξεκίνησαν σήμερα το πρωί.

16/3/1901 (Εμπρός) :

Χθες το πρωί επρόκειτο να αποπλεύσει από τον Πειραιά η “Αιγιάλεια” αλλά η αναχώρηση αναβλήθηκε λόγω της τρικυμίας που επικρατούσε και θα αποπλεύσει πιθανόν σήμερα.

18/3/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Τελικά, χθες απέπλευσε η “Αιγιάλεια” για τα Αντικύθηρα αφού βελτιώθηκε ο καιρός και οι εργασίες θα αρχίσουν αύριο Δευτέρα ενώ διατάχθηκε η μεταφορά γαιανθράκων από τα Κύθηρα προς σχηματισμό μικρής αποθήκης. Επίσης, ο δήμαρχος Κυθήρων με τηλεγράφημα διατάχθηκε να παρέχει κάθε ευκολία στους δύτες και να αναγγέλλει συνεχώς τα αποτελέσματα των εργασιών τους. Οι δύτες διατάχθηκαν να στέλνουν αμέσως τις αρχαιότητες που θα ανελκύονται με την “Αιγιάλεια”.

Ο πρίγκιπας Ανδρέας επισκέφτηκε χθες το Αρχαιολογικό Μουσείο και παρέμεινε για πολύ εκεί παρατηρώντας τις αρχαιότητες των Αντικυθήρων.

20/3/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Σύμφωνα με χθεσινό τηλεγράφημα από τα Κύθηρα κατέπλευσε χθες στον Αυλαίμονα η “Αιγιάλεια” με τους δύτες και τα δύο σπογγαλιευτικά πλοία. Σήμερα αναχωρεί για τα Αντικύθηρα ενώ οι εργασίες θα επαναληφθούν αύριο Τετάρτη και θα παραταθούν και μετά το Πάσχα. Υπάρχει η πεποίθηση μεταξύ των αρχαιολόγων ότι οι νέες

εργασίες θα φέρουν στο φως τα τεμάχια των ανελκυσθέντων αρχαιοτήτων που λείπουν καθώς και άλλες σπουδαίες αρχαιότητες.

21/3/1901 (Εμπρός, Εστία) :

Χθες η “Αιγιάλεια” ρυμούλκησε μέχρι τα Αντικύθηρα τα σπογγαλιευτικά και τους δύτες ενώ σήμερα αρχίζουν και πάλι οι εργασίες.

Παράλληλα το Υπουργείο της Παιδείας απασχολεί ακόμη σοβαρά το ζήτημα της συγκόλλησης του χάλκινου αγάλματος του Ερμή. Ο Ιταλός τεχνίτης δεν θεωρείται ικανός να αναλάβει και να φέρει εις πέρας ένα τόσο σπουδαίο έργο. Γι’ αυτό θα κληθεί μετά το Πάσχα από την Βιέννη ο περίφημος του εκεί Μουσείου συγκολλητής, ο οποίος είχε συναρμολογήσει τελείως το χάλκινο άγαλμα που είχε βρεθεί κομματιασμένο στην Πέργαμο, για να συγκολλήσει και τα διάφορα τεμάχια του Ερμή.

23/3/1901 (Εμπρός) :

Σύμφωνα με χθεσινές τηλεγραφικές πληροφορίες από τα Κύθηρα, οι δύτες παραμένουν εκεί λόγω της επικρατούσας τρικυμίας, εξαιτίας της οποίας αναβλήθηκαν οι εργασίες στο βυθό.

25/3/1901 (Εμπρός) :

Ο κ. Στάης επανήλθε χθες από την Ιταλία όπου είχε επισκεφθεί όλα τα αρχαία μνημεία, μουσεία και συλλογές και ανέλαβε μάλιστα ο ίδιος την αποστολή στην Ελλάδα ειδικού τεχνίτη για τον καθαρισμό και τη συγκόλληση των αγαλμάτων. Ήδη μένει να φύγουν στην Ευρώπη και οι άλλοι τρεις έφοροι κ. Βυζαντινός, κ. Φίλιος και κ. Καστριώτης με την σειρά.

29/3/1901 (Εμπρός) :

Ο κ. Κουρουνιώτης, έφορος των αρχαιοτήτων, τηλεγράφησε από τα Κύθηρα ότι οι εργασίες για την ανέλκυση επαναλήφθηκαν και μάλιστα το προηγούμενο Σάββατο ανελκύστηκαν από τη θάλασσα μια μαρμάρινη υδρία, παράρτημα ίσως του αγάλματος της Αφροδίτης, και δύο μαρμάρινες βάσεις σε κακή δυστυχώς κατάσταση.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1901 :

1/4/1901 (Εμπρός) :

Μεταξύ των νέων ευρημάτων που αναγγέλλει στο τηλεγράφημα του ο κ. Κουρουνιώτης είναι και ένας μαρμάρινος ίππος χωρίς κεφάλι με ανάγλυφες όμως παραστάσεις στον λαιμό, σε καλή σχετικά κατάσταση.

5/4/1901 (Εμπρός) :

Σύμφωνα με πληροφορίες προς το Υπουργείο της Παιδείας οι εργασίες για την ανεύρεση και των υπόλοιπων αρχαιοτήτων επαναλήφθηκαν χθες.

Ο Ιταλός συγκολλητής αφού τελείωσε τις εργασίες του αναχώρησε χθες για την Ιταλία. Τα τεμάχια που αυτός συγκόλλησε δεν παρέχουν και αρκετό δείγμα της τέχνης του και γι' αυτό ο κ. Στάης δεν του ανέθεσε τη συγκόλληση του χάλκινου αγάλματος του Ερμή, του οποίου ο καθαρισμός συνεχίζεται.

8/4/1901 (Εμπρός) :

Σύμφωνα και πάλι με πληροφορίες προς το Υπουργείο της Παιδείας οι εργασίες στο βυθό των Αντικυθήρων δεν επαναλήφθηκαν καθότι οι δύτες πήγαν στην πατρίδα τους τη Σύμη για τις γιορτές του Πάσχα. Οι εργασίες θα επαναληφθούν μέσα στην επόμενη εβδομάδα.

10/4/1901 (Σκριπ) :

Τηλεγράφημα από τα Κύθηρα αναγγέλλει ότι οι εργαζόμενοι δύτες ανέσυραν από το βυθό νέες αρχαιότητες. Μεταξύ αυτών είναι μαρμάρινες βάσεις, διάφορα γλυπτά και το κεφάλι ενός μαρμάρινου ίππου που δεν είναι και τόσο καλά διατηρημένο.

12/4/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Ο κ. Στάης με τον κ. Καββαδία μετέβησαν χθες το απόγευμα στο Αρχαιολογικό Μουσείο και παρακολούθησαν τις εργασίες που γίνονται για τον καθαρισμό των Κυθηραϊκών αρχαιοτήτων. Ο κ. Στάης με τον πρωθυπουργό κ. Θεοτόκη θα αποφασίσουν από κοινού για την πρόσκληση ειδικού τεχνίτη για τη συγκόλληση.

13/4/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Μετά την αποτυχία του Ιταλού τεχνίτη να καθαρίσει και να συγκολλήσει τις αρχαιότητες των Κυθήρων αποφασίσθηκε να κληθεί από την Ευρώπη άλλος τεχνίτης, πιο ειδικός. Έγιναν ήδη προτάσεις ώστε να έρθει ο τεχνίτης του Μουσείου της Βιέννης ο οποίος είχε προσκληθεί από την αρχή αλλά προέβαλε μεγάλες αξιώσεις.

17/4/1901 (Σκριπ) :

Σε τηλεγράφημα από τα Κύθηρα αναφέρεται ότι ανελκύσθηκαν νέες ασήμαντες αρχαιότητες. Τα αποτελέσματα των μέχρι τώρα εργασιών δεν είναι εντελώς ενθουσιαστικά και υπάρχουν πλέον λίγες ελπίδες για ανέλκυση νέων σπουδαίων αρχαιοτήτων.

18/4/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Στάλθηκε από τα Κύθηρα στον κ. Στάη μακρά επιστολή σχετικά με τις εργασίες που γίνονται στα Αντικύθηρα. Στην επιστολή αυτή αναφέρεται ότι οι δύτες αντιμετώπισαν μεγάλες δυσκολίες λόγω της επικρατούσας τρικυμίας και λόγω αυτού δεν μπόρεσαν να ανελκύσουν πολλές και σπουδαίες αρχαιότητες. Οι εργασίες όμως θα συνεχιστούν εφόσον ο καιρός είναι βοηθητικός και θα διακόπτονται όταν αρχίζει τρικυμία.

Επίσης, το Υπουργείο της Παιδείας διέταξε την ατμομημολία “Σύρος” να παραλάβει όλες τις μέχρι τώρα ανακαλυφθείσες αρχαιότητες και να καταπλεύσει στον Πειραιά. Όσες αρχαιότητες ανακαλυφθούν στο μεταξύ θα παραδοθούν στην αστυνομική αρχή για διαφύλαξη.

19/4/1901 (Εστία, Σκριπ, Σφαίρα) :

Ο έφορος κ. Κουρουνιώτης τηλεγραφεί σήμερα ότι οι δύτες κατά τις τελευταίες ημέρες εργάστηκαν για την μετακίνηση μεγάλων βράχων κάτω από τους οποίους υπάρχουν αρχαιότητες.

Ο κ. Στάης είχε ζητήσει πληροφορίες από την Ιταλία σχετικά με μηχανήματα αναγκαία για την ανέλκυση των αρχαιοτήτων. Ήδη ο Υπουργός έλαβε απάντηση από τον πρόξενο μας στη Γένοβα ο οποίος γράφει ότι υπάρχει εκεί εταιρεία που αναλαμβάνει την ανέλκυση οποιονδήποτε αντικειμένων από το βυθό της θάλασσας καθώς διαθέτει σπουδαιότατα μηχανήματα. Ο κ. Υπουργός ζήτησε από τον Πρόξενο να αποστείλει προτάσεις της εταιρείας ώστε να κανονισθεί το ζήτημα της δαπάνης.

23/4/1901 (Εστία) :

Επιστολή του Εφόρου κ. Κουρουνιώτη

Σε χθεσινή επιστολή του ο κ. Κουνουριώτης αναφέρει τα εξής : “Η εργασία μας πηγαίνει καλά ενώ φαίνεται ότι θα βρεθούν ακόμη πολλά ωραία πράγματα. Το καλύτερο από αυτά που έχουν βρεθεί τελευταία είναι ο κορμός του ίππου, ο οποίος διατηρείται πολύ καλά και έχει γύρω από τον λαιμό του περιλαίμιο με ανάγλυφα και στο μέσο του ένα μικρό κεφάλι Μέδουσας. Εκτός του κορμού έχουν βρεθεί και δύο κεφάλια ίππων που φέρουν χαλινάρια πλούσια διακοσμημένα από τα οποία το ένα διατηρείται πολύ καλά. Χθες οι δύτες άρχισαν να βρίσκουν και χάλκινα αντικείμενα και ήδη έχουν βγάλει ένα αριστερό χέρι γυναικείου αγάλματος με δαχτυλίδι και ένα κομμάτι από φόρεμα. Η εργασία προχωράει πολύ αργά αλλά είναι πολύ δύσκολη. Χθες μάλιστα οι δύτες μετά τη δεύτερη καταβύθιση τους ανασύρθηκαν σχεδόν μισοπεθαμένοι διότι θέλησαν να εργαστούν κάπως περισσότερο. Ακόμη δεν μπορώ να σχηματίσω πεποίθηση για την προέλευση του ναυαγίου. Δεν είναι καθόλου απίθανο να είναι το πλοίο του Σύλλα αλλά ίσως κιόλας δεν πρόκειται για αγάλματα που είχαν κλαπεί αλλά για παραγγελία που έγινε για τη διακόσμηση πόλεως. Όλα τα μαρμάρινα αγάλματα δείχνουν μεγάλη ομοιότητα εργασίας ώστε φαίνεται ότι έγιναν όλα στο ίδιο εργαστήριο”.

26/4/1901 (Εστία) :

Σήμερα αναγγέλθηκε στο Υπουργείο της Παιδείας ότι ο συγκολλητής του Μουσείου της Βιέννης δεν μπορεί να έρθει στην Αθήνα. Ο διευθυντής όμως του Μουσείου προτείνει να αποσταλούν και να συγκολληθούν εκεί τα τεμάχια του Ερμή και μάλιστα αναλαμβάνει το Μουσείο την ασφαλή αποστολή τους με δική του ευθύνη. Ο Υπουργός όμως της Παιδείας δεν δέχτηκε αυτή την πρόταση και αποφασίσθηκε να γίνει η συγκόλληση του στην Αθήνα από τον τεχνίτη που υπάρχει εκεί. Ο καθαρισμός του Ερμή από τον κ. Ρουσόπουλο σχεδόν ολοκληρώθηκε και το άγαλμα ήδη αναδεικνύεται ωραιότατο.

28/4/1901 (Εμπρός, Εστία) :

Χθες παρουσιάστηκε στον κ. Στάη Έλληνας τεχνίτης ονόματι Βρανάκης, ο οποίος εργάζεται σε χρυσοχοείο, και δήλωσε ότι αναλαμβάνει τη συγκόλληση του Ερμή. Ο κ. Βρανάκης πριν από χρόνια είχε εργαστεί σε χάλκινα αγάλματα με τον Άγγλο τεχνίτη Μπρόσιτον. Ο Υπουργός θα μεταβεί το απόγευμα μαζί του και με τον κ. Καββαδία στο Μουσείο για να δει τα τεμάχια του Ερμή και να αποφανθεί αν θα μπορέσει να συμπληρώσει αυτά που λείπουν.

Θάνατος δύτε

Με χθεσινό τηλεγράφημα του κ. Κουρουνιώτη αναγγέλλεται ότι ο δύτες Γεώργιος Κρητικός εργαζόμενος στην ανέλκυση των αρχαιοτήτων, πέθανε. Στο ίδιο τηλεγράφημα αναγγέλλεται επίσης ότι από το βυθό ανελκύσθηκαν κάποια χάλκινα τμήματα του Ερμή και δύο πήλινες υδρίες πολύ καλής τέχνης οι οποίες φέρουν χαραγμένα γράμματα. Οι εργασίες συνεχίζονται.

30/4/1901 (Εστία) :

Ανεύρεση ανθρώπινου σκελετού

Σύμφωνα με σημερινές ειδήσεις από τα Κύθηρα μέσα στην άμμο βρέθηκε σκελετός ανθρώπου που ανήκε στο πλήρωμα του ναυαγίσαντος πλοίου. Επίσης ανελκύσθηκε σώα μια υδρία εξόχου τέχνης. Οι δύτες εξακολουθούν το έργο τους και βλέπουν χωμένα στην άμμο πλήθος αγαλμάτων. Γι' αυτό ασχολούνται κυρίως με την εκσκαφή της άμμου και την ανέλκυση αυτών.

ΜΑΪΟΣ 1901 :

1/5/1901 (Πρωία, Σκριπ) :

Ο ανθρώπινος σκελετός που βρέθηκε στην άμμο του βυθού ήταν ένα σημαντικό γεγονός ενώ συνεχίζονται οι προσπάθειες των δυτών για να βγάλουν και τα υπόλοιπα αγάλματα που είναι χωμένα εκεί.

2/5/1901 (Εστία) :

Ο Υπουργός της Παιδείας ζήτησε, μέσω του πρεσβευτή μας στο Βερολίνο, από τον διευθυντή του εκεί Μουσείου πεπειραμένο τεχνίτη για τη συγκόλληση του Ερμή. Ο διευθυντής όμως απάντησε ότι στερείται τοιούτου το Μουσείο και έτσι ο Υπουργός στράφηκε προς τον πρεσβευτή στο Παρίσι κ. Δηλιγιάννη.

4/5/1901 (Εμπρός) :

Ο διάσημος συγκολλητής κ. Στουρμ από τη Βιέννη, ο οποίος προσκλήθηκε από τον κ. Στάη για να έρθει στην Ελλάδα, δεν απάντησε ακόμη.

13/5/1901 (Εμπρός, Πρωία) :

Κατά την διαβιβασθείσα δεκαπενθήμερη έκθεση του κ. Κουρουνιώτη προς τον κ. Στάη αναφέρεται ότι ελάχιστες εργασίες έγιναν για την ανέλκυση των υπολειπόμενων αρχαιοτήτων κατά το τελευταίο δεκαπενθήμερο. Γι' αυτό τα ευρήματα που ήρθαν στο φως δεν έχουν και μεγάλη σπουδαιότητα. Μεταξύ των ανελκυσθέντων είναι μαρμάρινα συντρίμματα και υδρίες.

Παράλληλα ο διευθυντής της Βιομηχανικής Ακαδημίας και καθηγητής χημείας σε αυτήν κ. Οθων Ρουσόπουλος εκθέτει στο τελευταίο τεύχος της ακαδημίας τον τρόπο με τον οποίο καθαρίστηκαν και σώθηκαν από ολοκληρωτική διάλυση οι αρχαιότητες των Αντικυθήρων.

16/5/1901 (Εμπρός) :

Ο έφορος των αρχαιοτήτων στα Αντικύθηρα ανέφερε χθες τηλεγραφικώς στο Υπουργείο ότι η διαρκώς τρικυμιώδης θάλασσα δυσχεραίνει πολύ το έργο των δυτών, οι οποίοι προσπαθούν ήδη να ανασύρουν τους βράχους κάτω από τους οποίους ελπίζεται ότι βρίσκονται σπουδαίες αρχαιότητες.

22/5/1901 (Εστία):

Σύμφωνα με σημερινό τηλεγράφημα από τα Κύθηρα οι δύτες ανέλκυσαν μαρμάρινο γυναικείο άγαλμα φυσικού μεγέθους με την κόμη μέχρι την ωμοπλάτη που στηρίζεται με τον αγκώνα σε ένα αγγείο και έχει τα πόδια χιαστί. Μόνο τα οπίσθια μέρη και τα πόδια διατηρούνται καλά και από αυτά υποτίθεται ότι είναι αναδυόμενη Αφροδίτη. Εκτός αυτού, βρέθηκαν μολύβδινοι μπουντοί του πλοίου, πλήλινον αγγείο και τεμάχια μίγματος παραμορφωμένα.

23/5/1901 (Εμπρός, Σκριπ, Σφαίρα) :

Σύμφωνα με βεβαιώσεις των δυτών, στο μέρος του βυθού που βρέθηκε το μαρμάρινο γυναικείο άγαλμα υπάρχει μεγαλύτερος όγκος για την ανέλκυση του οποίου θα εργασθούν πιθανότατα αύριο.

25/5/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Η αρνητική απάντηση του πρεσβευτή στη Βιέννη σχετικά με την αποστολή του ειδικού τεχνίτη για τη συγκόλληση του Ερμή οφείλεται στο γεγονός της απουσίας του κόμητος Τράουν υπό την επίβλεψη του οποίου διατελεί το Βασιλικό Μουσείο. Έτσι, δεν είναι δυνατόν να έρθει ο τεχνίτης στην Ελλάδα αλλά συνίσταται η αποστολή του αγάλματος στη Βιέννη ώστε να γίνει εκεί η συγκόλληση του. Το Υπουργείο βέβαια δεν σκέφτεται κάτι τέτοιο.

ΙΟΥΝΙΟΣ 1901 :

1/6/1901 – 2/6/1901 (Εμπρός, Εστία, Σφαίρα) :

Σύμφωνα με χθεσινό τηλεγράφημα από τα Κύθηρα οι δύτες ανέλκυσαν χθες ένα δεξί μαρμάρινο χέρι αρίστης τέχνης, μισό άγαλμα κατεστραμμένο, μια πήλινη υδρία που περιείχε οστά ζώων, μια μαρμάρινη βάση με τα πόδια και μέρος της στήλης, πόδια που διατηρούνται καλά και μερικά άλλα αντικείμενα μικρότερης σπουδαιότητας.

6/6/1901 (Σκριπ) :

Ο κ. Στάης ζήτησε από το Υπουργείο των Ναυτικών να ετοιμαστεί το “Μυκάλη” για να πλεύσει μέχρι τα Κύθηρα. Ο κ. Υπουργός σκέφτεται άμα βελτιωθεί ο καιρός να μεταβεί στα Αντικύθηρα για να δει και ο ίδιος την πρόοδο των εργασιών που γίνονται για την ανέλκυση των αρχαιοτήτων και να ενισχύσει τους δύτες για την εξακολούθησή τους.

8/6/1901 (Σκριπ) :

Το οπλιταγωγόν “Μυκάλη” μόλις ετοιμαστεί θα μεταφέρει τον κ. Στάη στα Αντικύθηρα. Αυτό θα γίνει βέβαια μόλις καταπαύσουν και οι βόρειοι άνεμοι διότι τώρα ένεκα του καιρού έχουν διακοπεί οι εργασίες των δυτών.

9/6/1901 (Σκριπ) :

Εάν ο καιρός δεν μεταβληθεί προς το χειρότερο θα μεταβεί σήμερα στα Αντικύθηρα ο κ. Στάης για να παρακολουθήσει τις εργασίες των δυτών ενώ θα επιστρέψει εντός της προσεχούς εβδομάδας.

10/6/1901 (Σκριπ) :

Λόγω της χθεσινής μεταβολής του καιρού ο κ. Στάης ανέβαλε το ταξίδι του για τα Αντικύθηρα διότι επικρατούν βόρειοι άνεμοι και οι εργασίες των δυτών διακόπτονται. Εντός όμως αυτής της εβδομάδας θα μεταβεί οπωσδήποτε εκεί αν βελτιωθεί βέβαια ο καιρός.

11/6/1901 (Σκριπ) :

Ο γενικός έφορος των αρχαιοτήτων κ. Καββαδίας αναχώρησε χθες για τη Γένοβα και από εκεί θα μεταβεί στη Βιέννη. Ο κ. Καββαδίας έλαβε εντολή από τον κ. Στάη ώστε να έρθει σε συνεννόηση με διάφορες ειδικές εταιρείες για την περαιτέρω εξέταση του βυθού των Αντικυθήρων και την ανέλκυση των αρχαιοτήτων. Θα φροντίσει επίσης κατά την παραμονή του στην Ευρώπη να βρει τον κατάλληλο τεχνίτη ο οποίος θα αναλάβει τη συγκόλληση του αγάλματος του Ερμή και των άλλων αρχαιοτήτων που βρέθηκαν.

12/6/1901 – 13/6/1901 (Εστία, Σκριπ, Σφαίρα) :

Σύμφωνα με σημερινό τηλεγράφημα οι δύτες ανέλκυσαν μια μάζα αποτελούμενη από ξύλο, μέταλλο, άνθρακα και τέφρα που προέρχεται από μαγειρείο, καθώς επίσης και ένα χάλκινο δοχείο, οστίνη λαβή μαχαιριού, μικρά αργυρά τεμάχια, σκεύη, μια πήλινη

υδρία με γράμματα, μέρος της άγκυρας, τέσσερα πινάκια διαφόρων μεγεθών από τα οποία το ένα είναι σώο και άλλα σκεύη του πλοίου.

14/6/1901 (Σκριπ) :

Ένεκα σπουδαίων υποθέσεων του Υπουργείου Παιδείας ο κ. Στάης είχε αναγκασθεί να αναβάλλει το ταξίδι του. Την προσεχή όμως εβδομάδα έχει οριστική απόφαση να πάει στα Αντικύθηρα χάρη των εργασιών που γίνονται για την ανέλκυση των αρχαιοτήτων.

19/6/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Σε τηλεγράφημα του επιβλέποντα τις εργασίες των Κυθήρων αναγγέλλεται ότι οι δύτες εργάστηκαν καθ'όλη την προηγούμενη εβδομάδα. Κατόρθωσαν μάλιστα να ανελκύσουν τρία κύπελλα χρωματιστά από τα οποία το ένα έχει σπάσει σε δύο κομμάτια ενώ το άλλο διατηρείται σώο. Τα κύπελλα αυτά είναι φτιαγμένα από υλικό παρεμφερές προς την ύελο και καλώς διατηρούμενο. Ανευρέθηκαν ακόμα δύο πινάκια πήλινα, το ένα ελλiptές και το άλλο σε τεμάχια, καθώς επίσης και δύο τεμάχια ανθρώπινων οστών και τεμάχια σκεύους ή μηχανήματος.

22/6/1901 – 23/6/1901 (Εμπρός, Πρωία, Σφαίρα) :

Τηλεγραφικώς αναγγέλλεται από τα Αντικύθηρα ότι οι δύτες ανέσυραν χάλκινο άγαλμα του Απόλλωνα θαυμάσιας τέχνης που δεν έχει καμία βλάβη. Το άγαλμα έχει ύψος 0,26μ και στηρίζεται σε κυκλική μαρμάρινη βάση ύψους 0,07μ ενώ του λείπει το αριστερό χέρι. Θεωρείται σπουδαιότατο αρχαιολογικό εύρημα.

25/6/1901 (Εστία) :

Οι Ιταλοί δύτες και οι αξιώσεις τους

Ο γενικός έφορος των αρχαιοτήτων κ. Καββαδίας έγραψε χθες προς το Υπουργείο της Παιδείας για τους δύτες από την Ιταλία, τα μηχανήματα και τις αξιώσεις τους. Ο κ. Καββαδίας επαινεί πολύ τα μηχανήματα τους ως τα τελειότερα όλων και θεωρεί ότι μόνο με αυτά θα καταστεί δυνατή η ανέλκυση όλων των αρχαιοτήτων από το βυθό καθόσον οι δύτες έχουν την δυνατότητα να παραμένουν επί ώρες στη θάλασσα. Όσον αφορά στις αξιώσεις τους γράφει ότι ζητούν να διοριστεί επιτροπή από έναν Έλληνα και έναν Ιταλό αρχαιολόγο οι οποίοι θα εκτιμούν την αξία των ανελκυσόμενων αντικειμένων και από αυτήν θα λαμβάνουν αυτοί το μισό. Σε περίπτωση διαφωνίας θα απευθύνονται προς τον διευθυντή του Μουσείου του Παρισιού ως διαιτητή. Τις προτάσεις αυτές ο κ. Στάης είπε ότι θα τις απορρίψει διότι μόνο το άγαλμα του Απόλλωνα αν ανέλκυαν θα είχαν απαίτηση να τους δώσουμε 25 εκατομμύρια φράγκα αφού η αξία αυτού είναι άνω των 50 εκατομμυρίων.

26/6/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Ο κ. Καββαδίας, όπως ήδη έχει αναφερθεί, αρνήθηκε κατηγορηματικά τα όσα ζητούσαν οι Ιταλοί δύτες καθώς τα βρήκε παράλογα.

29/6/1901 (Σκριπ) :

Χθες αναγγέλθηκε τηλεγραφικώς ότι οι δύτες ανέλκυσαν και νέες αρχαιότητες όχι όμως και τόσο σπουδαίες. Μεταξύ αυτών είναι πολλά αγγεία τεθραυσμένα και μη καθώς και ανθρώπινα οστά.

30/6/1901 (Εστία) :

Μεταξύ των νέων ευρημάτων είναι διάφορα πήλινα αγγεία, ένα ελλιπές πινάκιο, μικρά τεμάχια μεταλλικών σκευών, ανθρώπινα οστά, μικρές πήλινες λυχνίες, πήλινες πλάκες, διάφορα άλλα τεμάχια και επανώλιθος χειρόμυλου.

ΙΟΥΛΙΟΣ 1901 :

3/7/1901 – 4/7/1901 (Εμπρός, Εστία) :

Ολοκλήρωση του καθαρισμού των Αρχαιοτήτων

Ολοκληρώθηκε στο Μουσείο ο καθαρισμός των ευρημάτων των Κυθήρων και απομένει μόνο η συγκόλληση των τεμαχίων του Ερμή. Επειδή όμως ο τεχνίτης από τη Βιέννη δεν σκοπεύει να έρθει, ο κ. Καββαδίας αποφάσισε κατά την περιοδεία του στην Ευρώπη να βρει τον κατάλληλο τεχνίτη στον οποίο θα ανατεθεί η συγκόλληση του αριστουργήματος, καθώς οι αρχαιολόγοι θεωρούν ότι με την καλή συγκόλληση του θα αυξηθεί η αξία του κατά 50%.

7/7/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Χθεςινό τηλεγράφημα από τα Κύθηρα αναφέρει ότι οι δύτες ανέλκυσαν από το βυθό διάφορες νέες αρχαιότητες και κυρίως πολλά αγγεία που δεν έχουν όμως μεγάλη αρχαιολογική αξία.

Το οπλιταγωγό “Μυκάλη” επαναπλέοντας από το Ναύπλιο θα παραλάβει τον κ. Στάη το απόγευμα του επόμενου Σαββάτου και θα τον μεταφέρει στα Κύθηρα για να επιθεωρήσει τις εργασίες. Στην επιστροφή του το “Μυκάλη” θα μεταφέρει στον Πειραιά τις μέχρι τότε ανελκυσθείσες αρχαιότητες.

13/7/1901 – 14/7/1901 (Εμπρός, Εστία) :

Σύμφωνα με σημερινό τηλεγράφημα προς το Υπουργείο Παιδείας οι δύτες εργάστηκαν λόγω της τρικυμίας μόνο τρεις ημέρες και ανέλκυσαν τρία μικρά πήλινα αγγεία, μια πήλινη υδρία και μικρά χάλκινα τεμάχια. Οι εργασίες βέβαια συνεχίζονται κανονικά αλλά βραδέως και οι δύτες καταγίνονται ανασκάπτοντας το βυθό σε βάθος ενός μέτρου. Το Υπουργείο μάλιστα διέταξε τον εκεί αντιπρόσωπο του να βουτά συνεχώς τα χάλκινα αντικείμενα που έχουν βρεθεί σε γλυκό νερό για να καθαριστούν από την άλμη.

15/7/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Ο γενικός έφορος των αρχαιοτήτων κ. Καββαδίας, από το Παρίσι όπου βρίσκεται, αναφέρει στο Υπουργείο της Παιδείας ότι βρήκε εκεί περίφημο Γάλλο τεχνίτη ονόματι Ανδρέ εξαιρετικά κατάλληλο για τη συγκόλληση του Ερμή. Ο πατήρ και υιός Ανδρέ διευθύνουν εργοστάσιο και αμφότεροι ασχολούνται με εργασίες όλων των Ευρωπαϊκών Μουσείων διότι είναι και οι πλέον ειδικοί τεχνίτες στη Γαλλία. Παρ' όλες όμως τις προσπάθειες του κ. Καββαδία κανένας από τους δύο δεν δέχεται να κατέβει στην Ελλάδα αλλά ζητάει να αποσταλεί το άγαλμα στο Παρίσι. Εννοείται ότι το Υπουργείο δεν δέχεται κάτι τέτοιο.

22/7/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Αναγγέλθηκε χθες τηλεγραφικώς ότι κατά τη διάρκεια της προηγούμενης εβδομάδας ανελκύστηκαν οι εξής αρχαιότητες : Χάλκινο δάχτυλο μήκους δέκα εκατοστών, ένα μολύβδινο τεμάχιο που φέρει στην μία επιφάνεια πτηνό με δύο στοιχεία σαν σφραγίδα, δύο βάρη μολύβδινα κωνοειδή και δύο τεμάχια ποδιού από πυρόλιθο. Κατά την τελευταία εβδομάδα οι δύτες δεν μπόρεσαν να ανελκύσουν κανένα αντικείμενο λόγω της τρικυμίας.

24/7/1901 (Σκριπ) :

Οι δύτες εργαζόμενοι την παρελθούσα Παρασκευή και Σάββατο εκτός από το χάλκινο δάχτυλο δέκα εκατοστών και τα άλλα αντικείμενα ανέλκυσαν και διάφορα ξύλα που ανήκουν στο ναυαγήσαν πλοίο. Αργότερα έγινε γνωστό ότι βρήκαν και μαρμαρίνη πλάκα που έφερε δυσανάγνωστη επιγραφή. Παραπονιούνται μάλιστα ότι η "Αιγιάλεια" δεν τους παρέχει καμία συνδρομή και έτσι δεν είναι δυνατή η μετακίνηση των βράχων κάτω από τους οποίους θα υπάρχουν κρυμμένες πολλές αρχαιότητες. Τέλος, ο κ. Στάης σκέφτεται μετά το Υπουργικό Συμβούλιο της εβδομάδας να μεταβεί για δύο ημέρες στα Αντικύθηρα για να παρακολουθήσει τις εργασίες των δυτών.

27/7/1901 (Σκριπ) :

Επέστρεψε χθες ο γενικός έφορος των αρχαιοτήτων κ. Καββαδίας ο οποίος περιόδευε στην Ευρώπη και τελικά συνεννοήθηκε στη Βιέννη με τον Αυστριακό τεχνίτη κ. Στουρμ ο οποίος δέχτηκε εν τέλει να έρθει στην Ελλάδα για 15 μόνο ημέρες. Αλλά ο χρόνος αυτός δεν θα επαρκέσει για τη συγκόλληση του αγάλματος και συνεπώς η κάθοδος του Αυστριακού τεχνίτη καθίσταται εντελώς περιττή.

28/7/1901 (Εμπρός, Εστία, Σκριπ) :

Απόψε ο κ. Στάης απέρχεται εις Κύθηρα με τον έφορο των αρχαιοτήτων κ. Καββαδία και τον νομικό σύμβουλο κ. Λυκούδη. Η απουσία του Υπουργού θα διαρκέσει τρεις ημέρες. Ο κ. Στάης θα επιθεωρήσει τις εργασίες που εκτελούνται και θα εξετάσει τα αίτια για τα οποία τόσους μήνες ελάχιστες αρχαιότητες κατορθώθηκαν να ανελκυστούν. Αν μάλιστα πεισθεί ότι στο βυθό δεν υπάρχουν ή δεν φαίνονται αρχαιότητες άξιες λόγου τότε θα διατάξει τη διακοπή των εργασιών.

Παράλληλα, ο κυβερνήτης της “Αιγιάλεια” ανέφερε χθες τηλεγραφικώς ότι έχει ανάγκη γαιανθράκων για να διευκολυνθεί η μετατόπιση των βράχων που παρακωλύουν το έργο των δυτών για την εξαγωγή των αρχαιοτήτων που βρίσκονται στο βυθό της θάλασσας. Το Υπουργείο διέταξε ήδη την αποστολή γαιανθράκων τους οποίους θα μεταφέρει εκεί το “Μυκάλη” με το οποίο θα μεταβεί στα Αντικύθηρα και ο κ. Στάης.

29/7/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Σύμφωνα με χθεσινές ειδήσεις οι δύτες κατόρθωσαν να ανελκύσουν εκτός από διάφορα τεμάχια αρχαίων αντικειμένων και τρία ή τέσσερα μεγάλα μαδέρια από τον σκελετό του πλοίου και μερικά νομίσματα. Οι δύτες ελπίζουν να βρουν και το ταμείο του πλοίου του οποίου το μήκος υπολογίζουν σε 30 μέτρα με ανάλογο πλάτος.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1901 :

2/8/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Ο Υπουργός της Παιδείας κ. Στάης τηλεγράφησε χθες το μεσημέρι από τα Αντικύθηρα ότι το “Μυκάλη” καταληφθέν από τρικυμία αναγκάστηκε να καταπλεύσει στη Γραμβούσα της Κρήτης όπου εκεί παρέμεινε όλη την Κυριακή και τη Δευτέρα και επέστρεψε στα Αντικύθηρα μόλις την Τρίτη. Το τηλεγράφημα προσθέτει ότι το “Μυκάλη” θα παρέμενε και χθες στα Αντικύθηρα για να παραλάβει και να μεταφέρει στον Πειραιά τα νέα ευρήματα τα οποία αποτελούνται από πολλά τεμάχια του ναυαγήσαντος πλοίου. Τα σπουδαιότερα των ευρημάτων κατά τον κ. Στάη είναι το μαρμάρινο κεφάλι ίππου και το χάλκινο άγαλμα νεανία σε βάση κυλινδρική από ερυθρό λίθο που διατηρούνται καλά. Το “Μυκάλη” χθες επίσης θα παρείχε συνδρομή στους δύτες για τη μετατόπιση των βράχων και τη νύχτα θα απέπλεε κατευθυνόμενο προς Πειραιά όπου θα φτάσει σήμερα μετά το μεσημέρι.

3/8/1901 (Εμπρός, Εστία, Σκριπ) :

Ο κ. Στάης αναχωρήσας χθες από τα Αντικύθηρα έφτασε σήμερα με το “Μυκάλη” στον Πειραιά φέρνοντας μαζί του τα νέα αρχαιολογικά ευρήματα. Ο έφορος των αρχαιοτήτων κ. Καστριώτης κατήλθε επίσης στον Πειραιά για να επιστατήσει στη μεταφορά των ευρημάτων η οποία θέλει μέγιστη προσοχή καθώς αυτά είναι πολύ εύθραυστα.

Ο κ. Στάης μόνο τον χάλκινο έφηβο, ο οποίος είναι και το πολυτιμότερο εύρημα, πήρε μαζί του και τον τοποθέτησε στο γραφείο του στο Υπουργείο. Το αγαλμάτιο αυτό είναι ύψους 25-30 εκατοστών καθ’ όλα άρτιο και έχει μόνο σπασμένο το αριστερό χέρι λίγο πιο πάνω από τον αγκώνα. Επίσης από την παραμονή του επί τόσο χρόνο στη θάλασσα έχει εντελώς πράσινο χρώμα και δεν έχει γίνει παρά μόνο πλημμελέστατος καθαρισμός του.

4/8/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Κατά την επιστροφή του στον Πειραιά ο κ. Στάης μεταξύ των άλλων ευρημάτων έφερε και πολλές πήλινες λαγήνες από τις οποίες οι δύο είναι πολύ σπουδαίες καθώς επίσης πλείστα πολύτιμα γυάλινα αγγεία, ανθρώπινα οστά και άλλα αντικείμενα. Το “Μυκάλη” πριν την αναχώρησή του από τα Αντικύθηρα έσυρε έναν βράχο κάτω από τον

οποίο υποτίθεται ότι υπάρχουν αγάλματα, επειδή όμως τα ύδατα ήταν θολωμένα δεν κατόρθωσαν αυτά τα αγάλματα να διακριθούν. Οι δύτες πρότειναν στον κ. Στάη να συνεχίσουν το έργο τους μέχρι τον Οκτώβριο για 10.000 δραχμές. Την πρόταση αυτή την αποδέχτηκε η κυβέρνηση και έτσι οι εργασίες θα συνεχιστούν.

11/8/1901 (Εμπρός) :

Ο Υπουργός της Παιδείας επισκέφθηκε χθες το Αρχαιολογικό Μουσείο όπου αποφασίσθηκε ένα τμήμα αυτού να διατεθεί αποκλειστικά για τις αρχαιότητες των Αντικυθήρων οι οποίες βρίσκονται ήδη στο Μουσείο αναμειγμένες με άλλες.

16/8/1901 – 17/8/1901 (Εμπρός, Εστία) :

Ο έφορος των αρχαιοτήτων κ. Κουρουνιώτης αναγγέλλει τηλεγραφικά προς το Υπουργείο Παιδείας ότι κατά την παρελθούσα εβδομάδα οι δύτες εργάστηκαν για την απόσπαση σφηνωμένων βράχων από το κρυσταλλώδες στρώμα που περιέχει τα αρχαία. Έτσι, ελπίζεται ότι θα επέλθει χαλάρωση του στρώματος και θα γίνει δυνατή η ανέλκυση των αρχαίων.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1901 :

7/9/1901 (Εμπρός) :

Με διαταγή του κ. Στάη ο γενικός έφορος των αρχαιοτήτων κ. Καββαδίας προσκάλεσε με επιστολή του τον τεχνίτη του Μουσείου του Λούβρου για να έλθει στην Αθήνα και να αναλάβει τη συγκόλληση του Ερμή. Άλλη επιστολή έστειλε ο κ. Καββαδίας και στον τεχνίτη της Βιέννης κ. Στουρμ προκειμένου να έρθει έστω και για μία εβδομάδα και να εκφέρει την γνώμη του περί του τρόπου της συγκόλλησης.

11/9/1901 (Εμπρός, Εστία, Σκριπ) :

Σύμφωνα με τις τελευταίες προς το Υπουργείο ειδήσεις εξακολουθούν οι εργασίες των δυτών και ελπίζεται σύντομα να έχουν ευχάριστα αποτελέσματα. Οι προσπάθειες των δυτών σήμερα καταβάλλονται προς διάλυση μιας μεγάλης μάζας στην οποία φαίνεται ότι υπάρχουν σφηνωμένες αρχαιότητες αλλά οι δύτες έως τώρα δεν κατάφεραν να τη διαλύσουν και έτσι αυτές οι αρχαιότητες θεωρούνται χαμένες. Ο δε κ. Κουρουνιώτης αναφέρει ότι ουδέν άξιο λόγου νέο εύρημα ανασύρθηκε και οι δύτες άρχισαν να απογοητεύονται βλέποντας ότι οι εργασίες τους δεν στέφονται με επιτυχία. Ο κ. Κουρουνιώτης ζητάει γι' αυτό να του επιτραπεί να ενεργήσει ανασκαφές στα Αντικύθηρα για την ανεύρεση της αρχαίας πόλης Αίγιλης. Η άδεια τελικά του δόθηκε και του χορηγήθηκε πίστωση 500 δραχμών.

12/9/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Απογοήτευση μεταξύ των δυτών

Ο κ. Κουρουνιώτης ανήγγειλε χθες ότι δεν μπόρεσε να μετακινηθεί ο βράχος κάτω από τον οποίο υπάρχουν πολλές αρχαιότητες και λόγω αυτού οι δύτες απογοητεύτηκαν και θα εγκαταλείψουν τις εργασίες τους. Οι αρχαιότητες αυτές είναι αδύνατον να ανελκυσθούν

καθώς έχουν γίνει μια συμπαγής αδιάλυτη μάζα που καλύπτει μακρά έκταση μέσα στη θάλασσα.

Απ' την άλλη οι ανασκαφές στην αρχαία πόλη Αίγιλη, της οποίας σώζονται ακόμη τα τείχη, θεωρείται βέβαιο ότι θα φέρουν στο φως μεγάλης αξίας αρχαιολογικά αντικείμενα.

20/9/1901 (Εμπρός) :

Ακόμα αναμένεται απάντηση από τους διευθυντές των Μουσείων της Βιέννης και του Παρισιού στους οποίους ο κ. Καββαδίας είχε στείλει επιστολές στις αρχές του μήνα με τις οποίες τους παρακαλεί να αποστείλουν τεχνίτη για τον καθαρισμό του αγάλματος του Ερμή.

25/9/1901 (Σκριπ) :

Οριστική λήξη των εργασιών

Μετά από λίγες ημέρες λήγει η υποχρέωση των δυτών για την ανέλκυση των αρχαιοτήτων και θα απέλθουν αυτοί στην πατρίδα τους. Μετά την αναχώρησή τους δεν θα γίνει καμία εργασία στα Αντικύθηρα μέχρι την προσεχή άνοιξη. Εν τω μεταξύ ο κ. Στάης θα έρθει σε συνεννόηση με ευρωπαϊκές εταιρείες που έχουν τα απαραίτητα μηχανήματα για να ανελκύσουν τις εναπομένουσες αρχαιότητες.

26/9/1901 (Εστία) :

Ο κ. Στάης τηλεγράφησε χθες στον έφορο των αρχαιοτήτων στα Κύθηρα κ. Κουρουνιώτη και του ζητάει να επανέλθει στην Αθήνα αφού τελειώσουν οι ανασκαφές που γίνονται στην αρχαία πόλη των Κυθήρων. Συγχρόνως παρήγγειλε να διακοπούν οι εργασίες των δυτών και να επιστρέψουν αυτοί στην πατρίδα τους.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1901 :

1/10/1901 (Εμπρός) :

Χθες επρόκειτο να αναχωρήσει από τη Βιέννη ο διάσημος γλύπτης κ. Στουρμ για να έρθει στην Αθήνα ώστε να αναλάβει τον καθαρισμό του αγάλματος του Ερμή και τη συγκόλληση του.

2/10/1901 (Εμπρός) :

Ο ερχομός του κ. Στουρμ στην Αθήνα

Η χθεσινή είδηση του ερχομού του κ. Στουρμ στην Αθήνα επιβεβαιώνεται με το τηλεγράφημα του πρεσβευτή μας στη Βιέννη κ. Μάνου προς τον κ. Στάη. Ο πρεσβευτής λέει ότι ο κ. Στουρμ αναχώρησε σήμερα από τη Βιέννη κατευθυνόμενος προς την Αθήνα και το προσεχές Σάββατο θα είναι στον Πειραιά όπου θα φτάσει μέσω Τεργέστης. Για την υποδοχή του θα κατέβει στον Πειραιά ο γενικός έφορος των αρχαιοτήτων κ. Καββαδίας.

Χθες μάλιστα επέστρεψαν από τα Κύθηρα οι δύτες αφού τελείωσαν τις εργασίες τους. Σύμφωνα με ομολογίες τους τα τελευταία εξαχθέντα εκ του βυθού συντρίμματα δεν είναι άξια λόγου ενώ θα μεταφερθούν με την “Αιγιάλεια”.

6/10/1901 – 7/10/1901 (Εστία, Σκριπ) :

Ο κ. Στάης απέστειλε σήμερα έγγραφο προς τον πρόεδρο της Αρχαιολογικής Εταιρείας και του συνιστά να συγκαλέσει την αρμόδια επιτροπή για να ορίσει αυτή την αποζημίωση που θα δοθεί στους δύτες που ανέλκυσαν τις γνωστές αρχαιότητες των Αντικυθήρων. Η αποζημίωση υπολογίζεται ότι θα ανέλθει στις 150.000 δραχμές.

Επίσης, σήμερα φτάνει από τη Βιέννη ο γλύπτης κ. Στουρμ για τη συγκόλληση του Ερμή.

8/10/1901 (Σκριπ) :

Ο μετακληθείς από την Αυστρία τεχνίτης έφτασε προχθές το απόγευμα. Ο κ. Στουρμ φημίζεται ως ένας πολύ επιδέξιος τεχνίτης και σε αυτόν μάλιστα οφείλεται η επιτυχής συγκόλληση του χάλκινου αγάλματος της Εφέσου στο Μουσείο της Βιέννης. Σήμερα θα επισκεφθεί τον Υπουργό κ. Στάη και εντός της εβδομάδας αυτής θα επιληφθεί του έργου της συγκόλλησης του Ερμή.

9/10/1901 (Σκριπ, Σφαίρα) :

Χθες ο κ. Στουρμ μετέβη στο Αρχαιολογικό Μουσείο και ζήτησε να δει τα τεμάχια του αγάλματος ενώ βεβαίωσε ότι η συγκόλληση δεν θα παρουσιάσει σπουδαίες δυσχέρειες.

10/10/1901 (Σκριπ, Σφαίρα) :

Χθες το μεσημέρι ο Υπουργός της Παιδείας με τον γενικό έφορο κ. Καββαδία, τον γλύπτη κ. Στουρμ και μερικούς από τους άλλους εφόρους των αρχαιοτήτων επισκέφθηκαν το Αρχαιολογικό Μουσείο, όπου έχουν τοποθετηθεί τα αρχαιολογικά ευρήματα των Αντικυθήρων, και επί αρκετή ώρα εξέτασαν τα τεμάχια του αγάλματος του Ερμή.

Ο θαυμασμός του κ. Στουρμ για τον Ερμή και τα άλλα ευρήματα

Ο κ. Στουρμ χαρακτήρισε τον Ερμή ως το καλύτερο από τα αγάλματα που υπάρχουν στον κόσμο. Σχετικά με τη συγκόλληση του είπε ότι αυτή θα απαιτήσει εργασία τεσσάρων με οχτώ μηνών και ότι η συντέλεση του έργου δεν παρέχει μεγάλες δυσχέρειες. Ωστόσο αδυνατεί να προβεί ο ίδιος στη συγκόλληση αν δεν του δοθεί άδεια από την Αυστριακή Κυβέρνηση για να παραμείνει στην Ελλάδα, καθώς είναι προσκολλημένος στο Αρχαιολογικό Ινστιτούτο της Βιέννης. Δήλωσε πάντως ότι εν ανάγκη είναι δυνατή η αποστολή του αγάλματος στη Βιέννη. Επαίνεσε μάλιστα πολύ την τέχνη και την επιτηδειότητα με την οποία έγινε ο καθαρισμός του αγάλματος και είπε ότι χωρίς αυτόν το θαύμα αυτό έργο θα καταστρεφόταν πολύ γρήγορα. Ο κ. Στουρμ ο οποίος είναι διακεκριμένος καλλιτέχνης δεν έμεινε έκθαμβος μόνο από το χάλκινο άγαλμα αλλά και από πολλά άλλα μαρμάρινα αριστουργήματα του Αρχαιολογικού μας Μουσείου και εξέφρασε κατ' επανάληψη τον θαυμασμό του για τις πολύτιμες αρχαιότητες μας.

Εντός της εβδομάδας πρόκειται να απέλθει εις Έφεσο με τον Γερμανό αρχαιολόγο που ενεργεί ανασκαφές εκεί και μετά από δέκα ημέρες που θα επανέλθει εκείθεν θα υποβάλλει στο Υπουργείο έκθεση περί του τρόπου της συγκόλλησης του αγάλματος και του χρόνου που αυτή θα απαιτήσει. Ο κ. Στάης του παρέθεσε πλούσιο γεύμα στο εστιατόριο “Σπλεντίτ” όπου παρευρέθηκε και ο κ. Καββαδίας.

12/10/1901 (Εστία, Σκριπ) :

Σήμερα το απόγευμα ο κ. Στουρμ θα επισκεφθεί τον κ. Στάη και θα του δείξει την έκθεση του για τη συγκόλληση του Ερμή. Την έκθεση αυτή ο κ. Στάης θα την υποβάλλει στο Υπουργικό Συμβούλιο και θα ζητήσει τη γνώμη του για το αν θα πρέπει να σταλεί το άγαλμα στη Βιέννη για να συγκολληθεί εκεί. Ο κ. Στουρμ αναχωρεί αύριο.

14/10/1901 (Εστία, Σκριπ) :

Στο χθεσινό Υπουργικό Συμβούλιο αποφασίσθηκε να μην επιτραπεί η αποστολή του αγάλματος του Ερμή στη Βιέννη. Η Κυβέρνηση μας θα παρακαλέσει την Αυστριακή κυβέρνηση να επιτρέψει την παραμονή του κ. Στουρμ στην Αθήνα για κάποιο χρόνο και γι’ αυτό στάλθηκε τηλεγράφημα στον Βασιλιά για να μεσολαβήσει με τον αυτοκράτορα Φραγκίσκο.

18/10/1901 (Εμπρός, Εστία, Σκριπ) :

Το καταρτισθέν υπό του κ. Μεταξά σχέδιο για την επέκταση του Αρχαιολογικού Μουσείου θα εγκριθεί από το Υπουργείο αφού υποστεί πρώτα κάποιες μεταρρυθμίσεις. Στο σχέδιο αυτό θα περιληφθεί ιδιαίτερη αίθουσα για τις αρχαιότητες των Αντικυθήρων.

26/10/1901 (Σκριπ) :

Η είδηση των τελευταίων ημερών που αναφέρει ότι η επιτροπή των αρχαιολόγων όρισε στις 150.000 δραχμές την αποζημίωση των δυτών δεν είναι απόλυτα ακριβής. Μέλη της επιτροπής αντάλλαξαν απλώς σκέψεις περί της οφειλόμενης αμοιβής αλλά δεν έλαβαν καμία επίσημη απόφαση. Επομένως, είναι αναληθές και αυτό που γράφτηκε ότι ο κ. Σιμόπουλος έκρινε το ποσό υπερβολικό.

28/10/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Ορισμός της αποζημίωσης των δυτών

Χθες το απόγευμα στο Υπουργείο των Ναυτικών συνήλθε η κατά νόμους Αρχαιολογική Επιτροπή για να ορίσει την αποζημίωση των δυτών. Η σύσκεψη ήταν μακρά και κατά τη διάρκεια της υποστηρίχθηκε η γνώμη ότι ένεκα της ανάρμοστης στάσης που τήρησαν οι δύτες τελευταία όταν έγιναν υπέρμετρα απαιτητικοί θα έπρεπε να τους δοθεί ελάχιστη αμοιβή. Ωστόσο, τελικά κατά το 37^ο άρθρο του αρχαιολογικού νόμου η επιτροπή όρισε μακροθύμως το ποσό της αποζημίωσης στο ανώτατο δυνατό όριο των 150.000 δραχμών. Η απόφαση αυτή θα γνωστοποιηθεί σήμερα στον Υπουργό κ. Στάη.

Αίτηση θεραπείας από τον πλοίαρχο

Κατά της απόφασης αυτής ο πλοίαρχος του σπογγαλιευτικού πλοιαρίου υπέβαλλε αίτηση θεραπείας ισχυριζόμενος ότι η αμοιβή πρέπει να ορισθεί κατά το 10^ο άρθρο και να λάβουν οι δύτες το μισό της όλης αξίας των αγαλμάτων. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε καθώς ο νόμος ορίζει να δίνεται το μισό της αμοιβής μόνο στους ιδιοκτήτες οικιών ή αγρών όπου ανακαλύπτονται αρχαιότητες ενώ οι δύτες κάθε άλλο παρά ήταν ιδιοκτήτες του μέρους της θάλασσας απ' όπου ανελκύσθηκαν τα αγάλματα.

29/10/1901 (Εστία) :

Στον προϋπολογισμό του Υπουργείου της Παιδείας αναγράφηκε πίστωση 100.000 δραχμών για την αποζημίωση των δυτών διότι από τις 150.000 δραχμές που όρισε η αρμόδια επιτροπή οι δύτες έλαβαν ήδη τις 50.000.

30/10/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Παράπονα από τους δύτες και τους πλοιάρχους σχετικά με την αποζημίωση τους

Μετά την ορισθείσα αποζημίωση των 150.000 δραχμών, την οποία οι δύτες θεωρούν πολύ μικρή αναλόγως με τους κόπους τους οποίους κατέβαλαν και τις δαπάνες στις οποίες υπεβλήθησαν, υπέβαλαν αίτηση θεραπείας απειλώντας ότι θα εγείρουν και πολιτική αγωγή κατά του δημοσίου. Οι πλοίαρχοι για την εργασία της ανέλκυσης ισχυρίζονται ότι δαπάνησαν 125.000 δραχμές και ότι το δίκαιο είναι να εκτιμηθεί η αξία των ανελκυσθέντων και από αυτήν να λάβουν το μισό. Για την εκτίμηση αυτή προτείνουν να συσταθεί επιτροπή αποτελούμενη από τον αντιπρόσωπο του Γεν. Εφόρου των αρχαιοτήτων, τον αντιπρόσωπο τον οποίο θέλει να ορίσει ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου και τον δικό τους αντιπρόσωπο.

Σχετικά με τις απαιτήσεις αυτές μαθαίνουμε επισήμως ότι η αποζημίωση των δυτών υπήρξε επαρκής. Η επιτροπή έλαβε υπ' όψιν τις δαπάνες των πλοιάρχων οι οποίες κατ' αυτήν δεν δύναται να υπερβαίνουν τις 60.000 ή 70.000 και όχι δε τις 125.000 δραχμές. Επίσης, το Υπουργείο της Παιδείας έδωσε στους πλοιάρχους προκαταβολή 50.000 δραχμών αλλά και ο κ. Στάης τους δάνεισε στην αρχή 300 δραχμές τηλεγραφικώς δια του δημάρχου Κυθήρων, ενώ αποδεικνύεται ότι είναι αδύνατο να είχαν το ποσό των 125.000 δραχμών για να δαπανήσουν. Συνεπώς τα περισσότερα μέλη της επιτροπής ήταν της γνώμης να δοθεί στους πλοιάρχους αποζημίωση διπλάσια των δαπανών τους δηλαδή 120.000 δραχμές αλλά το ποσό αυτό με σύσταση του κ. Στάη ανέβηκε στις 150.000.

Ο κ. Καββαδίας πιστεύει ότι η αμοιβή που θα χορηγηθεί στους δύτες είναι η πλέον επαρκής και λέει ότι η επιτροπή ήταν πολύ επιεικής και αυτό ένεκα των συστάσεων του κ. Στάη ο οποίος επιθυμούσε η αμοιβή να είναι όσο το δυνατόν γενναιότερη.

31/10/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Δεν μπορούν να παραβλεφθούν τα παράπονα των δυτών σχετικά με την αμοιβή τους την οποία θεωρούν πενιχρή. Φοβούνται μάλιστα μήπως οι πλοίαρχοι δυστροπήσουν στην κατ' έθιμο διανομή και τους αφήσουν απλήρωτους. Η αμοιβή σύμφωνα με το έθιμο

που επικρατούσε ανέκαθεν γίνεται ως εξής : Η καταδυτική μηχανή λαμβάνει το 1/3 του όλου ποσού, το μισό δε αυτού του τρίτου διανέμεται εξίσου μεταξύ των δυτών. Από τα άλλα 2/3 αφαιρούνται τα έξοδα της διατροφής και το υπόλοιπο διανέμεται εξίσου μεταξύ όλου του πληρώματος, των πλοιάρχων μόνο λαμβανόντων δύο μερίδια. Σήμερα θα παρουσιαστούν όλοι στον κ. Στάη και θα τον παρακαλέσουν να απαιτήσει από τους πλοιάρχους την πληρωμή όλων των δυτών μόλις παραληφθεί η αποζημίωση. Κατά την κατ' έθιμο διανομή το ποσό που αναλογεί στους δύτες από τις 150.000 δραχμές μετά την αφαίρεση των δαπανών διατροφής ανέρχεται στις 50.120 δραχμές.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1901 :

1/11/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Δημοσιεύτηκε χθες η διαταγή του Υπουργείου με την οποία χορηγούνται 150.000 δραχμές στον πλοίαρχο κ. Κόντο για την υπόδειξη και την ανέλκυση των αρχαιοτήτων των Αντικυθήρων.

23/11/1901 (Σκριπ) :

Οι δύτες των Αντικυθήρων εμμένοντες στις πρώτες υπέρογκες αξιώσεις τους για την αποζημίωση της εργασίας τους, προέβησαν σε νέα διαβήματα παρά τον Υπουργό κ. Μομφερράτο. Ο Υπουργός όμως τους δήλωσε ότι πρέπει να παραιτηθούν από τις αδικαιολόγητες απαιτήσεις τους και ότι η αποζημίωση που έχει οριστεί από την επιτροπή των αρχαιολόγων είναι αρκούντως ικανοποιητική αλλά και η πλέον δίκαιη διότι η αξία των διασωθέντων αρχαίων δεν είναι και τόσο μεγάλη όσο αυτοί πιστεύουν. Τέλος, ο κ. Μομφερράτος τους είπε ότι αν επιμείνουν και ακολουθήσουν τη δικαστική οδό τότε δεν θα έχουν κανένα διδόμενο να θεωρήσουν εξασφαλισμένη την υπόθεση του.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1901 :

5/12/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Οι δύο πλοίαρχοι των σπογγαλιευτικών πλοιαρίων, έχοντας πεισθεί ότι οι πρώτες τους απαιτήσεις για αποζημίωση μεγαλύτερη των 150.000 δραχμών ήταν εντελώς παράλογες, αποφάσισαν να παραιτηθούν από την πολιτική αγωγή την οποία σκόπευαν να απευθύνουν κατά του δημοσίου ενώπιον των δικαστηρίων. Προς τούτο, χθες το απόγευμα μεταβαίνοντες στο Υπουργείο της Παιδείας δήλωσαν την πρόθεση τους στον γενικό έφορο των αρχαιοτήτων κ. Καββαδία. Συνέταξαν μάλιστα και επίσημη δήλωση με την οποία δηλώνουν ότι αποδέχονται το ποσό των 150.000 δραχμών που επιδικάσθηκε από την Αρχαιολογική Επιτροπή. Από το ποσό αυτό θα αφαιρεθούν περίπου 50.000 δραχμές τις οποίες είχαν λάβει σαν προκαταβολή από το δημόσιο και θα τους δοθούν τελικά 100.000 δραχμές.

8/12/1901 (Σκριπ) :

Το σχετικό ένταλμα για την αποζημίωση των δυτών θα εκδοθεί από το Υπουργείο της Παιδείας.

15/12/1901 (Σκριπ) :

Ο πρεσβευτής μας στη Βιέννη ανήγγειλε με τηλεγράφημα του προς το Υπουργείο της Παιδείας ότι ο διάσημος γλύπτης κ. Στουρμ, ο οποίος θα αναλάμβανε τη συγκόλληση του αγάλματος του Ερμή, δεν θα μπορέσει να έρθει στην Αθήνα καθώς δεν του δίνεται η αναγκαία άδεια απουσίας από το εκεί Μουσείο. Ο Υπουργός της Παιδείας κ. Μομφερράτος θα ανακοινώσει το γεγονός αυτό στο Υπουργικό Συμβούλιο που θα συγκροτηθεί σήμερα το απόγευμα ώστε να αποφασίσουν από κοινού οι κύριοι Υπουργοί αν επιβάλλεται η αποστολή του αγάλματος στη Βιέννη όπου ο κ. Στουρμ, όπως έχει δηλώσει, θα μπορέσει να κάνει τη συγκόλληση στο εργαστήριο του.

16/12/1901 (Πρωία, Σκριπ) :

Στο χθεσινό Συμβούλιο στο Υπουργείο των Εξωτερικών που συνήλθε στις 4μ.μ και διήρκεσε μέχρι τις 7.30μ.μ και στο οποίο ήταν παρόντες οι Υπουργοί, εκτός από τον κ. Τριανταφυλλάκο που ήταν άρρωστος, ο κ. Μομφερράτος έλαβε πρώτος τον λόγο και ανακοίνωσε στους υπόλοιπους το αδύνατον της ενταύθα καθόδου του κ. Στουρμ. Τους ανέγνωσε μάλιστα μακρό έγγραφο του πρεσβευτή μας στη Βιέννη κ. Μάνου στο οποίο έλεγε ότι δεν παρέχεται στον κ. Στουρμ από το Καισαροβασιλικό Αρχαιολογικό Μουσείο η δέουσα άδεια απουσίας ένεκα των πολλών εργασιών που αυτός έχει εκεί. Επίσης, ανακοίνωσε ότι τη συγκόλληση του Ερμή δύναται να αναλάβει και ο Γάλλος γλύπτης κ. Ανδρέ.

18/12/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Στον Υπουργό κ. Μομφερράτο παραδόθηκε καταρτισθέν σχέδιο συμβολαίου δια του οποίου οι δύτες αποδέχονται την ορισθείσα αποζημίωση των 150.000 δραχμών από την Αρχαιολογική Επιτροπή. Οι όροι του συμβολαίου αυτού θα μελετηθούν από τον κ. Μομφερράτο και μόνο στην περίπτωση που εγκριθούν από αυτόν θα γίνει η υπογραφή του συμβολαίου και θα εκδοθούν τα εντάλματα της πληρωμής τους.

20/12/1901 (Εστία, Σκριπ) :

Σήμερα το πρωί συνδιασκέφθηκε ο κ. Μομφερράτος με τον κ. Καβαδία και τον νομικό σύμβουλο κ. Λυκούδη για το ζήτημα της αποζημίωσης των δυτών. Ο κ. Λυκούδης θα γνωμοδοτήσει αν δύναται να συνταχθεί η συμβολαιογραφική εξοφλητική πράξη μεταξύ των δυτών και του Υπουργού της Παιδείας ή του Υπουργού των Οικονομικών.

21/12/1901 (Εμπρός, Σκριπ) :

Σχετικά και πάλι με το ζήτημα της αποζημίωσης των δυτών ο κ. Μομφερράτος ανακοίνωσε χθες ότι ελπίζει λίαν προσεχώς να υπογραφεί το συμβόλαιο μεταξύ των δυτών και του Υπουργείου της Παιδείας. Προς το παρόν υπάρχει παρεμπόδιον νομικό ζήτημα και γ' αυτό θα κληθεί να γνωμοδοτήσει η ολομέλεια του Νομικού Συμβουλίου, μετά τη λύση του οποίου ευθύς θα υπογραφεί το συμβόλαιο.

22/12/1901 (Εμπρός) :

Ο κ. Μομφερράτος παρέπεμψε στο Νομικό Συμβούλιο του Υπουργείου κάποια νομικά ζητήματα που είχαν γεννηθεί κατά τον καταρτισμό του συμβολαίου μεταξύ των δυτών και του Υπουργείου. Μετά τη γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου θα υπογραφεί το συμβόλαιο αυτό.

24/12/1901 (Εμπρός) :

Κατά την προχθεσινή συνεδρίαση του Υπουργικού Συμβουλίου συζητήθηκε επίσης και πάλι το ζήτημα της συγκόλλησης των τεμαχίων του αγάλματος του Ερμή. Μετά τη ματαίωση της έλευσης του κ. Στουρμ στην Αθήνα συζητήθηκε η αποστολή του αγάλματος στη Βιέννη. Ομόφωνα οι Υπουργοί αποφάνθηκαν ότι δεν επιτρέπεται η αποστολή του αγάλματος εκτός του κράτους διότι κανείς δεν τολμά να αναλάβει την ευθύνη αυτού του μέτρου. Συζητήθηκε έπειτα η ιδέα περί προσκλήσεως του Γάλλου τεχνίτη κ. Ανδρέ αλλά δεν ελήφθη επ' αυτής οριστική απόφαση. Το Υπουργικό Συμβούλιο ανέβαλε να αποφασίσει σε άλλη συνεδρίαση.

31/12/1901 (Εμπρός) :

Δόθηκε τελικά η γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου με την οποία λύνονται τα νομικά ζητήματα που είχαν προκύψει σχετικά με το συμβόλαιο της αποζημίωσης. Με τη γνωμοδότηση αυτή εγκρίνεται το καταρτισθέν συμβόλαιο και δεν μένει πλέον παρά μόνο η υπογραφή του μεταξύ των δυτών και του κ. Υπουργού. Το συμβόλαιο αποφασίσθηκε να υπογραφεί αύριο Δευτέρα.

1902

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1902 :

1/1/1902 (Σκριπ) :

Ακόμη δεν έχει ληφθεί καμία απόφαση σχετικά με τη συγκόλληση του Ερμή και επομένως δεν είναι ακριβή τα όσα γράφτηκαν περί μετακλήσεως ειδικού τεχνίτη. Το εκκρεμές αυτό ζήτημα θα λυθεί αμέσως μετά τις γιορτές και πιθανότατα θα αποφασισθεί η μετάκληση του Γάλλου κ. Ανδρέ αφού κρίθηκε αδύνατη η αποστολή του αγάλματος στη Βιέννη όπως είχε ζητήσει ο κ. Στουρμ.

4/1/1902 (Σκριπ) :

Οι δύτες των Κυθηραϊκών ευρημάτων επισκέφθηκαν χθες τον κ. Μομφερράτο και τον παρακάλεσαν να μεριμνήσει για την ταχύτερη καταβολή σε αυτούς της υπολειπόμενης αποζημίωσης που τους οφείλεται για τις εργασίες τους.

7/1/1902 (Εμπρός) :

Αύριο το πρωί έχουν προσκαλεστεί οι δύτες στο Υπουργείο της Παιδείας για να υπογράψουν το συμβόλαιο. Τα εντάλματα πληρωμής της αμοιβής τους σε 100.000 δραχμές, καθόσον οι 50.000 δραχμές είχαν δοθεί προκαταβολικά, θα καταρτισθούν εντός της παρούσης εβδομάδας και θα κανονισθεί και ο τρόπος της εξόφλησής τους.

9/1/1902 (Εμπρός, Σκριπ) :

Σήμερα το πρωί θα κληθεί στο Υπουργείο της Παιδείας ο συμβολαιογράφος κ. Γλυκοφρύδης και ο αντιπρόσωπος των Συμιακών δυτών για την υπογραφή του συμβολαίου της αποζημίωσής τους. Μετά την υπογραφή του συμβολαίου θα εκδοθεί ένταλμα πληρωμής 30.000 δραχμών και το ποσό αυτό θα το λάβουν αμέσως οι δύτες. Για την παραλαβή του ποσού αυτού θα συνταχθεί συμβολαιογραφική εξοφλητική πράξη. Το υπόλοιπο ποσό των 70.000 δραχμών θα το λάβουν αμέσως μετά την επιψήφιση του προϋπολογισμού όπου θα αναγράφεται ισόποση πίστωση.

10/1/1902 (Σκριπ) :

Από τις 100.000 δραχμές που οφείλονται στους δύτες τους καταβλήθηκαν εκ του δημοσίου ταμείου 30.000 δραχμές και για το ποσό αυτό συντάχθηκε η δέουσα συμβολαιογραφική πράξη. Οι υπόλοιπες 70.000 δραχμές θα τους δοθούν μετά την επιψήφιση του προϋπολογισμού του αρξαμένου έτους.

11/1/1902 (Σκριπ) :

Το Υπουργείο της Παιδείας αποφάσισε να έρθει σε συνεννόηση με νέους δύτες για να εξερευνηθεί και πάλι ο βυθός της θάλασσας των Αντικυθήρων στο μέρος όπου ναυάγησε το πλοίο με τις πολύτιμες αρχαιότητες, από τις οποίες μικρό μόνο μέρος έχει βρεθεί σύμφωνα με τους αρχαιολόγους.

15/1/1902 (Εμπρός) :

Μετά την υπογραφή του συμβολαίου με τους δύτες, το Υπουργείο της Παιδείας με έγγραφο του προς το Υπουργείο των Οικονομικών ζήτησε αναπληρωματική πίστωση επί της χρήσεως του λήξαντος έτους 1901 εξ 70.000 δραχμών για να αποπληρωθούν με το ποσό αυτό οι δύτες των Αντικυθήρων.

27/1/1902 (Σκριπ) :

Θεωρείται πιθανό ότι την προσεχή άνοιξη θα εξερευνηθεί εκ νέου ο βυθός της θάλασσας των Αντικυθήρων.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1902 :

13/2/1902 (Εμπρός, Σκριπ) :

Αρμένιος τεχνίτης για τη συγκόλληση του Ερμή

Προ τεσσάρων μηνών επί της Υπουργίας του κ. Στάη ο διευθυντής του Αυτοκρατορικού Μουσείου στην Κωνσταντινούπολη διά εγγράφου του είχε ζητήσει από την Κυβέρνηση μας να αναθέσει στον Αρμένιο συγκολλητή του Μουσείου τους τη συγκόλληση του χάλκινου Ερμή. Την εποχή εκείνη η Κυβέρνηση βρισκόταν σε διαπραγματεύσεις για τη μετάκληση του Αυστριακού συγκολλητή κ. Στουρμ και μετά από την αδυναμία του να κατέβει στην Αθήνα ζήτησε να μετακαλέσει τον Γάλλο ειδικό τεχνίτη κ. Ανδρέ. Οι λόγοι αυτοί την ανάγκασαν να μην λάβει υπ' όψιν της την αίτηση του Αρμένιου.

Χθες όμως ο πρεσβευτής κ. Μαυροκορδάτος μετέβη στο Υπουργείο όπου μίλησε στον τωρινό Υπουργό της Παιδείας κ. Μομφερράτο για τον Αρμένιο τεχνίτη που μπορεί να επιληφθεί του έργου της συγκόλλησης των τεμαχίων του Ερμή. Κατά πάσα πιθανότητα θα αποφασισθεί να προσκληθεί ο Αρμένιος αλλά προηγουμένως θα του ανατεθούν δοκιμαστικά άλλες εργασίες συγκόλλησης. Ο κ. Μαυροκορδάτος με τον κ. Υπουργό μετέβησαν έπειτα στο Μουσείο και εξέτασαν την κατάσταση του χάλκινου Ερμή.

18/2/1902 (Εμπρός, Σκριπ) :

Ακόμη δεν λήφθηκε καμία οριστική απόφαση σχετικά με τον τεχνίτη που θα προσκληθεί για τη συγκόλληση του Ερμή. Κατά πάσα πιθανότητα θα κληθεί ο Γάλλος συγκολλητής κ. Ανδρέ ο οποίος προ καιρού είχε υποβάλλει πρόταση στο Υπουργείο της Παιδείας.

21/2/1902 (Εμπρός, Σφαίρα) :

Η ναυαγαιερεσιακή εταιρεία που εδρεύει στη Γένοβα της Ιταλίας έχει αποστείλει στο Υπουργείο εικόνες των μηχανημάτων της τα οποία χρησιμεύουν για την ανέλκυση αντικειμένων διαφόρου βάρους και είδους από το βυθό της θάλασσας. Υπέβαλε μάλιστα στην Κυβέρνηση μας προτάσεις για να ανασυρθούν οι αρχαιότητες των Αντικυθήρων με τα τέλεια μηχανήματα της, αποζημιουμένης βέβαια της εταιρείας με το μισό της αξίας των ευρημάτων. Το Υπουργείο ζήτησε τους όρους της και αν τους αποδεχτεί θα καταρτίσει το προσήκον νομοσχέδιο και θα συνάψει σύμβαση με αυτήν. Στην εταιρεία αυτή, η οποία είχε συσταθεί πριν από δύο χρόνια και κάνει χρήση μηχανήματος δικής της εφεύρεσης με το οποίο οι εργάτες μπορούν επί τέσσερις συνεχόμενες ώρες να εργάζονται σε βάθος 150 και παραπάνω μέτρων κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας, θα ανατεθεί και η ανασκαφή του βυθού της Σαλαμίνας.

23/2/1902 (Εμπρός, Σκριπ, Σφαίρα) :

Χθες παρουσιάστηκαν στο Υπουργείο της Παιδείας τρεις δύτες από την Αίγινα οι οποίοι δήλωσαν ότι αναλαμβάνουν να εξερευνήσουν επιμελώς το βυθό των Αντικυθήρων και υπέβαλαν μάλιστα προτάσεις ώστε να ανελκύσουν τα αγάλματα με τα μηχανήματα που αυτοί διαθέτουν. Το Υπουργείο επιφυλάχτηκε να απαντήσει καθώς βρίσκεται σε

διαπραγματεύσεις με την εταιρεία από την Ιταλία, δέχτηκε ωστόσο να τους αναθέσει δοκιμαστικά τις εργασίες. Οι τρεις δύτες με τα εφόδια που χρειάζονται θα μεταβούν στα Αντικύθηρα μετά από 15 ημέρες για να επιληφθούν του έργου.

27/2/1902 (Εμπρός, Σκριπ, Σφαίρα) :

Ο πρεσβευτής μας στην Κωνσταντινούπολη κ. Μαυροκορδάτος μόλις επανήλθε εις την θέση του έσπευσε να ζητήσει πληροφορίες περί του Αρμένιου συγκολλητή του εκεί Αρχαιολογικού Μουσείου για τον οποίο έλαβε άριστες συστάσεις. Ο διευθυντής του Μουσείου εξήρε την τέχνη του Αρμένιου στη συγκόλληση των αρχαιοτήτων και εξέφρασε την πεποίθηση ότι θα επιτύχει με μεγάλη ευχέρεια και στη συγκόλληση του Ερμή αν του ανατεθεί η εργασία. Επίσης, σύμφωνα με πληροφορίες του διευθυντή, ο Αρμένιος συγκολλητής είχε συγκολλήσει τις τελευταίες ανακαλυφθείσες πολύτιμες σαρκοφάγους που βρέθηκαν στη Μικρά Ασία καθώς και πολλά άλλα χάλκινα ευρήματα.

Επί τη ευκαιρία της επίσκεψης του κ. Μαυροκορδάτου ο διευθυντής του Μουσείου τον παρακάλεσε να φροντίσει ώστε να αποκατασταθούν φιλικές σχέσεις μεταξύ των Μουσείων της Αθήνας και της Κωνσταντινούπολης ώστε να γίνεται ανταλλαγή γνώμων επί διαφόρων αρχαιολογικών ζητημάτων καθώς δε να ανταλλάσσονται και αρχαία. Στην τελευταία αυτή αίτηση το Υπουργείο μας δεν δύναται να συμμορφωθεί καθόσον ο αρχαιολογικός νόμος απαγορεύει την ανταλλαγή αρχαιοτήτων μεταξύ Μουσείων.

MΑΡΤΙΟΣ 1902:

5/3/1902 (Εμπρός) :

Το ζήτημα της συγκόλλησης του Ερμή άρχισε να απασχολεί πολύ τον κ. Μομφερράτο καθώς δεν δύναται να παραμένει άλλο έτσι το άγαλμα. Επί του ζητήματος αυτού ο διευθυντής της Γαλλικής Αρχαιολογικής Σχολής κ. Ωμόλλ, προσκληθείς στη χθεσινή σύσκεψη στο Υπουργείο της Παιδείας, για ώρα συσκέφθηκε με τους κ. Μομφερράτο και κ. Καββαδία και παρακαλέστηκε να ενεργήσει και αυτός ώστε να επισπευτεί η άφιξη του κ. Ανδρέ στην Αθήνα. Ήδη ο κ. Ωμόλλ, καθώς πληροφορούμαστε, προέβη εις τα κατάλληλα διαβήματα παρά τη Γαλλική κυβέρνηση της οποίας η απάντηση αναμένεται σύντομα.

10/3/1902 (Εμπρός, Σκριπ) :

Δεν έχει ληφθεί ακόμα καμία οριστική απόφαση για τη συγκόλληση του πολύτιμου αγάλματος του Ερμή αν και η εκτέλεση της εργασίας επείγει. Ο κ. Μομφερράτος ελπίζοντας ότι ο Γάλλος συγκολλητής θα μεταβάλλει επιτέλους τη γνώμη του και θα θελήσει να έρθει στην Αθήνα για να αναλάβει το έργο, παρακάλεσε εκ νέου τον διευθυντή της Γαλλικής σχολής κ. Ωμόλλ ώστε να προβεί απευθείας σε νέες διαπραγματεύσεις με αυτόν. Αν ο Γάλλος κ. Ανδρέ αρνηθεί και πάλι τότε ο κ. Μομφερράτος θα αναγκαστεί να στραφεί προς άλλους τεχνίτες για τους οποίους έχει καλές συστάσεις. Εν τοιαύτη περιπτώσει πιθανότερη φαίνεται η προτίμηση του Αρμένιου υποδιευθυντή και συγκολλητή του Αρχαιολογικού Μουσείου της Κωνσταντινούπολης για την ικανότητα του οποίου δόθηκαν εξαιρετικές συστάσεις στον κ. Μαυροκορδάτο.

12/3/1902 (Εμπρός, Σκριπ) :

Ο κ. Μομφερράτος ερωτηθείς χθες περί του ζητήματος της συγκόλλησης του Ερμή είπε ότι επί του παρόντος η Κυβέρνηση δεν μπορεί να προβεί σε καμία απόφαση. Δήλωσε ότι εκείνο το οποίο εξαρτιόταν από αυτούς το έπραξαν (προσπάθησαν να φέρουν και τον κ. Στουρμ και τον κ. Ανδρέ) και ότι επί του παρόντος δεν μπορούν να προβούν σε καμιά άλλη απόφαση αναμένοντες και τα αποτελέσματα των ενεργειών του κ. Ωμόλλ, ο οποίος προσπαθεί να μεταπείσει τον κ. Ανδρέ ώστε να έρθει στην Αθήνα.

13/3/1902 (Σφαίρα) :

Ο Γάλλος συγκολλητής κ. Ανδρέ υπέβαλε στην Κυβέρνηση προτάσεις περί της συγκόλλησης του Ερμή και ζητά ημερήσια αποζημίωση 100 φρ χρ. για να έρθει μόνο, να εξετάσει το άγαλμα και να εκφέρει τη γνώμη του για τη συγκόλληση του. Εννοείται ότι η Κυβέρνηση δεν συναίνεσε στο να σπαταλήσει άσκοπα το μεγάλο αυτό ποσό.

18/3/1902 (Σκριπ) :

Χάρη στις επίμονες ενέργειες του κ. Μομφερράτου και την ευγενή μεσολάβηση του κ. Ωμόλλ μπορεί πλέον να θεωρηθεί βέβαιο ότι ο διακεκριμένος συγκολλητής κ. Ανδρέ θα κατέβει προσεχώς στην Αθήνα για να αναλάβει τη συγκόλληση. Το πιθανό είναι ότι θα έρθει μετά τις γιορτές του Πάσχα και θα παραμείνει εδώ επί έξι μήνες καταγινόμενος με τη διάσωση του πολύτιμου αγάλματος.

28/3/1902 (Εμπρός, Σκριπ) :

Νέος Αρμένιος συγκολλητής στο Παρίσι

Σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες ένας Αρμένιος συγκολλητής ονομαζόμενος Ομνίκ Καμπεοτζιάν, μέσω της Ελληνικής Πρεσβείας στο Παρίσι, υπέβαλλε στην Ελληνική Κυβέρνηση προτάσεις ώστε να του ανατεθεί η συγκόλληση των τεμαχίων του αγάλματος του Ερμή. Ο Αρμένιος συγκολλητής βεβαιώνει ότι είναι πολύ ασκημένος στην τέχνη της συγκόλλησης και ότι μέχρι τώρα εκτέλεσε με επιτυχία πολλές τέτοιες εργασίες.

Η Κυβέρνηση αναμένουσα τα αποτελέσματα των ενεργειών του κ. Ωμόλλ, ο οποίος ανέλαβε να πείσει τον κ. Ανδρέ να έρθει στην Αθήνα, δεν θα προβεί εν τω μεταξύ στην λήψη καμίας απόφασης προτού δοθεί η οριστική απάντηση του κ. Ανδρέ.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1902 :

1/4/1902 (Εμπρός, Σκριπ) :

Το Υπουργείο της Παιδείας θα απαντήσει σήμερα στην επιστολή του πρίγκιπα του Μονακό σχετικά με το είδος των εργασιών για τις οποίες ζητήθηκαν τα καταδυτικά μηχανήματα του. Το Υπουργείο καθιστά γνωστές τις εργασίες τις οποίες θα κάνουν τα μηχανήματα προς ανέλκυση και των υπολειπόμενων αρχαιοτήτων των Αντικυθήρων. Αλλά τα τελειότατα μηχανήματα του πρίγκιπα είναι ζήτημα αν θα χρησιμοποιηθούν στις εργασίες των Αντικυθήρων διότι ως γνωστόν δεν δύνανται αυτά να βαστάζουν μεγάλα βάρη. Αυτά

έχουν κατασκευαστεί ειδικά για την ανέλκυση θαλάσσιων φυτών ενώ στα Αντικύθηρα θα χρειαστεί να ανασυρθούν μεγάλοι βράχοι για να ερευνηθούν τα μέρη κάτω από αυτούς.

7/4/1902 (Σκριπ) :

Θετική απάντηση από τον κ. Ανδρέ

Ο Γάλλος συγκολλητής με επιστολή του στον Υπουργό της Παιδείας κ. Μομφερράτο δηλώνει ότι δέχεται να αναλάβει τη συγκόλληση του αγάλματος αλλά εκφράζει την επιθυμία να του γνωστοποιηθούν οι όροι με τους οποίους θα του ανατεθεί η εκτέλεση της εργασίας. Ο κ. Μομφερράτος απαντώντας στον κ. Ανδρέ θα τον παρακαλέσει να έρθει ενταύθα για να ορίσει ο ίδιος τους όρους υπό τους οποίους δύναται να επιληφθεί του έργου.

Μετά από λίγες ημέρες επίσης θα έρθει ενταύθα εξ Αιγύπτου ο υπό του εν Κάιρο ημετέρου πολιτικού πράκτορος συνιστώμενος ως ικανός συγκολλητής αρχαιοτήτων Ιταλός κ. Βισσάντο.

11/4/1902 – 12/4/1902 (Εμπρός, Εστία, Σκριπ, Σφαίρα) :

Ο πρεσβευτής μας στο Παρίσι ανήγγειλε σήμερα στο Υπουργείο των Εξωτερικών ότι στις 15 Μαΐου έρχεται στην Αθήνα ο Γάλλος κ. Ανδρέ για να προβεί στη συγκόλληση του αγάλματος του Ερμή επί ορισμένη επιμίσθια. Ο κ. Ανδρέ θα συνοδεύεται από δύο τεχνίτες οι οποίοι θα τον βοηθήσουν στο έργο του.

16/4/1902 (Εμπρός, Σκριπ) :

Τελικά, στα τέλη αυτού του μήνα θα έρθει στην Αθήνα ο κ. Ανδρέ και ζήτησε από την Κυβέρνηση να αμειφθεί με το ποσό των 12.000 φράγκων. Ο κ. Μομφερράτος απαντώντας στην αίτηση αυτή δήλωσε ότι είναι προτιμότερο να έρθει στην Αθήνα αυτοπροσώπως ώστε να εξετάσει τα της συγκολλήσεως και να αποφανθεί εντός πόσου χρόνου μπορεί να επιτευχθεί αυτή, αφού μόνο από φωτογραφίες δεν μπορεί να καθορισθεί η εργασία.

ΜΑΪΟΣ 1902 :

2/5/1902 (Εμπρός, Εστία, Σφαίρα) :

Σύμφωνα με χθεσινό τηλεγράφημα στο Υπουργείο ο κ. Ανδρέ αναχώρησε χθες από τη Μασσαλία και φτάνει στον Πειραιά τη Δευτέρα.

Όσον αφορά στη συνέχιση των ανασκαφών ο κ. Μομφερράτος σκέφτεται να απευθυνθεί στην εταιρεία των Ιταλών δυτών οι οποίοι κάποτε είχαν δηλώσει ότι μπορούν να έρθουν στην Ελλάδα άνευ αμοιβής προς ανέλκυση των αρχαιοτήτων του βυθού και να αποζημιωθούν επί τη βάση των ανελκυσόμενων αντικειμένων. Ήδη όντας γνωστό ότι υπολείπονται στο βυθό πολλοί κορμοί αγαλμάτων, από τους οποίους έχουν βρεθεί τα χέρια και πόδια, το Υπουργείο θέλει να προβεί στη μετάκληση των δυτών αυτών διά του εν Ρώμη Έλληνα επιτετραμμένου.

3/5/1902 (Εμπρός, Σκριπ) :

Επερχόμενη άφιξη του κ. Ανδρέ στην Αθήνα

Αναχώρησε ήδη ο κ. Ανδρέ από τη Μασσαλία με το ατμόπλοιο “Μεσσαζερί” και φτάνει στην Αθήνα την προσεχή Δευτέρα, 6 Μαΐου.

5/5/1902 (Σκριπ) :

Αύριο φτάνει στον Πειραιά ο Γάλλος συγκολλητής. Το Υπουργείο της Παιδείας στέλνει τον γυμνασιάρχη Πειραιώς κ. Δραγάτη για να δεξιωθεί τον φημισμένο στην τέχνη του ξένο.

7/5/1902 (Εμπρός, Εστία, Σκριπ, Σφαίρα) :

Η άφιξη του κ. Ανδρέ και η επίσκεψη του στο Μουσείο

Χθες στη 1μ.μ έφτασε ο κ. Ανδρέ στον Πειραιά και αμέσως πήγε στην Αθήνα και κατέλυσε στο ξενοδοχείο “Μινέρβα”. Ο γυμνασιάρχης Πειραιώς τον υποδέχτηκε και τον οδήγησε ενταύθα. Οι τελωνιακοί και οι άλλες αρχές του Πειραιά, όπως είχαν διαταχθεί, του παρείχαν κάθε ευκολία και οι αποσκευές του δεν υποβλήθηκαν σε κανέναν δασμό. Στον ξεναγό του ο κ. Ανδρέ εκφράστηκε με ενθουσιασμό για το κλίμα της Ελλάδας ενώ την προσοχή του τράβηξαν οι απειράριθμοι λούστροι οι οποίοι τον πολιόρκησαν και μάλιστα είπε στον συνοδό του : “Τώρα πιστεύω όσα γράφουν οι ελληνικές εφημερίδες για την σκόνη την οποία έχει η κλασική γη σας”.

Στις 3μ.μ μετέβη στο Υπουργείο της Παιδείας και εν απουσία του Υπουργού κ. Μομφερράτου, παρουσιάστηκε στον γενικό γραμματέα κ. Κολυβά με τον οποίο συνομίλησε επί ώρα και του εξέφρασε την ευχαρίστηση του διότι του ανατέθηκε η τιμή της εκτέλεσης αυτού του έργου το οποίο σπουδαία τιμά την ελληνική αρχαιολογία. Δύο ώρες αργότερα συνοδευόμενος από τον γενικό έφορο των αρχαιοτήτων κ. Καββαδία μετέβη στο Αρχαιολογικό Μουσείο όπου επί πολύ ώρα θαύμασε και περιεργάστηκε τον σκελετό και τα μέλη του αγάλματος, για την τέχνη του οποίου εκφράστηκε με θαυμασμό. Ο κ. Ανδρέ ζήτησε να επισκεφθεί και δεύτερη φορά το άγαλμα και μετά από αυτό θα διατυπώσει σε μια έκθεση προς τον Υπουργό κ. Μομφερράτο τις προτάσεις του όπου θα αναφέρει και τον τρόπο της συγκόλλησης .

Η γνώμη και οι προτάσεις του κ. Ανδρέ

Βέβαια από την αρχή ο κ. Ανδρέ, όπως είχε κάνει και ο κ. Στουρμ, σχημάτισε τη γνώμη ότι η εργασία της συγκόλλησης θα απαιτήσει αρκετούς μήνες αλλά δεν θα είναι δύσκολη. Βεβαίωσε επίσης ότι η συγκόλληση θα γίνει με τέχνη ανάλογη προς την αξία του αγάλματος και κατά τρόπο που θα αποκλείει οποιαδήποτε φθορά του στο μέλλον.

Σήμερα το πρωί ο κ. Ανδρέ συνοδευόμενος από τον Υπουργό της Παιδείας, τον κ. Τριανταφυλλάκο και τον κ. Ωμόλλ μετέβη στο Μουσείο και εξέτασε και πάλι τον Ερμή. Έπειτα συνεργάστηκε με τον κ. Μομφερράτο και ανακοίνωσε στον Υπουργό ότι είναι προτιμότερο η συγκόλληση να γίνει τον προσεχή Σεπτέμβριο, δηλαδή σε εποχή κάπως ψυχρότερη, οπότε και θα ξαναέρθει από το Παρίσι. Ο Γάλλος συγκολλητής επίσης θα

κατέλθει και στον Πειραιά για να δει τις αρχαιότητες που φυλάσσονται σε ιδιαίτερη αίθουσα του Γυμνασίου Πειραιά.

8/5/1902 (Εστιά, Σκριπ) :

Σήμερα το πρωί ο κ. Ανδρέ υπέβαλε προς το Υπουργείο μακρά έκθεση στην οποία αναφέρει με πάσα λεπτομέρεια τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να γίνει η συγκόλληση. Σε αυτήν την έκθεση αναφέρει όσα προφορικά είχε ανακοινώσει χθες ενώ θα πρέπει να γίνει και συνεννόηση για την αμοιβή η οποία θα του δοθεί.

Όσον αφορά στην εξερεύνηση του βυθού, το Υπουργείο Παιδείας θα παρακαλέσει εγγράφως την μεγάλη Ιταλική ναυαγοσωστική εταιρεία που εδρεύει στη Γένοβα να αποστείλει δύτες στα Αντικύθηρα. Οι εργασίες βέβαια θα είναι δοκιμαστικές και αν οι δύτες βεβαιωθούν ότι υπάρχουν, όπως ελπίζεται, και άλλες αρχαιότητες τότε θα έρθουν σε συμφωνία για την αμοιβή την οποία θέλουν για την ανέλκυση αυτών αλλιώς θα πληρωθούν μόνο για τις ανιχνευτικές εργασίες τους.

9/5/1902 (Εμπρός, Σκριπ, Σφαίρα) :

Στη χθεσινή του έκθεση στον Υπουργό κ. Μομφερράτο ο κ. Ανδρέ υπέβαλε τις προτάσεις του ενώ όρισε ως χρόνο έναρξης της εργασίας του την 1^η Σεπτεμβρίου καθώς πρέπει προηγουμένως να επιστρέψει στο Παρίσι και να κανονίσει τις εκεί εργασίες του.

Ο τρόπος της συγκόλλησης

Ο κ. Ανδρέ για τον τρόπο της συγκόλλησης είπε ότι αυτός θα γίνει με μίγμα που έχει εφεύρει ο ίδιος και με το οποίο θα συμπληρώσει τα μέρη του αγάλματος που λείπουν. Το μίγμα αυτό είναι στερεότατο και με εγγυημένη αντοχή και με αυτό έχει κάνει πολλές συγκολλήσεις. Η μόνη διαφορά με τον τρόπο της συγκόλλησης που είχε προτείνει ο κ. Στουρμ είναι ότι ενώ εκείνος είχε προτείνει να γεμίσει το εσωτερικό του αγάλματος δια του ιδίου αυτού μίγματος, ο κ. Ανδρέ υπόσχεται εσωτερικά να τοποθετήσει σιδερένιο στεφάνι ώστε να καταστήσει το άγαλμα ισχυρό εναντίον κάθε μελλοντικής φθοράς. Δήλωσε επίσης ότι για όλη την εργασία αυτή δεν θα απαιτηθεί χρόνος περισσότερος από δύο μήνες.

Στις προτάσεις του προς τον κ. Μομφερράτο δεν κάνει κανέναν λόγο για την αποζημίωση που θα πάρει για την εργασία του. Υποτίθεται πάντα ότι η όλη αποζημίωση θα ποικίλλει μεταξύ 15.000 και 20.000 δραχμών. Ο κ. Μομφερράτος απαντώντας χθες το απόγευμα δήλωσε ότι αποδέχεται τις προτάσεις του κ. Ανδρέ. Το έγγραφο της αποδοχής των προτάσεων αυτών στάλθηκε χθες στο ξενοδοχείο “Μινέρβα”.

Τέλος, σύμφωνα με πληροφορίες ο κ. Ανδρέ θα φύγει από την Ελλάδα αύριο Παρασκευή ή το Σάββατο με το “Μεσσαζερί” ενώ θα επιστρέψει κατά τα τέλη του Αυγούστου μαζί με το αναγκαίο προσωπικό και τα απαιτούμενα μηχανήματα.

10/5/1902 (Εμπρός, Σκριπ) :

Ο κ. Ανδρέ αφού κανόνισε τις εργασίες για τη συγκόλληση του Ερμή αναχωρεί αύριο Σάββατο από την Αθήνα και επιστρέφει στο Παρίσι. Η αμοιβή που θα του δοθεί για την εκτέλεση της συγκόλλησης αλλά και ως αποζημίωση των τεχνιτών οι οποίοι θα

εργαστούν εδώ από τον προσεχή Σεπτέμβριο ορίστηκε στις 20.000 φρ. χρ. αν και αυτή κρίνεται μέτρια ανάλογα με την εργασία που θα γίνει.

11/5/1902 (Εμπρός) :

Χθες το πρωί ο κ. Ανδρέ κατήλθε στον Πειραιά και επισκέφθηκε το εκεί Αρχαιολογικό Μουσείο υπό την οδηγία του κ. Γυμνασιάρχου. Οι αρχαιότητες του Πειραιά είναι τοποθετημένες σε μια αίθουσα του Γυμνασίου ενώ πρόκειται να ανεγερθεί από τον Δήμο μουσείο στον χώρο του αρχαίου Θεάτρου.

17/5/1902 (Εμπρός, Σκριπ) :

Ο κ. Ανδρέ μόλις επέστρεψε στο Παρίσι έσπευσε με επιστολή του να ευχαριστήσει θερμά τον κ. Μομφερράτο για την φιλόφρονα δεξίωση την οποία έτυχε ενταύθα και για την πρόθυμη αποδοχή των προτάσεων του για τη συγκόλληση του αγάλματος. Επίσης, βεβαιώνει ότι θα αρχίσει να προπαρασκευάζει τα μέσα της συγκόλλησης τα οποία θα εφαρμόσει ερχόμενος στην Αθήνα τον προσεχή Σεπτέμβριο.

21/5/1902 (Σκριπ) :

Σπουδαία Ανακάλυψη

Χθες το απόγευμα ο τέως Υπουργός της Παιδείας κ. Στάης επισκέφθηκε το Αρχαιολογικό Μουσείο με την σύζυγο του και την γυναικαδελφή του δεσποινίδα Βουγά. Ευρισκόμενος στον χώρο όπου βρίσκεται το άγαλμα του Ερμή είδε σκορπισμένα χάλκινα τεμάχια αρχαιοτήτων. Παρατηρώντας με προσοχή ένα από αυτά είδε ότι πάνω του φαινόταν τεμάχιο τροχού του οποίου η εξωτερική περίμετρος ήταν οδοντωτή και διακρινόταν καλά. Ο κ. Στάης βρίσκοντας και άλλα τεμάχια κατόρθωσε να τα συναρμολογήσει και να σχηματίσει μια πλάκα στην οποία διακρινόταν ολόκληρος ο τροχός. Τότε παρατήρησε ότι γύρω από τον τροχό υπήρχε επιγραφή της οποίας τα γράμματα ήταν ευδιάκριτα παρατηρούμενα όμως εκ του οπισθίου μέρους της πλάκας. Η ανάγνωση της επιγραφής δεν ήταν εύκολη, είχε άλλωστε περάσει η ώρα και αυτό είχε καταστεί δυσχερές.

Σήμερα όμως θα παρακληθεί ο διευθυντής του Αυστριακού Ινστιτούτου, ο οποίος είναι από τους σπουδαιότερους αρχαιολόγους που διαβάζουν επιγραφές, ώστε να την αναγνώσει. Από την επιγραφή αυτή θα καταδειχτεί πλέον σε ποια εποχή ανήκουν οι περίφημες αρχαιότητες των Αντικυθήρων και θα λυθεί το σπουδαίο ζήτημα που απασχολεί τους διασημότερους αρχαιολόγους.

22/5/1902 (Εστία, Σκριπ, Σφαίρα) :

Σήμερα το μεσημέρι ο κ. Μομφερράτος υπέγραψε το χρηματικό ένταλμα για την πληρωμή των δυτών των αρχαιοτήτων των Αντικυθήρων. Το υπολειπόμενο ποσό για την πληρωμή τους ανέρχεται στις 70.000 δραχμές και χορηγείται εκ του κονδυλίου της εκτάκτου ειδικής πιστώσεως.

Η Ενεπίγραφος Πλαξ

Οι έφοροι των αρχαιοτήτων με τον πρώην Υπουργό κ. Στάη μετέβησαν σήμερα στο Αρχαιολογικό Μουσείο για να εξετάσουν την αρχαιολογική επιγραφή που αναγράφεται στην πλάκα η οποία ανακαλύφθηκε χάρη στην παρατηρητικότητα του κ. Στάη. Η ενεπίγραφος αυτή πλάκα είναι μεγίστης σπουδαιότητας διότι από την ανάγνωση της θα εξακριβωθεί ποιας εποχής και από ποιο μέρος είναι οι αρχαιότητες. Ευνόητο επομένως είναι το ενδιαφέρον το οποίο εξήγειρε το άγγελμα της τυχαίας αυτής ανακάλυψης στον αρχαιολογικό κόσμο. Το χάλκινο αυτό μηχανήμα βέβαια είναι εξ ολοκλήρου οξειδωμένο και απ' ότι φαίνεται ανάγεται στους Ρωμαϊκούς χρόνους ενώ δεν είναι ακόμη εξακριβωμένο αν είναι εξάρτημα του πλοίου ή καλλιτεχνικό σκεύος αυτού. Πρώτος έσπευσε χθες στο Μουσείο για να εξετάσει την πλάκα ο διακεκριμένος αρχαιολόγος κ. Βυζαντινός ο οποίος μετά από μακρά και επιμελή έρευνα μπόρεσε να αναγνώσει, αφού συναρμολόγησε όσο το δυνατόν καλύτερα τα τεμάχια, τα εξής γράμματα :

ΤΩΝ.....

ΙΝΟΝ....

Ενώ σε άλλη πλάκα η οποία πιθανώς ήταν κολλημένη πάνω στην πρώτη στο βυθό της θάλασσας διάβασε τα εξής :

.....ΓΝΩΜΩΝ.....

.....ΦΙΡΜΙΟΣ.....

Τέλος, στην επιγραφή βρέθηκε αναγεγραμμένη η εξής φράση : “*Ακτίνα Ηλίου*” και φαίνεται ότι είναι οδηγός διά γνώμονα τον οποίο μεταχειρίζονταν οι αρχαίοι.

Ο κ. Βυζαντινός σχημάτισε τη γνώμη ότι οι αρχαιότητες των Αντικυθήρων είναι τέχνης της εποχής των ετών 150π.Χ μέχρι 200μ.Χ. Σήμερα όμως εξετάζοντας εκ νέου την επιγραφή με φακό θα μπορέσει, ας ελπίσουμε, να αποφανθεί οριστικότερα περί της εποχής της. Ίσως επιμελέστερη έρευνα οδηγήσει στον ασφαλή προσδιορισμό του χρόνου των αρχαιοτήτων και του ναυαγήσαντος πλοίου στο οποίο αυτές είχαν φορτωθεί. Σήμερα θα μεταβεί στο Μουσείο και ο διευθυντής του Αυστριακού Ινστιτούτου κ. Βίλχεμ και πολλοί άλλοι αρχαιολόγοι που έχουν ειδικότητα στην ανάγνωση αρχαίων επιγραφών.

23/5/1902 (Εστία, Σκριπ) :

Η Χάλκινη Πλαξ των Αντικυθήρων

Από την επιμελέστατη χθεσινή εξέταση της χάλκινης πλάκας των Αντικυθήρων από τους αρχαιολόγους, η οποία φέρει έκτυπον αρνητικώς πολύ δυσδιάκριτη επιγραφή, συνάγεται ότι η πλαξ αυτή αποτελεί μέρος μηχανήματος ναυτικού, γνώμονα κατά πάσα πιθανότητα ο οποίος χρησίμευε ως πυξίδα. Τα γράμματα που υπάρχουν στην πλάκα δείχνουν τον τρόπο χρήσεως του οργάνου το οποίο ανάγεται στην πρώτη προ Χριστού εκατονταετηρίδα. Αν πράγματι το μηχανήμα είναι η ναυτική πυξίδα της εποχής εκείνης τότε η ανακάλυψη του, όπως συμφωνούν οι περισσότεροι αρχαιολόγοι, είναι μεγίστης σπουδαιότητας διότι κανένα όμοιο μηχανήμα δεν σώζεται.

Ο κ. Βιλχεμ από το Αυστριακό Ινστιτούτο, ο οποίος έχει παγκόσμια φήμη δεινού αρχαιολόγου επιστήμονα, εξετάζοντας προσεκτικότερα την οξειδωμένη πλάκα κατόρθωσε να διαβάσει την επιγραφή “*Ακτίνα Ηλίου*” και με μεγάλη επιφύλαξη εξέφρασε την άποψη ότι πρόκειται περί ναυτιλιακού οργάνου και ίσως ηλιακού ρολογιού.

Ο κ. Σβορώνος με τη σειρά του υποθέτει ότι το όργανο αυτό είναι εκ των λεγομένων αστρολάβων και σκιαθήρων τα οποία χρησιμοποιούσαν οι αρχαίοι ναυτικοί για τον καθορισμό της θέσης στην οποία βρισκόταν το πλοίο τους. Το όργανο αυτό ήταν μια χάλκινη πυξίδα στην οποία επί μολύβδινης πλάκας ήταν χαραγμένη επιγραφή με οδηγίες για τη χρήση του. Ο κ. Σβορώνος φρονεί ότι εν τοιαύτη περιπτώσει βρισκόμαστε μπροστά σε μοναδικό κειμήλιο όμοιο του οποίου άλλο δεν έχει διασωθεί. Εν τέλει, συνιστά το όργανο να εξεταστεί, πριν γίνει απόπειρα καθαρισμού του η οποία πιθανόν να το καταστρέψει, από ειδικούς αστρονόμους οι οποίοι θα μπορέσουν να δώσουν τον ακριβή καθορισμό της χρήσης του βοηθούμενοι από τα σωζόμενα ναυτικά συγγράμματα της αρχαιότητας.

25/5/1902 (Σκριπ) :

Εξακολουθεί να προσελκύει το ζωηρό ενδιαφέρον των αρχαιολόγων η τυχαίως ανακαλυφθείσα προ ημερών από τον κ. Στάη ενεπίγραφη πλην πολύ δυσδιάκριτη και οξειδωμένη χάλκινη πλάξ των Αντικυθήρων. Ο γενικός έφορος των αρχαιοτήτων που εξέτασε την πλάκα δεν σχημάτισε ακόμη ορισμένη περί αυτής γνώμη. Ο νομισματολόγος όμως κ. Σβορώνος που την περιεργάστηκε επισταμένως απεφάνθη ότι αυτή αποτελεί μέρος του αρχαίου ναυτικού οργάνου αστρολάβου περί του οποίου κάνει μνεία ο Πτολεμαίος. Κατά τη γνώμη του κ. Σβορώνου η διακρινόμενη λέξη “*γνώμων*” δέον να συμπληρωθεί διά της λέξεως “*μοιρογνώμων*” και άλλα δε δυσδιάκριτα γράμματα δέον να αναγνωσθούν όπως “*από Αφροδίτης*”. Στο συμπέρασμα ότι είναι μέρος αστρολάβου κατέληξε και από την παρατήρηση ενός κρίκου. Το ναυτικό αυτό μηχανήμα που χρησίμευε για την καταμέτρηση των αποστάσεων των αστέρων ανάγεται στην 1^η π.Χ εκατονταετηρίδα.

ΙΟΥΝΙΟΣ 1902 :

5/6/1902 (Εμπρός, Σκριπ, Σφαίρα) :

Προτάσεις και όροι της Ιταλικής Εταιρείας

Στο Υπουργείο της Παιδείας υπεβλήθησαν προτάσεις από την εταιρεία υποβρυχίων ερευνών της Γένοβας για την ανέλκυση των αρχαιοτήτων από το βυθό των Αντικυθήρων υπό τους εξής όρους :

- 1) Πληρωμή από την κυβέρνηση 5.000 φρ. για τη μεταφορά των εργαλείων.
- 2) 100 φρ. χρ. καθ’ εκάστην για την γενησομένην εργασία.
- 3) 50% επί της αξίας των τυχόν ανελκυόμενων αρχαιοτήτων.

Οι προτάσεις αυτές είναι βαριές και αόριστες και συνάμα αντίκεινται στους αρχαιολογικούς νόμους. Η Κυβέρνηση φυσικά απέρριψε τους όρους αυτούς, θα υποβάλει στην εταιρεία νέες προτάσεις και αν αυτές γίνουν αποδεκτές τότε θα συμβληθεί μαζί της προς εξερεύνηση του βυθού των Αντικυθήρων.

6/6/1902 (Εστία) :

Δεν είναι ακριβές αυτό που γράφτηκε ότι ο κ. Μομφερράτος απέρριψε τις προτάσεις της ναυαγοσωστικής εταιρείας για την ανέλκυση των αρχαιοτήτων. Ο κ. Υπουργός απάντησε στο έγγραφο της εταιρείας λέγοντας ότι οι όροι είναι τέτοιοι ώστε να μην επιτρέπουν στην Κυβέρνηση, άνευ ειδικού νόμου, την παροχή του ποσού της αμοιβής αυτής και επομένως ζητάει οι όροι αυτοί να μετριαστούν κάπως. Η εταιρεία αυτή είναι μία από τις σπουδαιότερες διότι έχει μηχανήματα τα οποία μπορούν να κατέβουν και να εργαστούν σε βάθος 150 μέτρων.

ΙΟΥΛΙΟΣ 1902 :

12/7/1902 (Εμπρός, Πρωία) :

Το Υπουργείο της Παιδείας με έγγραφο του προς την Ελληνική Πρεσβεία του Παρισιού αναγγέλλει ότι οι όροι της μετακλήσεως του συγκολλητή κ. Ανδρέ έγιναν αποδεκτοί. Ο κ. Ανδρέ θα λάβει αμοιβή 20.000 φρ. και προκαταβολή 8.000 φρ. η οποία στάλθηκε κιόλας. Οι εργασίες της συγκόλλησης θα αρχίσουν τον Σεπτέμβριο όταν και θα κατέβει εκ νέου στην Αθήνα.

23/7/1902 (Εστία) :

Ερμής : Μια περίεργη ιστορία

Φαίνεται ότι τα βάσανα του περίφημου αγάλματος του Ερμή των Αντικυθήρων δεν θα λήξουν ποτέ. Ήδη αναφαίνεται ζήτημα το οποίο θα γεννήσει νέες περιπλοκές σχετικά με την ατελείωτη συγκόλληση του. Επί της Υπουργίας του κ. Στάη είχε παρουσιασθεί σε αυτόν ένας Έλληνας τεχνίτης ειδικός σε αυτά ονόματι Νικόλαος Βρανάκης ο οποίος είχε δηλώσει ότι αναλαμβάνει τη συγκόλληση του αγάλματος. Η πρόταση του είχε γίνει κατ' αρχήν δεκτή και του συνέστησαν μόνο να υποβάλει έγγραφη αναφορά στην οποία να εκθέτει τα μέσα και τον τρόπο της συγκόλλησης.

Η έκθεση υπεβλήθη όντως στις 30 Απριλίου 1901 περιγράφουσα λεπτομερώς την εργασία η οποία επρόκειτο να γίνει χωρίς ωστόσο να δοθεί σε αυτήν καμία απάντηση μέχρι τώρα. Ήρθε στο μεταξύ και ο κ. Στουρμ, εξέτασε το άγαλμα και υπέβαλε και τη δική του έκθεση η οποία δημοσιεύτηκε και στις εφημερίδες. Κατά περίεργο τρόπο η έκθεση του κ. Στουρμ ήταν ακριβώς ίδια με αυτήν του Έλληνα τεχνίτη με μόνη τη διαφορά ότι ο κ. Βρανάκης θα εργαζόταν στο Μουσείο των Αθηνών για τη συγκόλληση ενώ ο κ. Στουρμ ζητούσε να πάρει το άγαλμα στη Βιέννη.

Ο Έλληνας λοιπόν συγκολλητής, βλέποντας την αδικία που έχει γίνει, προέβη στα κατάλληλα διαβήματα ώστε να αναλάβει αυτός τη συγκόλληση του αγάλματος. Και γι' αυτό θα παρουσιασθεί στον Πρωθυπουργό και τον Υπουργό της Παιδείας στους οποίους θα υπομνήσει την έκθεση του. Σε περίπτωση άρνησης τους σκοπεύει να εγείρει αγωγή κατά του δημοσίου ζητώντας αποζημίωση για την αδικία που του έγινε.

28/7/1902 (Σκριπ) :

Αργά χθες το απόγευμα έφτασε στο Υπουργείο της Παιδείας τηλεγράφημα από το Παρίσι με το οποίο αναγγέλλεται ότι ο κ. Ανδρέ που θα αναλάβει τη συγκόλληση του Ερμή θα έρθει στην Αθήνα στις 26 Αυγούστου. Ο Γάλλος συγκολλητής θα φέρει μαζί του ολόκληρο ατελιέ καθώς και εργάτες οι οποίοι θα τον βοηθήσουν στη συγκόλληση του αγάλματος. Προτού μάλιστα ακόμη αναχωρήσει από το Παρίσι το Υπουργείο θα του στείλει προκαταβολή 8.000 φρ. από τις 20.000 φρ. χρ. που έχουν ορισθεί ως αμοιβή του.

29/7/1902 (Εμπρός) :

Ο κ. Ανδρέ με επιστολή του στον κ. Μομφερράτο ανήγγειλε ότι άρχισε ήδη να παρασκευάζει τα μέσα της συγκόλλησης, δηλαδή το μίγμα και το εσωτερικό σιδερένιο στεφάνι, και ελπίζει ότι η εργασία αυτή θα λήξει πριν την προθεσμία που είχε δοθεί οπότε θα μπορέσει να έρθει ακόμη νωρίτερα στην Ελλάδα.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1902 :

12/8/1902 (Σφαίρα) :

Ο πρεσβευτής μας στο Παρίσι κ. Δηλιγιάννης τηλεγραφεί ότι σήμερα αφικνείται ενταύθα ο κ. Ανδρέ και ότι του καταβλήθηκε το ποσό των 8.000 φρ.

13/8/1902 (Εμπρός, Εστία, Σκριπ, Σφαίρα) :

Η άφιξη του κ. Ανδρέ

Χθες το απόγευμα έφτασε ο Γάλλος συγκολλητής κ. Ανδρέ στον Πειραιά με το ατμόπλοιο “Μεσσαζερι”, συνοδευόμενος από δύο βοηθούς και κατέλυσε στο ξενοδοχείο “Μ.Βρετανία”. Ο κ. Καββαδίας μετέβη χθες στο ξενοδοχείο του για να τον συναντήσει αλλά επειδή εκείνος απουσίαζε του άφησε το επισκεπτήριο του.

Σήμερα το πρωί επισκέφθηκε τον Υπουργό της Παιδείας ώστε να συνεννοηθεί μαζί του για την έναρξη των εργασιών και για να λάβει οδηγίες. Συνομίλησαν για αρκετή ώρα. Κατόπιν ο κ. Ανδρέ συνοδευόμενος και από τους τεχνίτες του μετέβη στο Μουσείο όπου κλείστηκε στο διαμέρισμα όπου βρίσκεται το άγαλμα και άρχισε την εργασία, μην επιτρέποντας σε κανέναν να μπει μέσα. Υπολογίζει ότι θα περατώσει σύντομα την εργασία του διότι το σπουδαιότερο μέρος αυτής το έχει προετοιμάσει στο Παρίσι και οι σκελετοί έχουν μεταφερθεί έτοιμοι εκείθεν. Φαίνεται μάλιστα πολύ ενθουσιασμένος για το έργο το οποίο έχει αναλάβει. Το μεσημέρι επισκέφτηκε μαζί με τον κ. Στάη, τον κ. Καββαδία με τον οποίο συνδιαλέχθηκαν επί μακρόν.

14/8/1902 (Εμπρός, Εστία, Σκριπ) :

Κατά την χθεσινή επίσκεψη του στον Υπουργό της Παιδείας, ο κ. Ανδρέ συνεννοήθηκε μαζί του για το έργο της συγκόλλησης. Εκφράστηκε μάλιστα με ενθουσιασμό για την Ελλάδα από την οποία οι εντυπώσεις του, όπως είπε, είναι άριστες για το ευχάριστο κλίμα και την ευγένεια των κατοίκων της απ’ όσα έχει μπορέσει να κρίνει από την ολιγόωρη

παραμονή του εδώ. Από χθες κιόλας ξεκίνησε τις εργασίες του μόλις επισκέφθηκε το Μουσείο.

Η συγκόλληση θα γίνει στην αίθουσα “Ποσειδώνας” όπου κατασκευάζεται ήδη το ικρίωμα. Όλα τα τεμάχια των ποδιών και της κοιλιάς που έλειπαν παραδόθηκαν υπό της εφορίας του Μουσείου στον κ. Ανδρέ.

Ο κ. Μομφερράτος με τον κ. Καββαδία επισκέφτηκαν σήμερα τον κ. Ανδρέ την ώρα που εργαζόταν στο Αρχαιολογικό Μουσείο. Εκείνος ανακοίνωσε στον Υπουργό ότι η συγκόλληση του αγάλματος θα τελειώσει ταχέως και θα γίνει μάλιστα τέλεια καθώς τα τεμάχια αυτού δεν έχουν φθαρεί. Ο Υπουργός θα επισκέπτεται συχνά το Μουσείο καθ’ όλη τη διάρκεια των εργασιών της συγκόλλησης.

15/8/1902 (Σκριπ) :

Ο κ. Μομφερράτος μετέβη χθες στο Αρχαιολογικό Μουσείο και παρέστη επί πολύ ώρα στην εργασία της συγκόλλησης του Ερμή ενώ θα μεταβαίνει συχνά εκεί εφόσον εξακολουθούν οι εργασίες.

16/8/1902 (Εμπρός, Σκριπ) :

Ο κ. Ανδρέ καθάρισε εντελώς τα τεμάχια του χάλκινου αγάλματος με επιστημονικά μίγματα και ήδη αρχίζει η συνένωση τους με τον κορμό του αγάλματος. Τα μέρη που λείπουν θα συμπληρωθούν τεχνικώς και ομοιομόρφως με το άγαλμα ούτως ώστε το πολύτιμο αρχαιολογικό κειμήλιο, το οποίο επί τόσο χρόνο έκρυβε η θάλασσα, να παρουσιασθεί με όλη του την αίγλη.

20/8/1902 (Εμπρός, Σκριπ) :

Εξακολουθούν καθημερινά στο Μουσείο οι εργασίες της συγκόλλησης του Ερμή από τον κ. Ανδρέ. Μετά τον καθαρισμό των διαφόρων τεμαχίων ο Γάλλος τεχνίτης καταγίνεται με τη συγκόλληση καθενός από αυτά, η οποία απαιτεί εργασία πολλών ημερών διότι γίνεται με μεγάλη προσοχή και επιστημονική τέχνη. Τοποθέτησε μάλιστα ήδη στο εσωτερικό του αγάλματος τον σκελετό ο οποίος υποστηρίζει τα προσκολλώμενα τεμάχια. Υποθέτει επίσης ότι μετά από ένα ή το πολύ ενάμιση μήνα θα έχει φέρει εις πέρας ολόκληρο το έργο και θα έχει παραδώσει το ωραίο άγαλμα ακέραιο.

30/8/1902 (Εμπρός) :

Ο κ. Μομφερράτος μετέβη προχθές στο Αρχαιολογικό Μουσείο και παρέστη στη συγκόλληση του αγάλματος του Ερμή. Ο Γάλλος τεχνίτης έχει συγκολλήσει αρκετό μέρος με τρόπο ώστε να φαίνεται από τώρα πόσο μεγαλοπρεπές θα είναι όταν συγκολληθεί ολόκληρο το άγαλμα.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1902 :

2/9/1902 (Εμπρός, Σκριπ) :

Ο Γάλλος κ. Ανδρέ εξακολουθεί τη συγκόλληση του χάλκινου Ερμή των Αντικυθήρων. Μέχρι τώρα συγκόλλησε όλα τα μεγάλα τεμάχια και υπολείπονται ακόμη ελάχιστα των κάτω μελών, των οποίων η συγκόλληση θα περατωθεί εντός δύο το πολύ εβδομάδων.

Όπως είναι γνωστό, πολλές ξένες εταιρείες έχουν υποβάλλει κατά καιρούς στο Υπουργείο της Παιδείας προτάσεις περί ανελκύσεως των υπολειπόμενων αρχαιοτήτων από το βυθό των Αντικυθήρων. Οι όροι τους οποίους πρότειναν οι εταιρείες από τη Βάρη και τη Γένοβα της Ιταλίας είναι βαρύτατοι και της τελευταίας μάλιστα μυθώδεις. Ένεκα τούτου ο Υπουργός της Παιδείας κ. Μομφερράτος δεν προέβη με καμία από αυτές σε διαπραγμάτευση και υπέβαλε μάλιστα τελευταία προτάσεις σε μια Γαλλική εταιρεία της οποίας η απάντηση αναμένεται προσεχώς. Αναμένονται επίσης νέες προτάσεις των άλλων εταιρειών με μετρίότερους όρους τους οποίους υπέδειξε το Υπουργείο.

Η σκέψη του κ. Μομφερράτου

Ένεκα των βαρύτατων όρων τους οποίους όλες οι ξένες εταιρείες προτείνουν για να αναλάβουν την ανέλκυση, ο κ. Μομφερράτος φρονεί ότι αν καμία εξ αυτών δεν συγκατατεθεί εις την εργασία αυτή υπό συμφέροντες όρους, τότε θα είναι καλύτερο να αγοραστούν από την Κυβέρνηση όλα τα απαιτούμενα μηχανήματα από την Ευρώπη και να προσληφθούν Έλληνες δύτες και τεχνίτες για να γίνει η ανέλκυση. Για να παρθεί όμως η απόφαση αυτή απαιτείται να υπάρχει η Βουλή για να εγκρίνει το μέτρο και να ψηφίσει τις απαιτούμενες δαπάνες, είτε για την εξαγορά των μηχανημάτων μόνο είτε και για την πληρωμή της ξένης εταιρείας η οποία θα αναλάμβανε την ανέλκυση.

Τι λέει ο κ. Καββαδίας

Εντούτοις ο κ. Καββαδίας, ερωτηθείς για το ζήτημα, είπε πως κατά τη γνώμη του η καταλληλότερη εταιρεία για να αναλάβει την ανέλκυση είναι αυτή από τη Γένοβα. Επειδή όμως η Κυβέρνηση θα διστάσει να εγκρίνει μεγάλες δαπάνες για την εκτέλεση αυτού του σπουδαίου έργου θα επιβραδυνθεί η λύση του ζητήματος ώστε όταν θα ληφθεί η απόφαση οι χάλκινες αρχαιότητες θα έχουν ήδη καταστραφεί από την μακρά επιρροή της θάλασσας.

4/9/1902 (Εοτία) :

Έχει συντελεστεί ήδη κατά το μεγαλύτερο μέρος η συγκόλληση του περίφημου και πολυπαθούς αγάλματος του Ερμή των Αντικυθήρων. Ο εσωτερικός σκελετός που τοποθετήθηκε έδωσε στο άγαλμα την κανονική του θέση ενώ φαίνεται πλέον καθαρά η θέση εκάστου μέλους του σώματος. Ήδη υπολείπεται η συμπλήρωση μερικών τεμαχίων δια διαφόρων μιγμάτων και το άγαλμα θα είναι τελείως έτοιμο. Προχθές μάλιστα ο κ. Ανδρέ παρατηρώντας τον ανεγερθέντα κολοσσό της αρχαίας τέχνης είπε : *“Είναι περισσότερο απ’ ότι περίμενα. Είναι περισσότερο απ’ ότι βλέπω”*.

13/9/1902 (Εστία) :

Ο κ. Μομφερράτος με σημερινό τηλεγράφημα προς τον Έλληνα αντιπρόσωπο στη Γένοβα του ζητάει να συνεννοηθεί με την εκεί ναυαγοσωστική εταιρεία για την ανέλκυση των αγαλμάτων του βυθού. Ο κ. Υπουργός εκθέτει και τους όρους υπό τους οποίους ο Έλληνας πρόξενος οφείλει να κάνει έναρξη των διαπραγματεύσεων του με την εταιρεία. Ελπίζεται ότι αυτή τη φορά θα επέλθει οριστική συνεννόηση.

14/9/1902 (Εμπρός, Σκριπ) :

Ο πρόξενος κ. Χρονόπουλος θα διαπραγματευτεί με την εταιρεία της Γένοβας και πιστεύεται ότι αυτή τη φορά οι διαπραγματεύσεις θα καταλήξουν σε οριστικό αποτέλεσμα, αν βέβαια η εταιρεία φανεί ενδοτική και αποφασίσει να συζητήσει επί λογικών απαιτήσεων.

19/9/1902 (Εμπρός) :

Ο Γάλλος συγκολλητής ο οποίος έχει εργαστεί ακαταπόνητα από την ημέρα της άφιξης του στην Αθήνα με τους δύο του βοηθούς, κατόρθωσε εντός μικρού σχετικά χρονικού διαστήματος να συγκολλήσει όλα τα τεμάχια και να παρουσιάσει ένα τέλειο χάλκινο αριστούργημα. Σε μια εβδομάδα ο κ. Ανδρέ θα έχει περατώσει τη συγκόλληση καθώς ελάχιστα τεμάχια της κοιλιάς υπολείπονται να συγκολληθούν.

Ο Ερμής θα στηθεί σε ιδιαίτερη αίθουσα, σε περίοπτη θέση, πάνω σε ένα ψηλό και μεγαλοπρεπές βάθρο και στην αίθουσα αυτή θα δοθεί το όνομα *“Αίθουσα του Ερμή των Αντικυθήρων”*.

Επιπλέον από πολλά μέρη της Ευρώπης ζητούν εκμαγεία του Ερμή αυτού αλλά το Υπουργείο δεν επέτρεψε την κατασκευή τέτοιων πριν την ολοκλήρωση της συγκόλλησης. Μετά την επάνοδο του κ. Μομφερράτου από την Ολυμπία θα δοθεί η απαραίτητη άδεια και θα αναλάβουν την κατασκευή τους οι καλλιτέχνες κ. Φιλιππότης και κ. Καλούδης.

26/9/1902 (Σκριπ, Σφαίρα) :

Ο κ. Ανδρέ κατέστησε γνωστό στο Υπουργείο της Παιδείας ότι εντός της προσεχούς εβδομάδας ολοκληρώνεται η συγκόλληση του Ερμή καθώς υπολείπονται ελάχιστες συμπληρωματικές εργασίες, οι οποίες θα διαρκέσουν το βραδύτερο μέχρι την προσεχή Δευτέρα. Το έργο αυτό άγαλμα αμέσως μετά την ολοκλήρωση των εργασιών θα στηθεί ακέραιο στο μέσο της αίθουσας με το όνομα *“Αίθουσα του Ερμή”*. Το Υπουργείο θα διατάξει να εκτεθεί το αριστούργημα αυτό σε κοινή θέα στην ειδική αίθουσα, αφού προηγουμένως περιφραχτεί δια κιγκλίδων προς αποφυγήν βλάβης του από το πλήθος που θα συγκεντρώνεται για να το βλέπει. Αυτό θα τελεσθεί με τη μορφή ωραίας γιορτής αφιερωμένης στην τέχνη. Μετά την παράδοση του αγάλματος από τον κ. Ανδρέ το Υπουργείο της Παιδείας θα υπογράψει το ένταλμα της πληρωμής του υπόλοιπου ποσού που οφείλεται στον Γάλλο συγκολλητή για την εργασία του.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1902 :

1/10/1902 (Εστία) :

Εικόνα : Η φωτογραφία αυτή δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα "Εστία" την συγκεκριμένη ημερομηνία.

2/10/1902 (Εστία) :

Έτοιμος ο Ερμής

Ο κ. Ανδρέ μετέβη σήμερα το μεσημέρι στο Υπουργείο και ανήγγειλε στον κ. Μομφερράτο ότι ο έφηβος των Αντικυθήρων είναι εντελώς έτοιμος. Ο κ. Υπουργός μετά από αυτό διέταξε τον αρμόδιο τμηματάρχη να εκδώσει το σχετικό χρηματικό ένταλμα για την αμοιβή της συγκόλλησης του αγάλματος. Ο κ. Ανδρέ φεύγει την προσεχή Δευτέρα από την Ελλάδα.

3/10/1902 (Εμπρός, Σκριπ) :

Η παράδοση του αγάλματος του Ερμή

Ο Γάλλος τεχνίτης, έχοντας περατώσει τη συγκόλληση, παρέδωσε χθες το απόγευμα το άγαλμα στον κ. Μομφερράτο. Στο άγαλμα δεν διακρίνονται καθόλου τα ίχνη της συγκόλλησης αλλά αντιθέτως νομίζει κανείς ότι αυτό βρέθηκε ακέραιο και εκπλήσσεται από το κάλλος και τη μεγαλοπρέπεια της αρχαίας τέχνης. Το άγαλμα τοποθετήθηκε πάνω σε μαρμάρινο βάθρο, που κατασκευάστηκε γι' αυτό τον σκοπό, αλλά βρίσκεται ακόμα στην αίθουσα "Ποσειδώνας" όπου είχε επισκευασθεί μέχρις ότου είναι έτοιμη η ειδική αίθουσα στην οποία θα στηθεί.

Μετά την παράδοση του αγάλματος, ο κ. Ανδρέ συνοδευόμενος από τον κ. Βυζαντινό μετέβη στο κεντρικό ταμείο όπου του μετρήθηκαν 600 ναπολεόνια δηλαδή 12.000 δραχμές, όσα έμεναν για την συμπλήρωση των 20.000 δραχμών που είχαν συμφωνηθεί για τη συγκόλληση. Ο κ. Ανδρέ αναχωρεί την προσεχή Κυριακή τελικά για το Παρίσι.

4/10/1902 (Εστία) :

Η ευγνωμοσύνη που νιώθουν οι Έλληνες για το έργο που επιτέλεσε ο Γάλλος συγκολλητής είναι μεγάλη. Ο κ. Ανδρέ φεύγει αφήνοντας πίσω του ένα αριστούργημα της αρχαίας τέχνης το οποίο παρέλαβε σε κομμάτια αλλά εξήλθε από τα χέρια του τελείως συναρμολογημένο. Όσοι θα πάνε στο Μουσείο για να δουν τον Ερμή, θα θαυμάσουν το άγαλμα και θα καταλάβουν ότι μόνο ένας τεχνίτης της καλλιτεχνικής περιωπής και της αρχαιομάθειας του κ. Ανδρέ θα μπορούσε να κάνει αυτό το θαύμα της συγκόλλησης.

5/10/1902 (Εμπρός, Σκριπ) :

Χθες ο κ. Ανδρέ παρουσιάστηκε στον Πρωθυπουργό κ. Αλ. Ζαΐμη και τον αποχαιρέτησε καθώς αναχωρεί σήμερα για το Παρίσι. Ο Γάλλος συγκολλητής θα διέλθει εξ Ολυμπίας.

Ο κ. Ωμόλλ κατά την προχθεσινή του επίσκεψη στο Μουσείο περιεργάστηκε τον Ερμή και είπε ότι κατά πάσα πιθανότητα αυτός κατασκευάστηκε από τον περίφημο χαλκοπλάστη του 4^{ου} π.Χ αιώνα Λύσιππο, στον οποίο και μόνο ο Μέγας Αλέξανδρος επέτρεπε την κατασκευή των αγαλμάτων του. Τόση πεποίθηση είχε στην υπέροχη τέχνη του. Ο συγκολλητής Ερμής θα τοποθετηθεί σε υψηλό μαρμάρινο βάθρο περιβαλλόμενος από πολυτελές κιγκλίδωμα.

6/10/1902 (Εμπρός) :

Ο Γάλλος συγκολλητής αναχώρησε χθες για τη Γαλλία με τους δύο βοηθούς του. Πριν την αναχώρηση του επισκέφθηκε τον Πρωθυπουργό κ. Ζαΐμη και τον κ. Μομφερράτο. Μετά την αναχώρηση του, ο κ. Μομφερράτος με επιστολή του στον Πρωθυπουργό πρότεινε την παρασημοφορία του κ. Ανδρέ ως ένδειξη εκτίμησης για τη θαυμάσια συγκόλληση του χάλκινου αριστουργήματος των Αντικυθήρων. Το συγκολληθέν άγαλμα τοποθετήθηκε σε πρόχειρη βάση και από σήμερα θα επιτραπεί στον κόσμο η επίσκεψη του.

Χθες το πρωί μάλιστα τον χάλκινο Ερμή επισκέφθηκαν ο Πρωθυπουργός, ο Υπουργός της παιδείας κ. Μομφερράτος, ο επί των οικονομικών κ. Νέγρης και ο γενικός γραμματέας του Υπουργείου της Παιδείας κ. Κολυβάς. Οι κύριοι Υπουργοί παρέμειναν μία ώρα περίπου θαυμάζοντας το συγκολληθέν άγαλμα.

19/10/1902 (Σκριπ) :

Κατόπιν της εκθέσεως που είχε υποβάλει ο αρχιμηχανικός κ. Τσακάλης στο Υπουργείο των Ναυτικών περί της καταστάσεως στην οποία βρίσκεται το οπλιταγωγόν “Μυκάλη”, ο κ. Κόρκας έλαβε την απόφαση όπως επί του παρόντος να μην γίνει καμία επισκευή ή άλλη μεταβολή στο ανωτέρω πλοίο. Τα εκάστοτε γραφόμενα περί πωλήσεως

του “Μυκάλη” σε ιδιώτες είναι ανακριβή καθόσον η εκποίηση αυτού μόνο κατόπιν νόμου ψηφιζόμενου υπό της Βουλής δύναται να επιτευχθεί.

27/10/1902 (Εμπρός) :

Παρασημοφορία του κ. Ανδρέ

Αύριο θα υποβληθεί από τον κ. Ζαΐμη στον Βασιλιά το διάταγμα της παρασημοφορίας του Γάλλου συγκολλητή, ο οποίος με τόσο υπέροχη τέχνη συγκόλλησε τον χάλκινο Ερμή των Αντικυθήρων. Στον κ. Ανδρέ θα απονεμηθεί ο χρυσός των Ιπποτών του Σωτήρα σταυρός.

28/10/1902 – 29/10/1902 (Εμπρός, Εστία) :

Ο κ. Αθηνογένης, επανελθών από ημερών, ο οποίος αντιπροσώπευε στη Γένοβα τον Υπουργό της Παιδείας στη διεξαγωγή των διαπραγματεύσεων με την εκεί ναυαγοσωστική εταιρεία για την ανέλκυση των αρχαιοτήτων, διατρίβει ενταύθα. Προχθές μάλιστα έγινε δεκτός σε μακρά ακρόαση από τον κ. Μομφερράτο. Ο κ. Υπουργός τον είχε εξουσιοδοτήσει ώστε κατά την κάθοδο του στη Γένοβα να έρθει σε νέες διαπραγματεύσεις με την εκεί εταιρεία καθορίζοντας και τους όρους υπό τους οποίους το Υπουργείο θα δεχόταν τελειωτική συμφωνία.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1902 :

2/11/1902 (Εστία) :

Εικόνα : Καλλιτεχνική απεικόνιση της συμπλήρωσης του χάλκινου Ερμή των Αντικυθήρων όπως δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα “Εστία”.

19/11/1902 (Εστία) :

Η εφεύρεση του κ. Πίνο

Είναι γνωστό πλέον ότι η Ελληνική κυβέρνηση απευθύνθηκε προς τον Ιταλό εφευρέτη κ. Πίνο για την ανέλκυση των αρχαιοτήτων των Αντικυθήρων και ότι ο Ιταλός επιστήμονας ζήτησε υπέρογκο ποσό για την εργασία αυτή την οποία κανένας άλλος στον κόσμο δεν είναι κατάλληλος να φέρει εις πέρας. Ουδέν όμως είναι γνωστό περί της εφευρέσεως του κ. Πίνο και αξίζει να γίνει λόγος περί αυτής διότι υπόσχεται να κατορθώσει το ακατόρθωτο, την ανέλκυση δηλαδή όλων των θησαυρών οι οποίοι έχουν ταφεί στα βάθη των θαλασσών κατά τη διάρκεια των αιώνων. Και αυτά τα πλούτη δεν είναι λίγα διότι η στατιστική δείχνει ότι 180 πλοία κατά μήνα καταποντίζονται με το φορτίο τους ενώ και η ίδια η ιστορία μας αποκαλύπτει ότι θησαυροί δισεκατομμυρίων ετάφησαν υπό το ύδωρ κατά καιρούς.

Η εφεύρεση του κ. Πίνο συνίσταται από ένα υποβρύχιο χωρητικότητας τεσσάρων κυβικών μέτρων το οποίο με δύο επιβάτες μπορεί να κατέλθει μέχρι βάθος 150 μέτρων και να μείνει εκεί για δώδεκα συνεχόμενες ώρες χωρίς να ανανεώσει τον αέρα του. Μπορεί επίσης αυτόματα να μείνει μετέωρο σε οποιοδήποτε βάθος θελήσει ο επιβαίνων αυτού, καθώς και να προχωράει προς όλες τις διευθύνσεις μέσα στο νερό με μικρούς τροχούς. Το υποβρύχιο αυτό δοκίμασε επανειλημμένως ο εφευρέτης του και έχει τόση πεποίθηση σε αυτό ώστε αναλαμβάνει επιχειρήσεις για την ανέλκυση από τον πυθμένα της θάλασσας διαφόρων πολύτιμων αντικειμένων. Την εφεύρεση αυτή συμπληρώνει και ένα όργανο χωρίς το οποίο θα ήταν σχεδόν άχρηστη καθώς είναι γνωστό ότι σκοτάδι επικρατεί στο βάθος της θάλασσας και ότι ακόμη και η ισχυρότερη λυχνία δύσκολα διαπερνά τα στρώματα του ύδατος. Το όργανο αυτό ο κ. Πίνο το ονόμασε υδροσκόπιο και με αυτό μπορεί θαυμάσια να διακρίνει εντός ακτίνας 500 μέτρων στον πυθμένα της θάλασσας. Έτσι, με την τέλεια εφεύρεση του έχει σκοπό να φέρει στην επιφάνεια όλους τους θησαυρούς των αιώνων. Μετά τις αρχαιότητες των Αντικυθήρων θα αναζητήσει και άλλα ναυάγια.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1902 :

2/12/1902 (Εμπρός) :

Διάλεξη του κ. Σβορώνου

Χθες στις 10π.μ έγινε στο Κεντρικό Μουσείο η διάλεξη του κ. Σβορώνου περί των αγαλμάτων των Αντικυθήρων ενώπιον πολυπληθέστατου ακροατηρίου. Εν μέσω αδιάπτωτου και ζωηρότατου ενδιαφέροντος των ακροατών, ο κ. Σβορώνος ανέπτυξε τα γεγονότα και τα επιχειρήματα τα πείθοντα ότι όλα αυτά τα αγάλματα προέρχονται από το Αργος.

14/12/1902 (Εμπρός, Σκριπ) :

Ο Υπουργός της Παιδείας κ. Ρώμας έχοντας μελετήσει τις προτάσεις τις οποίες είχαν υποβάλει στο Υπουργείο οι δύτες από τη Γένοβα αποφάσισε πολύ σύντομα να συμβληθεί μαζί τους. Αν μετά την απάντηση του προς αυτούς, οι δύτες ζητήσουν υπέρογκα ποσά για την εργασία τους και τα μηχανήματα τα οποία θα χρησιμοποιήσουν σκέφτεται να

υποβάλλει νομοσχέδιο στη Βουλή για να συζητηθεί το αν θα πρέπει να συμβληθεί μαζί τους.

24/12/1902 (Σκριπ) :

Το Υπουργείο της Παιδείας διαβίβασε χθες προς την ναυαγοσωστική εταιρεία της Γένοβας, αντιπροτάσεις σχετικά με τις διεξαγόμενες διαπραγματεύσεις για την ανέλκυση των αρχαιοτήτων των Αντικυθήρων. Μετά την απάντηση εκ μέρους της εταιρείας το ζήτημα θα λυθεί ταχύτατα και την προσεχή άνοιξη θα αρχίσουν πιθανώς οι εργασίες της ανέλκυσης.

30/12/1902 (Εμπρός) :

Από την Αρχαιολογική Εταιρεία εκδίδεται προσεχώς καλλιτεχνικό τεύχος στο οποίο θα δημοσιευθούν πολυτελείς φωτοτυπίες όλων των αγαλμάτων που έχουν βρεθεί στο βυθό των Αντικυθήρων καθώς και οι γνώμες που είχαν δημοσιευθεί περί του χάλκινου Ερμή ή Περσέα.

ΟΙ ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ

Εκτός από τις εφημερίδες και πολλά περιοδικά ασχολήθηκαν με το ναυάγιο και τις ανασκαφές των Αντικυθήρων. Από αυτά μελετήθηκαν τα εξής :

- 1) ΑΡΜΟΝΙΑ
- 2) ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ
- 3) ΗΛΙΟΣ

ΑΡΜΟΝΙΑ

Σε τεύχος του 1901, στις σελίδες 182-183 βρέθηκε εκτεταμένο άρθρο του κ. Δαμβέργη σχετικά με τα εξαγόμενα των χημικών εξετάσεων των αγαλμάτων των Αντικυθήρων. Συγκεκριμένα ο κ. Δαμβέργης γράφει ότι μέχρι τώρα έχουν εξεταστεί τα παρακάτω αντικείμενα και οι αναλύσεις έχουν δείξει τα εξής :

1) Υπερείσματα θρόνου πεποικιλμένου.

Το υπέρεισμα αποτελείται από μεταλλικό υπόστρωμα που περιέχει 37,4% κασσίτερο και 12,89% χαλκό και το οποίο έφερε πολύχρωμο σμαλτώδες επίχρισμα με κοιλότητες μέσα στις οποίες υπήρχαν κοσμήματα. Η πολυτέλεια των εξετασθέντων ποικιλιμάτων οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το υπέρεισμα αυτό ανήκε σε θρόνο στον οποίο καθόταν προεξέχον άγαλμα.

2) Μελανή χειρ αγάλματος από του καρπού τεθραυσμένης.

Η μελανή αυτή χειρ εξόχου τέχνης αποτελούνταν από μελανή μάζα που γέμιζε το εσωτερικό της και η οποία βρέθηκε ότι περιείχε 32,68% πυριτικό οξύ και 43,87% σιδηρομιγές οξείδιο του αργιλίου. Εκ των συστατικών αυτών της μάζας καταδεικνύεται ότι αυτή συνίσταται εκ πηλού χρησιμοποιηθέντος διά το πρόπλασμα του αγάλματος. Το επί

του προπλάσματος λεπτό σχετικά επίχρισμα βρέθηκε να περιέχει 49,2% κασσίτερο και 40,2% χαλκό.

3) Τεμάχια εκ της χάλκινης κεφαλής ανδριάντος πύκτου.

Η χημική του ανάλυση έδειξε ότι κατά 30% το αρχικό μεταλλόγραμμα έχει μεταβληθεί εις πρασινόχρουν σκωρία χαλκού ενώ οι αναλογίες των συστατικών του μεταλλογράματος είναι 95,92% χαλκός και 4,08% κασσίτερος.

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΤΕΥΧΟΣ 1900 - 1901

1)Εις τον Βυθόν των Αντικυθήρων (Σελ. 224-227)

Πρόκειται για ένα άρθρο του κ. Βυζαντινού το οποίο περιγράφει την έναρξη των εργασιών στα Αντικύθηρα. Ξεκινάει αναφέροντας το χάλκινο χέρι που είχαν βρει οι Συμιακοί δύτες και το οποίο έδωσε την αφορμή για την μετέπειτα έρευνα του μέρους εκείνου της θάλασσας. Συνεχίζει λέγοντας για την πρώτη αποστολή πλοίου στον τόπο του ναυαγίου, τις δυσκολίες που αντιμετώπισε καθώς και τα πρώτα ανασυρθέντα αγάλματα.

Εικόνα : Το άγαλμα του Νεανία που ανελκύστηκε από το βυθό των Αντικυθήρων στη σελ. 225 του συγκεκριμένου τεύχους.

Ο κ. Βυζαντινός στο άρθρο αυτό αναρωτιέται για το πότε είχαν αρπαχθεί οι αρχαιότητες και σε ποια εποχή συνέβη το ναυάγιο, που κατευθυνόταν το πλοίο και σε ποιους ανήκε. Άραγε τα αρχαία αυτά ήταν εκείνα που είχαν αρπαχθεί από τον Ρωμαίο δικτάτορα Σύλλα από την Ελλάδα για να αποσταλούν στην Ιταλία ή μήπως ανάγονται εις τον επί του Πομπηίου πειρατικό πόλεμο και επομένως είχαν αρπαχθεί από πειρατές από κάποια Ελληνική πόλη με προορισμό την αγορά της Αιγύπτου για να κοσμήσουν κάποιο μέγαρο ή επαύλεις; Ή μήπως ήταν προορισμένα να στολίσουν τον θρίαμβο Ρωμαίου τινός νικηφόρου Υπάτου; Το μόνο για το οποίο είναι σίγουρος είναι ότι το ναυάγιο αυτό έγινε κατά τους Ρωμαϊκούς χρόνους. Βέβαια φρονεί ότι αγάλματα του ναυαγίου που θα ανακαλυφθούν στη συνέχεια είναι πιθανόν να ανατρέψουν τη γνώμη του ή βέβαια και να την επιβεβαιώσουν.

Τέλος, αναφέρει και άλλα αγάλματα που βρέθηκαν τον πρώτο καιρό των ανασκαφών μεταξύ των οποίων είναι το άγαλμα του Απόλλωνα και το θαυμάσιο μαρμάρινο άγαλμα του νεανία αλλά και πολλά άλλα αρχαία αντικείμενα ενώ επίσης καταγράφει τον ενθουσιασμό και τις επευφημίες των δυτών κάθε φορά που ανέλκυαν κάτι θαυμαστό.

2/Εφηβος (Σελ. 317-318)

Είναι ένα άρθρο αφιερωμένο στο άγαλμα του εφήβου των Αντικυθήρων του οποίου ανελκύστηκε ακέραιος ο κορμός με το κεφάλι καθώς και τα υπόλοιπα μέρη του τα οποία θα συναρμολογηθούν και έτσι το άγαλμα θα γίνει πλήρες.

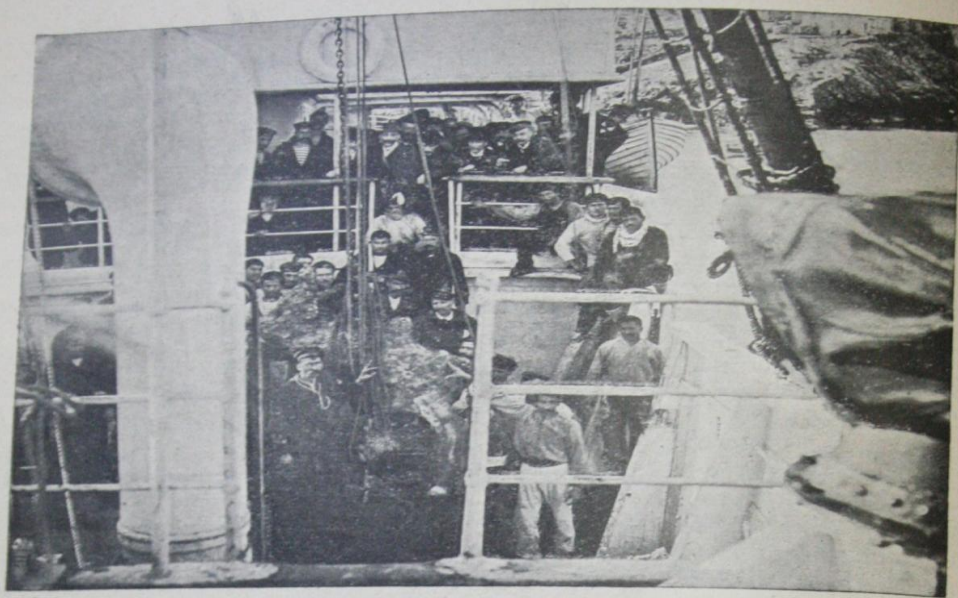
Ο κ.Καββαδίας φρονεί ότι το άγαλμα αυτό είναι έργο της 4^{ης} π.Χ εκατοενταετηρίδας ενώ ο κ. Περδριζέ της Γαλλικής σχολής, ειδικός στα χάλκινα, είπε τα εξής : *“Ο επιστημονικός κόσμος θα αιστανθεί υπέρμετρη χαρά με την αναγγελία της ανέλκυσης του θησαυρού των Αντικυθήρων. Τα αγάλματα που ήρθαν στο φως μέχρι τώρα, τουλάχιστον τα χάλκινα, δεν είναι αντιγραφα αλλά πρωτότυπα. Τουναντίον, το μαρμάρινο άγαλμα μου φαίνεται αντιγραφή και τούτο το στηρίζω επίσης επί λόγων τεχνικών. Εποχή στην οποία ανήκε το πρωτότυπο δεν δυσκολεύομαι να καθορίσω την 5^η π.Χ εκατονταετηρίδα και αν είναι ανάγκη να ονομάσω το εργαστήριο, το του Μύρωνος. Διάφορες ερμηνείες δόθηκαν για το μαρμάρινο αυτό άγαλμα. Ονομάστηκε “αποσκοπεύων” και έπειτα “πληγωμένος πολεμιστής”. Μια μόνο εξήγηση νομίζω πιθανή. Το άγαλμα προέρχεται από σύμπλεγμα το οποίο παριστά δύο παλαιστές”*.

3/Τα Αγάλματα των Αντικυθήρων (Σελ. 386-388)

Πρόκειται για ένα άρθρο του κ. Λυκούδη ο οποίος γράφει ότι δεν είναι ειδικός και δεν μπορεί να εκφέρει γνώμη σχετικά με τον χρόνο που έγινε το ναυάγιο αλλά ούτε και με το είδος του ναυαγήσαντος πλοίου. Το μόνο που μπορεί να κάνει είναι να αναφέρει ένα επεισόδιο του ταξιδιού του καθώς ήταν και αυτός παρόν σε κάποιες από τις ανασκαφές και είχε συντάξει μάλιστα και ημερολόγιο με τις εμπειρίες του και τα όσα είχε παρακολουθήσει από κοντά.

Συγκεκριμένα λέει : *“Ήταν 7 το πρωί στις 27 Φεβρουαρίου 1901. Με τον Υπουργό της Παιδείας κ. Στάη και τον γενικό έφορο των αρχαιοτήτων κ. Καββαδία σκύβαμε από το σπογγαλιευτικό προς τον σκοτεινό βυθό του ναυαγίου παρακολουθώντας την εξαφάνιση*

του δύτε. Μετά από λίγα λεπτά ο δύτες ανεβαίνει και μας αναγγέλλει ότι η περαιτέρω εργασία είναι αδύνατη αν δεν μετακινηθεί πελώριος βράχος που καλύπτει μαρμάρινο άγαλμα. Είναι ανεκδιήγητες οι προσπάθειες των ηρωικών δυτών για να προσδέσουν τον βράχο. Τελικά τον έδεσαν και το ατμοκίνητο βαρούλκο της "Αιγιάλεια" τον απέσπασε με μεγάλη δυσκολία και τον τράβηξε μέχρι την ίσαλλο. Ο κ. Στάης τότε καταλήφθηκε από την παράδοση υπόνοια ότι ο βράχος αυτός έπρεπε να εξεταστεί μήπως και η αξία του ήταν ανώτερη από ενός απλού βράχου.

Επί τῆς Μυκάλης : Ἡ ἀνέλκυσις τῶν ἀρχαιοτήτων.

Ἡ θέσις τῆς ἀνευρέσεως.

ΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ

Εικόνα : Φωτογραφίες από τον τόπο της ανεύλκυσης στην σελ. 388 του τεύχους.

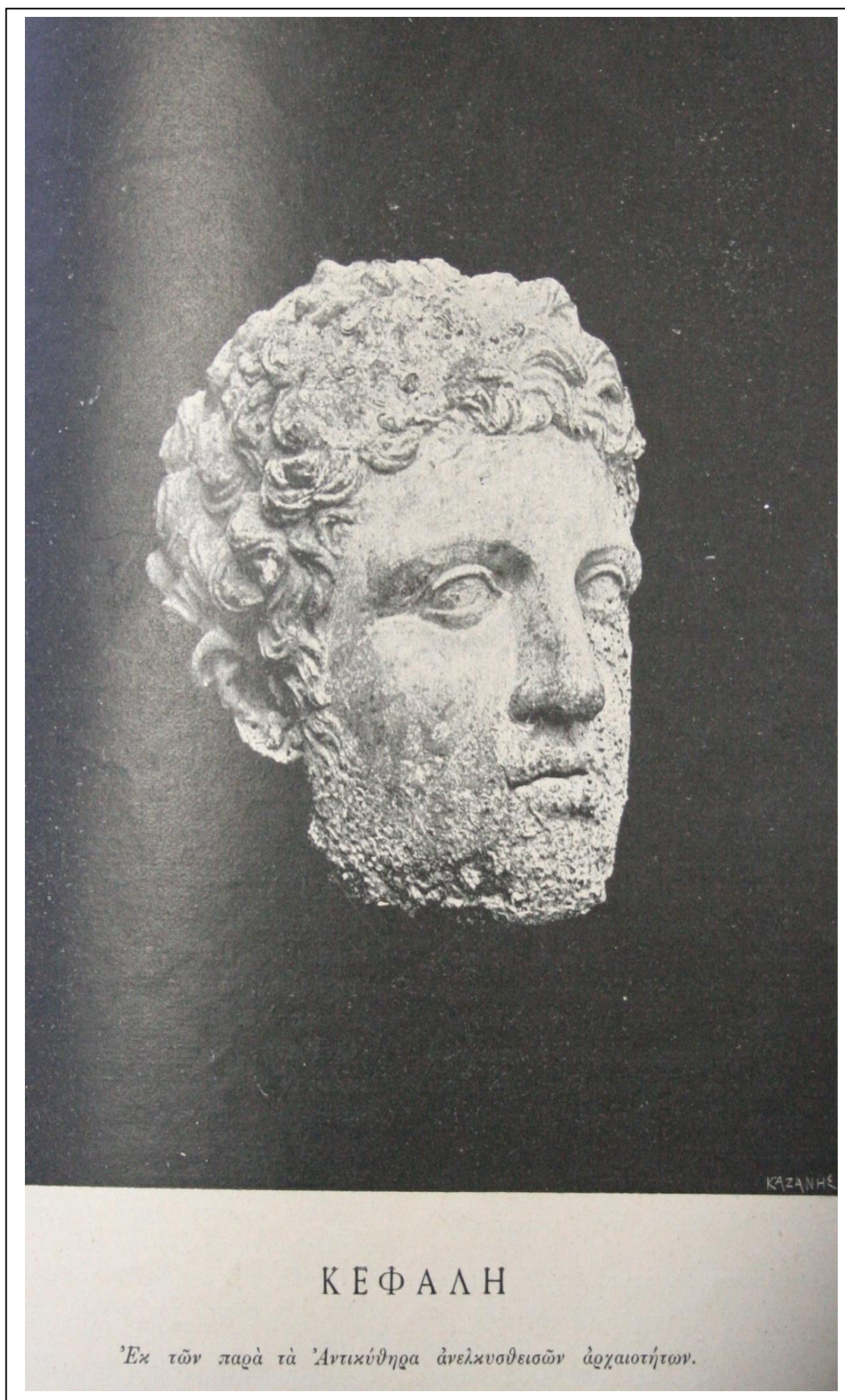
Άρχισε λοιπόν η ανέλκυση του αλλά δεν μπόρεσε να βγει έξω από το νερό καθώς θα βύθιζε την “Αιγιάλεια” και γι’ αυτό ζητήθηκε η συνδρομή του “Μυκάλη”. Παρακολουθούσαμε εναγωνίως την ανέλκυση και εγώ ευρισκόμενος στην άκρη της γέφυρας μπόρεσα να το δω πρώτος πριν ακόμη εξέλθει από το νερό και ανέκραξα “Είναι Ηρακλής, πελώριος Ηρακλής”. Σκύβοντας και ο κ. Καθβαδίας πρόσθεσε “Μάλιστα, είναι Ηρακλής, Ηρακλής αναπαυόμενος”. Μέχρι σήμερα ευτυχώς κανένας δεν αμφισβήτησε το όνομα του αναδεκτού μου κατ’ αντίθεση προς τα παθήματα των άλλων αγαλμάτων των οποίων η προσωπικότητα τίθεται υπό αμφισβήτηση κάθε μέρα”.

4) Τα εξ Αντικυθήρων Αγάλματα (Σελ. 358-359)

Είναι ένα άρθρο στο οποίο παρατίθεται η γνώμη του κ. Σβορώνου για τον θησαυρό των Αντικυθήρων, ο οποίος απασχολεί τους πάντες και κυρίως ξένους και Έλληνες αρχαιολόγους που εκφράζουν γνώμες και εικασίες σχετικά με την προέλευση των αγαλμάτων αλλά και τις μορφές τις οποίες αυτά παριστάνουν. Ο κ. Σβορώνος ο οποίος μελέτησε με προσοχή τα ευρήματα, υποστήριξε αρχικά σχετικά με το περίφημο άγαλμα του Ερμή ότι πρόκειται όντως για Ερμή και μάλιστα ρήτορα ο οποίος αγορεύει και χειρονομεί με το δεξί του χέρι. Τη γνώμη του βέβαια αυτή, κατόπιν ακριβέστερης μελέτης του εν λόγω αγάλματος, την απέρριψε υποστηρίζοντας τώρα διά πλείστον επιχειρημάτων ληφθέντων εκ της νομισματικής, αγγειολογίας, σφραγιδογλυφίας και του κειμένου του Πausανία, ότι το μεν κύριο άγαλμα δεν παριστά τον Ερμή αλλά τον Αργείο ήρωα Περσέα επιδεικνύοντα εις τους Αργείους την κεφαλή της Μέδουσας.

Το δε έτερον των χαλκών αγαλμάτων φρονεί ότι παριστάνει τον Αργείο ήρωα Διομήδη ενώ περί του πυγμάχου υποστηρίζει ότι είναι το άγαλμα του πύκτου Κρέυγα. Περί δε του κληθέντος “αποσκοπεύοντος” εικάζει ότι είναι αυτό το μνημείο το οποίο είδε ο Πausανίας εν τω θεάτρω του Άργους. Υποθέτει δηλαδή ότι παριστά τον περίφημο Σπαρτιάτη στρατιώτη Οθρυάδαν αμυνόμενο διά της ασπίδας κατά του μέλλοντος να καταφέρει κατ’ αυτού το θανάσιμο τραύμα Αργείου Περιλάου. Του τελευταίου μάλιστα τούτου το άγαλμα αναγνωρίζει ο κ. Σβορώνος σε ένα από τα μαρμάρινα αγάλματα που είχαν ανασυρθεί στα Αντικύθηρα και το οποίο παριστάνει οπλίτη μετά ρώμης επιτιθέμενο. Τέλος, περί του θαυμάσιου αγάλματος του Απόλλωνα που έχει ορθάνοιχτο το στόμα αποφαίνεται ότι παριστάνει Απόλλωνα τον κεκηνότα των αρχαίων. Ο κ. Σβορώνος είναι πεπεισμένος ότι τα αγάλματα είχαν αρπαχθεί από το Άργος κατά τους χρόνους μετά τον Πausανία.

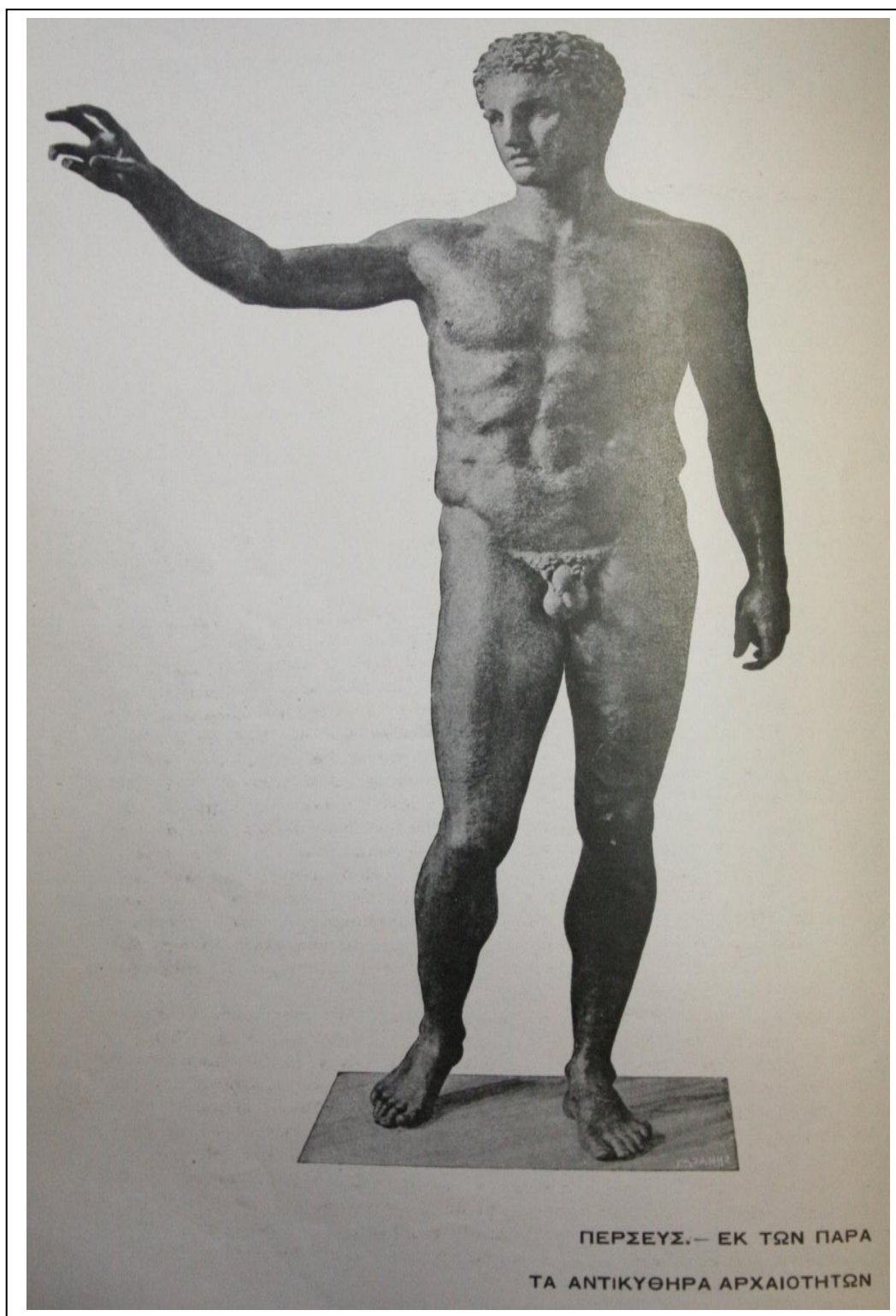
Το άρθρο συνεχίζει λέγοντας ότι ο βυθός της θάλασσας εξακολουθεί να δίνει πολύτιμους θησαυρούς, μεταξύ των οποίων τελευταία βρέθηκαν πολλά αγάλματα δυστυχώς όμως κατεστραμμένα εκτός από μια ωραία κεφαλή η οποία διατηρεί όλο το θαυμάσιο κάλλος της τέχνης της. Μεταξύ των ευρημάτων είναι και πελώριος ταύρος ακέφαλος και χωρίς πόδια που φέρει ωραίες παραστάσεις στη ράχη του, η οποία έμεινε άθικτη, καθώς και ένα πολύτιμο χρυσό ψέλλιο με έναν έρωτα κρεμάμενο στη βάση του. Κατά τον κ. Σβορώνο και τα νέα αυτά ευρήματα συνηγορούν υπέρ της εξ Άργους προελεύσεως τους.

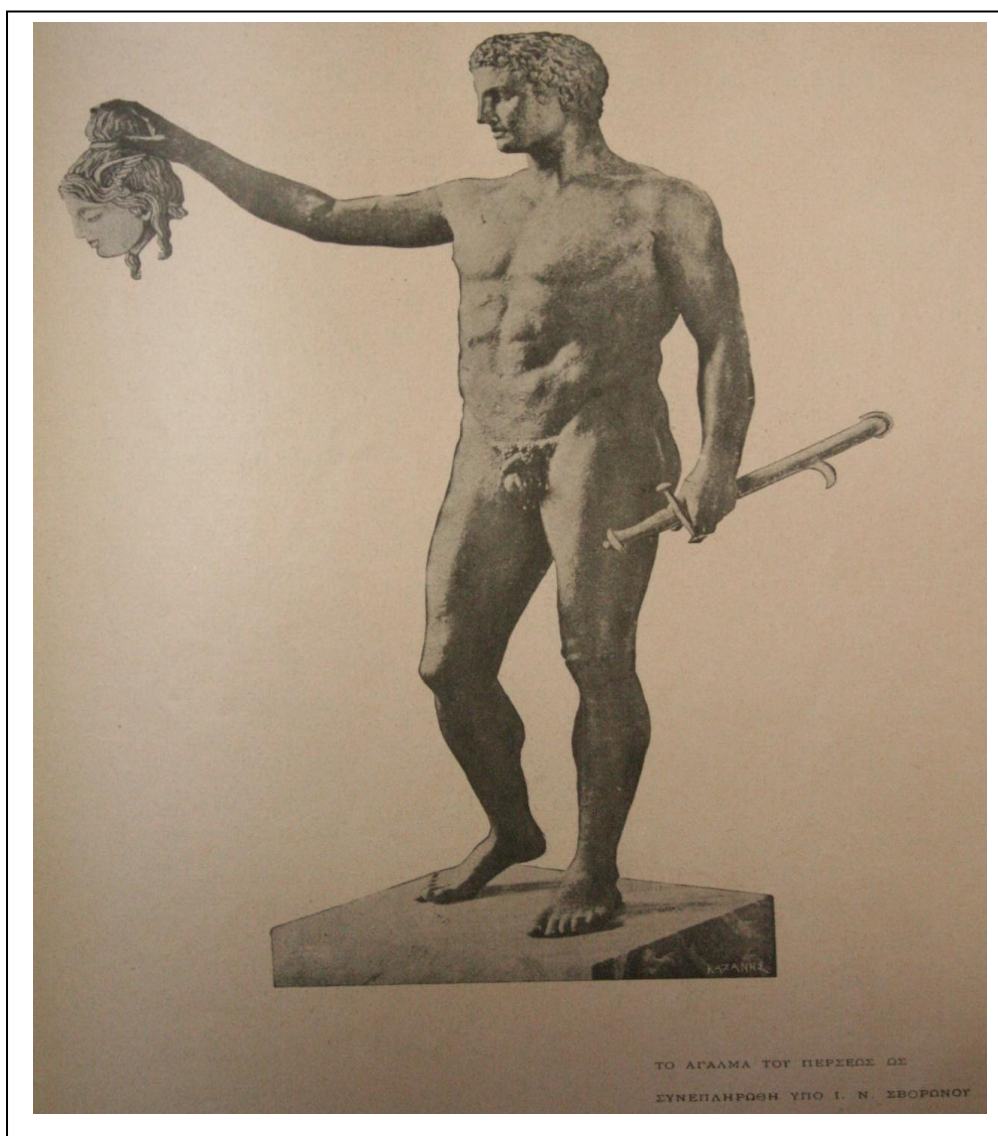
Εικόνα : Η ωραία κεφαλή που ανελκύστηκε μεταξύ των άλλων ευρημάτων από το βυθό των Αντικυθήρων στην σελ. 377 του τεύχους.

28/2/1903 (Σελ. 288)

Στο τεύχος αυτό υπάρχει η παρακάτω εξάισια φωτογραφία.

Εικόνα : Το περίφημο άγαλμα του Ερμή ή Περσέα των Αντικυθήρων.

Εικόνα : Το άγαλμα του Ερμή ή Περσέα κρατώντας το κεφάλι της Μέδουσας και το δρεπανομάχαιο του όπως αυτά έχουν προσαρτηθεί στη φωτογραφία.

Η παραπάνω εικόνα αποτελεί το περιφημότερο των αγαλμάτων των Αντικυθήρων όπως συμπληρώθηκε από τον κ. Σβορώνο, ο οποίος υποστήριξε με σειρά επιχειρημάτων ότι παριστάνει τον Αργείο ήρωα Περσέα επιδεικνύοντα την κεφαλή της Μέδουσας και κρατώντας με το αριστερό του χέρι το περίφημο δρεπανομάχαιο του. Το κεφάλι της Μέδουσας και το δρεπανομάχαιο έχουν προσαρτηθεί στη φωτογραφία.

Στο άρθρο αυτό υπάρχουν και εικόνες νομισμάτων αγγειογραφίας καθώς και δακτυλιόλιθοι που αντιγράφουν το άγαλμα των Αντικυθήρων. Οι μικρές παραλλαγές εξηγούνται εύκολα λόγω της ανεπάρκειας του χώρου τον οποίο διέθεταν οι αντιγράφωντες το άγαλμα καλλιτέχνες αλλά και από την συνήθη επιθυμία των αρχαίων να μην αντιγράφουν δουλικώς τους αρχικούς τύπους των περίφημων καλλιτεχνών. Το ίδιο σύστημα αποδείξεων εφαρμόζει ο κ. Σβορώνος και για τα υπόλοιπα αγάλματα που έχουν βρεθεί στα Αντικύθηρα.

Εικόνα : Διάφορα νομίσματα αγγειογραφίας και δακτυλιόλιθοι.

Τέλος, αναφέρεται ότι το εν Κωνσταντινούπολη Αρχαιολογικό Ινστιτούτο της Ρωσίας αναγόρευσε τον αρχαιολόγο και διευθυντή του Εθνικού Νομισματικού Μουσείου κ. Σβορώνο σε επίτιμο μέλος του. Το ίδιο έχουν κάνει και όλα σχεδόν τα Αρχαιολογικά και Νομισματολογικά Σωματεία της Ευρώπης τα οποία μάλιστα έχουν ήδη βραβεύσει δεκάκις φορές τα έργα του σε διαγωνισμούς.

ΤΕΥΧΟΣ 1903-1904

Ο Αστρολάβος Των Αντικυθήρων (Σελ. 188-189)

Πρόκειται για άρθρο του κ. Ρεδιάδη αφιερωμένο στο *Μηχανισμό των Αντικυθήρων*, τον οποίο τυχαία ανακάλυψε ο Υπουργός κ. Στάης όταν διέκρινε ένα περίεργο μηχανικό κατασκευάσμα που ήταν καλυμμένο με παχιές οστρακώδεις επικολλήσεις. Κάτω από αυτές τις επικολλήσεις βέβαια κρυβόταν ολόκληρο σύστημα οδοντωτών τροχών και ομόκεντρων κύκλων των οποίων η λειτουργία, ένεκα της φθοράς του οργάνου αλλά και του κινδύνου παντελώς αυτού καταστροφής αν καθαρισθεί, παραμένει και ίσως παραμένει και για πάντα άγνωστη. Αναφέρει ότι το κατασκευάσμα αυτό αποτελείται από τρία κυρίως τεμάχια κατασκευασμένα από χαλκό ή πιθανόν κράματος αυτού με κασσίτερο. Εξαιτίας της μακράς παραμονής του στο βυθό έχει μεταβληθεί η σύσταση του μετάλλου ενώ έχει καταστεί τόσο εύθραυστο και είναι τόσο στενά συνδεδεμένο με τις λιθώδεις επικολλήσεις ώστε ο καθαρισμός του, ο οποίος και είναι απαραίτητος, καθίσταται δυσχερής.

Συνεχίζει λέγοντας ότι επειδή δεν έχουμε κανένα άλλο τέτοιο σύστημα οδοντωτών τροχών τόσο περίπλοκο από την αρχαιότητα θα μπορούσε κανείς να το προσομοιάσει με μέρος σύγχρονου ρολογιού, αν δεν του έλειπε βέβαια παντός ίχνους ελατήριο, το οποίο θα ήταν απαραίτητο. Και αν φυσικά δεν συνοδευόταν από επιγραφές που πολύ πιθανόν είναι οδηγίες χρήσεως του, οι οποίες κατά τον κ. Σβορώνο ανάγονται στην 3^η μ.Χ εκατονταετηρίδα οπότε ρολόγια δεν υπήρχαν αλλά ούτε και τα ελατήρια είχαν εφαρμοστεί

στην ωρολογιοποιία. Αλλά ούτε και ρολόι με εκκρεμές θα μπορούσε να είναι γιατί αυτό θα ήταν αδύνατο να λειτουργήσει πάνω στο πλοίο αλλά και δεν θα συνοδευόταν από τόσο σύνθετο μηχανήμα. Επίσης, ούτε άλλο ναυτικό όργανο θα μπορούσε να είναι διότι εκτός από το δρομόμετρο του Βιτρούβιου κανένα άλλο ναυτικό όργανο δεν σώζεται από την αρχαιότητα.

Οι επιγραφές του βέβαια έχουν αναγνωσθεί εν μέρει από τον κ. Σβορώνο με τη βοήθεια και του κ. Βιλχεμ και φανέρωσαν λέξεις και όρους αστρονομικούς. Οι αρχαίοι είχαν πολλά είδη αστρικών ρολογιών και μεταξύ αυτών και τον αστρολάβο, με τον οποίο στοχεύοντας τον Ήλιο ή κάποιον αστέρα λάμβαναν το ύψος αυτού από τον ορίζοντα και με γραφικές κατασκευές έβρισκαν την ώρα εν καιρώ ημέρας και νύχτας. Εν γένει, τα όργανα τα οποία έδιναν την ώρα από το ύψος του Ήλιου ή του αστέρα λέγονταν αστρολάβοι και μεταξύ των οργάνων αυτών, τα οποία μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν και πάνω στο πλοίο, πρέπει να καταταχθεί και αυτό το περίπλοκο μηχανήμα. Οι οδοντωτοί τροχοί πιθανόν να αντικαθιστούσαν τις γραφικές κατασκευές από τις οποίες συνοδευόταν ο ελληνικός και ο αραβικός αστρολάβος. Το όργανο βρισκόταν μέσα σε ξύλινο κουτί, του οποίου σώζονται ακόμη τα ίχνη και οι διαστάσεις του μεγαλύτερου τεμαχίου που το αποτελούν είναι 16εκ πλάτος και 13εκ περίπου ύψος.

ΗΛΙΟΣ

Τα Πιθανά Συμπεράσματα περί του Θησαυρού των Αντικυθήρων (Σελ. 927-928)

Στο τεύχος της 17^{ης} Φεβρουαρίου 1951 υπάρχει ένα άρθρο/συνέντευξη του Στυλ. Εμμ. Λυκούδη στο οποίο περιλαμβάνονται τα σημαντικότερα ερωτήματα γύρω από το ναυάγιο των Αντικυθήρων. Αυτά είναι τα εξής :

1)Πόσο εικάζεται το μήκος και το πλάτος του καταποντισθέντος πλοίου και ποιος ήταν ο αριθμός του πληρώματος;

Απάντηση :

Με δεδομένα ότι :

- Οι καταποντισθείσες αρχαιότητες βρέθηκαν κατακείμενες επί του βυθού κατά χωριστές σωρούς σε ευθείες.
- Η απόσταση του πρώτου προς την ακτή των Αντικυθήρων μέχρι του τελευταίου προς το πέλαγος ανευρεθέντος αντικειμένου βρέθηκε ίση με 52 μέτρα.
- Στα μεταξύ των σωρών των αρχαιοτήτων διάκενα διαστήματα υπήρχαν οφρύδες άμμου, πλάτους 16-18 μέτρων, που αποτελούσαν τα έρμα (σαβούρα) του πλοίου.

Για τους λόγους αυτούς το μήκος του πλοίου θα ήταν λίγο μεγαλύτερο από 52 μέτρα ενώ το μέγιστο πλάτος του λίγο μικρότερο των 17 μέτρων. Είχε δηλαδή διαστάσεις δικρότου των 74 κανονιών της εποχής των Ναπολεοντείων ναυτικών πολέμων, τα οποία είχαν πλήρωμα περίπου 680 άνδρες και θα ήταν αναντιρρήτως παρόμοιο του τύπου των πεντηκοντόρων των Πτολεμαϊκών χρόνων. Ο προσανατολισμός του ναυαγίου ήταν από τη δύση προς την ανατολή, με την πλώρη του βυθισμένη στα 25 μέτρα από την ακτή του νησιού ενώ την πρύμνη 52 μέτρα παρέκει προς το ανοιχτό πέλαγος.

2)Τίνος κατηγορίας ήταν οι αρχαιότητες τις οποίες μετέφερε;

Απάντηση :

Βρέθηκαν αγάλματα διαφόρων μεγεθών χάλκινα και μαρμάρινα ως και ειδώλια κάποια αριστοτεχνικά και κομψοτεχνήματα, τα οποία δεν αποκλείεται να ανήκουν στους επιβάτες του πλοίου. Πάντως οι αρχαιότητες που είχαν αρπαχθεί με τη βία ή εξαγορασθεί ήταν των εξής κατηγοριών : Άλλα αγάλματα ήταν πρωτότυπα και άλλα αντίγραφα αυτών, άλλα είχαν αποσπασθεί από τα βάθρα στα οποία ήταν στημένα και άλλα πάλι που ήταν όχι τόσο επιμελημένης κατασκευής και είχαν φτιαχτεί για εμπορία είχαν φορτωθεί αμέσως μετά την παραλαβή τους από το μαρμαρογλυφείο. Τα μαρμάρινα αγάλματα βρέθηκαν χωμένα στη θέση όπου είχε βυθιστεί η πρύμνη, τα δε χάλκινα ως ελαφρύτερα στη θέση που είχε βυθιστεί η πλώρη μαζί με μολύβδινους κώνους βολίσεως. Βρέθηκαν και πολυάριθμα σκεύη χρήσεως του πλοίου άλλα πήλινα και μεταλλικά και άλλα αργυρά και κρυστάλλινα. Τα τελευταία βρέθηκαν εκεί που βυθίστηκε η πρύμνη καθώς εκεί ήταν κατά κανόνα τα διαμερίσματα των επιτελών ή των εύπορων επιβατών, διότι το πλοίο ήταν όχι πολεμικό αλλά εμπορικό φορτηγοεπιβατικό.

3)Δύναται να εικαστεί η ανεμολογική κατάσταση που επικρατούσε κατά τις ημέρες του ναυαγίου;

Απάντηση :

Αναντίρρητα θα επικρατούσε σφοδρός δυτικός άνεμος, πιθανώς δε ΔΒΔ (πονεντομαϊστρος). Μόνο υπό τέτοιον άνεμο θα αναγκαζόταν το πλοίο να απαγγειάσει στην ανατολική πλευρά των Αντικυθήρων, την οποία και πλησίασε στα 25 μόλις μέτρα ψάχνοντας βυθό για να αγκυροβολήσει, τον οποίο βρήκε τελικά στις 35 οργιές.

4)Ποια διεύθυνση ακολουθούσε το πλοίο πριν αγκυροβολήσει και καταποντιστεί;

Απάντηση:

Χωρίς αμφιβολία το πλοίο έπλεε από Βορρά προς Νότο, ουριοδρομούν με βορρά, με όσα και αν ειπώθηκαν ενάντια.

5)Αλλά τότε που βρέθηκε ο πονεντομαϊστρος που το ανάγκασε να αγκυροβολήσει;

Απάντηση :

Όπως είπαμε, το πλοίο κατέβαινε ουριοδρομούν με Βορρά και με αυτόν τον άνεμο παρέπλευσε την ανατολική πλευρά των Κυθήρων. Φτάνοντας όμως στο κανάλι Κυθήρων-Αντικυθήρων βρέθηκε αιφνίδια μπροστά σε σφοδρό πονεντομαϊστρο που ερχόταν από το Σικελικό πέλαγος. Αυτό είναι σύνηθες φαινόμενο εκεί και μπροστά σε αυτό βρέθηκε και ο Άγγλος πλοίαρχος που μετέφερε τις αρχαιότητες της Ακρόπολης (τα Μάρμαρα του Ελγίνου). Αυτές οι μεταπτώσεις άλλωστε βορείων ανέμων σε δυτικούς είναι συνηθισμένες τον Μάιο και γνωστές στους ναυτικούς μας ως “Πουνέντηδες της Αγίας Μαύρας”, οπότε δεν είναι καθόλου απίθανο να συνέβη το ναυάγιο κατά τον Μάιο.

6)Το πλοίο, σύμφωνα με εσάς, επιχείρησε να εξασφαλισθεί υπό την ακτή του Τσιριγότου. Το πέτυχε; Και αν ναι, πως εξηγείτε ότι παρασύρθηκε για να θυθιστεί κατασυντριβόμενο επί υφάλου που τυχόν υπήρχε υπηνέμως αυτού;

Απάντηση :

Απολύτως θα είχε εξασφαλιστεί και με αγκυροβόληση και δια προσδέσεως καλών επί των βράχων της ακτής. Ουδόλως θα είχε παρασυρθεί. Οι πρώτες αρχαιότητες που ανελκύσθηκαν στα 25 μέτρα από την ακτή αφώνως αλλ' ευγλώττως το διαλαλούν. Ούτε καν υπάρχει ύφαλος εκεί. Καθ' ημάς ο καταποντισμός επήλθε από πυρκαγιά του σκάφους και υπάρχουν πολλές ενδείξεις γι' αυτό :

- Χονδρά ξύλα του σκελετού του σκάφους διατηρούν ίχνη απανθакώσεως.
- Μεγάλοι χάλκινοι γόμφοι βρέθηκαν καμπυλωμένοι και ελαφρά κατσαρωμένοι, κάτι το οποίο μόνο λόγω πυρκαγιάς θα μπορούσε να συμβεί.
- Σκελετοί ανδρών του πληρώματος δεν βρέθηκαν εκτός από έναν άτυχο που θα ήταν κλεισμένος στο "αμπάρι της σαβούρας" ενώ όλοι οι άλλοι είχαν αποβιβασθεί στο νησί.
- Τα αμπάρια είχαν ανοίξει από κάτω και άφησαν να χυθούν οι αρχαιότητες όπως ήταν φορτωμένες σε αυτά.

Μόνο μια πυρκαγιά μπορεί να εξηγήσει αυτά τα παράδοξα.

7)Στην απάντησή σας στην ερώτηση 4 είπατε "με όσα και αν ειπώθηκαν ενάντια". Τι εννοείτε;

Απάντηση :

Φυσικά ο προσδιορισμός δρομολογίου που έγινε πριν από τόσους αιώνες θα αποτελούσε αυτόχρομα εικοτολογία. Πάντως οι αρχαιολόγοι δεν μπόρεσαν να ομονήσουν. Ένας απ' αυτούς θεωρεί ότι ο απόπλους έγινε από το Άργος με προορισμό την Κωνσταντινούπολη κατά τα έτη 328-333μ.Χ, διότι τότε ο Μέγας Κωνσταντίνος χτίζοντας τη "Βασιλεύουσα" διέταξε τη μεταφορά εκεί παντός αξιόλογου έργου τέχνης από όλες τις πόλεις. Ο Βαλέριος Στάης υποστηρίζει την αρπαγή τους από Μικρασιατικό λιμάνι για τη μεταφορά τους προς τη Δύση ενώ ο Παναγής Καβαδίας θεωρεί ότι συγκεντρώθηκαν στην Μήλο για να μεταφερθούν περαιτέρω. Άλλοι πιστεύουν άλλα και απορρίπτουν τα επιχειρήματα του Σβορώνου ότι οι αρχαιότητες προέρχονται από το Άργος και ότι είχαν φορτωθεί στην παραλία του και σε αυτήν της Κορίνθου.

8)Κατά ποια εποχή πιθανολογείται το ναυάγιο;

Απάντηση :

Ο προσδιορισμός ακριβούς ημερομηνίας είναι φυσικά αδύνατος. Υπάρχουν όμως ενδείξεις που περιορίζουν τα όρια της εποχής. Τεμάχια πολυτελούς κρεβατιού που μοιάζει με τέσσερα άλλα εντελώς παρόμοια που είχαν βρεθεί στην μικρασιατική Πριήνην του 2^{ου} π.Χ αιώνα, στην Κριμαία, στην Αγκώνα, στη Νεάπολη της Ιταλίας και προπάντων ενός που είναι νεότερο απ' όλα και είχε βρεθεί στο Μπόσκο Ρεάλε του Βεζούβιου τα τελευταία

χρόνια του 1^{ου} μ.Χ αιώνα, μας πείθουν ότι το ναυάγιο έγινε κατά τους δύο τελευταίους π.Χ αιώνες ή τον 1^ο μ.Χ αιώνα. Εκτός αυτού, το είδος των γραμμάτων που είναι χαραγμένα στις οδηγίες του μυστηριώδους “Αστρολάβου” καθώς και αυτών που υπάρχουν σε μερικούς αμφορείς του εφοδιασμού του πλοίου αλλά και σε ένα μολυβδόβουλλον σφραγίσεως εμπορεύματος εις δέμα και τέλος εις μερικές ευτελείς κεραμίδας, πείθουν ότι η εποχή του ναυαγίου δεν γίνεται να είναι νεώτερη του 1^{ου} π.Χ αιώνα.

9)Τέλος, ποια είναι η γνώμη σας, έστω και ως εικολογία, ως προς τον τόπο προορισμού του πλοίου εκείνου;

Απάντηση :

Δεν υπήρξε λιμάνι της Ευρωπαϊκής και Μικρασιατικής ακτής της ανατολικής λεκάνης της Μεσογείου, χωρίς όμως αυτό να ικανοποιεί και τους ερευνητές. Ακούστηκε βέβαια και το όνομα της Αλεξάνδρειας απ’ όπου αγοράζονταν από της εποχής των Πτολεμαίων έργα τέχνης για στολισμό. Υπήρξαν ενδείξεις ότι μια τέτοια εξήγηση δεν θα έπρεπε να κριθεί απίθανη καθώς λόγου χάρη :

- Μόνο στην Αλεξάνδρεια ναυπηγούνταν τόσο μεγάλες πεντηκόντοροι.
- Εκεί κατασκευάζονταν τα ακριβείας αστρονομικά όργανα όπως ο μυστηριώδους χρήσεως αυθαίρετα ονομασθής “Αστρολάβος”.
- Στην Αλεξάνδρεια άκμασαν ο Ήρων, ο Φιλόπονος και άλλοι μελετητές και εφευρέτες τέτοιων οργάνων.

Πάντως αν κάποιος ήθελε να θεωρήσει την Αλεξάνδρεια ως λιμάνι προορισμού των αρχαιοτήτων αυτών θα μπορούσε να σκεφτεί την εξής αναπαράσταση του δρομολογίου του καταβυθισθέντος πλοίου : Το πλοίο πιθανώς υπό πνοή μελτεμιών κατερχόταν από Βορρά προς Νότο. Μη θέλοντας να εκθέσει την αριστερή του πλευρά στο χονδρό αυτό κύμα των ανέμων και προχωρώντας ευθέως προς το νυν ακρωτήριο Κάβο-Σίδερος της Κρήτης, προτίμησε να ουριοδρομήσει προς τα Κύθηρα για να παρακάμψει εκεί το Ελαφονήσι και να παραπλεύσει εκείθεν εκ νότου την Κρήτη μέχρι την νοτιοανατολική εσχατιά της (Κουφονήσι) και φτάνοντας εκεί να βάλει πλώρη για την Αλεξάνδρεια. Θα επιμήκυνε έτσι τον πλου του αλλά θα ήταν καθ’ όλον το μήκος της Κρήτης προστατευμένο από τον άνεμο. Έφτασε όμως, όπως είπαμε, προ των Αντικυθήρων και όντας αντιμέτωπο με άστατο καιρό έκριναν ότι έπρεπε να αγκυροβολήσει στην υπήνεμη ακτή, αναμένοντας τη βελτίωση του καιρού για τη συνέχιση του ταξιδιού προς την Αλεξάνδρεια. Αλλά περί αυτού μέχρι να βρεθούνε σίγουρες ενδείξεις από πηγές ως προς την ταυτότητα των ευρημάτων, η οποία θα έλυνε τις απορίες μας, μόνο ο Θεός θα γνωρίζει την αλήθεια σχετικά με το μυστηριώδες αυτό ναυάγιο. Πάντως ακράδαντα πιστεύουμε ότι το πλοίο ναυάγησε αγκυροβολημένο κατά πάσα πιθανότητα κατόπιν πυρκαγιάς.

ΟΙ ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΤΟΥ ΖΑΚ-ΥΒ ΚΟΥΣΤΩ

Μισό και πλέον αιώνα μετά τις ανασκαφές των Συμιακών δυτών, κατά τη μεταπολίτευση, το Ελληνικό κράτος κάλεσε τον Ζακ-Υβ Κουστώ ώστε να γυρίσει μια σειρά ντοκιμαντέρ για την τουριστική προβολή της χώρας. Στο πλαίσιο αυτό ο διάσημος ωκεανογράφος ζήτησε να ερευνήσει το ναυάγιο των Αντικυθήρων.

Εικόνα : Φωτογραφίες του Ζακ-Υβ Κουστώ.

Η δεύτερη επιχείρηση στο βυθό των Αντικυθήρων άρχισε λοιπόν, στις 12 Ιουνίου του 1976 όταν η ομάδα του “Καλυψώ” επέστρεψε στον τόπο του ναυαγίου. Χρησιμοποιώντας μοντέρνες τεχνικές οι δύτες του “Καλυψώ” ήλπιζαν να βρουν συντρόφους για τα σπάνια μπρούτζινα που είχαν ανακτηθεί από τη λήθη κατά τις πρώτες ανασκαφές. Στην αποστολή αυτή συμμετείχαν και δύο Έλληνες δύτες ένας εκ των οποίων ήταν ο Λευτέρης Τσαβλέρης, τότε φοιτητής τοπογραφίας του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου.

Οι παρακάτω πληροφορίες προέρχονται από το ντοκιμαντέρ “*The Cousteau Odyssey : Diving For Roman Plunder*” σε παραγωγή του Andrew W. Solt και αφήγηση της Μελίνας Μερκούρη.

Ο Κουστώ και οι δύτες του στην έρευνα τους για τα ελληνικά μπρούτζινα αγάλματα προσπάθησαν να βρουν στοιχεία ώστε να δώσουν μια απάντηση που θα επιβεβαίωνε και θα έκανε πιο ακριβή την ημερομηνία που είχε εκτιμηθεί από τους αρχαιολόγους κατά την οποία ο *Μηχανισμός των Αντικυθήρων* βρισκόταν σε χρήση.

Φτάνοντας λοιπόν στις 12 Ιουνίου του 1976 κοντά στην απόκρημνη πλευρά του νησιού ο Κουστώ έπρεπε να πάρει ασυνήθιστες προφυλάξεις. Εκτεθειμένος στο μελτέμι, τον βόρειο άνεμο που μπορούσε να προκαλέσει καταιγίδα μέσα σε λίγα λεπτά, έδωσε οδηγίες ώστε δύο μεγάλες άγκυρες να ριχθούν στην μεριά του “Καλυψώ” που έβλεπε προς το πέλαγος. Αφού εξασφάλισε το πλοίο, με ένα ελικόπτερο απογειώθηκε για μια προκαταρκτική, από αέρος, αναγνώριση του νησιού. Το “Καλυψώ” δέθηκε επίσης και

στους βράχους της ακτής του νησιού για να είναι ακόμα πιο ασφαλές ενάντια στον απρόβλεπτο καιρό.

Βρισκόμενος λοιπόν 200 περίπου πόδια πάνω από το μέρος του ναυαγίου ο Κουστώ συζητάει με τους δύτες του πλάνο για μια συστηματική έρευνα του βυθού. Ολοκληρώνοντας ένα φωτογραφικό μωσαϊκό θα είναι δυνατόν να χαρτογραφήσουν ακριβώς κάθε πιθανό εύρημα. Υποτίθεται ότι όλα τα αντικείμενα που βρίσκονταν εκτεθειμένα στο βυθό της θάλασσας είχαν ανασυρθεί κατά τις πρώτες προσπάθειες το 1901. Με τον μοντέρνο εξοπλισμό του τώρα θα προσπαθήσει να ψάξει για τα θαμμένα κομμάτια, τα οποία οι προηγούμενοι δύτες δεν μπόρεσαν να ανακτήσουν. Σε αντίθεση με τις ανασκαφές του 1901 οι αρχαιολόγοι μπορούν πλέον να κατεβαίνουν και αυτοί κάτω και να μελετούν το βυθό.

Βουτώντας με έναν δύτε του, τον Φάλκο, βρίσκουν εδώ κι εκεί διάφορα κεραμικά και αμφορείς μέσα στην άμμο αλλά ψάχνουν κυρίως για ίχνη πράσινου χρώματος δηλαδή μπρούτζινα αντικείμενα. Αυτά τα μπρούτζινα οι εισβολείς τα έλιωναν για να κατασκευάσουν όπλα και ίσως δεν σώζονται πλέον πάνω από δύο ντουζίνες μεγάλα Ελληνικά μπρούτζινα, από τα οποία ακόμη λιγότερα θα ανήκουν στη χρυσή εποχή της Ελληνικής τέχνης του 5^{ου} και 4^{ου} αιώνα π.Χ. Τελικά βρίσκουν δύο μπρούτζινα επίπεδα κομμάτια τα οποία όταν τα φέρνουν στην επιφάνεια ο Έλληνας αρχαιολόγος Λάζαρος Κολώνας τα αναγνωρίζει ως τμήματα αρχαίων επίπλων. Η έρευνα απαιτεί λεπτότητα και προσοχή. Βουτάνε δύο φορές την ημέρα για 20 λεπτά στα 180 πόδια. Πεπεισμένος ότι και άλλα κομμάτια υπάρχουν στον βυθό, ο Κουστώ συναρμολογεί το φωτογραφικό μωσαϊκό του βυθού σαν οδηγό αναφοράς.

Για να επιταχύνει τις έρευνες του έχει φέρει μαζί του όλες τις νέες τεχνολογίες της εποχής δηλαδή εξοπλισμό αυτόνομης κατάδυσης, συσκευές υποθαλάσσιας έρευνας καθώς και μια νέα και αποτελεσματική συσκευή, έναν υποθαλάσσιο σωλήνα αναρρόφησης (the suceuse), βαριά κατασκευασμένο ώστε να αντέχει την πίεση στα βαθιά νερά χωρίς να καταρρέει. Η συσκευή αυτή λειτουργεί σαν μια ηλεκτρική σκούπα που ρουφά αντικείμενα από το βυθό της θάλασσας και τα οποία μέσα από ένα σύστημα σωλήνων τα μεταφέρει στο κατάστρωμα του πλοίου με τη χρήση πεπιεσμένου αέρα. Εκεί σουρώνονται σε ένα καλάθι-σουρωτήρι και καθαρίζονται από την άμμο. Τροφοδοτούμενο λοιπόν, από έναν συμπιεστή που βρίσκεται πάνω στο “Καλυψώ” ξεκινά τη λειτουργία του. Ψάχνουν αρκετά κάτω από το στρώμα της άμμο μήπως βρουν κάτι βυθισμένο εκεί. Επίσης, στη διάθεση τους έχουν και έναν θάλαμο αποσυμπίεσης μέσα στον οποίο μπορούν να κατεβαίνουν στο βυθό. Ο θάλαμος αυτός είναι εξοπλισμένος με μια αντλία η οποία αντί να ρουφάει, σπρώχνει την άμμο και προκαλεί την ανάδευση της ώστε να φανούν τα από κάτω στρώματα. Ο Κουστώ με τον Φάλκο κατεβαίνουν με αυτό στο βυθό παίρνοντας μαζί τους έναν χάρτη με το υποθαλάσσιο τοπίο βασισμένο στο φωτογραφικό μωσαϊκό. Σε συνδυασμό με το “suceuse” οι δύτες από την ανακινούμενη άμμο σύντομα ανακτούν ένα αυξανόμενο φάσμα αντικειμένων.

Εικόνα : Αντικείμενα στο βυθό της θάλασσας.

Βρίσκουν διάφορα μικρά αντικείμενα και αμφορείς τα οποία τοποθετούν σε ένα καλάθι προσεκτικά για να τα ανεβάσουν στην επιφάνεια. Εκεί δίνονται στον Έλληνα αρχαιολόγο Κολώνα για έλεγχο και αξιολόγηση. Όλα τα κομμάτια ανήκουν περίπου στον 1^ο π.Χ αιώνα, μια περίοδο κατά την οποία η Ανατολική Μεσόγειος ήταν υπό την Ρωμαϊκή κυριαρχία. Ο Κουστώ έχοντας παρατηρήσει κάποια πράσινα ίχνη στο βυθό είναι πεπεισμένος ότι υπάρχουν και άλλα μπρούτζινα αντικείμενα.

Στο βυθό οι δύτες εξακολουθούν να κάνουν δοκιμαστικές ανασκαφές σε διάφορα μέρη, σε μια συστηματική εξερεύνηση του τοπίου. Μέρα με τη μέρα ο σωλήνας αναρρόφησης ρίχνει συνεχώς ροές από άμμο και πέτρες στο καλάθι-σουρωτήρι. Τακτικά τα περιεχόμενα του καλάθιού ρίχνονται πάνω στο κατάστρωμα. Εκεί οι αρχαιολόγοι και τα μέλη του πληρώματος σαν τζογαδόροι που έχουν εμμονές, ψάχνουν σπιθαμή προς σπιθαμή μέσα στα συντρίμια με την ελπίδα να τους φανερωθεί κάποιος θησαυρός. Μικροί θησαυροί όντως εμφανίζονται αλλά είναι κομμάτια από σπασμένα αντικείμενα. Βρέθηκαν μάλιστα και μαρμάρινα δάχτυλα, κομμάτια από ένα μεγαλύτερο γλυπτό και άλλα πολύτιμα μικρά αντικείμενα των οποίων η χρήση είναι άγνωστη. Ο Φάλκο φέρνει στην επιφάνεια ένα πόδι και χέρι αγάλματος, κατεστραμμένα όμως. Υπάρχουν χαλαρές περιόδους κατά τις οποίες οι δύτες δεν βρίσκουν τίποτα και άλλες πάλι που ανακαλύπτονται μάρμαρα όπως ένα μαρμάρινο χέρι που προκαλεί ενθουσιασμό.

Κατά τη διάρκεια των ανασκαφών του το “Καλυψώ” βιώνει και την απότομη αλλαγή του καιρού που το αναγκάζει να σταματήσει όλες τις επιχειρήσεις θυμίζοντας τις συνθήκες υπό τις οποίες είχε συμβεί εκείνο το ναυάγιο. Οι δύτες αναγκάζονται να κόψουν τα σχοινιά με τα οποία είναι δεμένο το πλοίο στα βράχια της ακτής και να οδεύσουν προς την ανοιχτή θάλασσα, βρίσκοντας καταφύγιο στην Κρήτη, 70 μίλια μακριά. Μετά την υποχώρηση της καταιγίδας το “Καλυψώ” επιστρέφει στον τόπο του ναυαγίου και οι δύτες επαναλαμβάνουν τις έρευνες. Για λίγο καιρό βρίσκουν πολύ λίγα.

Παράλληλα, ο αρχαιολόγος Κολώνας συντάσσει έναν λεπτομερή κατάλογο με τα ευρήματα. Κομμάτι-κομμάτι οι δύτες συγκεντρώνουν μια εντυπωσιακή συλλογή αντικειμένων. Βρίσκουν επίσης μια στοιβάδα από νομίσματα τα οποία η επίδραση της θάλασσας τα έχει κολλήσει μεταξύ τους καθώς και ένα μικρό χρυσό κύπελλο το οποίο στην αρχή δεν ξέρουν τι είναι αλλά ο κ. Κολώνας συνειδητοποιεί ότι μοιάζει με τα κομμάτια ενός κοσμήματος που υπάρχει στο Μουσείο της Λευκωσίας στην Κύπρο.

Εν συνεχεία, οι δύτες ανασύρουν από την άμμο κάποια μπρούτζινα αντικείμενα καθώς και ένα απρόσμενο υπόλειμμα που ήταν κομμάτι από ξύλινο σανίδωμα. Παρά την ελπίδα του Κουστώ ότι κάποια από τα κομμάτια που έχουν βρεθεί θα ανήκουν στο ίδιο άγαλμα διαπιστώνεται ότι αυτά ανήκουν σε διαφορετικά γλυπτά. Βρίσκεται επίσης και κομμάτι μπρούτζινου κράνους καθώς και κοσμήματα και αρκετά αγγεία. Ψάχνοντας ακόμη για τα πολυπόθητα μπρούτζινα προσπαθεί να βρει κάποιο πατρόν στο φωτογραφικό μωσαϊκό αλλά μάταια. Οι δύτες ανεβάζουν ακόμα και μεγάλους βράχους στην επιφάνεια με την ελπίδα ότι αυτοί θα κρύβουν κάτι. Σε έναν βράχο μάλιστα στο βυθό βρίσκουν έναν μπρούτζινο πυγμάχο (το πρώτο μπρούτζινο αντικείμενο που βρέθηκε ανέπαφο) και έναν μπρούτζινο νεανία παρόμοιου μεγέθους καθώς επίσης ένα τετραγωνικό κουτί που ίσως ήταν βάση μικρού αγάλματος, σκουλαρίκια και έναν μικρό βραχίονα που δεν ανήκει σε κανένα άγαλμα.

Εικόνα : Δύτες επί τω έργω και σκουλαρίκια που βρέθηκαν κατά τις ανασκαφές.

Τα ευρήματα (μπρούτζινα αντικείμενα, κεραμικά, κομμάτια μαρμάρων, κοσμήματα, νομίσματα και πολλά άλλα) πακεταρισμένα σε προστατευτικά κουτιά μεταφέρονται στην Αθήνα όπου εκεί τα υποδέχεται ο Γιώργος Καββαδίας, γενικός γραμματέας πολιτισμού. Από εκεί στέλνονται στο Αρχαιολογικό Μουσείο. Στο Μουσείο ο διευθυντής κ. Γυαλούρης και άλλοι μελετητές εξετάζουν και αξιολογούν τα ευρήματα του Κουστώ ενώ συγκρίνουν τα μπρούτζινα κομμάτια των επίπλων με παρόμοια κομμάτια που υπάρχουν σε φωτογραφίες και περιγράφονται στην ογκώδη βιβλιοθήκη του Μουσείου. Σιγά-σιγά σε καθένα από τα αντικείμενα των Αντικυθήρων δίνεται η θέση του στον χρόνο.

Ο Κουστώ βλέποντας τα μπρούτζινα αγάλματα που είχαν βρεθεί κατά την πρώτη ανασκαφή παρατηρεί ότι ένα από αυτά έχει χάσει το χέρι του και ζητάει να δει τον μικρό βραχίονα που είχαν βρει με το “Καλυψώ” για να δοκιμάσει αν ταιριάζει. Ο κ. Γυαλούρης βλέποντας το θεωρεί κι αυτός πολύ πιθανό ότι ο βραχίονας ανήκει σε αυτό το άγαλμα που είχε βρεθεί νωρίτερα. Όλοι ενθουσιάζονται.

Μήνες μετά το τέλος των εργασιών, ο Κουστώ ανυπόμονος να δει την πρόοδο του Μουσείου στην αποκατάσταση των ανακαλύψεων του “Καλυψώ” επιστρέφει στην Αθήνα όπου ακούει εξαιρετικά νέα. Αν και μένει πολύ ευχαριστημένος που ο μικρός βραχίονας που βρέθηκε από το “Καλυψώ” όντως ταιριάζει στο αγαλματίδιο που είχε βρεθεί νωρίτερα, ένας σωρός από ασημένια νομίσματα αποδείχθηκε ως το πιο σημαντικό εύρημα της ομάδας του. Τα νομίσματα αυτά προέρχονται από την Πέργαμο και χρονολογήθηκαν στο 86π.Χ. Όπως λέει και ο κ. Παπαθανασόπουλος, τα νομίσματα αυτά όχι μόνο προσδιόρισαν

τον πιο πιθανό χρόνο χρήσης του *Μηχανισμού των Αντικυθήρων*, αλλά χρονολόγησαν και το ίδιο το ναυάγιο. Επαναστατώντας λοιπόν εναντίον των Ρωμαίων το 88π.Χ οι άνθρωποι της Περγάμου τιμωρήθηκαν δύο χρόνια αργότερα από τους πλοιάρχους που επέστρεψαν. Στην λεηλασία της πόλης που ακολούθησε, αγάλματα, νεόκοπα νομίσματα και άλλα λάφυρα πάρθηκαν στο Ρωμαϊκό πλοίο το οποίο σύντομα ναυάγησε στα Αντικύθηρα.

Έχοντας λοιπόν σωθεί από το ναυάγιο και τη βία της θάλασσας ακόμα ένα σύνολο θραυσμάτων έχει επιστραφεί στην ορατή κληρονομιά του ανθρώπου από το παρελθόν του. Κάποια βέβαια από τα κομμάτια είναι κατεστραμμένα και δεν επιδέχονται επισκευή, ενώ ακόμη τα μαρμάρινα αντικείμενα παραμένουν περισσότερα από τα μπρούτζινα. Τα μπρούτζινα όντας κάποτε κοινά στους δρόμους και στις πλατείες των Ελληνικών πόλεων, έχουν πλέον σχεδόν όλα καταστραφεί από έναν εχθρό πιο θανατηφόρο από τη θάλασσα, τον ίδιο τον άνθρωπο.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΡΟΧΟ ΣΤΑ ΓΡΑΝΑΖΙΑ

Τροχός :

Η παλιότερη μαρτυρία για τη χρήση του τροχού βρίσκεται σε πήλινες πινακίδες από τη Μεσοποταμία, ηλικίας 5.500 ετών. Στις πινακίδες αυτές φαίνεται, μεταξύ άλλων, ένας κεραμευτικός τόρνος με έναν τροχό, ο οποίος χρησίμευε για την κατασκευή αγγείων. Με βάση τα στοιχεία αυτά, κάποιοι επιστήμονες υποστηρίζουν ότι η αρχική χρήση του τροχού δεν σχετιζόταν με τις μεταφορές αλλά μάλλον με την κατασκευή αγγείων. Άλλοι επιστήμονες, ωστόσο, εμμένουν στην άποψη ότι ο τροχός εφευρέθηκε για την ευκολότερη μεταφορά ανθρώπων και αγαθών.

Η μεγάλη ανακάλυψη του πρέπει να άντλησε την έμπνευση από την εμπειρία/παρατήρηση κάποιου κορμού δένδρου να κυλάει και στη συνέχεια πρέπει να έγινε η ανθρώπινη προσπάθεια για μια δοκιμή. Οι πρώτοι τροχοί φτιάχτηκαν πιθανότατα από κορμούς δέντρου και η επόμενη εξέλιξη ήταν οι “φέτες” κορμού, η επεξεργασία (τρύπα στο κέντρο) και ο άξονας.

Πέντε χιλιάδες λοιπόν χρόνια πριν οι φυσικοί μιλήσουν για στατική τριβή και για ροπή αδράνειας οι άνθρωποι είχαν οδηγηθεί στη σημαντικότερη ίσως ανακάλυψη μετά τη φωτιά. Πολύ αργότερα ανακάλυψαν και τον τροχό με ακτίνες, οποίος θα οδηγούσε τις άμαξες για χιλιάδες χρόνια. Βέβαια σε κάθε περίπτωση κάποια κινητήρια δύναμη ήταν οπωσδήποτε αναγκαία.

Οδοντωτοί Τροχοί – Γρανάζια :

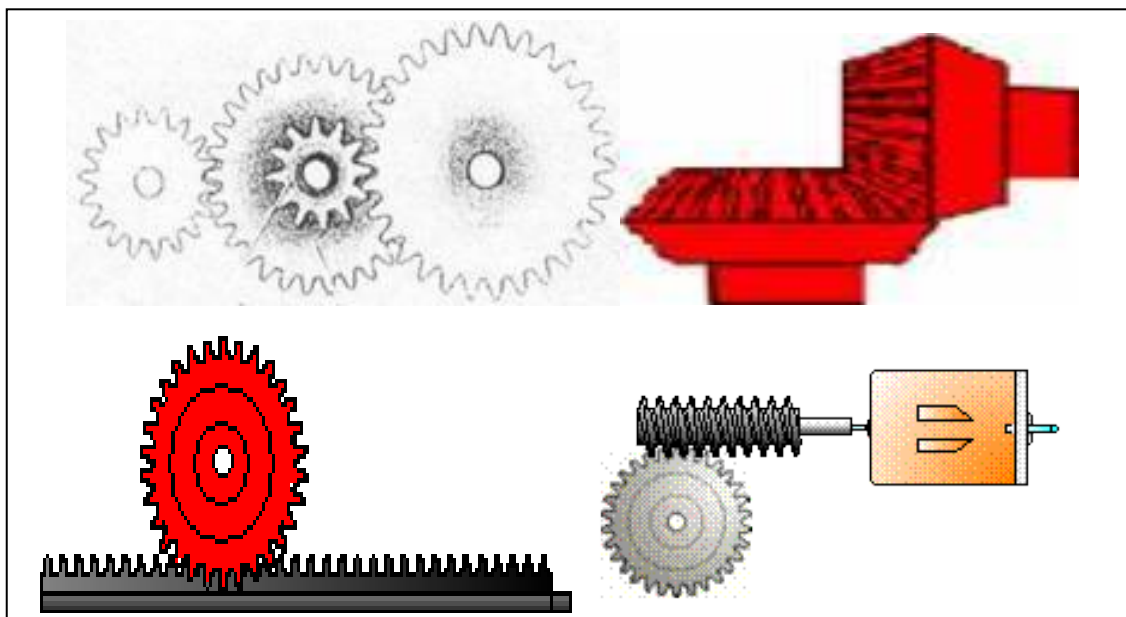
Η χρήση μηχανισμών με οδοντωτούς τροχούς ήταν αρκετά διαδεδομένη κατά την αρχαιότητα, με εφαρμογές κυρίως σε μηχανές μεταφοράς κίνησης ή μεταβολής της διεύθυνσης κίνησης. Αυτή που γίνεται με οδοντωτούς τροχούς είναι η πιο πολύπλοκη τεχνική μεταφοράς κίνησης και δεν πρόκειται μόνο για τη σύλληψη του τρόπου μεταφοράς της ισχύος αλλά απαιτείται και ιδιαίτερη ευφυΐα στη συσχέτιση αριθμών.

Στην οδοντοκίνηση χρειάζονται δύο οδοντωτοί τροχοί σε εμπλοκή, ώστε η περιστροφική κίνηση μιας ατράκτου (του κεντρικού άξονα της μηχανής), της κινητήριας, να μεταφέρεται σε μια άλλη, την κινούμενη. Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό αυτής της ευφυούς μεθόδου μεταφοράς της κίνησης βρίσκεται στη ζεύξη των τροχών, που απαιτεί πολύπλοκη χάραξη. Για να αποφευχθεί κάθε τριβή, θα πρέπει τα δόντια όταν εφάπτονται να κυλάνε το ένα πάνω στο άλλο, ώστε οι πιέσεις να είναι συνεχείς, οπότε η κίνηση να είναι ομοιόμορφη.

Η λογική της χάραξης, απαιτεί ανεπτυγμένη γεωμετρική αίσθηση, ώστε βγαίνει το συμπέρασμα ότι προϋπόθεση για την κατασκευή οδοντωτών μηχανισμών είναι η βαθιά γνώση γεωμετρίας και η δυνατότητα κατασκευών. Δεν αρκούν γνώσης πρακτικής γεωμετρίας αλλά απαιτούνται λεπτές έννοιες που στην ευκλείδεια γεωμετρία παίρνουν τη μορφή θεωρημάτων ύπαρξης.

Τα γρανάζια είναι ακριβώς αυτοί οι οδοντωτοί τροχοί που συνδέονται ανά δύο και λειτουργούν ως μηχανισμοί μετάδοσης της κίνησης και των δυνάμεων στις μηχανές. Σε κάθε γρανάζι ο μικρότερος τροχός περιστρέφεται πιο γρήγορα από το μεγαλύτερο και αυτή η διαφορά των ταχυτήτων μεταφράζεται σε διαφορά δυνάμεων : Ο μεγαλύτερος τροχός δέχεται μεγαλύτερη δύναμη. Επομένως, τα γρανάζια μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να αυξήσουν ή να μειώσουν δυνάμεις και για να αλλάξουν την ταχύτητα ή και τη διεύθυνση της κίνησης. Υπάρχουν τέσσερις διαφορετικοί τρόποι χρησιμοποίησης των οδοντωτών τροχών για τη μεταφορά κίνησης ή ισχύος.

- 1) Παράλληλοι τροχοί που εμπλέκονται ο ένας με τον άλλον.
- 2) Τροχοί εμπλεκόμενοι μεταξύ τους με τους άξονες τους σε ορθή γωνία.
- 3) Τροχός που βρίσκεται σε ζεύξη με οδοντωτό κανόνα.
- 4) Το σύστημα οδοντωτός τροχός-ατέρμονας κοχλίας όπου τα σπειρώματα του κοχλίας κοχλιώνονται στα δόντια του τροχού. Αυτό το σύστημα ανακαλύφθηκε από τον Αρχιμήδη γύρω στο 250π.Χ και το χρησιμοποίησε στις πολεμικές του μηχανές.

Εικόνα : Οι διάφοροι τύποι των οδοντωτών τροχών.

Ο Μηχανισμός των Αντικυθήρων έχει σαν βασικό χαρακτηριστικό του έναν εξαιρετικά ευφυή συνδυασμό πολλών οδοντωτών τροχών που εμπλέκονται σε παράλληλα επίπεδα και με μεγάλες διακυμάνσεις μεγεθών και οδοντώσεων.

Ο ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ

Ο Μηχανισμός των Αντικυθήρων είναι ένα αστρονομικό όργανο και για την ακρίβεια ένας αρχαίος ελληνικός μπρούτζινος μηχανισμός που αποτελεί μάλιστα την αρχαιότερη σωζόμενη διάταξη με γρανάζια. Με άλλα λόγια είναι ένας αναλογικός υπολογιστής εκπληκτικής τεχνολογίας και μάλιστα ο πρώτος υπολογιστής του κόσμου. Κατασκευάστηκε πριν από 2000 περίπου χρόνια και χρησιμοποιούνταν για τον ακριβή υπολογισμό της θέσης του Ηλίου, της Σελήνης και πιθανώς των πλανητών στον ουρανό. Για την κατασκευή του πρέπει να συνεργάστηκαν δύο μεγαλοφυΐες : Ένας άριστος γνώστης και ερευνητής της επιστήμης της Αστρονομίας και ένας ταλαντούχος τεχνίτης, με πολύ καλές γνώσεις Μαθηματικών. Παρόμοιος αρχαίος μηχανισμός δεν έχει βρεθεί μέχρι σήμερα. Έτσι, εύλογα γεννάται το ερώτημα : Τι τεχνική υποδομή υπήρχε την εποχή που κατασκευάστηκε και τι απέγινε η γνώση και η τέχνη που περιείχε;

Εικόνα : Φωτογραφίες του Μηχανισμού όπως ανακατασκευάστηκε από ειδικούς.

Η ανακάλυψη του Μηχανισμού

Η ανακάλυψη του, ανάμεσα στα τεμάχια των αρχαιοτήτων που είχαν μεταφερθεί στο Αρχαιολογικό Μουσείο μετά τις πρώτες ανασκαφές του 1901, έγινε τυχαία από τον τότε Υπουργό της Παιδείας Σπ. Στάη στις 20 Μαΐου 1902 και η πρώτη αναφορά σε αυτόν έγινε στις εφημερίδες της εποχής την επόμενη ημέρα, στις 21 Μαΐου 1902. Προσπάθησαν τότε να αποκρυπτογραφήσουν αυτόν τον Μηχανισμό που σύμφωνα με μία θεωρία, η μία όψη του λειτουργούσε περίπου σαν ένα πλανητάριο, ενώ η άλλη είχε σχεδιαστεί για να μετράει μήνες και χρόνια και να προβλέπει την πιθανότητα εκλείψεων διαβάζοντας κάποιες δυσδιάκριτες λέξεις που είχε πάνω του. Οι κατοπινοί ερευνητές διαφώνησαν σε πολλές περιπτώσεις μεταξύ τους αλλά όλοι ήταν σίγουροι ότι επρόκειτο για τον πιο σύνθετο

μηχανισμό της αρχαιότητας που χρονολογείται περίπου έναν αιώνα π.Χ ενώ τίποτα παρόμοιο δεν είχε ανακαλυφθεί σε κανένα μέρος του κόσμου για τα επόμενα 1300 χρόνια. Κανείς όμως δεν μπορούσε να πει με βεβαιότητα τι ήταν.

Ο *Μηχανισμός* ήταν συναρμολογημένος σε ένα ξύλινο κιβώτιο διαστάσεων 30εκ × 16εκ × 10εκ (περίπου όσο ένα σημερινό laptop!). Τη μπροστινή και την πίσω επιφάνεια του κάλυπταν μπρούτζινες πλάκες με ημερολογιακές ή αστρονομικές κλίμακες και δείκτες. Οι επιφάνειες αυτές προστατεύονταν από δύο επίσης ξύλινα εξωτερικά καλύμματα, στα οποία ήταν προσαρμοσμένες πυκνογραμμένες μπρούτζινες πλάκες. Περιείχε τουλάχιστον 30 συνεργαζόμενους οδοντωτούς τροχούς (γρανάζια) και η πολυπλοκότητά του είναι πολύ μεγαλύτερη από αυτήν όλων των υπόλοιπων συσκευών που κατασκεύασε ο άνθρωπος κατά την επόμενη χιλιετία.

Η τεχνολογία αυτή των οδοντωτών τροχών εξελίχθηκε στην ωρολογοποιεία που εμφανίστηκε και άνθισε τον 13ο και 14ο αιώνα. Ιδιαίτερα για το διαφορετικό γρανάζι, που αποτελεί και το πιο εντυπωσιακό εύρημα στον *Μηχανισμό*, πρέπει να αναφερθεί ότι επανεμφανίστηκε δεκάδες αιώνες αργότερα.

Οι έρευνες του Ντέρεκ Ντε Σόλα Πράις

Για πολλά χρόνια κανείς δεν ασχολήθηκε με τα οξειδωμένα μπρούτζινα γρανάζια, τα οποία έφεραν δυσδιάκριτη Ελληνική επιγραφή, ώσπου τα “ανακάλυψε” ο Βρετανός φυσικός Ντέρεκ Ντε Σόλα Πράις (1922-1983) και τα ερεύνησε με τη βοήθεια επιστημόνων απ’τον “Δημόκριτο” κατά τη δεκαετία του ‘50. Έπειτα από επίπονες μελέτες και χρησιμοποιώντας ακτίνες Χ, μόλις το 1973, διαπίστωσε ότι αποτελούσαν μέρος ενός οργάνου που χρησίμευε για τον υπολογισμό της ανατολής και της δύσης των αστερών και αστερισμών του ζωδιακού συστήματος, τις διάφορες φάσεις της σελήνης, το σεληνιακό και ηλιακό έτος και τις θέσεις των πλανητών σε συγκεκριμένες περιόδους.

Διέθετε 30 ή 32 μπρούτζινα κυκλικά γρανάζια, 27 από τα οποία κινούνταν ταυτόχρονα με την κίνηση ενός στροφείου. Όλα βρίσκονταν σε ξύλινο κουτί με πιθανότερες διαστάσεις 33 X 17 X 10 εκατοστά. Στο μπροστινό μέρος υπήρχαν δυο ομόκεντροι δίσκοι, με ενδείξεις ημερομηνίας σε σχέση με τη θέση του Ήλιου και ημερομηνία σε σχέση με τη Σελήνη. Στην πίσω όψη υπήρχαν δυο δίσκοι. Ο ένας μετρούσε μέρες του σεληνιακού μήνα και ο άλλος υπολόγιζε τις εκλείψεις της Σελήνης. Αξίζει να αναφερθεί ότι αντίστοιχοι υπολογισμοί απαιτούν χρήση αριθμών με έξι δεκαδικά ψηφία... Ο Βρετανός μάλιστα είχε προχωρήσει και σε μια ανακατασκευή του αντικειμένου της οποίας όμως η ορθότητα αμφισβητήθηκε αργότερα. Όσο δεν υπήρχε μια τεκμηριωμένη και συνολική απάντηση για το μυστηριώδες αντικείμενο, τόσο γίνονταν πιο ακραίες οι εκδοχές για τη φύση και την προέλευση του. Άλλωστε ένας από τους συγγραφείς που ενδιαφέρθηκε να μάθει για τον *Μηχανισμό* ήταν και ο περίφημος Έριχ Φον Νταίνικεν που μιλούσε για εξωγήινους.

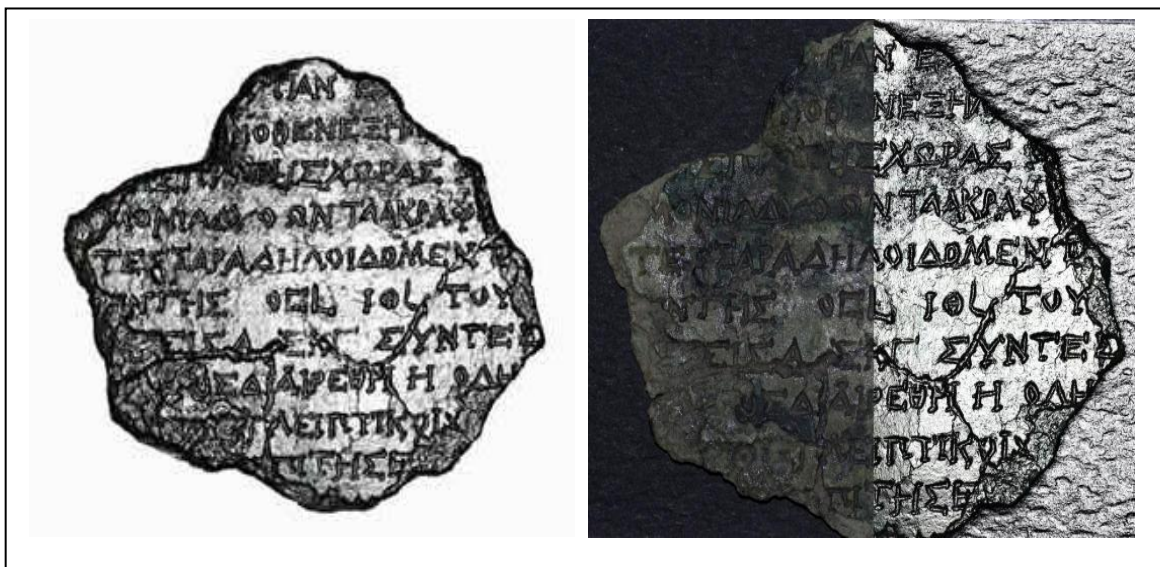
Ο Βρετανός φυσικός προσδιόρισε επίσης ότι το όργανο αυτό κατασκευάστηκε στη Ρόδο και υπολόγισε με βάση τις θέσεις των πλανητών κατά το έτος 80μ.Χ, ότι ο *Αστρονομικός Υπολογιστής* είχε κατασκευαστεί το 82π.Χ. Άλλοι υποστηρίζουν ότι κατασκευάστηκε από κάποιον μηχανικό στο εργαστήρι του φιλόσοφου Ποσειδώνιου στη Ρόδο. Ένας από αυτούς είναι ο Κικέρων (106-43π.Χ), πολιτικός και φιλόσοφος, ο οποίος είχε

επισκεφτεί τη Ρόδο κατά τα έτη 79-78π.Χ και είχε αναφερθεί μάλιστα σε έναν μηχανισμό όμοιο με αυτόν των Αντικυθήρων του Ποσειδώνιου Απαμέα (135-50π.Χ), ενός αστρονόμου, γεωγράφου και γεωλόγου που ζούσε στη Ρόδο. Συγκεκριμένα γράφει : “Πρόσφατα κατασκεύασε ο φίλος μας Ποσειδώνιος μια συσκευή, η οποία σε κάθε περιστροφή αναπαράγει τις ίδιες κινήσεις του Ήλιου, της Σελήνης και των πέντε πλανητών”.

Σημειωτέον ότι κοντά στο 500μ.Χ συναντάμε μια παρόμοια κατασκευή στο Βυζάντιο, η οποία μπορούσε να υπολογίσει με κάποιο μηχανισμό τις θέσεις του Ήλιου. Αυτό το ηλιακό ρολόι/ημερολόγιο θεωρείται, λόγω της ύπαρξης των γραναζιών, απόγονος του *Μηχανισμού των Αντικυθήρων*. Τέλος, δύο παρόμοιους μηχανισμούς, το Πλανητάριο και τη Μηχανική Ουράνια Σφαίρα, είχε κατασκευάσει ο Αρχιμήδης δυο αιώνες νωρίτερα στις Συρακούσες. Ο Μάρκελλος μετά το φόνο του Αρχιμήδη τα πήρε και τα εγκατέστησε στο ναό της Αρετής στη Ρώμη, όπου έμειναν για αιώνες. Ο Ποσειδώνιος που είχε ζήσει για ένα διάστημα στη Ρώμη ως πρέσβης της Ρόδου τα είχε μελετήσει και πιθανόν να πήρε ιδέες και να κατασκεύασε κάτι παρόμοιο.

Οι Τελευταίες Έρευνες

Τα τελευταία χρόνια οι έρευνες έγιναν, για πρώτη φορά, με τη βοήθεια πολλών ειδικών από διαφορετικά αλληλοσυμπληρούμενα πεδία και όχι από μεμονωμένους επιστήμονες, ενώ είχαν στη διάθεσή τους τα πιο εξελιγμένα μέσα. Με τη βοήθεια του μηχανισμού ψηφιακής απεικόνισης PTM Dome Hewlett-Packard, που έφτασε στην Ελλάδα από την Αμερική τον Σεπτέμβριο του 2005, φωτογραφήθηκαν με μεγάλη ακρίβεια όλα τα θραύσματα του *Μηχανισμού*, από 50 διαφορετικές διευθύνσεις. Έτσι, έγινε δυνατή η επανεμφάνιση σχεδόν σβησμένων κειμένων και στοιχείων της επιφάνειας τους που δεν είναι ευδιάκριτα ακόμα και με τα καλύτερα συστήματα συμβατικής και ψηφιακής φωτογράφισης.

Εικόνα : Η τεχνική της πολλαπλής φωτογράφισης των θραυσμάτων της εταιρείας Hewlett-Packard επέτρεψε την πιστή ανάγνωση των λεπτομερειών της επιφάνειας των θραυσμάτων. Το μικρό αυτό θραύσμα, διαστάσεων μόλις 5εκ × 4εκ., περιέχει επιγραφές αστρονομικού περιεχομένου. Για παράδειγμα στην όγδοη γραμμή διακρίνεται η φράση: “ΟΣ ΔΙΑΙΡΕΘΗ Η ΟΛΗ...”

Λίγο αργότερα, τον Οκτώβριο του 2005, η Βρετανική εταιρεία X-Tek Systems έστειλε από το Λονδίνο στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο τον πρωτοποριακό τομογράφο Blade Runner, βάρους 8,5 τόνων, μέγιστης τάσεως 450 kVolt και διακριτικής ικανότητας ενός εικοστού του χιλιοστού (50 μ m). Είναι ένα μηχάνημα που σχεδιάστηκε και κατασκευάστηκε μόνο και μόνο για τη συγκεκριμένη έρευνα, κόστους ενός εκατομμυρίου ευρώ. Ο ιδιοκτήτης της εταιρείας παθιάστηκε με το θέμα του *Μηχανισμού των Αντικυθήρων* και προσέφερε δωρεάν τον τομογράφο. Επί δύο εβδομάδες το ένα μετά το άλλο τα θραύσματα του *Μηχανισμού* πέρασαν από τη θωρακισμένη τράπεζα του τομογράφου. Η εξέταση αποκάλυψε άγνωστες πτυχές του εσωτερικού του *Μηχανισμού* ενώ διαβάστηκαν για πρώτη φορά έπειτα από δύο χιλιάδες χρόνια επιγραφές, το πάχος των οποίων δεν ξεπερνά το ένα δέκατο του χιλιοστού.

Τι έδειξαν οι Νέες Έρευνες

Τα πρώτα αποτελέσματα της νέας μελέτης, τα οποία παρουσιάστηκαν στις 30 Νοεμβρίου 2006, σε ένα συνέδριο στην Αθήνα και σε δύο άρθρα στο κορυφαίο διεθνές επιστημονικό περιοδικό Nature (31/7/2008 και 30/11/2008), είναι εκπληκτικά.

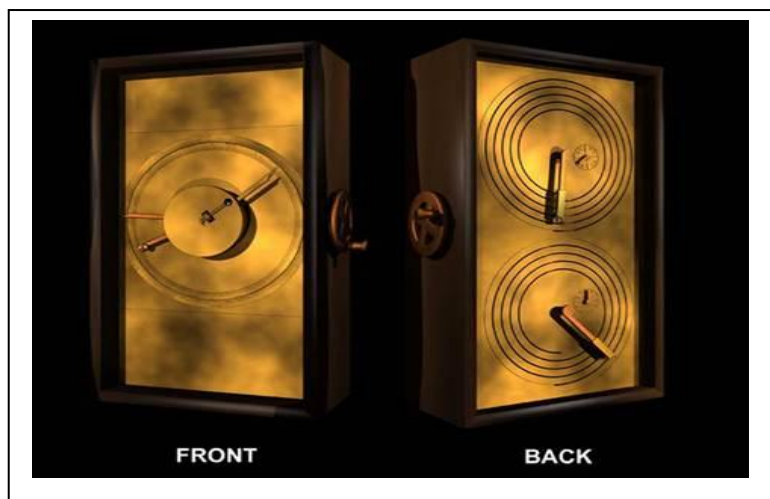
α)Πότε κατασκευάστηκε ο Μηχανισμός

Οι νέες αυτές έρευνες έριξαν κι άλλο φως στο μυστήριο. Μέχρι πρόσφατα πιστεύαμε ότι ο *Μηχανισμός* είχε κατασκευαστεί γύρω στο 90π.Χ αλλά μετά την λεπτομερή ανάλυση του με τον αξονικό τομογράφο βρέθηκε ότι φτιάχτηκε μερικές δεκαετίες νωρίτερα, δηλαδή κοντά στο 125π.Χ, ίσως στη Ρόδο. Εκείνη την εποχή μάλιστα δεν ζούσε άλλος μεγάλος αστρονόμος στον Ελλαδικό χώρο εκτός από τον Ίππαρχο, ο οποίος εκτός από αστρονόμος ήταν και μαθηματικός, γεωγράφος και μετεωρολόγος. Επίσης, στη Ρόδο έζησε και ο γνωστός Στωικός φιλόσοφος και αστρονόμος Ποσειδώνιος.

Ήταν η ίδια εποχή, από το 161π.Χ μέχρι και το 125π.Χ που ο Ίππαρχος έκανε πολλές παρατηρήσεις στη Βιθυνία, τη Ρόδο και την Αλεξάνδρεια. Στο έργο του αυτό βοηθήθηκε από μια σειρά οργάνων που φαίνεται ότι ο ίδιος είχε επιμεληθεί την κατασκευή τους και ήταν μεταξύ άλλων ο γνώμων, το ηλιοωρολόγιον, το υδρολόγιον, η στερεά σφαίρα, η διόπτρα και ο αστρολάβος. Έτσι, ο Ίππαρχος παρουσιάζεται εξαιτίας της σπουδαιότητας του πλήθους των ανακαλύψεων του ως ο κατεξοχήν δημιουργός της επιστήμης της Αστρονομίας και ως ο μεγαλύτερος αστρονόμος παρατηρητής όλων των εποχών. Ίσως λοιπόν και ο περίφημος *Μηχανισμός των Αντικυθήρων* φτιάχτηκε από αυτόν.

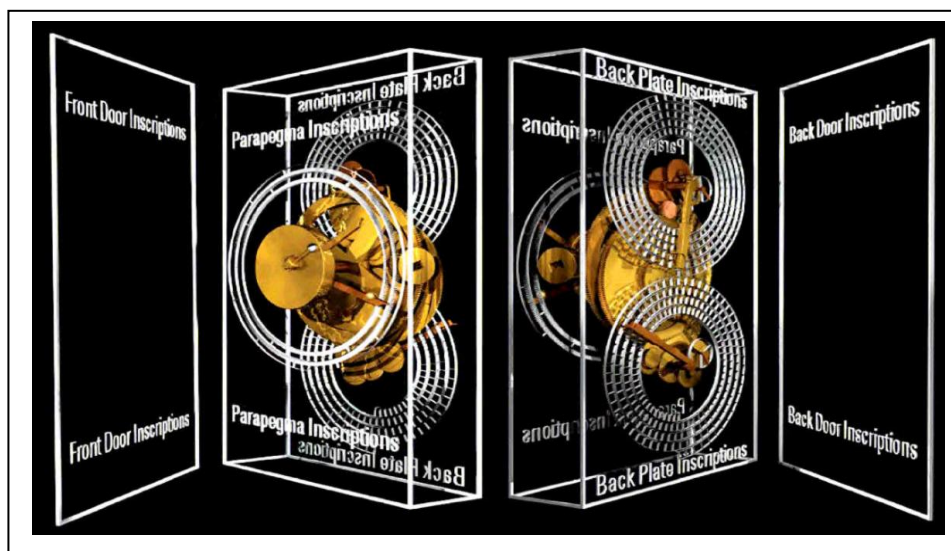
β)Περιγραφή του Μηχανισμού

Ο *Μηχανισμός των Αντικυθήρων* ήταν ένας υπολογιστής υπό την αυστηρή έννοια του όρου. Έφερε επιστημονικές κλίμακες τόσο για την εισαγωγή των δεδομένων, όσο και για την ανάγνωση των αποτελεσμάτων.

Εικόνα : Οι δύο όψεις του Μηχανισμού.

Στη μπροστινή επιφάνεια έφερε δύο ομόκεντρες κυκλικές κλίμακες. Η εξωτερική κλίμακα είχε 365 υποδιαιρέσεις και τα ονόματα των 12 μηνών στην Αιγυπτιακή γλώσσα με Ελληνικούς χαρακτήρες (ΦΑΟΦΙ, ΘΩΘ, κτλ). Η εσωτερική κλίμακα είχε 360 υποδιαιρέσεις και τα ονόματα των 12 ζωδιακών αστερισμών (ΚΡΙΟΣ, ΠΑΡΘΕΝΟΣ, κτλ).

Εικόνα : Αναπαράσταση του Μηχανισμού όπου φαίνονται οι ομόκεντρες κυκλικές κλίμακες της μπροστινής πλευράς, οι ελικοειδείς σπείρες της πίσω καθώς και τα εξωτερικά καλύμματα που έφεραν τις οδηγίες χρήσης του.

Στην πίσω επιφάνεια έφερε δύο ελικοειδείς σπείρες. Η πάνω σπείρα είχε πέντε περιελίξεις. Το συνολικό μήκος της ήταν διαιρεμένο σε 235 τμήματα, που αντιστοιχούν στους 235 μήνες της περιόδου του Μέτωνα. Τα αρχαία ονόματα 12 μηνών ήταν χαραγμένα στα τμήματα αυτά και επαναλαμβάνονταν μέχρι να συμπληρωθούν και οι 235 μήνες (19 έτη). Στον κενό χώρο, εσωτερικά της πάνω ελικοειδούς σπείρας, υπήρχε μία μικρότερη κυκλική κλίμακα, διαιρεμένη σε τεταρτημόρια. Η κάτω ελικοειδής σπείρα είχε τέσσερις περιελίξεις και το συνολικό μήκος της ήταν διαιρεμένο σε 223 τμήματα, που αντιστοιχούν στους 223 μήνες της περιόδου Σάρως. Από την αρχαία εποχή ήταν γνωστό ότι οι εκλείψεις (του Ήλιου και της Σελήνης) επαναλαμβάνονται με την ίδια αλληλουχία και τα ίδια χαρακτηριστικά κάθε 223 μήνες. Στους μήνες της περιόδου Σάρως, όπου συμβαίνουν εκλείψεις, υπήρχαν εγχάρακτα σύμβολα (Η, Σ, ΗΜ, ΩΡ). Στον κενό χώρο, εσωτερικά της κάτω ελικοειδούς σπείρας, υπήρχε μία μικρότερη κυκλική κλίμακα διαιρεμένη σε τρία τμήματα (120 μοιρών).

γ)Τι έκανε ο Μηχανισμός

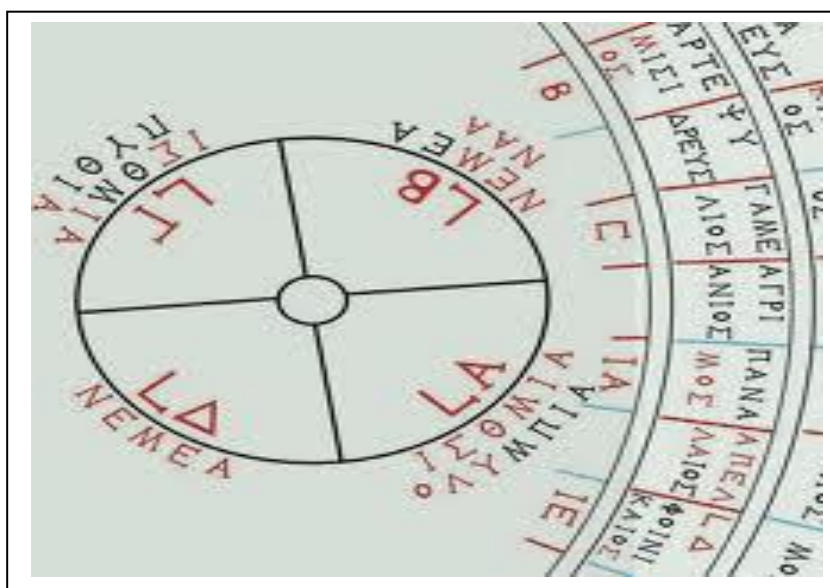
Ο Μηχανισμός των Αντικυθήρων :

- Υπολόγιζε τη θέση του Ηλίου, της Σελήνης και πιθανώς των πλανητών, στον ουρανό με μεγάλη ακρίβεια.

Εικόνα : Τμήματα της πίσω μεριάς του Μηχανισμού.

- Υπολόγιζε τις φάσεις της Σελήνης.
- Προσδιόριζε ημερολογιακά τις εποχές της σποράς και της συγκομιδής.
- Προέβλεπε εκλείψεις του Ήλιου και της Σελήνης.
- Προσδιόριζε την ημερομηνία τέλεσης των αρχαίων Στεφανιτών αγώνων δηλαδή τους Ολυμπιακούς αγώνες, τα Ίσθμια, τα Νέμεα, τα Πύθια (στους Δελφούς) και τα Νάια (στη Δωδώνη). Ο δείκτης της μικρής κλίμακας, η οποία βρίσκεται εντός της πάνω ελικοειδούς σπείρας, έδειχνε το έτος τέλεσης των αρχαίων Ελληνικών Στεφανιτών αθλητικών αγώνων. Περιφερικά της κλίμακας έχουν αναγνωρισθεί οι λέξεις “ΟΛΥΜΠΙΑ, ΠΥΘΙΑ, ΙΣΘΜΙΑ, ΝΕΜΕΑ και ΝΑΑ” ενώ εσωτερικά, σε κάθε τεταρτημόριο αναγράφονταν τα έτη του τετραετούς Ολυμπιακού κύκλου. Όλοι οι παραπάνω αγώνες ήταν Στεφανίτες, δηλαδή οι νικητές βραβεύονταν με ένα στεφάνι.

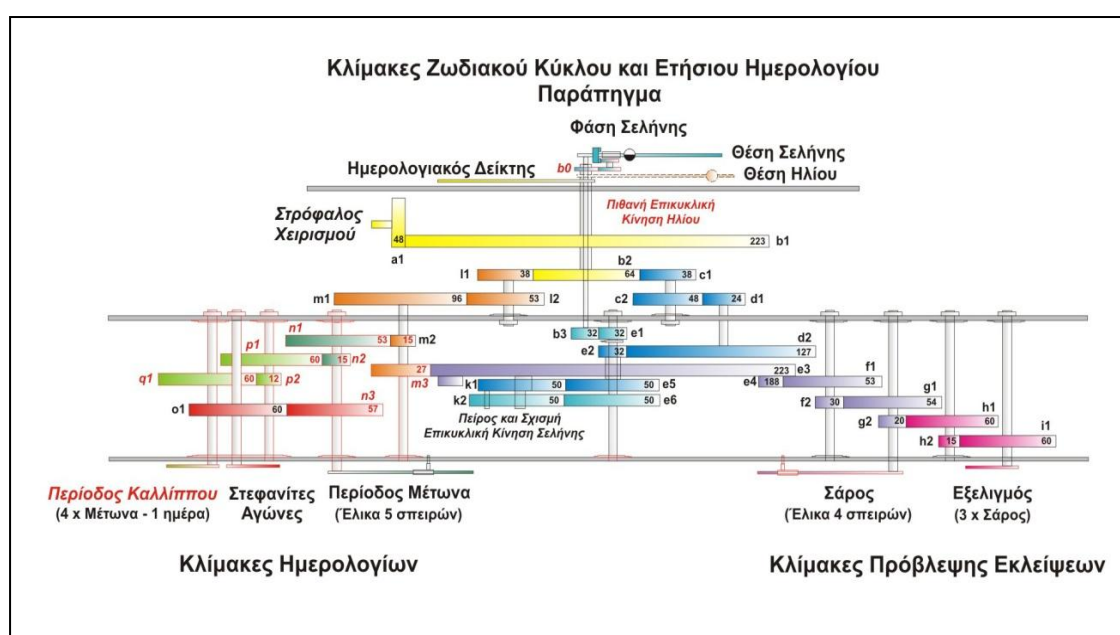

Εικόνα : Η μικρότερη κυκλική κλίμακα που υπάρχει στον κενό χώρο της επάνω ελικοειδούς σπείρας της πίσω επιφάνειας του Μηχανισμού. Διακρίνονται τα ονόματα των Στεφανιτών αθλητικών αγώνων.

δ)Πως γίνονταν οι υπολογισμοί

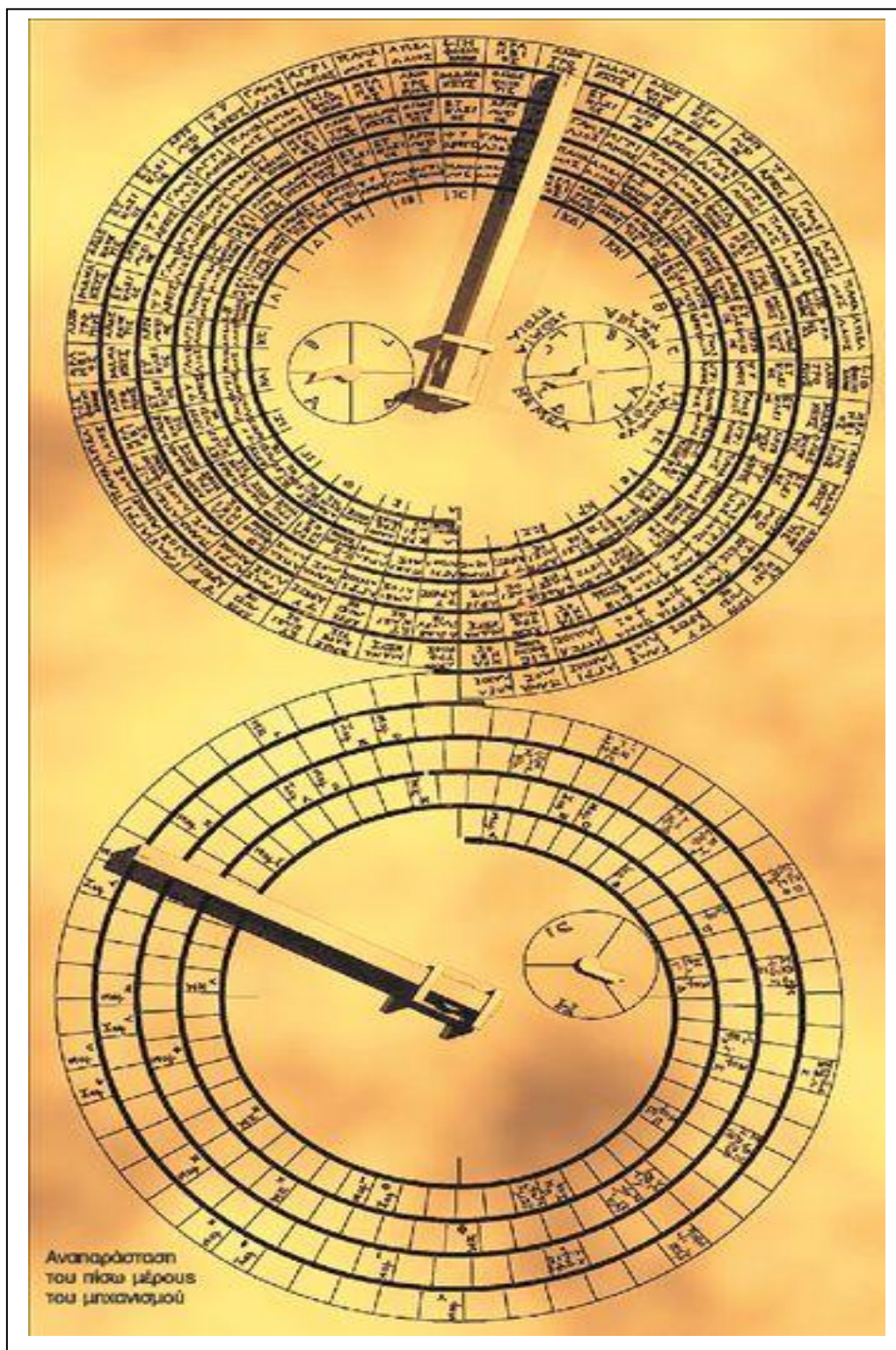
Ο χειριστής μπορούσε να επιλέξει, με τη βοήθεια ενός δείκτη, μια οποιαδήποτε ημέρα από τις 365 που περιείχε η εξωτερική ετήσια κλίμακα της μπροστινής επιφάνειας του *Μηχανισμού*, πιθανώς με ένα μικρό περιστρεφόμενο στροφέιο (μανιβέλα).

Καθώς περιστρεφόταν το στροφέιο έδινε κίνηση στους οδοντωτούς τροχούς, οι οποίοι στη μπροστινή επιφάνεια κινούσαν δύο δείκτες που έδειχναν τη θέση του Ήλιου και της Σελήνης στην εσωτερική κλίμακα της μπροστινής πλευράς που περιείχε τα 12 ζώδια (ζωδιακός κύκλος). Κάτω από την εξωτερική (ετήσια) κλίμακα, η οποία ήταν αποσπώμενη, υπήρχαν 365 οπές. Κάθε τέσσερα χρόνια ο χειριστής, μπορούσε να την αποσπάσει και να τη μετατοπίσει κατά μία οπή, λαμβάνοντας έτσι υπόψη τα δίσεκτα έτη. Στην ίδια επιφάνεια ένας περιστρεφόμενος δείκτης με ένα σφαιρίδιο στο άκρον του έδειχνε τις φάσεις της Σελήνης. Στον δείκτη αυτό έδινε κίνηση μία κορώνα (οδοντωτός τροχός κάθετος προς τους υπόλοιπους).

Εικόνα : Η διάταξη των γραναζιών του Μηχανισμού

Το στροφέιο έδινε επίσης κίνηση σε διαφορετικούς οδοντωτούς τροχούς, οι οποίοι κινούσαν δύο δείκτες στην πίσω πλευρά του *Μηχανισμού*. Ο ένας δείκτης έδειχνε σε ποιο μήνα της περιόδου του Μέτων' βρισκόταν η Σελήνη (πάνω ελικοειδής σπείρα των 235 μηνών). Η κίνηση της Σελήνης ήταν διορθωμένη ως προς την ανωμαλία που προέρχεται από την έκκεντρη τροχιά της γύρω από τη Γη με τη βοήθεια δύο έκκεντρων οδοντωτών τροχών, οι άξονες των οποίων απέιχαν 1.1mm. Ο κάτω τροχός είχε μία ακίδα (πίετρο) η οποία οδηγούσε τον πάνω τροχό εμπλεκόμενη σε μια σχισμή του. Έτσι, ο πάνω τροχός εκτελούσε μια επικυκλική κίνηση, η γωνιώδης ταχύτητα του οποίου παρακολουθούσε την κίνηση της Σελήνης στον ουρανό με πολύ μεγάλη ακρίβεια. Ο άλλος δείκτης ακολουθούσε την κάτω ελικοειδή σπείρα των 223 μηνών (περίοδος Σάρος). Όταν περνούσε από ένα μήνα που περιείχε εγχάρακτα σύμβολα, ο χρήστης, διαβάζοντας τα σύμβολα, αντιλαμβανόταν ότι επίκειται έκλειψη Ηλίου (Η) ή Σελήνης (Σ) την τάδε ημέρα (ΗΜ) και ώρα (ΩΡ).

Εικόνα : Η πίσω επιφάνεια του Μηχανισμού με τις δύο ελικοειδείς σπείρες.

ε) Το Εγχειρίδιο Χρήσης

Είναι προφανές ότι ο *Μηχανισμός των Αντικυθήρων* ήταν μία πολύπλοκη και μοναδική αστρονομική συσκευή. Έτσι, δεν είναι περίεργο το γεγονός ότι συνοδευόταν και από ένα εκτεταμένο και αναλυτικό εγχειρίδιο χρήσης στο οποίο έχουν διαβαστεί έως τώρα 3000 ελληνικοί χαρακτήρες, οι οποίοι σχηματίζουν λέξεις και προτάσεις που αναφέρονται σε αστρονομικούς, γεωγραφικούς και τεχνικούς όρους. Οι προστατευτικές πλάκες ήταν γεμάτες με επιγραφές. Το ύψος των περισσότερων γραμμάτων είναι μεταξύ 1.5 και 2.5mm και είναι χαραγμένα από έναν καλλιγράφο.

Επίλογος - Περίληψη

Πέντε ελληνικές εφημερίδες διερευνήθηκαν διεξοδικά αποσκοπώντας στη συλλογή ειδήσεων και πληροφοριών για την ανακάλυψη και ανέλκυση του Ναυαγίου και του *Μηχανισμού των Αντικυθήρων* που βρέθηκε σε αυτό. Η περίοδος που διερευνήθηκε πλήρως (για τις πέντε αυτές εφημερίδες) ήταν από το Νοέμβριο του 1900, όταν ξεκίνησε η ενάλια ανασκαφή του Ναυαγίου, μέχρι το τέλος Δεκεμβρίου του 1902. Κατά τις ανασκαφές ανασύρθηκε από το βυθό της θάλασσας το περίφημο άγαλμα του *Εφήβου των Αντικυθήρων* και τα θραύσματα του *Μηχανισμού των Αντικυθήρων*. Είναι προφανές, από τα 440 άρθρα και αποκόμματα που εντοπίστηκαν, ότι η σπουδαιότητα των ανελκυσθέντων αντικειμένων αναγνωρίστηκε αμέσως μετά την ανέλκυσή τους. Εν τούτοις, οι δημοσιογράφοι της εποχής αυτής δεν είχαν αντιληφθεί την ιδιαίτερη αξία του *Μηχανισμού των Αντικυθήρων* για την Ιστορία και την εξέλιξη της Τεχνολογίας διεθνώς.

Παράρτημα

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1900

Εμπρός 6/11/1900

Εμπρός 24/11/1900

ΠΡΩΤΟΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΘΑΛΑΣΣΑΝ

Πῶς τὸν ἀνεύρεσαν οἱ δοῦναι.
—Τὴν ἀνεύρεσαν ἐπὶ τῇ βάθῃ.
—Τὴν ἐξήγαγον διὰ τὸ μνη-
στεῖον. —Τὸ μέτρο
τοῦ Ὑπουργείου

Ὁ καθηγητὴς τῆς Ἀρχαιολογίας εἰς τὸ
Ἑθνικὸν Πανεπιστήμιον κ. Α. Οἰκονόμου πα-
ρουσικοῦντες ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παι-
δείας κ. Στάης ἀνεκοίνωσαν εἰς αὐτὸν εἰδησὶν
ὕψιστου ἀρχαιολογικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Ὁ κ. Οἰκονόμου εἶπεν ὅτι Ἕλληνας οὗτοι
ἀγαζόμενοι εἰς τὴν μετὰ τοῦ ἀκρωτηρίου
Μελέα καὶ τῶν Κηθῆρων θάλασσαν ἀνεκάλυ-
ψαν εἰς τὴν βυθὸν αὐτῆς φθάνοντα εἰς βάθος
35 ὀργυῶν σπουδαῖον ἀρχαιολογικὸν θησαυρὸν
ἀποτελούμενον ἐξ ἀγάλματων καὶ χαλκῶν ἀ-
δοιάντων, ὅτι δὲ ἐκ τῶν ἀτελῶν μέσων, τὸ
ὅποῦ εἰσέβηται, ἐν τῇ συνθήκῃ ν' ἀνεύρεται ἡ
μὴν χεῖρ ὁλόκληρον χαλκίνην, θερμοσίαν
τῆς χεῖρας, ὑπερφύεικον δὲ μέγεθος. Ἡ γὰρ πι-
θανῶς ἀνήκει εἰς τὸ ἀγαλμα τοῦ Ποσειδῶνος.

Οἰκονόμου προσέειπε ὅτι ὁ ἀρχαιολογικὸς αὐ-
τὸς πλοῦτος συληθεὶς ἐκείθεν ὑπὸ πολὺν χρόνον
καὶ ἐπὶ ποῖον ἀρχαιολογικὸν κέντρον τῆς Ἑλ-
λάδος εἰς μεμακρυμένην ἐκτασὶν, μετεφέρετο
διὰ πλοίου τὸ ὁποῖον ναυαγῆσαν εἰς τὴν θά-
λασσαν ἐκεῖθεν καταποντίσθη μετὰ τοῦ πολυ-
τίμου φορτίου τῶν...

Ὁ κ. Οἰκονόμου προσέειπε ὅτι οἱ δὲ αἱ
εἰς πρόθυμον νὰ ὑποδείκνουν ἀκριβῶς τὸ μέ-
ρος, εἰς ὃ ὑπάρχει ὁ θησαυρὸς, ἂν ἡ Κυβέρνη-
σις ὑποσχεθῇ εἰς αὐτοὺς ἰκανοποιητικὴν ἀ-
μοιβήν.

Τὴν αἰτήσιν τῶν νεύτων εὐρίσκει λογικὴν
ὁ κ. Στάης, ὁ ὁποῖος ἔσπευεν ἀμέσως χθὲς
νὰ συννοηθῇ μετὰ τοῦ κ. Βουδούρη πρὸς ἀ-
ποστολὴν πλοίου πλοῦτος εἰς τὴν τόπον τῶν
ἀρχαιολογικῶν κειμένων, μετ' ὧν τῶν ἀ-
παιτημένων ἀρχαίων καὶ μηχανημάτων.

Ἐπὶ τοῦ πλοίου δὲ ἐπιβασθεὶς ὁ γεγενη-
σθεὶς τῶν ἀρχαιοφίλων κ. Καββαδίας, ὁ κ.
Οἰκονόμου καὶ ἄλλοι ἀρχαιολόγοι.

Παρόμοια ἀρθρα βρέθηκαν :

Σφαῖρα 6/11/1900 καὶ Σκριπ 6/11/1900

ΑΙ ΕΝ ΘΑΛΑΣΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ

Ἡ ἀνεκλυσθεῖσα χεῖρ. — Ἀπό-
πλους τῆς «Μυκάλης»

Παραδόθη εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Δημοσίας
Ἐκπαιδεύσεως ὑπουργεῖον ἡ παρὰ τὰ Κύ-
θηρα εὐρεθείσα ἐν τῇ θαλάσσῃ χεῖρ.

Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἡ χεῖρ αὕτη
ἀνήκει εἰς τὸ ἀγαλμα τοῦ Ποσειδῶνος,
ὑπερφύεικον μέγεθος, ἐκράτει δὲ τρία ἄνθρωποι
ἤτις ὁμοῦς δὲν ἀνευρέθη.

Χθὲς περὶ τὸ μεσονύκτιον ἀπέπλευσεν
ἐκ Πειραιῶς τὸ ἐπιτεταγὸν «Μυκάλη»
εἰς τὴν παρὰ τὰ Κύθηρα θάλασσαν, ὅπου
δοῦται θὰ ἐργασθῇ πρὸς ἀνεύρεσιν καὶ
ἀνέκλυσιν καὶ τῶν ἄλλων ἀρχαιοτήτων, ἃς
οὗτοι παρατήρησαν εἰς τὸν βυθὸν τῆς θα-
λάσσης.

Τῆς «Μυκάλης» ἐπιβάνει πλὴν τῶν
ἄλλων καὶ ὁ καθηγητὴς τῆς Ἀρχαιολο-
γίας ἐν τῷ Ἑθνικῷ Πανεπιστημίῳ κ. Οἰ-
κονόμου, οὗ καὶ ὁ ὑπουργὸς τῆς Παι-
δείας κ. Στάης ὡς εἶχεν ἀναγραφῇ.

Τὸ ἐπιτεταγὸν θὰ ἐδηγῆσεν εἰς τὸ
μέρος ἐνθα παρατηρήθησαν αἱ ἀρχαιοτήτες
οὗ σπογγαλιστικὰ πλοῖα, ὧν ἐπιβαί-
νουσι 22 ἐργάται οἱ ἀνακαλύψαντες αὐτάς.

Παρόμοια ἀρθρα βρέθηκαν :

Εστία 23/11/1900, Σκριπ 23/11/1900 καὶ
Σκριπ 24/11/1900

Σκριπ 14/12/1900

Εστία 28/12/1900

ΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ

Εἰς τὸν ὑπουργὸν τῆς Παιδείας κ. Στάην ὑπεβλήθη μακροσκέλης ἐκθεσίς περὶ τῶν ἀρχαιοτήτων· αἰτίνας ἀνεκάλυφθησαν εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης παρὰ τὰ Κύθηρα :

Ἐν τῇ ἐκθέσει ἐκφράζεται ἡ ἰδέα μήπως ἡ ναυαγήσασα παρὰ τὰ Κύθηρα νῆὺς προήρχετο ἐκ Πελοποννήσου, Ἀττικῆς ἢ Ρόδου ἢ μήπως ἦτο ἡ νῆὺς ἐκείνη ἡ κομίζουσα τὸν περιώνυμον Κένταυρον τοῦ Ζεύξιδος τὴν ἀφαιρεθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Σύλλας μετ' ἄλλων ἀριστουργημάτων τῆς τέχνης καὶ περὶ ἧς δ' Αὐχιαγὸς ἀναφέρει ἐν Ζεύξειδι ἡ Ἀντιόχῳ, ὅτι Σύλλας ὁ τῶν Ρωμαίων στρατηγὸς ἐπὶ μὲς τὴν Κένταυρον τοῦ Ζεύξιδος μετὰ τῶν ἄλλων εἰς Ἰταλίαν καὶ ὅτι περὶ Μαλέαν κατέδυ ἡ ὁλκή οὗ ἔνεκα ἀπωλέσθησαν πάντα. Ὑπάρχει ἐπίσης ἡ ἰδέα μήπως τὰ ἀγάλματα ἦσαν προωρισμένα νὰ κομίσωσι τὸν θρίαμβον νικητοῦ τινος ὑπάτου Ρωμαίου.

Πάντα ταῦτα εἶνε ἀπλᾶ εἰκασίαι, τὸ δὲ μόνον βέβαιον εἶνε ὅτι τὸ ναυάγιον ἐγένετο κατὰ τοὺς Ρωμαϊκοὺς χρόνους καὶ ἐπιστῶθη τοῦτο ἐκ τῶν σκευῶν τοῦ ναυαγήσαντος πλοίου καὶ ἰδίᾳ ἀγγείων.

Ἐνεκα τῆς ὥρας τοῦ ἐτους αἱ ἐργασίαι βαίνουσι μετὰ πολλῆς βράδύτητος, ἐπεὶ δὲ μόνον μετ' ἡγεμνίαν ἀκράν εἶνε δυνατόν νὰ ἐργασθῶν οἱ δῦται καὶ εἰς βάθος μάλιστα 35 ὀργυῶν. Ἐν τσοῦτω κατωρθώθη νὰ ἐξαγῶσι μέχρι τοῦδε τὰ ἑξῆς :

Τρία μαρμάρινα ἀγάλματα ἐφθάρμενα δυστυχῶς ἐκ τῆς ἐν τῇ θαλάσῃ διαμονῆς.

Κεφάλῃ ἐκ χαλκοῦ θαυμασίως καὶ τελείως ἐξεργασμένου.

Ποῦς χαλκοῦς μέχρι τοῦ γόνατος σωζόμενος μετὰ πεδίλου καὶ ἱμάντων· ἀνήκει εἰς ὑπερφυσικοῦ μεγέθους χαλκοῦν ἄγαλμα.

Ποῦς χαλκοῦς ἀπὸ τοῦ ἀστραγάλου σωζόμενος θαυμασίας τελειότητος.

Δύο χαλκᾶ χεῖρες ἀνήκουσαι εἰς ὑπερφυσικοῦ μεγέθους χαλκοῦν ἄγαλμα.

Κοσμήματα χαλκᾶ τῆς τριήρους τῆς ναυαγίας.

Περὶ ἑργος χαλκῆ ναυμάχου σπάθη.

Τεμάχια χαλκοῦ, ἱμάντιον καὶ τεμάχια διὰ φορῶν ἀγαλμάτων.

Ἐκεῖνο ὅμως ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ πολυτιμότερόν τῶν εὐρημάτων καὶ ὅπερ θέλει εἶνε ἀληθῶς μοναδικὸν κόσμημα τοῦ Μουσείου εἶνε μαρμάρινον ἄγαλμα νεανίου ἀποπτεῦον. Ἐπὶ τῆς ὄλης ἐξωτερικῆς μορφῆς θαυμάσιως ἀπεικονίζεται ἡ ψυχικὴ τοῦ νεανίου διάθεσις καὶ μακρόθεν θεωμένου πρᾶξιν τινα τελευτήσαν. Τὸ μὲν σῶμα εἶνε τελείως ἐκτεθειλόμενον ἢ δὲ φυσικότης τῆς θέσεως τοῦ σώματος ἐκπληκτικῶς τελεία.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε :-

ΑΙ ΕΝ ΚΥΘΗΡΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ
ΑΝΕΛΚΥΣΙΣ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ

ΧΑΛΚΟΥΝ ΑΓΑΛΜΑ ΤΟΥ ΕΡΜΟΥ

Οἱ ἐν Κυθήροις ἀποσταλέντες ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας ἐπιθεωρηταὶ ἀνέφερον σήμερον τηλεγραφικῶς ὅτι οἱ δῦται κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας κατώρθωσαν νὰ ἐργασθῶν εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης καὶ νὰ ἀνελκύσων ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα ἀληθῶς σπουδαιοτάτης ἀξίας. κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἀρχαιολογικοῦ κόσμου.

Ἀνεσύρθησαν διάφορα τεμάχια μαρμάρων, δυστυχῶς ὅμως καταστραφέντων ὑπὸ τῆς μεταλλούχου φύσεως τοῦ πυθμένος.

Ἀνεσύρθησαν ἐπίσης δύο χεῖρες χαλκαὶ θαυμασίως διατηρούμεναι, ἐξ ὧν ἡ ἑτέρα εἶνε χεὶρ πυγμαίου, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ διακριτικοῦ σημείου τῶν ἱμάντων ἅτινα φέρει.

Ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερον πάντων τῶν ἀνευρεθέντων εἶνε ἓν ἄγαλμα χαλκοῦν ὑπερφυσικοῦ μεγέθους εἰς πέντε τεμάχια διηρημένον. Κατὰ τὰς πληροφορίας τῶν κ.κ. ἐπιθεωρητῶν, τὸ ἄγαλμα τοῦτο παριστᾷ τὸν Ἑρμῆν, κατ' ἄλλους δὲ τὸν Ἀπόλλωνα, εἶνε δὲ ἐξαιρετοῦ τέχνης.

Κατόπιν τούτων τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας δι' ἐγγράφου τοῦ ἐζήτησε ν' ἀποσταλῇ εἰς τὸ μέρος τοῦτο ἐν πολεμικὸν πλοῖον, διότι οἱ δῦται δυσκόλως ἐργάζονται ἀνεῦ τῆς παρουσίας τοῦ πλοίου, ὡς παρέχοντος πάντα τὰ μέσα διὰ τὴν ἀνέλκυσιν τῶν βαρέων ἀντικειμένων.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν θὰ διατάξῃ τὴν «Σύρον» ὅπως καταπλεύσῃ πάραυτα εἰς Κύθηρα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Παρόμοια ἀρθρα βρέθηκαν :

Εμπρός 29/12/1900 καὶ Σκριπ 29/12/1900

Εμπρός 16/1/1901

Εστία 19/1/1901

ΑΙ ΚΥΘΗΡΑΙ' ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΙ ΕΥΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΑΚΟΜΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΘΑΛΑΣΣΑΝ ΘΑ ΚΑΤΑΚΕΡΜΑΤΙΣΘΕΙΝ!

Τί μᾶς εἶπεν ὁ κ. Κρητικὸς

Χθὲς ἀφίκετο ἐκ Κυθήρων ὁ ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας ἀποσταλὲς κ. Γ. Κρητικὸς, ὅπως ἐπιστατήσῃ εἰς τὴν γινομένην ἐργασίαν πρὸς ἀνέλκυσιν τῶν ἀρχαιο-λογικῶν θησαυρῶν τῶν ἀνακαλυφθέντων εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης.

Ὁ κ. Κρητικὸς ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τεμάχιον ξύλου ἀνήκοντος προφανῶς εἰς τὸ βυθισθὲν πλοῖον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἦσαν αἱ ἀρχαιότητες, μᾶς εἶπε δὲ, ὅτι μίαν ἡμέραν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του οἱ ἐργαζόμενοι ὑπὸ τὴν θαλάσσαν ἐργάται ἐξήγαγον δύο πόδας χαλκοῦς, ὡς τοὺς ἀποσταλέντας ἤδη ἐνταῦθα, ἀλλὰ καλλίτερον διατηρουμένους. Ἐπίσης ἐπὶ τῆς «Σύρου» μετεφέρθησαν διάφορα ἄλλα μαρμάρινα τεμάχια ἀγαλμάτων.

Εἰς τὸ βάθος ὅμως τῆς θαλάσσης φαίνεται, ὅτι ὑπάρχει πλοῦτος ἀρχαιολογικῶν ἀντικειμένων, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλα μὲν ἔχουν συνενωθῇ μετὰ τοῦ ἐδάφους καὶ ἀπετέλεσαν σκληρότατον πέτρωμα, ἀλλὰ δὲ εἶνε διεσκορπισμένα τῆδε κάκεισε εἰς τὸν βυθὸν καὶ ἀνευρίσκονται ὑπὸ τῶν δυτῶν.

Καὶ τῶν τελευταίων μὲν εἶνε εὐκαλωτάτη ἢ ἀνέλκυστις, ἀλλὰ διὰ τὰ πρῶτα θὰ χρειασθῇ νὰ κομματιασθῶν καὶ ν' ἀνέλθουν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν κολοβωμένα!

Δυστυχῶς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης εἰς τὸ μέρος τοῦτο εἶνε 35 ὀργυίων καὶ εἰς αὐτὴν ποτε ἐξέτασις τοῦ μέρους πᾶρ' εἰδημόνων εἶνε ἀδύνατος, δυσκολώτατον δὲ νὰ γείνωσιν ἐργασίαι ἐν αὐτῇ.

Οὕτω τὰ σπουδαιότατα ταῦτα εὐρήματα, ἀρῶν ἐφείσθησαν αὐτῶν οἱ αἰῶνες, εἶνε τώρα καταδικασμένα εἰς τὴν πεινὴν τῆς ἀποσυνθέσεως.

Αἱ ἐργασίαι τῶν δυτῶν ἐξακολουθοῦσιν ὅσῳκις τὸ ἐπιτρέπει ὁ καιρὸς, ἀλλὰ μετὰ παλλῆς δυσκολίας ἔνεκα τοῦ μεγάλου βάθους.

Τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἐντὸς τῆς παρούσης ἐβδομάδος θὰ διατάξῃ ὅπως καταπλεύσῃ εἰς Πειραιᾶ ἢ «Σύρος», κομίζουσα τὰς μέχρι τοῦδε ἀνακαλυφθείσας ἀρχαιοτήτας.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

Ο ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ

Βεβαίως δὲν ἀποκλείεται ἡ ἐνδοιασμίας ὅτι ἐνδεχόμενον πολλὰ τῶν προγονικῶν κειμηλίων, τῶν εἰς τοὺς βυθοὺς τῶν Ἀντικυθήρων, νὰ τεραχίζωνται κατὰ τὴν ἀνέλκυσιν.

Τοιαύτην ὑπόνοιαν γυνῶς κυρίως τὸ ὅτι ἐξάγονται ἐκεῖθεν χεῖρες καὶ πόδες ἀγαλμάτων καὶ οὐχὶ τόσοι κορμοί.

Ἵποτίθεται δηλαδὴ, ὅτι ἐ μέγας σωρὸς τῶν ἀρχαίων κειμηλίων συνεπλήχθη εἰς μίαν ἀδιαχώριστον μάζαν, σκληρὰς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ συστάσεως, ἔνεκα τῶν μαλακίων, τῆς ἰλῦος, τῶν κοραλαιοειδῶν καὶ παντὸς εἶδους ζωοφύτων. τὰ ὅποια συνεκόλλησαν ἐπ' αὐτῶν οἱ μακροὶ αἰῶνες. Διὰ τοιαύτης ὑποθέσεως ἐξηγεῖται εὐχερῶς, ὅτι τὰ ἄκρα τῶν ἀγαλμάτων ἀπέμειναν κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκτὸς τοῦ ἐναγκλισμοῦ τοῦτου τῶν ζωοφύτων, τὰ ὅποια προσεκόλλησαν συμπαγέστερον τοὺς κορμούς, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἀποσπῶνται εὐκολώτερον.

Ἀλλὰ ταῦτα πάντα εἶνε ὑποθέσεις καὶ ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων τούτων στηρίζεται ἡ ἐξηγήσις εἰς τὴν δημοσιότητα πρότασις, ὅπως ἐγκαταλειφθῶν αἱ ἐργασίαι αὐταὶ εἰς ἀπώτερον μέλλον, διὰ νὰ γίνῃ ἡ ἐκκακρὴ τοῦ σκοτεινοῦ καὶ ἀνηλίου πυθμένος τεχνικώτερον καὶ ἐπιστημονικώτερον.

Κατὰ τῶν ὑποθέσεων ἑμῶς τούτων ἐνταύρου ἀπὸ τῶν γεγονότων. Ἄν ἦτο ἀδύνατος ἡ ἐξαγωγή τῶν ἀγαλμάτων ἀκεραίων. ἐν ταῦτα, σωζόμενα ἀκεραία ἐν τῷ πυθμένει, ἐθαύοντο κατὰ τὴν ἐργασίαν τῆς ἀνέλκυσσεως καὶ χάριν ταύτης ὑπὸ τῶν δυτῶν, ἢ ἐμκρούετο ἢ θῆε αὐτῶν τὸ πρίσκατον τῆς φθορᾶς, ἐνῶ, ὅπως τοὐναντίον, πλὴν τοῦ ἄκρου τοῦ μακμαρίνου ἀγάλματος τοῦ ἀποκοπέντος, ἔλα τὰ ἄλλα τεμάχια, μαρμάρινα καὶ χαλκᾶ, καὶ κατὰ τὰ σημεῖα, καθ' ἃ εἶνε ἀποσπασμένα τοῦ κορμοῦ, φέρουν τὴν ἰσχὺν τῆς ἀποκοπῆς ἀπὸ μακροῦ χρόνου.

Ἐπειτα, εἰν οἱ δυτῆς μόνον ὀραβόντες τὰ ἀγάλματα ἠδύνατο νὰ τὰ ἀνασφύρουν, δὲν ἐξηγεῖται τότε ἡ ἀνέλκυστις τοῦ Κιν. κύρου, ἀγάλματος ὑπερφυσικοῦ μεγέθους, ὅπως ἀκεραίου, τοῦ ὁποίου τῆσον ἦτο τὸ βάρος, ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀνέλκυσθῇ, ἀνὰ τῆς ἰσχύος—διότι, ὡς γνωστὸν, χάρτις εἰς τὴν Ἀρχιμήδην, κάτω αὐτῇ, πᾶν ἀντικείμενον ἐντὸς τοῦ ὕδατος ἀποβάλλει ἴσον πρὸς τὸ βάρειον αὐτοῦ ὕδατος—εἰδήσεως δὲ νὰ συμπυκνωθῇ ἐνδοκλήσειον μέχρις ὅσα ὅσοις αἰτιατοῦ τῶν Ἀντικυθήρων.

Ἀλλὰ καὶ ἐν δευτέρῳ πρὸς στιγμήν εἰ πολλὰ ἀγάλματα ἀποτελοῦν μίαν ἀδιαχώριστον μάζαν συμπαγῆ, πῶς εἶνε δυνατόν νὰ γίνῃ ἡ γλυπτικὴ αὐτῆς ἐργασία ἢ καλλιτεχνικὴ αὕτη ἐργασία τῆς ἀποχωρίσεως αὐτῶν διὰ τῆς σφίξης εἰς τὸ ἐλαττωμένον βάθος 35 ὀργυίων, μεταδεδωμένον εἰς αὐτοσχέδιον ἀτελίτι, ὅπου ἀμυδρῶς διεκτεθῶν αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες, καὶ ἐπου ὑπὸ τὴν τρομῶν ἀτμοσφαιρικῆν πίεσιν μάλιστα ἐν μόνον τῆς ὥρας λιποτὴν δύναται νὰ ἐργασθῇ ὁ δυτῆς.

Ἦν ἴσου δὲ δυσχερὲς—διὰ νὰ μὴ εἰπωμεν τὸ ἀκριβὲς, δηλ. ὅτι εἶνε ἀπολύτως ἀδύνατος—θὰ ἦτο ἡ ἐπιχειρήσις λαβεῖν τὴν καὶ ἀποχωρίσεως ἀπὸ τοῦ πυθμένος ὀλοκλήρου τοῦ πελωρίου ἔγκου τῆς συμπαγοῦς μάζης τῆς περιεχούσης τὸ βυθισθὲν πλοῖον τῶν ἀγαλμάτων, ὅπως ταῦτα ἀποσπασθῶσι κενῶν ἐντὸς τοῦ γένους.

Καὶ ἐν δὲ τοιαύτῃ ἀπόστασις ἦτο βυνηκὴ, δὲν γνωρίζομεν, ἡμῖς τοῦλάχιστον, κενὴν ἐν τῷ κόσμῳ σκῆρος, τοῦ ὁποίου οἱ ἐκωτίδες θὰ ἠδύνατο νὰ βυτιάζουν τὸ βάρος τοῦ ἔγκου τοῦτου, ἐξαγόμενου ἐκ τῶν ὑδάτων.

Ἀλλ' ὅπως δηλοῖται, ἐπὶν περιπεσέτωι ἐργαζόμενοι ὑπερβολῶς, τότεν ἀπολεστέρα βεβαίως θὰ εἶνε ἡ ἐργασία καὶ ὀλοκλήτως ὁ κενός τῆς βλάτης τῶν ἀρχαίων κειμηλίων.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

ΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ

Ἡ ἐπίσκεψις εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς παιδείας

Οἱ διευθύνται καὶ μαθηταὶ τῶν ξένων ἀρχαιολογικῶν σχολῶν καὶ πολλοὶ ἀρχαιολόγοι καθ' ἑκάστην προσέρχονται εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς παιδείας ἀποθαυμάζοντες τὰ ἀριστουργήματα τῶν ἀνελευσθέντων ἐκ τοῦ βυθῶ τῆς θαλάσσης τῶν Κυθήρων καὶ ἰδίᾳ τὸ ὑπερφυσικὸν ἄγαλμα τοῦ Ἑρμοῦ. Τὸ ἄγαλμα τοῦ ο ἔχει τοποθετηθῇ ἐπὶ βήθρου. Οἱ ὀφθαλμοὶ εἰσιν ἐκ μίγματος, διατηροῦν δὲ ὅλην τὴν ζωρότητα. Ἡ δεξιὰ χεὶρ εὐρέως τεταμένη ἔχει τοὺς δακτύλους ἐλαφρῶς ἀποκλίνοντας πρὸς τὰ ἔσω τῆς παλάμης, ἐνῶ ἡ ἀριστερὰ φέρεται καθέτως πρὸς τὸν μηρόν.

Ὁ Ἑρμῆς οὗτος κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἀρχαιολόγων κατασκευάσθη πρὸς τοῦ ἀγνώστου καλλιτέχνη ὑπὸ τὴν ἐμπνευσιν τῆς ἀθανάτου τέχνης τοῦ Πραξιτέλους. Ἡ ἐποχὴ τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ ἀνάγεται εἰς τὸν 4ον π. χ. αἰῶνα.

Ἀρχαιότερον τοῦ Ἑρμοῦ φαίνεται τὸ ἄγαλμα τὸ περικτῶν ἐφῆβον ἔχοντα τὸ στόμα ἀνοικτόν. Τὸ ἄγαλμα τοῦ ἐφῆβου ἔχει μήκος 0,45 μ. σώζεται δὲ ἀκέραιον. Τὸ ἄγαλμα ἀνάγεται πιθανῶς εἰς τὸν 3ον π. χ. αἰῶνα.

Ἄλλο ἄγαλμα ἐκ μαρμάρου αὐτὸ ἔχει στηθῇ εἰς τὴν αἵθουσαν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ. Παριστὰ καὶ τοῦτο ἐφῆβον γυμναζόμενον. Τὸ σῶμα κλίνει πρὸς τὰ ἑμπρὸς ἐνῶ ὁ δεξιὸς ποὺς φέρεται πρὸς τὰ ὀπίσθεν εἰς στάσιν ἐπιτιθεμένου. Πρὸς ὅλα τὰ πολυτίμα εὐρήματα ὁ θαυμασμὸς τῶν ἀρχαιολόγων μας εἶνε μέγας.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε :

Εμπρός 24/1/1901

Ο ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ ΝΕΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ Ἡ ἀγκυρὰ τοῦ πλοίου

Χθесινὲν τηλεγράφημα ἐκ Κυθήρων πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἀνήγγειλεν, ὅτι ἐξακολουθοῦσιν αἱ ἐργασίαι ἐν τῷ βυθῷ τῆς θαλάσσης τῶν Κυθήρων καὶ χθὲς προήλθον εἰς φῶς νέα εὐρήματα.

Παρὰ τῶν ἐργαζομένων δυτῶν ἀνεκαλύφθησαν καὶ ἀνελευσθησαν διάφορα σῶματα εἰς τεμάχια ἐκ μαρμάρου κατεστραμμένα καὶ ἀγγεῖα πήλινα.

Ἐπίσης ἀνευρέθη ἡ ἀγκυρὰ τοῦ βυθισθέντος πλοίου καὶ τεμάχια ξύλου ἀνήκοντα εἰς αὐτό.

Πάντα τὰ εἶδη ταῦτα φυλάσσονται ἐπιμελῶς.

Ἡ ἀναχώρησις τοῦ κ. Στάη

Ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Στάης, τὸν ὁποῖον εἶδομεν χθὲς μᾶς εἶπεν, ὅτι ἐλπίζει ν' ἀπέλθῃ εἰς Κύθηρα μετὰ 8 ἡμέρας.

Πρὸς τοῦτο διετάχθη ἡ «Μυκάλη» εὐρισκομένη ἤδη εἰς Λαύριον, ὅπως ἐτοιμασθῇ. Ἐπίσης εἰς Ἀντικύθηρα διετάχθη ν' ἀποπλεύσῃ ἡ «Σῦρος» διὰ τὴν παραλαβὴν τῶν νέων ἀρχαιολογικῶν ἀντικειμένων καὶ μία φορτηγὴς μὲ ἰσχυρὸν βαροῦλκον διὰ τὴν ἀνελευσιν μεγάλων ὀγκῶν εὐρισκομένων εἰς τὸν βυθόν.

Εἰς τὸ Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον. — Κατασκευὴ αἰθούσης

Κατὰ διαταγὴν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας κ. Στάη ἐν τῷ ἐνταῦθα Ἀρχαιολογικῷ Μουσείῳ παρασκευάζεται ἰδιαιτέρα αἴθουσα, εἰς τὴν ὁποῖαν ὁὰ τοποθετηθῶσιν αἱ ἀνευρεθεῖσαι εἰς τὸν βυθὸν τῶν Κυθήρων ἀρχαιότητες.

Εὐθὺς ὥς ἀποπερατωθῇ ἡ αἴθουσα αὕτη, τὰ παρὰ τὸ γροφεῖον τοῦ κ. Ὑπουργοῦ εὐρισκόμενα ἀγάλματα ὁὰ μεταφερθῶσιν ἐκεῖ.

Πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἀρχαιοτήτων τούτων ἐκτὸς τοῦ ἄλλου κόσμου μετέβησαν χθὲς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ὁ πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ. Θεοτόκης καὶ μετὰ μεσημέριαν ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἰταλίας κ. Ἀβάρνα.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε :

Σφαίρα 30/1/1901

Εμπρός 1/2/1901

Σκριπ 6/2/1901

ΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ

Εἰς τὸ Μουσεῖον. — Αἱ ἔρευναι

Αἱ ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῆς Παιδείας εὐρισκόμεναι ἀρχαιοτάτες τῶν Κυθήρων σήμερον πιθανώτατα μεταφέρονται εἰς τὸ Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον, ὅπου παρασκευάσθη ἰδιαιτέρα αἴθουσα.

Ἀμέσως μετὰ τὴν μεταφορὰν θ' ἀρχίσῃ ἡ συναρμολόγησις τῶν τεμαγίων τοῦ ὡς Ἑρμοῦ ὑποτιθεμένου ἀγάλματος παρὰ τοῦ κ. Καλούδη. Λέγομεν δὲ ὑποτιθεμένου, διότι αἱ γνώμαι τῶν ἀρχαιολόγων διαίρουται ἀκόμῃ.

Αἱ περαιτέρω ἔρευναι ἐν τῷ βυθῷ τῶν Κυθήρων ἐλπίζεται γὰρ φέρουν εἰς φῶς περὶ σποτέρας λεπτομερείας ὅσον ἀφορᾷ καὶ τὴν πρό τῆς καταβυθίσεως τύχην τῶν μεταφερομένων Ἀρχαιοτήτων καὶ τὰ ὀνόματα τῶν καλλιτεχνῶν, οἵτινες τόσον ἀριστοτεχνικῶς τὰ ἐπιλοτέχνησαν.

Θεωρεῖται σχεδὸν βέβαιον, ὅτι οἱ τεράστιοι μαρμάρινοι ὄγκοι οἱ εὕρισκόμενοι ἐν τῷ βυθῷ τῆς θαλάσσης τῶν Κυθήρων φέρουν ἐπιγραφάς. Διὰ τῆς ἀνελεύσεως αὐτῶν μόνον θὰ ἐπιχυθῇ πλήρης φῶς ἐπὶ τῆς ἱστορίας τῆς τέχνης των.

Τὸ ὀπλιταγωγὸν «Μυκάλη», τὸ ὁποῖον θὰ παραλάβῃ τὸν ὑπουργὸν τῆς Παιδείας κ. Στάης διὰ νὰ τὸν μεταφέρῃ εἰς Κύθηρα, κατέπλευσε χθὲς εἰς τὸν Πειραιᾶ.

Ἡ χημικὴ ἀνάλυσις

Ἡ ἐκθεσις τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Α. Δαρβέργη, ὅστις ἀνέλαβε τὴν χημικὴν ἀνάλυσιν τῶν χαλκίνων ἀγαλμάτων, θὰ ὑποβληθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον κατὰ τὰ μέσα τῆς προσεχοῦς ἐβδομάδος.

ΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ

Ἡ ἀναχώρησις τοῦ κ. ΣΤΑΗΣ

Ἐνεκα τοῦ κακοῦ καιροῦ ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κ. Στάης δὲν ἀπῆλθε χθὲς διὰ τὰ Ἀντικύθηρα, ὅπως εἶχεν ἀποφασίσει. Ἐὰν βελτιωθῇ σήμερον ὁ καιρὸς, ὁ κ. Στάης μετὰ τοῦ Γεν. Ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Καδδαβία, θ' ἀπελθῶσι τὴν ἐσπέραν.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς θὰ παραμείνῃ εἰς Ἀντικύθηρα μίαν ἢ δύο ἡμέρας καὶ θὰ ἐπανεέλθῃ εἰς Ἀθήνας, πιθανὸν χωρὶς νὰ ἐπισκεφθῇ τὰ Κύθηρα.

Ὁ σκοπὸς τοῦ ταξειδίου τοῦ κ. Ὑπουργοῦ

Ὁ κ. Στάης μεταβαίνει εἰς Ἀντικύθηρα, ὅπως συνεννοηθῇ πρωτίστως μετὰ τῶν δυτῶν διὰ τὰς περαιτέρω ἐργασίας πρὸς ἀνέλκυσιν τῶν ἀρχαιοτήτων. Μέχρι τοῦδε δὲν ἐξηκριβώθη ἀκόμῃ τὸ βάθος τῆς θαλάσσης εἰς τὸ μέρος ἐνθα ὑπάρχουσι αἱ ἀρχαιοότητες, οὔτε εἶνε γνωστὴ ἡ κατάστασις τοῦ πυθμένος. Ἐνεκα τούτου δὲν εἶνε δυνατόν νὰ κανονισθῇ ὁ τρόπος τῆς ἐξαχολουθήσεως τῶν ἐργασιῶν, ὥστε ἐντὸς χρονικοῦ τινος διαστήματος νὰ ἐξευρεθῶσι καὶ ἀνελκυσθῶσιν ὅλαι αἱ εἰς τὸν βυθὸν ὑπάρχουσαι ἀρχαιοότητες.

Ζήτησις εἰδικοῦ πλοίου

Ὅπως ἐγράφομεν χθὲς, ἡ Κυβέρνησις πρόκειται νὰ ζητήσῃ ἐξ Εὐρώπης εἰδικὸν πλοῖον διὰ τὰς περαιτέρω ἐργασίας πρὸς ἀνέλκυσιν τῶν ἀρχαιοτήτων. Τοιοῦτον πλοῖον εἶχεν ἄλλοτε ὁ πρίγκηψ τοῦ Μαρσέχου, ὅστις κατεγίνετο συνηθέστατα εἰς τὴν ἐξέρευνήσιν τῶν βυθῶν τῆς θαλάσσης. Θὰ τρωτηθῇ λοιπὸν ὁ πρίγκηψ, ἐὰν ἔχῃ ἀκόμῃ δοῦτο καὶ θὰ παρακλῇ νὰ τὸ ἀποστείλῃ τιά τινὰς ἡμέρας εἰς τὴν Ἑλλάδα δαπάναις τῆς Κυβερνήσεώς μας.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΘΑΛΑΣΣΑΝ

ΤΟΥ ΠΑΡΕΣΤΥΡΕΝ Ο ΤΜΗΜΑΤΑΡΧΗΣ

ΚΥΘΗΡΑ, ἐσπέρα Σαββά-
του. — (Ἰδιαιτέρα ὑπηρεσία τῆς «Ε-
στίας»). — Καὶ ἐν ἐπεισόδιον χα-
ριτωμένον ἔχω νὰ σᾶς ἀνακοι-
νώσω. Ὁ γενικὸς ἑφορὸς τῶν
ἀρχαιοτήτων παρακληθεὶς τὸν
κ. ὑπουργόν, ἐντὸς τοῦ ὑπογα-
λιευτικοῦ ὥλισθησε καὶ ἐπεθεῖν
εἰς τὴν θάλασσαν, θελήσας δὲ νὰ
κρατηθῇ παρέσυρε καὶ τὸν ὑ-
πουργόν. Τοὺς ἤλυσαν ἀμέ-
σως.

Εἷς δὲ τῶν παρισταμένων εἶπε
τότε ἀποφθεγματικῶς, ὅτι δὲν
εἶνε αὕτη ἡ μόνη φορά, ὅπου
οἱ τμηματάρχαι παρασύρουν
τοὺς ὑπουργοὺς εἰς ναυάγια.

Παρόμοιο ἄρθρο βρέθηκε :

Εμπρός 13/2/1901

ΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ

Ἐπάνοδος τοῦ κ. Στάη

Ἔνεκα τῆς ἐν τῷ πελάγει κρατούσης
τρικυμίας αἱ ὑπὸ τῶν θυτῶν γινόμεναι ἐν
τῷ βυθῷ τῶν Ἀντικυθήρων ἐργασίαι διε-
κόπησαν.

Ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Στάης ἀ-
περάσισεν ὅπως παραμείνῃ μέχρι πέρας
τῶν ἐργασιῶν τούτων. Καὶ ὡς ἐτηλεγρά-
φησε πιθανώτατα τὴν προτεχὴ Δευτέραν
νὰ εὕρεται εἰς Ἀθήνας.

Ἡ ἐργασία διευκολύνεται σπουδαίως ἐκ
τῆς συνδρομῆς, τὴν ὁποίαν παρέχει ἡ «Μυ-
κάλη» κατὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν δια-
φόρων βραχυσῶν ὄγκων καὶ τὴν ἀνέλκυ-
σιν τῶν ἀρχαιοτήτων.

Παρόμοιο ἄρθρο βρέθηκε : --

ΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ

Γνωμαί και εικασίαι ξένων

Περί τῶν ἐξαχθέντων ἐκ τῆς θαλάσσης τῶν Ἀντικυθήρων ἀρχαίων ἀγαλμάτων ὁ «Ν. Ἑλεύθερος Τύπος» τῆς Βιέννης ἔγραψε τὰ ἑξῆς·

«Κατ' ἀνακοίνωσιν τοῦ Γενικοῦ Ἐφόρου τῶν Ἀρχαιοτήτων τῆς Ἑλλάδος κ. Καβ-
βαδίου πρὸς τὸ βιενναῖον ἀρχαιολογικὸν ἰν-
στιτούτον, αἱ ἐργασίαι, αἵτινες ἐκτελοῦνται
ὑπὸ δύο ἑλληνικῶν πολεμικῶν παρὰ τὰ Κύ-
θηρα πρὸς ἐξαγωγήν τοῦ θησαυροῦ τῶν ἀρ-
χαίων ἀγαλμάτων, ἐδωκαν νέαι σπουδαῖα ἀ-
ποτελέσματα.

»Εἰς τῶν συνεργατῶν ἡμῶν ἔσχε τὴν εὐ-
καιρίαν νὰ ἴδῃ τὰς φωτογραφικὰς εἰκόνας τῶν
ἀνακαλυφθέντων θησαυρῶν τῆς τέχνης. Με-
ταξὺ αὐτῶν ἤχθη εἰς φῶς σχεδὸν ἀνέπαφον
ἑλληνικὸν ὀρειχαλκινὸν ἀγαλμάτιον τῆς ἐ. π.
X.] ἑκατονταετηρίδος, ἔχει ὕψος 54 ἑκατο-
στομέτρων καὶ παριστᾷ γυμνὸν παῖδα, οὗτι-
νος εἶναι ἀνοικτὸν τὸ στόμα. Τὸ χαρακτηρι-
στικὸν τοῦτο γνῶρισμα δικαιολογεῖ τὴν γνώ-
μην, ὅτι τὸ ἀγαλμάτιον παριστᾷ ἀοιδὸν καὶ
ὅτι ἀνῆκεν εἰς χορὸν ἀγαλμάτων ἀοιδῶν (τὸ
κείμενον λέγει Sieger, ἥτοι νικητὴν, ἀλλὰ
προδήλως γραπτὸν Sānger). Ὁ ρυθμὸς ὑ-
πενθυμίζει τὴν πελοποννησιακὴν σχολήν.

Ἐκτὸς τοῦ ὀρειχαλκίνου τούτου ἀγαλ-
ματίου, ἐξήχθησαν καὶ τμήματα ἀγάλματος
γυμνοῦ εἰς ὑπερφυσικὸν μέγεθος, ἥτοι κεφαλὴ
λαμπρῶς διατηρουμένη μετὰ τῶν βραχιόνων
καὶ τῶν κνημῶν, καὶ μέρος τοῦ κορμοῦ. Πρό-
κειται προφανῶς περὶ πρωτοτύπου ἔργου
τῆς δ' ἑκατονταετηρίδος π. X. τῆς ἐποχῆς
τοῦ Πραξιτέλους καὶ τοῦ Λυσίππου.

»Ἐλπίζεται ὅτι τὸ ἀγαλμα τοῦτο θάκα-
θαρισθῇ ὡς ἀποκατασταθῇ εἰς τὴν ἀρχικὴν
τοῦ κατὰστασιν. Θ' ἀποτελέσῃ δὲ ἀναμφι-
βόλως ἓν τῶν κυρίων ἀντικειμένων τοῦ τα-
χείως ἀναπτυσσομένου Μουσείου Ἀθηνῶν καὶ
θ' ἀπασχολήσῃ ἐπὶ μακρὸν τὴν μελέτην τῆς
ἱστορίας τῆς τέχνης ὡς ἔργον ἀνάλογον πρὸς
τὸν διάσημον Ἑρμῆν τοῦ Πραξιτέλους.

Ἡ προτομὴ τῆς κεφαλῆς ὁμοιάζει πρὸς
τὸν Ἑρμῆν, ἡ δεξιὰ χεὶρ εἶναι προτεταμένη
καὶ δεικνύει ἀξιοπαρατήρητον θέσιν τῶν δα-
κτύλων, ὑπενθυμίζουσα χειρονομίαν συνήθη
κατὰ τὸ παγκράτιον (πάλαι μετὰ πυγμαχίας
ἐν τῷ ἀρχαίῳ ἑλληνικῷ πεντάθλῳ).

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

ΔΙΑ ΤΑΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑΣ

ΠΑΡΑΣΗΜΟΦΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΛΟΙΑΡΧΟΥ

Πληροφορούμεθα ὅτι ἡ Κυβέρνησις
πρόκειται νὰ ἀπονείμῃ παράσημα εἰς
τὸν ἰδιοκτήτην καὶ τὸν πλοίαρχον
τοῦ σπογγαλιευτικοῦ πλοιαρίου, διὰ
τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἡ ἀνέλκυσις τῶν
ἀρχαιολογικῶν εὐρημάτων ἐκ τοῦ
βυθοῦ τῆς θαλάσσης παρὰ τὰ Ἀν-
τικύθηρα.

Ἐπίσης καὶ διὰ τοὺς δύοτας ἡ
Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρία κατὰ τὴν
συνεδρίασιν τοῦ προσεχούς Σαββά-
του θάπεφασίσῃ τὴν ἀπονομὴν χρη-
ματικοῦ βραβείου ἀμείδουσα τοὺς
κόπους καὶ τὸν ζήλον, μετὰ τὸν ὁποῖον
εἰργάσθησαν πρὸς ἀνέλκυσιν τῶν ἀ-
γαλμάτων.

Ἐννοεῖται ὅτι ταῦτα εἶναι ἐντε-
λῶς ἄσχετα πρὸς τὴν χρηματικὴν
ἀποζημίωσιν, ἣν, κατὰ τὸν Νόμον,
θα λάβουν παρὰ τοῦ Δημοσίου οἱ
Σωματοὶ δύοται.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

Εμπρός 3/3/1901

Σκριπ 20/3/1901

ΤΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ

Οἱ Συμαῖοι παρὰ τῷ Ὑπουργῷ

Χθὲς ἐπεσκέφθησαν τὸν ὑπουργὸν κ. Στάην οἱ ἐνταῦθα παραμένοντες Συμαῖοι δῦται, οἵτινες ἐδήλωσαν ὅτι ἀναλαμβάνουν τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἀνεγκύσεως μετὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Πάσχα, τὸ ὅποιον θὰ διέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα των.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο οἱ ἰδιοκτῆται τῶν σπογγαλιευτικῶν πλοίων θὰ παραμένωσιν ἐν Πειραιεῖ.

Τὰ μαρμαρίνα ἀγάλματα. — Τὸν λέγον, ὁ κ. Μητσόπουλος

Τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας προσεκάλεσε τὸν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καθηγητὴν τῆς Ὀρυκτολογίας καὶ πρύτανιν κ. Μητσόπουλον, ὅπως ἀποφανθῇ ἐπὶ τῆς παρατηρουμένης διαφόρου ἀλλοιώσεως ἐν ἐκάστῳ τῶν ἀνεγκυσθέντων μαρμαρίνων ἀγαλμάτων.

Τὰ ἐρωτήματα ἐφ' ὧν ἐκλήθη ν' ἀποφανθῇ ὁ κ. Μητσόπουλος εἶνε :

1ον) Διατί τινὰ τῶν ἀγαλμάτων παρέμειναν ἐν τῷ βυθῷ τῆς θαλάσσης ἐντελῶς ἀμετάβλητα καὶ ἄλλα κατεφρχώθησαν ὑπὸ τῶν θαλασσίων ἀλάτων.

2ον) Διατί τινὰ τούτων ἐκαλύφθησαν ὑπὸ πετρωμάτων καὶ.

3ον) Πόσος χρόνος ἀπητήθη δι' ὅλην τὴν χημικὴν ταύτην ἀλλοίωσιν.

Ἐκ τῆς ἀπάντησεως ἐπὶ τῶν ἐρωτημάτων τούτων δύναται μέγα νὰ προκύψῃ φῶς εἰς τὴν καθόλου ἀρχαιολογικὴν ἔρευναν τῶν ἀνεγκυσθειῶν ἀρχαιοτήτων.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

Αἱ ἀρχαιοτήτες τῶν Κυθήρων

Χθὲς ἐκ Κυθήρων τηλεγράφημα ἀνῆγγεilen, ὅτι ἔφθασαν εἰς Ἀντικύθηρα οἱ Συμαῖοι δῦται. Αὐρίον θ' ἀρχίσωσι τὰς ἐργασίας των τὰς ὁποίας θὰ παρατείνωσι πέραν τοῦ Πάσχα.

Κρατεῖ πεποίθησις παρὰ τοῖς ἀρχαιολόγοις, ὅτι αἱ νέαι ἐργασίαι θὰ φέρωσιν εἰς φῶς τὰ ἐλλείποντα τεμάχια τῶν ἀνεγκυσθειῶν ἀρχαιοτήτων καὶ ἄλλας σπουδαίας τοιαύτας.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε :

Εμπρός 20/3/1901

Σφαίρα 19/4/1901

ΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ
Καθ' ἃ τηλεγραφεῖ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον
τῆς Παιδείας ὁ ἑφερος τῶν ἀρχαιοτήτων
κ. Κουρουνιώτης, ὅστις παρακολουθεῖ τὰς
ἐν Κυθήροις ἐργασίας πρὸς ἀνέλκυσιν ἀρ-
χαιοτήτων, οἱ δὴται ἀσχολοῦνται εἰς τὴν
μετακίνησιν βράχων ἐν τῷ βυθῷ τῆς θα-
λάσσης, κάτωθι τῶν ὁποίων ἀνευρίσκουν
διαφόρους ἀρχαιοτήτας.

Παρόμοιο ἄρθρο βρέθηκε :

Εστία 19/4/1901

Εστία 23/4/1901

**ΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ
ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ
ΝΕΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ
ΜΙΑ ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΕΦΟΡΟΥ
ΦΟΒΕΡΑΙ ΔΥΣΧΕΡΕΙΑΙ**

Ἐξ ἰδιωτικῆς ἐπιστολῆς ληφθεῖσης ἐξ
Ἀντικυθήρων χθὲς πρῶς τοῦ ἐκεῖ ἐφόρου
τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Κουρουνιώτου ἀποσπώ-
μεν τὰ ἐπόμενα.

Ἡ ἐργασία μας πηγαίνει
καλὰ, φαίνεται δὲ ὅτι θὰ εὐρεθῶν ἄ-
κόμη πολλὰ ὠραῖα πράγματα. Τὰ
καλλίτερα ἐκ τῶν εὐρεθέντων νεωστὶ
εἶνε ὁ κορμὸς τοῦ ἵππου, περὶ τοῦ ὁ-
ποίου ἐτηλεγράφησα καὶ εἰς τὸ ὑπουρ-
γεῖον. Διατηρεῖται οὗτος πολὺ καλὰ
καὶ ἔχει περιξ τοῦ λαιμοῦ περιλαί-
μιον μὲ ἀνάγλυφα, εἰς τὸ μέσον δὲ
τοῦ περιλαίμιου μικρὰν κεφαλὴν Με-
δούσης.

Ἐκτὸς τοῦ κορμοῦ εὐρέθησαν καὶ
δύο κεφαλὰ ἵππων φέρουσαι χαλι-
νοὺς πλουσίως κεκοσμημένους. Ἡ
μία αὐτῶν διατηρεῖται πολὺ καλὰ.
Χθὲς δὲ ἤρχισαν νὰ εὐρίσκουν καὶ
χαλκὰ καὶ ἐξήγαγον ἤδη ἓνα ἀριστε-
ρὸ χεῖρ γυναικείου ἀγάλματος, μὲ
δακτυλίδι καὶ τεμάχιον ἀπὸ φόρεμα.

Ἡ ἐργασία πηγαίνει πολὺ ἀργά,
ἀλλ' εἶνε καὶ δυσκολωτάτη. Χθὲς οἱ
δυστυχημένοι οἱ δὴται μετὰ τὴν δευ-
τέραν κατοχύθυσιν (συνήθως κάμνουν
τρὲς βουτιῆς) ἀνεσύρθησαν ὅλοι σχέ-
δον ἡμιθανεῖς, διότι ἠθέλησαν νὰ ἐρ-
γασθῶσι κάπως περισσότερον.

Δὲν εἰμπαρῶ ἀκόμη νὰ σχηματίσω
κεκολληθῶσιν περὶ τῆς προελεύσεως τοῦ
ναυαγίου. Οὐδόλως ἀπίθανον νὰ εἶνε
ἡ ναὺς τοῦ Σύλλα, ἴσως ὅμως καὶ
δὲν πρόκειται περὶ συληθέντων ἀγαλ-
μάτων, ἀλλὰ περὶ παραγελίας τι-
νὸς πρὸς διακόσμησιν πόλεως. «Ὅλα
τὰ μαρμάρια δεικνύουσι τοσαύτην
ὁμοιότητα ἐργασίας, ὥστε φαίνεται
ὅτι ἔγιναν ὅλα εἰς τὸ αὐτὸ ἐργαστή-
ριον. Ἀλλὰ τοῦτο θὰ ἦτο δύσκολον
νὰ παραδεχθῇ τις περὶ ἀγαλμάτων
συληθέντων, ἐκτὸς ἂν ὁ συλὼν ἐξέλε-
γε πάντοτε ἀγάλματα ἐνδὲς ἐργαστη-
ρίου τοῦ γούστου του.»

Παρόμοιο ἄρθρο βρέθηκε : --

ΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΕΙΣ ΤΑ ΚΥΘΗΡΑ

**Δυστύχημα εἰς ἑσπέρην. — Τὸ
πρώτον θύμα**

Διὰ χθεςθενὸς πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας τηλεγραφήματος τοῦ ἐφόρου τῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Κουρουνιώτου ἐκ Κυθήρων ἀναγγέλλεται ὅτι ὁ δούτης Γεώργιος Κρητικὸς ἐργαζόμενος κατὰ τὴν ἀνέλκυσιν τῶν ἀρχαιοτήτων ἀπέθανε.

Διὰ τοῦ αὐτοῦ τηλεγραφήματος ἀναγγέλλει ἐπίσης ὅτι ἐκ τοῦ βυθοῦ ἀνελκύσθησαν χαλκᾶ τινὰ τεμήματα τοῦ ἀνασυρθέντος Ἑρμοῦ καὶ δύο ἐκτετελειωτοῦ ὑδρία καλλιτέχους τέχνης. Αὗται φέρουσι κεκαυμένα γράμματα.

Αἱ ἐργασίαι ἐξακολουθοῦν.

Παρόμοιο ἄρθρο βρέθηκε : --

ΤΑ ΝΕΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ

ΚΑΙ ΕΙΣ ΣΚΕΛΕΤΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Κατὰ σημερινὰς εἰδήσεις ἐκ Κυθήρων, ἐντὸς τῆς ἁμμῆς ἀνευρέθη εἰς σκελετὸς ἀνθρώπου ἀ τῶν εἰς τὸ πλήρωμα τοῦ ναυαγῆσαντος πλοίου. Ἐπίσης ἀνελκύσθη σῶα μία ἐξόχου τέχνης ὑδρία. Οἱ δούται ἐξακολουθοῦν τὸ ἔργον των, βλέπουν δὲ κεχωσμένον ἐν τῇ ἁμμῇ πλήθος ἀγαλμάτων καὶ καταγίνονται τῶρα εἰς τὴν ἐκσκαφὴν τῆς ἁμμῆς πρὸς ἀνέλκυσιν αὐτῶν.

Παρόμοιο ἄρθρο βρέθηκε :

Πρωία 1/5/1901 καὶ Σκριπ 1/5/1901

Εμπρός 13/5/1901

ΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΕΝ ΚΥΘΗΡΟΙΣ

Νέα εὑρήματα

Κατὰ τὴν πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῆς Παιδείας κ. Σιάην διαβιχθεῖσαν δεκαπενθήμερον ἔκθεσιν τοῦ ἐφόρου τῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Κουρουνιώτου κατὰ τὴν παρελθούσαν δεκαπενθημερίαν ἐλάχισται ἐργασίαι ἐγένοντο ἐν τῷ βυθῷ τῶν Ἀρχαιοτήτων πρὸς ἀνέλκυσιν τῶν ὑπολειπομένων ἀρχαιοτήτων. Ἐκ τούτου τὰ εἰς φῶς προαχθέντα ἀρχαιολογικὰ εὑρήματα, ἐννοεῖται, δὲν ἔχουσι καὶ μεγάλην σπουδαιότητα. Μεταξὺ τῶν ἀνελκυσθέντων εἶνε μαρμαρίνα συντερίσματα καὶ ὕδρια.

Παρόμοιο ἄρθρο βρέθηκε :

Εμπρός 25/5/1901

Ἡ ΣΥΓΚΟΛΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΕΡΜΟΥ

Ἐλήφθη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἡ ἀπάντησις τοῦ ἐν Βιέννῃ Ἑλληνος πρεσβευτοῦ διὰ τὸν τεχνίτην, ὅστις πρόκειται νὰ κατέλθῃ εἰς Ἀθήνας πρὸς συγκόλλησιν τοῦ Ἑρμοῦ.

Ὁ κ. πρεσβευτὴς ἀναγγέλλει, ὅτι ἕνεκα τῆς ἀπουσίας τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Μουσείου κόμητος Τράσιμ δὲν δύναται νὰ κατέλθῃ τεχνίτης, συνιστᾷ δὲ ν' ἀποσταλῇ εἰς τὸ ἐκεῖ Μουσεῖον ὁ Ἑρμῆς διὰ νὰ συγκαλληθῇ.

Τὸ ὑπουργεῖον ὁμῶς δὲν σκέπτεται ν' ἀποστείλῃ τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἑρμοῦ εἰς Βιέννην διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν.

Παρόμοιο ἄρθρο βρέθηκε :

Σκριπ 25/5/1901

Σκριπ 11/6/1901

Εστία 25/6/1901

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ὁ Γεν. ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Καββαδίας ἀνεχώρησε χθὲς εἰς Γένουαν καὶ ἐκεῖθεν θὰ μεταβῇ εἰς Βιέννην. Ὁ κ. Καββαδίας ἔλαβεν ἐντολὴν παρὰ τοῦ κ. Στάη, ὅπως ἔλθῃ εἰς συνεννόησιν μὲ διαφόρους εἰδικὰς Ἑταιρίας διὰ τὴν ἐξαγωγήν τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης τῶν Ἀντικυθήρων καὶ τὴν ἀνέλκυσιν τῶν ἐν αὐτῷ ἀρχαιοτήτων.

Θὰ φροντίσῃ ἐπίσης ὁ κ. Καββαδίας κατὰ τὴν ἐν Εὐρώπῃ διαμονὴν του, ὅπως ἐξ εὐρῆ τὸν κατάλληλον τεχνίτην, ὅστις θ' ἀναλάβῃ τὴν συγκόλλησιν τοῦ ἀγάλματος τοῦ Ἑρμοῦ, καὶ τῶν ἄλλων ἀρχαιοτήτων, αἵτινες εὐρέθησαν εἰς τὰ Ἀντικυθήρα.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

Ο ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ ΤΙ ΖΗΤΟΥΝ ΟΙ ΓΕΝΟΒΕΖΟΙ ΔΥΤΑΙ

Ὁ Γεν. Ἐφορος τῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Καββαδίας ἔγραψε χθὲς πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας διὰ μακρῶν περὶ τῶν ἐν Γεννοῦτῃ τῆς Ἰταλίας δυτῶν, τῶν μηχανημάτων καὶ τῶν ἀξιώσεων αὐτῶν.

Ὁ κ. Καββαδίας ἐπαινεῖ πολὺ τὰ μηχανήματά των, ὡς τὰ τελειότερα πάντων, καὶ φρονεῖ ὅτι μόνον δι' αὐτῶν θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἀνέλκυσιν πάντων τῶν ἐν τῷ βυθῷ τῆς θαλάσσης ἀρχαιοτήτων καθ' ὅσον οἱ δύται δύνανται ἐπὶ ὥρας νὰ παραμένουν εἰς τὴν θάλασσαν.

Ὡς πρὸς τὰς ἀξιώσεις των δὲ γράφει ὅτι ζητοῦν νὰ διορισθῇ ἐπιτροπὴ ἐξ ἑνὸς Ἑλλήνου Ἀρχαιολόγου καὶ ἑνὸς Ἰταλοῦ, ἥτις νὰ ἐκτιμᾷ τὴν ἀξίαν τῶν ἀνελκυομένων καὶ ἐξ αὐτῆς νὰ λαμβάνωσιν αὐτοὶ τὸ ἥμισυ!

Ἐν περιπτώσει διαφωνίας θ' ἀποτείνωνται ὡς εἰς διαιτητὴν πρὸς τὸν διευθυντὴν τοῦ Μουσείου τῶν Παρισίων.

Τὰς προτάσεις ταύτας μᾶς εἶπεν ὁ κ. ὑπουργὸς τῆς Παιδείας ὅτι θὰ τὰς ἀπορρίψῃ, διότι μόνον τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἀπόλλωνος ἐὰν ἀνέλκυον, θὰ εἶχον ἀπαίτησιν νὰ τοῖς δώσωμεν 25 ἑκατομμύρια φράγκων, ἀφοῦ ἡ ἀξία αὐτοῦ εἶνε ἄνω τῶν 50 ἑκατομμυρίων.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε :

Εμπρός 26/6/1901

Εμπρός 4/7/1901

Σκριπ 24/7/1901

ΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ

Ἡ συγκόλλησις τοῦ Ἑρμοῦ
 Εκαθάρσθησαν ἤδη ἐν τῷ Μουσείῳ αἱ
 ἐν Κυθήροις εὑρεθεῖσαι ἀρχαιοτήτες. Ὁ κ.
 Καββαδίας θα προσπαθῇ ἤδη ν' ἀνεύρῃ
 ἐν Εὐρώπῃ, καὶ θὰ περισλεύει τεχνίτην διὰ
 τὴν συγκόλλησιν τοῦ Ἑρμοῦ, ἀφοῦ ὁ
 Βιενναῖος τσιούτος δὲν κατέρχεται εἰς Ἑλ-
 λάδα.

Παρόμοιο ἄρθρο βρέθηκε :

Εστία 3/7/1901

ΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ

Χθесινὸν ἐκ Κυθήρων τηλεγράφημα ἃ
 νήγγειλεν ὅτι οἱ δῦται ἐργασθέντες τὴν
 παρελθούσαν Παρασκευὴν καὶ τὸ Σάββατον
 ἀνείλκυσαν χαλκοῦν δάκτυλον δέκα ἑκα-
 τοστῶν τοῦ μέτρου καὶ διάφορα ξύλα ἀνή-
 κοντα εἰς τὸ ναυαγῆσάν πλοῖον. Βραδύτε-
 ρον ἐγνώσθη, ὅτι οἱ δῦται ἀνείλκυσαν καὶ
 μαρμαρίνην πλάκα φέρουσιν δυσανάγνω-
 στον ἐπιγραφὴν. Οἱ δῦται παραπονοῦνται
 ὅτι ἡ «Αἰγιάλεια» οὐδεμίαν τοῖς παρέχει
 συνδρομὴν, διότι ὁ κυβερνήτης αὐτῆς ἰσχυ-
 ρίζεται ὅτι δὲν ἔχει ἄνθρακα. Τούτου ἕ-
 νεκα δὲν εἶνε δυνατὴ ἡ κίνησις τῶν
 βράχων ὑπὸ τοὺς ὁποίους βεβαίως θὰ ὑπάρ-
 χωσι κεκρυμμέναί πολλαὶ ἀρχαιοτήτες.

Ἡ μετάβασις τοῦ κ. Στάη

Ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας σκέπτεται
 ὅπως μετὰ τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον τῆς
 ἐβδομάδος ταύτης μεταβῇ δύο ἡμέρας εἰς
 Ἀντικύθηρα, ἵνα παρακολουθήσῃ τὰς ἐρ-
 γασίας τῶν δυτῶν.

Παρόμοιο ἄρθρο βρέθηκε : --

Εμπρός 2/8/1901

ΤΟ ΤΑΞΙΔΙΟΝ ΤΟΥ κ. ΣΤΑΗ

Ἀπρόοπτον δρομολόγιον

Ὁ ὁκευργὸς τῆς Παιδείας κ. Στάης ἐ-
τηλεγράφησε χθὲς τὴν μεσημέριαν ἐξ Ἀν-
τικυθήρων, ὅτι ἡ «Μυκάλη» καταληφθεῖσα
ὑπὸ τρικωμίας ἠναγκάσθη νὰ καταπλεύσῃ
εἰς Γραμβούσαν τῆς Κρήτης, ἐνθα παρέ-
μεινε καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν τῆς Κυριακῆς
καὶ Δευτέρας, καταπλεύσασα εἰς Ἀντικύ-
θηρα μόλις τὴν Τρίτην.

Τὰ εὐρήματα.—**Τί** θὰ φέρῃ ἡ
«Μυκάλη»

Τὸ τηλεγράφημα τοῦ κ. Στάη
προσθέτει, ὅτι ἡ «Μυκάλη» θὰ πα-
ρέμενε καὶ χθὲς ἐν Ἀντικυθήροις,
ἵνα παραλάβῃ καὶ μεταφέρῃ ἐνταῦθα
τὰ νέα εὐρήματα, ὧν πολλὰ συνί-
στανται εἰς τεμάχια τοῦ ναυαγῆσαν-
τος πλοίου.

Τὰ σπουδαιότερα τῶν εὐρημά-
των, κατὰ τὸ τηλεγράφημα τοῦ κ.
Στάη, εἰσὶ μαρμαρίνη κεφαλὴ ἱππου
καὶ χαλκοῦν ἄγαλμα νεανίου ἐπὶ βά-
σιως κυλινδρικής ἐξ ἐρυθροῦ λίθου,
καλῶς διατηρούμενα.

Ἡ «Μυκάλη» χθὲς θὰ παρῆχε
συνδρομὴν εἰς τοὺς δύτες πρὸς με-
τατόπισιν τῶν βράχων, κάτωθεν τῶν
ὁπεῖων ὑποτίθεται, ὅτι ὑπάρχουσιν
πολλὰ εὐρήματα, τὴν νύκτα δὲ θ'
ἀπέπλεε κατευθυνομένη εἰς Πειραιᾶ,
ὅπου θὰ φθάσῃ σήμερον μετὰ μεση-
μέριαν.

Παρόμοιο ἄρθρο βρέθηκε : --

Εστία 16/8/1901

Αἱ ἀρχαιοτάτες τῶν Κυθήρων

Ὁ ἐφορὸς τῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Κούρου
νιώτης ἀγγέλλει τηλεγραφικῶς πρὸς τὸ
Ἰπουργεῖον τῆς Παιδείας, ὅτι κατὰ τὴν
παρελθούσαν ἐβδομάδα οἱ δύτες εἰργάσθη-
σαν πρὸς ἀπόσπασιν βράχων ἐσφηνωμένων
εἰς τὸ περιέχον τὰ ἀρχαῖα κρυσταλλῶδες
στρώμα. Οὕτω ἐλπίζεται, ὅτι θὰ ἐπέλθῃ
χαλάρωσις τοῦ στρώματος καὶ θὰ γίνῃ
δυνατὴ ἡ ἀνέλκυσις τῶν ἐν αὐτῷ ἀρχαίων.

Παρόμοιο ἄρθρο βρέθηκε :

Εμπρός 17/8/1901

Σκριπ 11/9/1901

Εστία 26/9/1901

Η ΣΥΓΚΟΛΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΕΡΜΟΥ

Το ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν δι' ἡγγράφου τοῦ πρὸς τὴν ἐν Βιέννῃ Ἑλληνικὴν πρεσβείαν ἀνακοινοῖ, ὅτι δὲν εἶνε δυνατόν τὰ σταλῆ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ὅπως συγκολληθῇ τὸ ἐν Κυθήροις ἀνευρεθὲν ἄγαλμα τοῦ Ἑρμοῦ καὶ παρακαλεῖ τὸν κ. Πρόσβυν, ὅπως ἐτεργήσῃ καὶ ἔλθῃ ἐν Ἀθήναις ὁ εἰδικὸς τεχνίτης τοῦ μουσείου τῆς Βιέννης κ. Στάρν, δι' ὀλίγας μόνον ἡμέρας, ὅπως δώσῃ μόνον ὁδηγίαν διὰ τὴν συγκόλλησιν τοῦ ἀγάλματος. Ὁμοίον ἡγγράφον ἀπέστειλεν ὁ κ. Στάης πρὸς τὸν ἐν Παρίσι τοῖς πρισβευτὴν μῆς, ὅπως φροντίσῃ διὰ τὴν καθόδον τοῦ Γάλλου τεχνίτου κ. Ἀνδρέ.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

ΔΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΚΥΘΕΡΩΝ

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἐη-
λεγράφησε χθὲς πρὸς τὸν ἐν Κυθήροις ἐ-
φορον τῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Κουρουγιώτην,
ὅπως ἐπανεέλθῃ ἐνταῦθα, ἀφοῦ τελειώσουν
οἱ ἀνασκαφαί, αἵτινες γίνονται εἰς τὴν ἀρ-
χαίαν τῶν Κυθήρων πόλιν.

Συγχρόνως ὁ κ. Στάης παρήγγειλεν,
ὅπως διακοποῦν αἱ ἐργασίαι τῶν δυτῶν πρὸς
ἀνέλκυσιν τῶν ἐν τῷ βυθῷ τῆς θαλάττης
ἀρχαιοτήτων καὶ ἀπέλθωσιν οὗτοι εἰς τὰς
πατρίδας των.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

Εμπρός 2/10/1901

Η ΣΥΓΚΟΛΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΑΓΑΛΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΡΜΟΥ

Τὸ τηλεγράφημα τοῦ κ. Πρε-
σβευτοῦ

Ἐγράφουμεν, ὅτι χθὲς ἐπρόκειτο ν' ἀ-
πέλθῃ ἐκ Βιέννης ὁ διάσημος γλύ-
πτῃς κ. Στούρν, κατερχόμενος εἰς
Ἀθήνας διὰ τὴν συγκόλλησιν τοῦ ἀ-
γάλματος τοῦ Ἑρμοῦ. Ἡ εἰδη-
σίς μας αὕτη ἐπιβεβαιοῦται διὰ τοῦ
ἐξῆς τηλεγραφήματος τοῦ ἐν Βιέννῃ
πρεσβευτοῦ κ. Μάνου :

Ἵπουργὸν Παιδείας Στάιν

Ἀθήνας

Ὁ κ. Στούρν ἀνεχώρησε
σήμερον κατευθυνόμενος εἰς Ἀ-
θήνας. Τὸ προσεχὲς Σάββατον
ἔσεται ἐν Πειραιεῖ.

ΜΑΝΟΣ

Ὁ κ. Στούρν υπολογίζεται ὅτι θὰ
εἶνε τὸ Σάββατον εἰς Ἀθήνας, καθόσον
θὰ ἔλθῃ διὰ Τεργέστης, εἰς τὰς ἐκ τῆς
ὁποίας προελεύσεις δὲν ἔχουσιν ἐπι-
βληθῇ καθάρσεις.

Πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ κ. Στούρν θὰ
κατέλθῃ εἰς Πειραιᾶ τὸ προσεχὲς Σάβ-
βατον ὁ Γενικὸς ἔφορος τῶν Ἀρχαιο-
τήτων κ. Καβάδιας.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

Σφαῖρα 10/10/1901

Η ΣΥΓΚΟΛΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΕΡΜΟΥ

Χθὲς ὁ κ. ὑπουργὸς τῆς Παιδείας μετὰ τοῦ
γενικοῦ ἐφόρου τῶν Ἀρχαιοτήτων, τοῦ διαση-
μοῦ βιενναίου γλύπτου κ. Στούρν καὶ τινων
ἐκ τῶν ἐφόρων τῶν ἀρχαιοτήτων ἐπισκέφη-
σαν τὸ ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον ἵνα ἔχουσι
τοποθετηθῇ τὰ ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα τῶν
Ἀντικυθήρων.

Ὁ κ. Στούρν ἐγαράκτήρισε τὸν Ἑρμῆν
ὡς τὸ καλλίτερον τῶν ἀγαλμάτων τῶν ὑ-
παρχόντων εἰς τὸν κόσμον.

Περὶ τῆς συγκολλήσεως τοῦ ἀγάλματος
εἶπεν ὅτι τοῦτο εἶνε δυνατόν, θέλει δ' ἀπαι-
τήσῃ ἢ συγκόλλησις αὕτη 4 μῆνας, ἀδυνα-
τεῖ ὅμως νὰ προβῇ οὗτος εἰς τὴν συγκόλλη-
σιν ὡς ὢν προσκακοημένος εἰς τὸ Ἀρχαιο-
λογικὸν Ἰνστιτούτον τῆς Βιέννης.

Ὁ κ. Στούρν ἐντὸς τῆς ἑβδομάδος ἀπέρ-
χεται εἰς Ἐφεσον πρὸς ἐνέργειαν ἀνασκαφῶν,
μετὰ δὲ τὴν ἐκεῖθεν ἐπιστροφὴν του θέλει
συνεννοηθῇ ὀριστικῶς περὶ τῆς συγκολλήσεως
τοῦ Ἑρμοῦ.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε :

Σκριπ 10/10/1901

Η ΑΠΟΞΗΜΙΩΣΙΣ ΤΩΝ ΔΥΤΩΝ

Ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῆς Παιδείας συνήλθε χθὲς τὸ ἐσπέρας ἡ ἐξ ἀρχαιολόγων ἐπιτροπὴ, ὅπως ὀρίσῃ τὸ ποσὸν τὸ δεθυσόμενον εἰς τοὺς δούτας τοὺς ἀνελκύσαντας ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης τῶν Ἀντικυθέρων τὰς γνωστὰς ἀρχαιοτήτας. Μετὰ μακρὰν σύσκιψιν καθ' ἣν ὑπεστηρίχθη καὶ ἡ γνώμη ὅτι ἕνεκα τῆς ἀναρμόστου στάσεως, ἣν ἐτήρησαν οἱ δούται τελευταίως, καταστάντες ὑπερμέτρως ἀπαιτητικοί, δεόν νὰ τοῖς δοθῇ ἐλαχίστη ἀμοιβή, ἡ ἐπιτροπὴ ὥρισε μακροθύμως τὸ ποσὸν τῆς ἀποζημιώσεως εἰς τὸ ἀνώτατον δυνατὸν ὄριον τῶν 150,000 δραχμῶν.

Τὴν ἀπόφασιν τῆς ταύτης θὰ γνωστοποιήσῃ σήμερον ἡ ἐπιτροπὴ ἐς τὸν Ὑπουργὸν κ. Στάην.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

ΠΑΡΑΠΟΝΑ ΤΩΝ ΔΥΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ ΤΩΝ

**Τὴν κατ' ἔθιμον
διανομὴν. — Ἐκκλησίαις πρὸς
τὸν κ. Στάην**

Οἱ μετὰ τῶν πλοίαρχων των ἐργασθέντες δούται τῶν Ἀντικυθέρων, ἐλθόντες χθὲς τὸ ἐσπέρας εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ «Ἑμπρός», μᾶς παρεκάλεσαν, ὅπως συστήσωμεν εἰς τὸν ὑπουργὸν τῆς Παιδείας κ. Στάην νὰ ἐπέμβῃ προσωπικῶς πλησίον τῶν δύο πλοίαρχων, ἵνα μὴ ἀδικηθῶσιν. Οἱ ἐπτα δούται οὗτοι ἔλαβον παρὰ τῶν πλοίαρχων ἑκάστος ἀνὰ 2,000 δρ., κατ' ἔθιμον δὲ ἀνέλαθεν ἐξ πικρατοῦ, ἡ ἀμοιβὴ γίνεται κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον: Ἡ κατὰδύτικὴ μηχανὴ λαμβάνει τὸ ἐν-τρίτον τοῦ ὅλου ποσοῦ, τὸ ἥμισυ δὲ τοῦ τρίτου τούτου διανέμεται ἐξ ἴσου μεταξὺ τῶν δυτῶν. Ἐκ τῶν ἄλλων δύο τρίτων ἀφαιροῦνται τὰ ἐξόδα τῆς διατροφῆς καὶ τὸ ὑπόλοιπον διανέμεται ἐξ ἴσου μεταξὺ ὅλου τοῦ πληρώματος, τῶν πλοίαρχων μόνον λαμβανόντων δύο μερίδια.

Ἦδη οἱ δούται οὗτοι φοβεῦνται μήπως μετὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ ἐντάλματος τῶν 150,000 δραχμ. οἱ πλοίαρχοι δυστρεφεθῶσιν εἰς τὴν κατ' ἔθιμον ταύτην διανομὴν καὶ τοὺς ἀφῆσωσιν ἀπληρώτους. Σήμερον, παρουσιάζόμενοι εἰς τὸν κ. Στάην πάντες, θὰ τὸν παρακαλέσωσιν, ὅπως ἀπαιτήσῃ παρὰ τῶν πλοίαρχων τὴν πληρωμὴν ὅλων τῶν δυτῶν ἅμα τῇ παραλαβῇ τῆς ἀποζημιώσεως.

Κατὰ τὴν κατ' ἔθιμον διανομὴν τὸ ἀναλογεῖν εἰς τοὺς δούτας ποσὸν ἐπὶ τῶν 150,000 δρ., μετὰ τὴν ἀραίρεσιν τῶν δαπανῶν διατροφῆς ἀνέρχεται εἰς 50,120 δρ.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

Σκριπ 1/11/1901

Η ΑΜΟΙΒΗ ΤΩΝ ΔΥΤΩΝ

Εδημοσιεύθη χθες η απόφασις τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας κ. Στάη δι' ἧς ἐγκρίνεται ἡ ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς 150,000 δραχ. ὁρισθεῖσα ἀμοιβὴ εἰς τοὺς δύτας τοῦ ἀνεκλύσαντος ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης τῶν Ἀντικυθήρων τὰς γνωστὰς ἀρχαιοτήτας.

Ἐκ τοῦ ποσοῦ αὗτον 150 χιλ. δραχ. οἱ δύο λαμβάνουν 50 χιλ. ὑπολείπεται δὲ ἡ ἡμίση ἢ καταβολὴ τῶν εἰσρων τοῦ χιλιάδων δραχμῶν.

Παρόμοιο ἄρθρο βρέθηκε :

Εμπρός 1/11/1901

Σκριπ 23/11/1901

Η ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΙΣ ΤΩΝ ΔΥΤΩΝ

Οἱ δύοται οἱ ἐργασθέντες ἐν Ἀντικυθήροις καὶ ἀνεκλύσαντες ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς ἐκεῖ θαλάσσης τὰς γνωστὰς ἀρχαιοτήτας ἐμμένοντες εἰς τὰς πρώτας αὐτῶν ὑπερόγκους ἀξιώσεις περὶ ἀποζημιώσεως τῆς ἐργασίας τῶν πρᾶξθησαν εἰς τὰ διαδήματα παρὰ τῷ ὑπουργῷ τῆς Παιδείας κ. Μομφερράτῳ

Ἄλλ' ὁ κ. Ὑπουργὸς τοῖς ἐδήλωσεν ὅτι πρέπει νὰ παραιτηθῶσι τῶν ἀδικαιολογήτων ἀπαιτήσεων τῶν, καὶ ὅτι ἡ ὁρισθεῖσα ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἀρχαιολόγων ἀποζημιώσις τῆς ἐργασίας τῶν εἰς ἀρχόντων ἱκανοποιητικὴ, καὶ ἐξ ἄλλου ἡ μόνη δίκαια, διότι ἡ ἀξία τῶν διασωθέντων ἀρχαίων δὲν εἶνε τόσον μεγάλη ὥστε αὐτοὶ πιστεύουσιν. Ἐπὶ τέλει ὁ κ. Μομφερράτος συμβουλευτικῶς τοῖς εἶπεν ὅτι, ἐὰν ἐπιμένοντες τραπεῶσι τὴν δικαστικὴν ὁδόν, δὲν ἔχουν καὶ ἐν διδόμενον νὰ θεωρῶσιν ἐξηφασισμένην τὴν ὑπόθεσιν τῶν.

Παρόμοιο ἄρθρο βρέθηκε : --

Πρωία 16/12/1901

Εμπρός 24/12/1901

ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ ΤΟΥ ΕΡΜΟΥ

Ἀνακοινθέντος εἰς τὸ ὑπουργεῖον, ὅτι ὁ ἐκ Βιέννης μετακληθεὶς διὰ τὴν συγκόλλησιν τοῦ ἐν Κυθήροις ἀνευρεθέντος χαλκίνου Ἑρμοῦ κ. Στούρν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐκτελέσῃ ἐν Ἑλλάδι, ὡς καὶ προφορικῶς εἶχε δηλώσει ἐνταῦθα, τὴν ἐργασίαν τῆς συγκολήσεως, καὶ ὅτι ἐτέρωθεν δὲν δύνανται ἐπὶ πολὺ νὰ ἀπουσιάσῃ ἐκ τῆς ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Βιέννης θέσεως αὐτοῦ, ἀπεφασίσθη ὅπως ὁ Ἑρμὺς ἀποσταλῇ εἰς Βιέννην πρὸς συγκόλλησιν.

Παρόμοιο ἄρθρο βρέθηκε : --

ΔΙΑ ΤΟΝ ΕΡΜΗΝ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ ΑΔΥΝΑΤΟΣ Ἡ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ

Κατὰ τὴν προχθεσινὴν συνεδρίασιν τοῦ Ἱπουργικοῦ Συμβουλίου συνεζητήθη καὶ πάλιν τὸ ζήτημα τῆς συγκολλήσεως τῶν τεμαχίων τοῦ ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης τῶν Ἀντικυθήρων ἀνελκυσθέντος χαλκοῦ ἀγάλματος.

Μετὰ τὴν ματαίωσιν τῆς ἐλεύσεως τοῦ κ. Στούρν συνεζητήθη ἡ ἐκ Βιέννης προταθεῖσα ἀποστολὴ τοῦ ἀγάλματος αὐτοῦ. Ὁμοφώνως δὲ οἱ κ. κ. Ἱπουργοὶ ἀπεφάνθησαν, ὅτι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιτρέπεται ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἀγάλματος ἐκτὸς τοῦ Κράτους, διότι οὐδεὶς τολμᾷ ν' ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνην τοιοῦτου μέτρου.

Συνεζητήθη εἴτα ἡ ἰδέα περὶ προσκλήσεως τοῦ Γάλλου τεχνίτου Ἀνδρὲ, ἀλλ' ἐπ' αὐτῆς δὲν ἐλήφθη ὁριστικὴ ἀπόφασις. Τὸ Ἱπουργικὸν Συμβούλιον ἀνέβηθεν εἰς ἄλλην συνεδρίασιν ν' ἀποφασίσῃ.

Παρόμοιο ἄρθρο βρέθηκε : --

Εμπρός 9/1/1902

Σκριπ 11/1/1902

ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΝ ΔΙΑ ΤΟΥΤΕ ΑΤΤΑΣ

Υπογράφονται σήμεραν—Πώς
θα γένηται ἡ πληρωμή

Σήμεραν τὴν πρωίαν θὰ κληθῇ ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῆς Παιδείας ὁ συμβολαιογράφος γ. Γλυκοφρύδης καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τῶν Σημάτων δυνάμει πρὸς ὑπογραφήν τοῦ συμβολαίου περὶ ἀποζημιώσεως αὐτῶν.

Μετὰ τὴν ὑπογραφήν τοῦ συμβολαίου τούτου θὰ ἐκδοθῇ ἐντάλμα πληρωμῆς 30,000 δραχ. ὑπαρχούσης πιστώσεως ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ 1901, τὸ ποσὸν δὲ τοῦτο θὰ λάβωσιν ἀμέσως οἱ δῦνται.

Διὰ τὸ ὑπόλοιπον ἐξ 70,000 δραχ. θὰ ζητηθῇ ὑπὸ τοῦ γ. Μομφερράτου παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ἀναπληρωματικὴ πίστις ἐπὶ τῆς χρήσεως τοῦ 1901.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε :

Σκριπ 9/1/1902

ΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ

ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΙ ΤΟΥ ΒΥΘΟΥ

Τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἀπεφάσισεν, ὅπως προέλθῃ εἰς συνεννοήσεις μετὰ νέων οὐτῶν, ἵνα ἐξερευνηθῇ καὶ αὐθις ἐπιμελῶς ὁ βυθὸς τῆς θαλάσσης τῶν Ἀντικυθήρων εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ὅπου ἐγκυάγησε τὸ φέρον τὰς πολυτίμους ἀρχαιοτήτας, ἐκ τῶν ὁποίων μικρὸν μέρος μόνον, κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἀρχαιολόγων, εἶνε τὸ περισωθέν.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

Σκριπ 13/2/1901

Η ΣΥΓΚΟΛΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΕΡΜΟΥ

Ὁ παρεπιδημῶν ἐνταῦθα πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν Κωνσταντινουπόλει κ. Μαυροκορδάτος ἐπισκεφθεὶς χθὲς πρὸ μεσημβρίας τὸν ὑπουργὸν τῆς Παιδείας κ. Μομφερράτον τῷ ὡμίλησε περὶ ἐνὸς Ἀρμενίου τεχνίτου διαμένοντος ἐν Κωνσταντινουπόλει δυναμένου νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ ἔργου τῆς συγκολλήσεως τῶν τεμαχίων τοῦ χαλκίνου ἀγάλματος τοῦ Ἑρμοῦ, τὸ ὁποῖον ἀναικλύσθη τεθραυσμένον ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης τῶν Ἀντικυθέρων.

Περὶ τοῦ Ἀρμενίου τούτου τεχνίτου καὶ ἄλλοτε ἐγένετο λόγος ἐπὶ τῆς ὑπουργίας τοῦ κ. Στάη, ἀλλ' ὅμως αἱ προτάσεις αὐτοῦ δὲν ἐμελετήθησαν, διότι ἔτυχε τότε νὰ διεξάγωνται διαπραγματεύσεις πρὸς μετακλήσιν τοῦ Γάλλου συγκολλητοῦ Ἀνδρέ. Ἦδη θ' ἀπορασισθῇ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα νὰ προσκληθῇ ὁ Ἀρμένιος, ἀλλὰ προηγουμένως θὰ τῷ ἀνατεθῶσι δοκιμαστικῶς ἄλλαι ἐργασίαι συγκολλήσεως.

Ὁ κ. Μαυροκορδάτος καὶ ὁ κ. ὑπουργὸς μετέβησαν εἰς τὸ Μουσεῖον καὶ ἐξήτζσαν τὴν κατάστασιν τοῦ χαλκοῦ Ἑρμοῦ.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε :

Εμπρός 13/2/1902

Σφαίρα 23/2/1902

Η ΑΝΕΛΚΥΣΙΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ

Χθὲς παρουσιάσθησαν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας τρεῖς δῦται, ἐξ Αἰγίνης καταγόμενοι, οἵτινες ὑπέβαλον προτάσεις περὶ ἀνελκύσεως τῶν ἐν Κυθήροις ἀγαλμάτων διὰ τῶν μηχανημάτων τὰ ὅποια ἔχουσι.

Τὸ ὑπουργεῖον ἐπιφυλάχθη ν' ἀπαντήσῃ ἀναμένον τὴν ἀπάντησιν τῆς ναυκογροιστικῆς ἐταιρείας τῆς Γενούης.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε :

Σκριπ 23/2/1902

Σφαίρα 13/3/1902

Η ΣΥΓΚΟΛΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΕΡΜΟΥ

Ὁ Γάλλος συγκολλητής Ἀνδρέ ὑπέβαλεν προτάσεις εἰς τὴν Κυβέρνησιν περὶ συγκολλήσεως τοῦ Ἑρμοῦ, ἀξιῶν ἡμερησίαν ἀποζημίωσιν ἐξ 100 φρ χρ. διὰ νὰ ἔλθῃ μόνον καὶ ἐξιτάσῃ τὸν Ἑρμῆν, ὅπως ἐκφέρῃ τὴν γνώμην τοῖς περὶ τῆς συγκολλήσεως. Ἐννοεῖται, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν συγκατετέθη νὰ σπαταλήσῃ ἀσκοπῶς τὸ πόριστον ἄλλως τοῦτο ποσόν.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

Σκριπ 28/3/1902

Η ΣΥΓΚΟΛΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΕΡΜΟΥ

ΝΕΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΝ

Διὰ τῆς ἐν Παρισίοις Ἑλληνικῆς πρεσβείας ὑπέβαλε προτάσεις εἰς τὴν ἡμετέραν κυβέρνησιν εἰς συγκολλητῆς Ἀρμένιος ὀνομαζόμενος Ὀρνίκ Καμπεντζιάν, ὅπως τῷ ἀνατεθῇ ἡ συγκολλήσις τῶν τεμαχίων τοῦ χαλκοῦ ἀγάλματος τοῦ Ἑρμοῦ τῶν Ἀντεκυθήρων. Ὁ Ἀρμένιος τεχνίτης βεβαιοῖ ὅτι εἶνε πολὺ ἡσκημένος εἰς τὴν τέχνην τῆς συγκολλήσεως καὶ ὅτι πολλὰς μέχρι τοῦδε ἐξετέλεσεν ἐπιτυχῶς ὁμοίας ἐργασίας.

Ἡ Κυβέρνησις ἀναμείνουσα ἐτι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐνεργειῶν τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἐνταῦθα Γαλλικῆς Σχολῆς κ. Ἰσμὸλ, ὅστις εὐγενῶς ἀνέλαβε νὰ πείσῃ τὸν Ἀνδρέ νὰ ἔλθῃ εἰς Ἀθήνας δὲν θὰ προδῇ ἐν τῷ μεταξύ μὲς οὐδεμίαν ἀπόφασιν πρὶν ἢ ληφθῇ ἡ ὀριστικὴ ἀπάντησις τοῦ Γαλλοῦ τεχνίτου ἂν δέχεται ἢ ὅχι τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε :

Εμπρός 28/3/1902

Σκριπ 7/4/1902

Εστία 11/4/1902

Η ΣΥΓΚΟΛΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΕΡΜΟΥ

Ὁ Γάλλος συγκολλητής κ. Ἀνδρέ δι' ἐπιστολῆς του πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῆς Παιδείας κ. Μομφερράτον, ληφθεῖσαν χθὲς, δηλοῖ ὅτι δέχεται νὰ ἀναλάβῃ τὴν συγκόλλησιν τοῦ χαλκοῦ ἀγάλματος τοῦ Ἑρμοῦ, ἀλλ' ἐκφράζει τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τῷ γνωστοποιηθῶσιν οἱ ὁροι ὑπὸ τοὺς ὁποίους θὰ τῷ ἀνατεθῇ ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἐργασίας. Ὁ κ. Μομφερράτος ἀπαντῶν εἰς τὸν κ. Ἀνδρέ θὰ τὸν παρακαλέσῃ νὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα διὰ νὰ ὁρίσῃ ὁ ἴδιος τοὺς ὁρους, ὅφ' οὓς δύναται νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ ἔργου.

Μετά τινος ἡμέρας θὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα ἐξ Αἰγύπτου ὁ ὑπὸ τοῦ ἐν Καῖρῳ ἡμετέρου πολιτικοῦ πράκτορος συνιστώμενος ὡς ἱκανὸς συγκολλητής ἀρχαιοτήτων Ἰταλὸς κ. Βισσάντο.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

Η ΣΥΓΚΟΛΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΕΡΜΟΥ

ΑΦ' ΕΙΣ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕ

Ὁ ἐν Παρίσις πρεσβευτὴς μας ἀνήγγειλε σήμερον εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν, ὅτι τὴν 15ην Μαΐου κατέρχεται εἰς Ἀθήνας ὁ Γάλλος μηχανικὸς κ. Ἀνδρέ, ὅπως προβῇ εἰς τὴν συγκόλλησιν τοῦ ἀγάλματος τοῦ Ἑρμοῦ. Ὁ Ἀνδρέ συνοδεύεται ὑπὸ δύο τεχνιτῶν, οἵτινες θὰ τὸν βοηθήσωσιν εἰς τὸ ἔργον του.

Παρόμοια ἀρθρα βρέθηκαν :

Εμπρός 12/4/1902, Σκριπ 12/4/1902 καὶ Σφαίρα 11/4/1902

Εμπρός 9/5/1902

Σκριπ 21/5/1902

ΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ κ. ΑΝΔΡΕ

Η ΣΥΓΚΟΛΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΕΡΜΟΥ.—Ο ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ Ο ΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΟΛΛΗΣΕΩΣ.—Η ΑΠΑΙΤΗΣΘΕΝΣΟΜΕΝΗ ΔΑΠΑΝΗ

Ὁ ἐνταῦθα παρεπιδημῶν Γάλλος καλλιτέχνης κ. Ἀνδρέ, μεταδὼς χθὲς εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Μαιευτικῆς, παρουσιάσθη ἐνώπιον τοῦ ὑπουργοῦ κ. Μπομπερράτου, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπέβαλε τὰς προτάσεις του περὶ συγκολλήσεως τοῦ χαλκοῦ ἀγάλματος τοῦ Ἑρμοῦ.

Ὁ κ. Ἀνδρέ ἀναθέχεται τὸ ἔργον τῆς συγκολλήσεως, ὁρίζει ὅμως ὡς χρόνον ἐνάρξεως τῆς ἐργασίας ταύτης τὴν 1ην Σεπτεμβρίου, καθόσον θέον ν' ἀπέλθῃ προηγουμένως εἰς Παρίσιον καὶ κανονίσῃ τὰς ἐκεῖ ἐργασίας του.

Ο ΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΟΛΛΗΣΕΩΣ

Ὁ κ. Ἀνδρέ ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς συγκολλήσεως εἶπεν ὅτι οὗτος θὰ γείνη διὰ μέγματος τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἐφευρέσεως, διὰ τοῦ μέγματος δὲ τούτου θὰ συμπληρώσῃ καὶ τὰ ἑλλείποντα μέρη τοῦ ἀγάλματος.

Τὸ μέγμα διὰ τοῦ ὁποίου θὰ γείνη ἡ συγκόλλησις εἶνε στερεώτατον καὶ ἡγγυημένης ἀντοχῆς, δι' αὐτοῦ δὲ ἔχουσι γείνει πλεῖστα συγκολλήσεις παρὰ τοῦ κ. Ἀνδρέ.

Παρόμοια ἀρθρα βρέθηκαν :

Σκριπ 9/5/1902 καὶ Σφαῖρα 9/5/1902

ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ ΔΙΑ ΤΑΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ

Χθὲς τὸ ἀπόγευμα ὁ π. Στάης ἐπισκέφθη τὸ ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον μετὰ τῆς συζύγου του καὶ τῆς γυναικαδέλης του διαπονηδὸς Βουγᾶ. Ὑποκείμενος ὁ κ. Στάης εἰς τὸ διαμρίσμα ἐνθα εὑρίσκεται τὸ ἀλκυονίδος Ἑρμοῦ εἶδε ἐκκορπισμένα χαλκινὰ τεμάχια ἀρχαιοτήτων. Παρατηρήσας μετὰ προσοχῆς ἐν τούτων εἶδεν ὅτι ἐπ' αὐτοῦ ἀναφαίνετο τεμάχιον τροχοῦ, εὐτινος ἢ ἐξωτερίμετρος ἡτερικῇ ὀδοντωτῇ καὶ διεκρίνετο καλλίστα.

Ὁ κ. Στάης εὐρὼν καὶ ἄλλα τεμάχια κατάρθωσε συναρμολογήσας ταῦτα νὰ σχηματίσῃ πλάκα, ἐφ' ἧς διεκρίνετο ὁλόκληρος ὁ τροχός. Τότε παρατήρησεν ὅτι περίξ τοῦ τροχοῦ ὑπῆρχεν ἐπιγραφή ἧς τὰ γράμματα ἦσαν εὐδιάκριτα, παρατηρούμενα ὅμως ἐκ τοῦ ὀπισθίου μέρους τῆς πλακῆς.

Ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἐπιγραφῆς δὲν ἦτο εὐχερής, εἶχεν ἄλλως τε παρέλθει ἡ ὥρα καὶ καθίστατο δυσχερὲς τοῦτο.

Σήμερον ὅμως θὰ παρακληθῇ ὁ διευθυντὴς τοῦ αὐστριακοῦ Ἰνστιτούτου, ὅστις εἶνε ἐκ τῶν σπουδαιότερων ἀρχαιολόγων τῶν ἀναγινωσκόντων ἐπιγραφάς, ὅπως ἀναγνώσῃ ταύτην. Ἐὰν τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης θὰ καταδειχθῇ πλέον εἰς ποίαν ἐποχὴν ἀνήκουν αἱ περίφημοι ἀρχαιοτήτες τῶν Κυθήρων καὶ θὰ λύτῃ σπουδαῖον ζήτημα ἀπασχολεὺν ἀκόμη καὶ τῶρα τοὺς διασημοτέρους τῶν ἀρχαιολόγων.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

ΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ

Η ΕΝΕΠΙΓΡΑΦΟΣ ΠΛΑΞ

Ἡ χάρις εἰς τὴν παρατηρητικότητά τοῦ πρώην ὑπουργοῦ κ. Βεάκη ἀνακαλυφθεῖσα μεταξὺ τῶν ἀρχαιοτήτων τῶν Ἀντικυθήρων χαλκίνῃ ἐνεπίγραφος πλάξ, περὶ ἧς ἐγράφομεν χθές, εἶνε μὲν ἐστὴς σπουδαιότητος. Βλέπετε αὐτήν. — ἀναγνωστικῶς τῆς ἐπιγραφῆς θὰ ἐξακριβωθῇ τί νὸς ἐποχῆς καὶ τίνος μέρους εἶνε αἱ ἀρχαιότητες. σέτινες κατετίσαντο ἴσθησαν μετὰ τοῦ φέροντος τιμῆς πλοίου εἰς τὰ Ἀντικυθήρια. Εὐνόητον ἐπομένως εἶνε τὸ ἰνδικοφρον, ὅπερ ἐξήγησε τὸ ἀγγεῖμα τῆς τυχαίας ταύτης ἀνακάλυψως παρὰ τῷ ἀρχαιολογικῷ κόσμῳ. ὅστις θὰ θυνῇ ἤδη τὰ καθορέσει εἶνε παρὰ τὴν τὸ θαλάσσιον χιλιετὴν ἀγγεῖμα τὸ ἐνελευσθέν ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης τῶν Ἀντικυθήρων, τὸ ὅπου τὸν τόπον διεκρίμασεν καὶ συζητήσεις προῦκχασαν. Βλέπετε βεβαιωθῇ ἔοικας ἐν μέσῳ πολλῶν καὶ ζωηρῶν ἀντιρρήσεων καὶ διαμαρτυριῶν.

Πρώτος ἔσπευσε χθές εἰς τὸ ἐκεντρικὸν Μουσεῖον ὅπως ἐξετάσῃ τὴν πλάξ καὶ ὁ δικασκρινόμενος ἀρχαιολόγος κ. Βουζαντινός. ὅστις κατόπιν μακρῶς καὶ ἐπιμελῶς ἐρευνῆς ἡδυνήθη ν' ἀναγνώσῃ, ἀφ' οὗ συνηγομολόγησεν ὡς ἦτο θυνετὸν καλλίτερον τὰ τέμματα, τὰ ἐξῆς γράμματτα :

ΓΛΩ... ..

ΕΝΩΝ... ..

Ἐπὶ ἄλλης δὲ τινας πλακῶς, ἥτις περὶ αὐτῆς ἦτο ἐπικεκκολλημένη ἐπὶ τῆς πρώτης ἐν τῷ βυθῷ τῆς θαλάσσης. ἀνέγνω ὁ κ. Βουζαντινός τὰ ἐξῆς ἔκτυπα γράμματα :

...ΓΝΩΜΩΝ...

...ΦΙΡΜΩΣ...

Ὁ κ. Βουζαντινός ἐσημασίασε τὴν γνώμην ὅτι αἱ ἀρχαιότητες τῶν Ἀντικυθήρων εἶνε τέχνης τῆς ἐποχῆς τῶν ἐσῶν 1500 π.Χ. μέχρι 200 π.Χ. σήμερον ὁμῶς, ἐκ νέου ἐξετάζον τὴν ἐπιγραφὴν διὰ σκοποῦ θὰ θυνῇ, αἱ ἐλαττώσεις, νὰ ἐπιφανῶν ὅριστα κώτερον περὶ τῆς ἐποχῆς.

Ἰσως ἐπιμελεστέρα ἐρευνῶν ὁδηγῶν εἰς τὴν ἱσχυρὰν πρῶτον διορισμὸν τοῦ χρόνου τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ τοῦ καυσαγῆσαντος πλοίου ἐν ᾧ αὐταὶ εἶχον φορτωθῇ.

Σήμερον θὰ μεταβῇ εἰς τὸ Μουσεῖον καὶ ὁ δικασκρινόμενος τοῦ Ἀντικυθίου Ἰνστιτούτου κ. Μπιδμὲν καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀρχαιολόγοι, ἔχοντες εἰδικότητα εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀρχαίων ἐπιγραφῶν.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

ΕΞΕΤΑΣΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΓΡΑΦΗΣ

Οἱ κ. κ. ἑφοροὶ τῶν ἀρχαιοτήτων μετὰ τοῦ πρώην ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας κ. Σπᾶν μετέβησαν σήμερον εἰς τὸ ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον ὅπως ἐξετάσωσι σπουδαιότητος ἀξίας ἀρχαιολογικὴν ἐπιγραφὴν ἀναγεγραμμένην ἐπὶ ἀρχαιολογικοῦ τινὸς εὐρήματος τῶν Ἀντικυθήρων.

Ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς εὐρέθη ἀναγεγραμμένη ἡ ἐξῆς φράσις " Ἀκτῖνα ἡλίου, φαίνεται δὲ ὅτι εἶνε ὁδηγὸς διὰ γνώμονα ἐν μετεχειρίζοντο οἱ ἀρχαῖοι.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

Η ΧΑΛΚΙΝΗ ΠΛΑΞ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ ΠΥΞΙΣ ΝΑΥΤΙΚΗΣ

Ἐκ τῆς γενομένης χθὲς ὑπὸ τῶν παρ' ἡμῖν ἀρχαιολόγων ἐπιμελεστέρας ἐξετάσεως τῆς χαλκίνης πλάκας τῶν Ἀντικυθήρων, ἣτις ὡς καὶ χθὲς ἐγράφομεν, φέρει ἐκτυπον ἀρνητικῶς πολὺ δυσδιάκριτον ἐπιγραφὴν, συνάγεται, ὅτι ἡ πλάξ αὕτη ἀποτελεῖ μέρος μηχανήματος ναυτικοῦ, γνώμονος κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ὅστις ἐχρησίμευεν ὡς πυξίς. Τὰ ἐπὶ τῆς πλάκας γράμματα δεικνύουν τὸν τρόπον τῆς χρήσεως τοῦ ὄργάνου, τὸ ὁποῖον ἀνάγεται εἰς τὴν πρώτην πρὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδα.

Ἐὰν πράγματι τὸ μηχανήμα εἶνε ἡ ναυτικὴ πυξίς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὡς φαίνονται συμφωνοῦντες οἱ πλείστοι ἀρχαιολόγοι, ἡ ἀνακάλυψις τότε εἶνε μεγίστης σπουδαιότητος, διότι οὐδὲν ὅμοιον μηχανήμα διασώζεται.

Ὁ γραμματεὺς τοῦ Αὐστριακοῦ Ἰνστιτούτου κ. Βίλχεμ, ὅστις ἔχει παγκόσμιον φήμην δεινοῦ ἀρχαιολόγου ἐπιστήμονος διὰ τὰς ἐπιγραφάς, προσεκτικώτερον ἐξετάσας τὴν ἐντελῶς ὀξειδωμένην πλάκα κατώρθωσε ν' ἀναγνώσῃ τὴν ἐπιγραφὴν «ὁκτίνα ἡλίου». Ἡ ἐξέτασις τῶν τεμαχίων θὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ πιθανῶς αἱ μέλειται τῶν ἀρχαιολόγων θὰ καταλήξουν εἰς τι ὀριστικόν.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

Η ΠΛΑΞ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ

Ἐξακολουθεῖ ἔτι ζωντὸν νὰ προσελκύῃ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν παρ' ἡμῖν ἀρχαιολόγων ἢ τυχαίως ἀνακαλυφθεῖσα ἐν τῷ Κεντρικῷ Μουσείῳ πρὸ ἡμερῶν ὑπὸ τοῦ πρώην ὑπουργοῦ κ. Στᾶν ἐνεπίγραφος πλὴν πολὺ δυσδιάκριτος καὶ ὀξειδωμένη χαλκίνη πλάξ τῶν Ἀντικυθήρων, περὶ ἧς ἐγράψαμεν.

Ὁ Γενικὸς Ἐφορος τῶν Ἀρχαιοτήτων ἐξετάσας τὴν πλάκα δὲν ἐσχημάτισεν ἔτι ὠρισμένην περὶ αὐτῆς γνώμην. Ὁ νομισματολόγος ὁμοίως κ. Σβορώνος ἐπισταμένως περιεργασθεὶς τὴν πλάκα ἀπεφάνθη ὅτι αὕτη ἀποτελεῖ μέρος τοῦ παρ' ἀρχαίοις ἐν χρήσει ναυτικοῦ ὄργάνου ἀστρολάβου, περὶ οὗ μνηεῖαν ποιεῖται ὁ Πτολεμαῖος. Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κ. Σβορώγου, ἡ διακρινομένη λέξις «γνώμων» δεόν νὰ συμπληρωθῇ διὰ τῆς λέξεως «μοιρογνώμων», ἀλλὰ δέ τινα δυσδιάκριτα γράμματα δεόν ν' ἀναγνωσθῶσι, κατὰ τὸν κ. Σβορῶνον πάντοτε, «ἀπὸ Ἀφροδίτης».

Ὁ κ. Σβορώνος κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ χαλκὴ πλάξ εἶνε μέρος τοῦ ὄργάνου ἀστρολάβου καὶ ἐκ τῆς παρατηρήσεως ἐνὸς κρίκου. Τὸ ναυτικὸν τοῦτο μηχανήμα χρησιμεῖον πρὸς τὴν καταμέτρησιν τῶν ἀποστάσεων τῶν ἀστέρων, ἀνάγεται εἰς τὴν Α' πρὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδα.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

Σφαίρα 5/6/1902

**ΑΝΕΛΚΤΗΣΙΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ**

Εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ὑπεβλήθησαν προτάσεις παρὰ τῆς ἐν Γενούῃ ναυαγοσωστικῆς ἐταιρείας πρὸς ἀνέλκυσιν τῶν ἐν τῷ βυθῷ τῶν Ἀντικυθήρων ἀρχαιοτήτων ὑχὸ τοὺς ἑξῆς ὅρους.

Πληρωμὴ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως 5,000 φρ. διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν ἐργαλείων.

100 φρ. χρ. καθ' ἑκάστην διὰ τὴν γινησσομένην ἐργασίαν.

50 σ)σ ἐπὶ τῆς ἰξίας τῶν τυχῶν ἀνελκυσθησομένων ἀρχαιοτήτων.

Ἡ Κυβέρνησις ἀπέρριψε τοὺς ὅρους τοῦτους, θὰ ὑποβάλῃ δὲ εἰς τὴν ἐταιρίαν νέας προτάσεις.

Παρόμοια ἀρθρα βρέθηκαν :

Εμπρός 5/6/1902 καὶ Σκριπ 5/6/1902

Εστία 6/6/1902

**Η ΑΝΕΛΚΤΗΣΙΣ
ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ**

Δὲν εἶνε ἀκριβὲς τὸ γραφέν ὅτι ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Μομερράτος ἀπέρριψεν τὰς προτάσεις τῆς ναυαγοσωστικῆς Ἑταιρείας διὰ τὴν ἀνέλκυσιν τῶν ἀρχαιοτήτων ἐκ τοῦ βυθοῦ τῶν Ἀντικυθήρων.

Ὁ κ. ὑπουργὸς ἀπήντησεν εἰς τὸ ἐγγράφον τῆς Ἑταιρείας, ὅτι οἱ ὅροι εἶνε τοιοῦτοι, ὥστε νὰ μὴ ἐπιτρέπουν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἢ εἰς εἰδικοῦ νόμου τὴν παροχὴν τοῦ ποσοῦ τῆς ἀμοιβῆς ταύτης, ἐπομένως ζηταῖ ὅπως οἱ ὅροι καὶ πῶς μετρησθῶν.

Ἡ ἐταιρεία αὕτη εἶνε μία ἀπὸ τὰς σπουδαιοτάτας, διότι ἔχει τοιαῦτα μηχανήματα ὥστε δύνανται ταῦτα νὰ κατέλθουν καὶ ἐργασθῶν εἰς βάθος 150 μέτρων.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

Εστία 23/7/1902

Εμπρός 29/7/1902

Ο ΕΡΜΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ ΜΙΑ ΠΕΡΙΕΡΓΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

Φαίνεται ότι τὰ θέματα τοῦ περιφήμου ἀγάλματος τοῦ Ἑρμοῦ τῶν Ἀντικυθήρων δὲν θὰ λήξουν ποτέ.

Ἡδὴ ἀνοφαίνεται ζήτημα τὸ ὁποῖον νέας θὰ γέννησιν περιπλοκάς σχετικῶς μετὰ τὴν ἀτελείωτον συγκόλλησιν του.

Ἐπὶ τῆς ὑπουργείας τοῦ κ. Στάη παρουσιάσθη εἰς αὐτὸν ἑλλην τεχνίτης, εἰδικὸς περὶ τὰ τοιαῦτα, Νικόλ. Βρανάκης, ὀνόματι ὅστις ἐδήλωσεν εἰς τὸν κ. Στάη, ὅτι ἀναλαμβάνει τὴν συγκόλλησιν τοῦ Ἑρμοῦ.

Ἡ πρότασις τοῦ ἐγένετο δεκτὴ κατ' ἀρχήν, συνέστησαν μόνον εἰς αὐτὸν νὰ ὑποβάλῃ ἀναφορὰν ἑγγράφον, ἐν ᾗ νὰ ἐκθέτῃ τὰ μέσα καὶ τὸν τρόπον τῆς συγκολλήσεως.

Ἡ ἐκθεσις ὑπεβλήθη ὁπῶς τὴν 30 Ἀπριλίου 1901, περιγράφουσα λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ἣτις ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ χωρὶς ἐν τούτοις οὐδεμία εἰς αὐτὴν νὰ δοθῇ μέχρι τοῦδε ἀπάντησις.

Ἐρχεται ἐν τῷ μεταξύ ὁ κ. Στούρμ, ἐξετάζει τὸ ἄγαλμα καὶ ὑποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν του, δημοσιευθεῖσαν τότε διὰ τῶν ἐφημερίδων.

Κατὰ περίεργον σύμπτωσιν, ἡ ἐκθεσις τοῦ κ. Στούρμ ἦτο ἀκριβῶς ὁμοία μετὰ τὴν τοῦ Ἑλλήνος τεχνίτου μετὰ μόνον τὴν διαφορὰν, ὅτι ὁ μὲν κ. Βρανάκης ἐπρόκειτο νὰ ἐργασθῇ ἐν τῷ Μουσείῳ Ἀθηναίων διὰ τὴν συγκόλλησιν, ὁ δὲ κ. Στούρμ ἐζήτηι νὰ παραλάβῃ τὸ ἄγαλμα εἰς Γερμανίαν.

Ἡδὴ ὁ Ἕλλην συγκολητὴς κ. Ν. Βρανάκης βλέπων τὴν προσγενομένην αὐτῷ ἀδικίαν προέβη εἰς τὰ κατάλληλα διαβήματα ὅπως αὐτὸς ἀναλάβῃ τὴν συγκόλλησιν τοῦ ἀγάλματος.

Καὶ θὰ παρουσιάσθῃ εἰς τὸν πρωθυπουργὸν καὶ τὸν Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας εἰς οὓς θὰ ὑπομνήσῃ τὴν ἐκθεσὶν του. Ἐν περιπτώσει ἀρνήσεως σκοπεῖ νὰ ἐγείρῃ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ Δημοσίου ἣν εὗρέθησαν δύο τῶν παρ' ἡμῖν δικηγόρων νὰ ὑπερασπίσουν ὑπ' εὐθύνην των, ζητῶν ἀποζημίωσιν διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀδικίαν.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

Ἡ ΣΥΓΚΟΛΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΕΡΜΟΥ Ἡ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ὁ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως μετακληθεὶς ἐνταῦθα Γάλλος καλλιτέχνης κ. Ἀνδρέ, ὅστις, ὡς γνωστὸν, ἀφικνεῖται ἐνταῦθα τὴν 1ην Σεπτεμβρίου διὰ τὴν συγκόλλησιν τοῦ χαλκίνου ἀγάλματος τοῦ Ἑρμοῦ, δι' ἐπιστολῆς του πρὸς τὸν ὑπουργὸν κ. Μομφερράτον ἀνήγγειλεν ὅτι ἤρξατο ἤδη προπαρασκευάζων τὰ μέσα τῆς συγκολλήσεως, ἦτοι τὸ μῆγμα καὶ τὴν ἐσωτερικὴν σκευὴν ἀνεφάνην καὶ ἐλπίζει ἡ ἐργασία αὕτη νὰ λήξῃ καὶ πρὸ τῆς ταχέως προθεσμίας, ὅποτε θὰ δυνηθῇ κατὰ τι ἐνωρίτερον νὰ κατέλθῃ εἰς τὴν Ἀθήναι.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

Σκριπ 13/8/1902

Η ΑΦΙΞΙΣ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕ

Χθές άφίκετο έν Παρισίων ό προσ-
κληθείς υπό τής ελληνικής κυβέρνησεως
Γάλλος τεχνίτης κ. Άνδρε, ίστις θέλει
συγκολλητέι τον χαλκινον Έρμη των Άν-
τικυθήρων.

Ο κ. Άνδρε σήμερα την πρωίαν θέλει
παραστασθί άμέσως είς τον ύπουργόν τής
Παιδείας κ. Μομφερράτον, παρά τοῦ όποιου
θα λάβη τās αναγκαίās οδηγίας.

Παρόμοια άρθρα βρέθηκαν :

Εμπρός 13/8/1902, Σφαίρα 13/8/1902 και Εστία
13/8/1902

Εμπρός 20/8/1902

Η ΣΥΓΚΟΛΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΕΡΜΟΥ

Ο Γάλλος συγκολλητής κ. Άνδρε εξα-
κολουθεί έν τῷ Αρχαιολογικῷ Μουσείῳ
τās εργασίας του προς συγκόλλησιν τοῦ
χαλκίνου Έρμου των Άντικυθήρων.

Ετοποθέτησεν ἤδη είς τὸ εσωτερικόν τοῦ
αγάλματος τόν σκελετόν, ό όποιος ὑποστη-
ρίζει τὰ προσκολλώμενα τεμάχια. Αί έρ-
γασίαι θα παραταθοῦν επί πολὺ ακόμη.

Παρόμοιο άρθρο βρέθηκε :

Σκριπ 20/8/1902

Εμπρός 19/9/1902

Σκριπ 26/9/1902

Ο ΧΑΛΚΙΝΟΣ ΕΡΜΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ ΤΕΛΕΙΟΝΕΙ Η ΣΥΓΚΟΛΛΗΣΙΣ

Ὁ Γάλλος συγκολλητής κ. Ἀνδρέ, ἀκαταπονήτως ἐργαζόμενος ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀφίξεώς του μετὰ τῶν δύο του βοηθῶν κατώρθωσεν ἐντὸς μικροῦ σχετικῶς χρονικοῦ διαστήματος νὰ συγκολλήσῃ ὅλα τὰ τεμάχια καὶ παρουσιάσῃ τέλειον χάλκινον ἀριστούργημα.

ΠΟΤΕ ΘΑ ΣΤΗΘΗ.—ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΡΜΟΥ

Μετὰ μέγαν ἐβδομάδα ὁ κ. Ἀνδρέ περατώνει τὴν συγκόλλησιν, διότι ἐλάχιστα τεμάχια τῆς κοιλίας ὑπολείπονται νὰ συγκολληθῶν.

Ὁ Ἑρμῆς θὰ στηθῇ εἰς ἰδιαιτέραν αἴθουσαν, ἐν περιβλεπτῷ αὐτῆς θέσει ἐπὶ ὑψηλοῦ καὶ μεγαλοπρεποῦς βάθρου, θὰ δοθῇ δὲ εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτὴν τὸ ὄνομα τῆς «Αἰθούσης τοῦ Ἑρμοῦ τῶν Ἀντικυθήρων».

ΕΚΜΑΓΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΡΜΟΥ

Ἀπὸ πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης ζητοῦν ἐμαγαλῖα τοῦ Ἑρμοῦ τούτου, ἀλλὰ τὸ ἑκουργεῖον πρὸ τῆς ἐντελοῦς συγκολλήσεως δὲν ἐπέτρεψε τὴν κατασκευὴν ταιούτων.

Μετὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ κ. Μαμαφεράτου ἐξ Ὀλυμπίας θὰ δοθῇ ἡ πρὸς ταῦτο ἄδεια, θ' ἀναλαβούσιν δὲ τὴν κατασκευὴν τῶν οὐκ. κ. Φελισπότης καὶ ἑκαλ. Λούδης, καλλιτέχναι.

Παρόμοιο ἄρθρο βρέθηκε :

Σφαῖρα 19/9/1902

Η ΣΥΓΚΟΛΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΕΡΜΟΥ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ

Ἐντὸς τῆς προσεχοῦς εβδομάδος περατοῦται ἐντελῶς ἡ συγκόλλησις τοῦ Ἑρμοῦ, ἡ ἐνεργουμένη ὑπὸ τοῦ Γάλλου τεχνίτου κ. Ἀνδρέ. Τὸ ἐξοχον ἄγαλμα ἀμέσως μετὰ τὴν συγκόλλησιν θὰ στηθῇ δέκραιον ἐν τῇ μέσῳ μιᾶς αἰθούσης, ἣτις θὰ ὀνομασθῇ «αἴθουσα τοῦ Ἑρμοῦ».

Ὅπως δὲ ἴδωσι πάντες τὸ ἀριστούργημα τοῦτο τῆς ἀρχαιότητος, τὸ ὑπουργεῖον θὰ διατάξῃ νὰ ἐκτεθῇ τοῦτο εἰς κοινὴν θέαν ἐν τῇ αἰθούσῃ, ἀφοῦ προηγουμένως περιφραχθῇ δια κιγκλίδων πρὸς ἀποφυγὴν βλάβης τινὸς τοῦ ἀγάλματος ἐκ τῆς μεγάλης συγκεντρώσεως.

Οὕτω δὲ θὰ τελεσθῇ ἐν εἶδος ὠραίας ἐορτῆς ἀφιερωμένης εἰς τὴν Τέχνην. Μετὰ τὴν παράδοσιν τοῦ ἀγάλματος ὑπὸ τοῦ κ. Ἀνδρέ, τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας θὰ ὑπογράψῃ τὸ ἐντάλμα τῆς πληρωμῆς τοῦ ὑπολοίπου ποσοῦ τοῦ ὀφειλομένου εἰς τὸν Γάλλον συγκολλητὴν διὰ τὴν ἐργασίαν του.

Παρόμοιο ἄρθρο βρέθηκε : --

Σκριπ 3/10/1902

Εμπρός 27/10/1902

Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΑΓΑΛΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΡΜΟΥ

Η ΑΝΑΧΩΡΗΣΙΣ ΤΟΥ κ. ΑΝΔΡΕ

Ὁ Γάλλος συγκολιῆτης τοῦ περιφημοῦ ἀγάλματος τοῦ Ἑρμοῦ τῶν Ἀνικυθίων κ. Ἀνδρέ, πρᾶτ' ἄλλως ἐντελὲς τὴν συγκόλλησιν παρέδωκε χθὲς τὸ ἀπόγευμα τὸ ἀγαλμα πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῆς Παιδείας κ. Μομφερράτον, ἐπὶ τοῦ ἑορταστικοῦ μεταδόντα εἰς τὸ Μουσεῖον.

Ἐπὶ τοῦ ἀγάλματος δὲν διακρίνεται τις ἀκρίτως τὰ ἴχνη τῆς συγρολήσεως, ἀλλ' ἀπεναντίας νομίζει ὅτι τοῦτο εὐρέθῃ ἀνέρισον καὶ ἐκπλήσσεται πρὸ τοῦ κάλλους καὶ τῆς μεγαλοπρεπείας τῆς ἀρχαίας τέχνης.

Τὸ ἀγαλμα ἐτοιμασθῆναι ἐπὶ μαρμαρίνου βάθρου ἐπὶ τούτῳ κατασκευασθέντος, μένει δὲ τοῦτο ἤδη εἰς τὴν αἶθουσαν τοῦ «Ποσειδῶνος», ὅπου καὶ ἐπισκευάσθη, μέχρις οὗ διασκευασθῇ κατελλιπῶς ἡ εἰδικὴ αἶθουσα εἰς ἣν θὰ στηθῇ.

Μετὰ τὴν παράδοσιν τοῦ ἀγάλματος ὁ κ. Ἀνδρέ συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Βελαντινοῦ μετέβη εἰς τὸ Κεντρικὸν Ταμεῖον ὅπου τῷ εἰσπληρώθησαν 600 ναπολεόνια ἢτοι 12,000 δραχ. ὅσας δηλαδὴ ἀπέμεινον πρὸς συμπλήρωσιν τῶν 20 χιλ. δραχμῶν, αἵτινες συνεφωνήθησαν διὰ τὴν συγκόλλησιν.

Ὁ κ. Ἀνδρέ ἀναχωρεῖ τὴν προσεχῆ Κυριακὴν εἰς Πορτογαλίαν.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε :

Εμπρός 3/10/1902

Η ΠΑΡΑΣΗΜΟΦΟΡΙΑ ΤΟΥ κ. ΑΝΔΡΕ

Αὐριον θὰ υποβληθῇ ὑπὸ τοῦ κ. Ζαμην εἰς τὸν Βασιλεῖα τὸ διάταγμα τῆς παρασημοφορίας τοῦ Γάλλου συγκολητοῦ κ. Ἀνδρέ, ὁ ὁποῖος μὲ τόσον ἐκέρχον ταχυνὴν συνεκόλλησε τὸν χαλκινόν Ἑρμῆν τῶν Ἀνικυθίων.

Εἰς τὸν κ. Ἀνδρέ θ' ἀπονεμηθῇ ὁ Χρυσὸς τῶν Ἰσοπέτων τοῦ Σωτήρος Στουρὸς, καίτοι δὲν ἔχει τὸν Ἀργυρὸν τοῦ αὐτοῦ Τάγματος, διότι τὸ διάταγμα περὶ παρασημοφορίας ἐπιτρέκει τὴν ἀπονομὴν ἀνωτέρου παρασήμου εἰς τοὺς ξένους, καίτοι στεροδύναι κατωτέρου τοιοῦτου.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

Σκριπ 14/12/1902

Εμπρός 30/12/190

ΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ

Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἀπε-
φάσισεν ὅπως ἔλθῃ εἰς συνεννοήσεις
μὲ τὴν ἐν Γενούῃ Ναυαγοσωστικὴν
Ἑταιρίαν διὰ τὴν ἀνέλκυσιν τῶν ἀρ-
χαιοτήτων ἐκ τοῦ βυθοῦ τῶν Ἀντικυ-
θῆρων.

Πρὸς τοῦτο παρηγγέλλησαν οἱ ἀν-
τιπροσωπεύοντες τὴν Ἑταιρίαν ὅπως
ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ὑποβάλωσι τὰς
τελικὰς ἀξιώσεις των.

Ὁ ὑπουργὸς κ. Ρώμας ἐὰν τὸ χρη-
ματικὸν ποσὸν, τὸ ὅποιον θὰ ζητήσωσιν
οἱ δύοται εἶνε μεγάλον θὰ ὑποβάλῃ
περὶ τούτου νομοσχέδιον εἰς τὴν Βου-
λήν.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε :

Εμπρός 14/12/1902

ΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ

ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑται-
ρίας ἐκδίδεται προσεχῶς καλλιτεχνι-
κὸν τεύχος, εἰς τὸ ὅποιον θὰ δημοσιευ-
θῶσι πολυτελεῖς φωτοτυπία ὁλῶν τῶν
ἐν τῷ βυθῷ τῶν Ἀντικυθῆρων ἀνευρε-
θεισῶν ἀρχαιοτήτων καθὼς καὶ αἱ δη-
μοσιευθεῖσαι γνώμαι περὶ τοῦ γαλι-
νου Ἑρμοῦ ἢ Περσέως.

Παρόμοιο ἀρθρο βρέθηκε : --

Βιβλιογραφία

Βιβλία, συγγράμματα, επιστημονικά άρθρα :

- Efstathiou, K., Zacharopoulou, Th., Anastasiou, M., Seiradakis, J.H. :

A New Model of the *Antikythera Mechanism*, XXIII International Congress of History of Science and Technology, Budapest, Hungary, 28 July-2 August 2009

- Freeth, T. et al :

Calendars with Olympiad display and eclipse prediction on the *Antikythera Mechanism*, Nature 454, p.614-617 (2008)

- Freeth, T., Bitsakis I., Moussas X., Seiradakis J., et al :

Decoding the ancient Greek astronomical calculator known as the *Antikythera Mechanism*, Nature 444, 587-591 (2006)

- Price, Derek de Solla :

Gears from the Greeks. The *Antikythera Mechanism* : A calendar computer from ca. 80 BC. Trans. Am. Phil. Soc. New Ser., 64, 1-70 (1974)

- Wright, M.T. :

Epicyclic gearing and the *Antikythera Mechanism*, Part I., Antiquarian Horology, 27, 270-279 (2003)

- Lykoudis diary (Αθήναι 1920)

Τύπος :

- **Εφημερίδες :**

1. Εμπρός (Νοέμβριος 1900-Δεκέμβριος 1902), Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος (Ψηφιακή Βιβλιοθήκη)
2. Εστία (Νοέμβριος 1900-Δεκέμβριος 1902), Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων (Ψηφιακή Βιβλιοθήκη)
3. Πρωία (Νοέμβριος 1900-Δεκέμβριος 1902), Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων (Ψηφιακή Βιβλιοθήκη)
4. Σκριπ (Νοέμβριος 1900-Δεκέμβριος 1902), Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος (Ψηφιακή Βιβλιοθήκη)
5. Σφαίρα (Νοέμβριος 1900-Δεκέμβριος 1902), Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων (Ψηφιακή Βιβλιοθήκη)

- **Περιοδικά :**

1. Αρμονία (1901), Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης
2. Παναθήναια (1900-1904), Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης
3. Ήλιος (Φεβρουάριος 1951), Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων, (Ψηφιακή Βιβλιοθήκη)

- **Ντοκυμαντέρ :**

The Cousteau Odyssey : Diving for Roman Plunder, narrated by Melina Mercouri, produced by Andrew W. Solt

- **Διάφορες Ιστοσελίδες**